AYLIK KÜLTÜR - FİZİK DERGİSİ Eylül 1998 Sayı: 52 Fiyatı: 350.000 TL. *(KDV Dahil)*

ÖKÜZ

hasretin yüreğimin bekçisidir sevgilim

1 Nisan 1974
Selimiye Cezaevi

"Sevgili yavrum,

Nüfus kağıdıma göre bugün otuz sekiz yaşıma girdim. Önümüzde, denenmemiş acılarla dolu kimbilir kaç yıl kaldı. Hayatı kendim için yaşamıyorum. Acılara da kendim için katlanmıyorum. Ve korkmuyorum hiçbir şeyden, başıma gelecekleri de biliyorum.

Yüzlerce, binlerce yıl yaşayacağız. Yarın bizim çünkü... Biz öleceğiz, ama çocuklarımız, bırakacağımız mirası taşıyacaklar yüreklerinde... Ve onların yürekleri bizim altında ezildiğimiz korkuları tanımayacaklar...

Sevgili çocuk, demir yürekli kadınım... korkular, acılar... yenilecektir bir gün. İnsanoğlunun yıkılmaz inancı ezecektir vahşeti... mutlaka ezecektir... insanları taş duvarlar, demir parmaklıklar arasında terbiye etmeyi, onların düşüncelerini önlemeyi düşünen anlayış yıkılacaktır... taş duvarlar, kelepçeler, zincirler, demir kapılar yok olacaktır...

Sevgili... bahar bütün kuşları, çayırları ve çiçekleri ile geldi... Bahar biziz sevgili, biziz baharı yaratan... bahar yeni baharlara varacak içimizde... ağaç, kuş, çiçek bizimle güzeldir.

Sevgili... çünkü ona can veren biziz...

Otuz sekiz yaşım, ranzam ve taş duvarım...

Parmaklığım... kelepçem, kırlangıç kuşları ve oğlum, ve karım, ve anam... hepiniz... Merhaba

Nâzım Hikmet

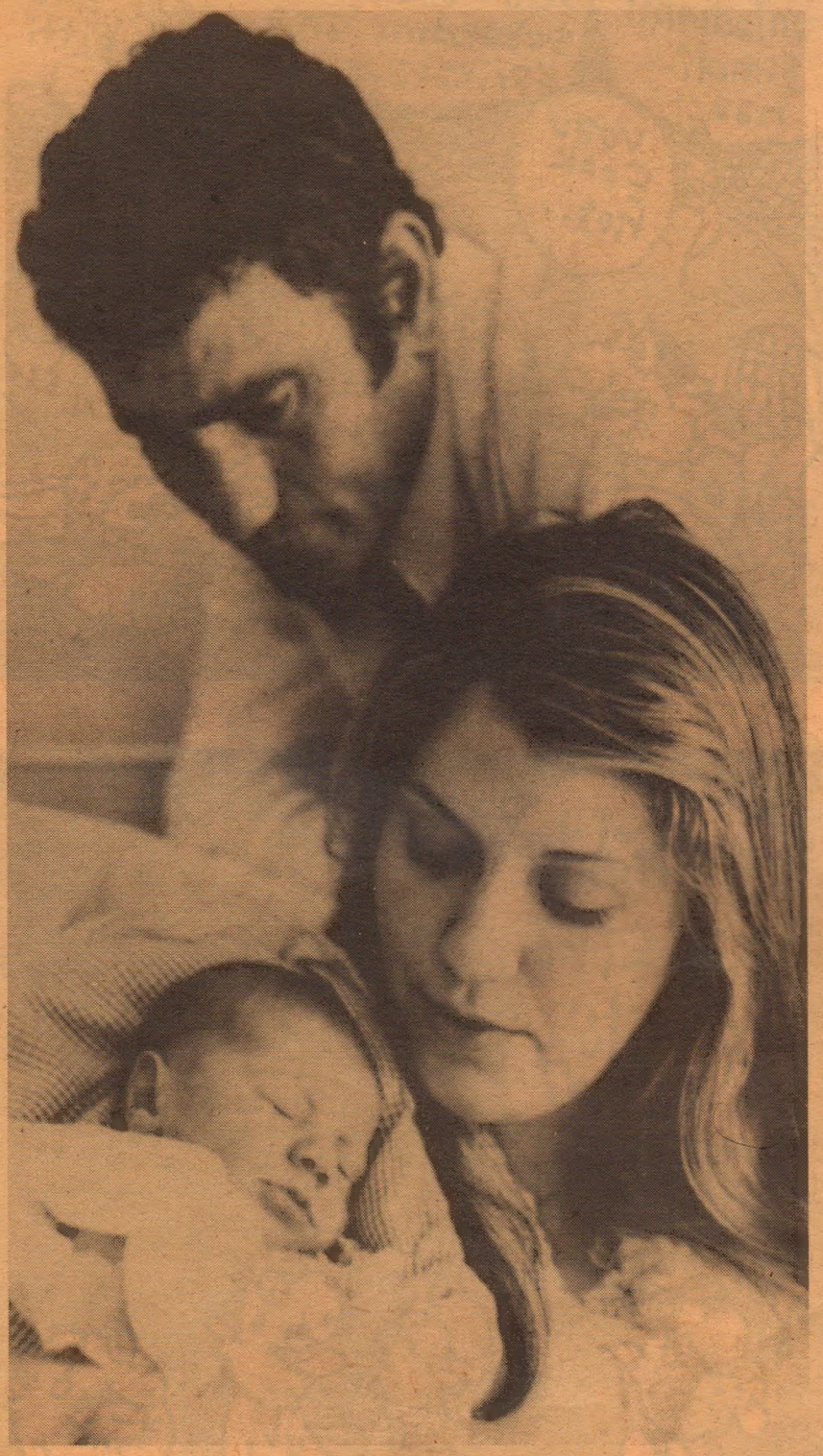

Merhaba!

Akşamsefası

boşa koysan dolmuyor, doluya koysan almıyor

bak özge şimdi ben bu herife "şu yola sap hayatım" diyorum ya, işte bu teori oluyor.. herif de o yola sapınca ne oluyor pratik.. anladınmı şimdi.. haa..

ulan cıvıkı yiyecem diye haydi beni godoş yaptın amma sosyalizmden ayrıca herif dediğin bu 68 öğrenci liderlerinden Che Arif olduğunu biliyor musun bakalım.. şimdi ben senin özeleştirini kışına sokardım amma.. neyse, zaten karikatürün bakanı da bitti

voav cook hoş..

askere giderim, gelirim.. iyi bir iş kuratım.. taksitle maksitle bir ev, bir de araba alırız.. icabında dayarız, döşeriz.. en sonrada bir güzel evleniriz

latin amerikan hikayelerinde de aynı bu temaya tav olmuştum..

♪ firülülü lülüfirü firülü lül ♪

yok yahu, eylem yürüyüş falan değil.. arkadaş ıslıkla yılmaz güneyin arkadaş filminin müziğini çalıyordu.. ordan burdan öyle birden hepimiz peşine takılıverdik işte.. okadar

Akşamsefası

METÜST

Türkiye'de Soylular Neden Yok?

Tomruk cezası ve düellonun yasallaşması için ciddi bir teklif

İHSAN OKTAY ANAR

Bu yazının başlığı aslında "Türkiye'de Burjuvalar Neden Yok?" olmalıydı. Bazıları nüfusun çoğunluğunun şehirlerde yaşadığını sakın söylemesin, çünkü bu şehirlerin kirli sokaklarını dolduran lümpen burjuva kalabalığından değil, gerçek burjuvalardan söz ediyorum. Kim ne derse desin, şimdi nimetlerinden yararlandığımız medeniyet, burjuvazinin bize armağanıdır. F.Engels ve K.Marx'ın birer burjuva olduklarını unutmayalım (yoksa değil miydiler? Peki, hangi fabrikada çalışıyorlardı?)

Değil bir burjuva sınıfının olmaması, bu topraklarda feodalite bile tam anlamıyla yetişmemiştir. Feodalite deyince aklımıza hemen köylülerin gelmesinin nedeni de budur. Oysa "fedodalite" benim aklıma şövalyeleri ve soyluları getirir. Şimdiki aristokratların atalarının bir zamanlar feodal beyler olduklarını unuturuz. Soyluluk, feodaliteye ait bir statüdür. Yaşadığımız topraklarda feodalite köylüleri çıkarmıştır ama, soyluluğu üretememiştir. Oysa feodalite, batı dünyasında şövalyeleri, doğuda ise samurayları yetiştirmiştir, yani zerafetin ve cesaretin kendi şahıslarında birleştiği bireyleri. Bir şövalye şiirler yazacak kadar zarif, ölüme atılacak kadar da cesur olmalıdır. Hiç şüphesiz ki ulusumuz da cesur ve zarif bireyler yetiştirmiştir, ama cesurlar zarif, zarifler de cesur görünmemektedir. Kısacası ülkemizde feodalite, burjuva "adaylarına" hiç de zengin bir değerler mirası bırakmamış, lümpen feodalleri lümpen burjuvalar takip etmiştir.

Peki "soylu insanı" nasıl tanımlayacağız? Bu satırların yazarı onu, "değerleri olan ve değerleri uğruna ölümü göze alan birey" olarak tanımlamayı uygun görür. Zaten, uğrunda ölmeye hazır olmadığımız şeye "değer" dememiz doğru olmaz. Soyluların dünyasında düello, bu yüzden önem taşır. Doğu dünyasında, Japonya'da ise düellonun mütekabili "harakiri" şeklinde karşımıza çıkar. Her ikisi de, değerler uğruna hayattan vaz geçmenin / geçmeyi göze almanın ifadesidir. Bu yüzden onları, özellikle düelloyu, soyluluğun gerçek kriteri olarak görmek doğru olur.

İşte! Türkiye'de soylu ve şerefli insanlar yetiştirmek için yegane yolun, düello kurumunun bir an önce yasallaşması olduğunu düşünüyorum! (Şark insanı her ne kadar, yüz yüze döğüşmek yerine, pusu kurmayı tercih etse de!) Şerefli ve şerefsiz insanları ancak bu sayede birbirlerinden ayırabilirsiniz. Çünkü ölümü göze almak evrensel bir ölçüttür. Ne var ki okuyucu, bir mizah dergisinde yayınlanan bu yazıyı ne ölçüde ciddiye alacağını bilmelidir.

Bir an önce yasallaşmasını dilediğim T.D.K.'ya (Türk Düello Kanunu) göre, 18 yaşını dolduran her yurttaşa devlet iki seçenek sunmalıdır: Bunlardan ilki, "şerefli yurttaş" statüsüdür. Bu seçeneği kabul eden kişi, hem düello yapma hakkını kazanır, hem de kendisine yapılan bütün düello tekliflerini kabul etme yükümlülüğü altına girer. Bunlardan da öte, nüfus kağıdındaki ilgili yere "şerefli yurttaş" ibaresi yazılır. İkinci seçenek ise "düz yurttaş" statüsüdür. Bu seçeneği kabul edenler düello yapmak ya da düello tekliflerini kabul etmek zorunda değildirler. Ancak bu kişilere de kayıp oldukları muamele yapılır: Seçme ve seçilme hakları yoktur. Devlet hizmetine girip kamu görevi yapamazlar. "Düz yurttaş" ibaresi nüfus kağıtlarına işlenir.

Türk Düello Kanunu'na göre, şerefi ya da değerleri bir başkası tarafından çiğnenen yurttaş, ilgili mahkemeye başvurup düello hakkını kullanmayı talep eder. Başvurusu ilgili makam tarafından incelenir ve eğer şerefinin zedelendiği sabit görülürse talebi kabul edilir. Böylece, ilgili şahsın hasmına bir düello celbi gönderilir. Hasım taraf celbte yazılı tarih, saat ve yerde (bu iş için elbette poligonlar inşa edilmelidir) hazır olmak zorundadır. Kanunun belirlediği silah, kaba kuvvet gerektiren kılıç ya da bıçak benzeri bir şey değil, mekanik zeka gerektiren tek atımlık bir tabanca olmalıdır. (Bu sayede düello hakkı, kadınlara da tanınmış olur.) Düello, ilgili mevzuata tamamiyle uygun olarak, mahkeme heyeti ve şahitler önünde gerçekleşir: Taraflar sırt sırta verdikten sonra mahkeme başkanının emriyle adım atmaya başlar, yirminci adımda dönüp birbirlerine ateş ederler. Mevzuata göre, bir ambulans ya da cenaze imamı hazır beklemelidir.

Ancak hasım tarafın, kendisine yapılan düello teklifini kabul etmeme hakkı da olmalıdır. Fakat Türk Düello Kanunu bunun için de bir yaptırım öngörür ki, bu da "tomruk cezasıdır". Buna göre, düellodan kaçan şahıs, şehrin meydanında (İstanbul'da Taksim, Ankara'da Kızılay, İzmir'"de ise Konak Meydanı en uygun yerler olsa gerektir!) bileklerinden ve boynundan tomruğa vurulur. Bu kalabalık meydanlarda gelip geçen herkesin, tomruğa vurulmuş şahsa el, kol ve parmak şakaları yapmaya elbette hakkı olacaktır.

... MUSA KART

Kensington Parkında Sabah

ŞAVKAR ALTINEL

Ağaçlar başlarını sallıyor rüzgârda;
eşofmanlarını giymiş bir iki kişi
asfalt patikalarda koşuyor soluyarak.
Çocuklar kotralarını yüzdürürken gölcükte.
Kraliçe Viktorya'nın günlerindeki gibi
dadılar oturuyor hâlâ banklarda;
ama siyahlar içindeki o eski İskoçlar'ın yerine
şimdi Pasifik'i özleyen Avustralyalı kızlar,
walkmanlarını dinleyerek
dünyanın öbür ucuna kartlar yazan.
Londra homurdanıyor uzakta;
bir uçak geçiyor sessizce yukarıdan.
"Buradayım" diyorum çimlerin üstünde.
"Kırk beş yaşındayım, buradayım:
İçinde, bütün günler gibi,
yalnız bir kez yaşanacak bu günün."

mAÇo ÖyKü

O Şimdi...

FEYZA HEPÇİLİNGİRLER

Talat'la Meci ağaçların altına, kuytuya konmuş bir masaya çekildiklerinde İbrahim kopmak üzere olan fırtınayı çoktan sezinlemişti. "Kalk yürü, gidiyoruz." dedi Meci'ye. "Neden ayol?" diye nazlandı Meci "Daha havamızı yeni yeni buluyoruz." İbrahim, kolundan çekip kaldırdı Talat'ın yanından onu.

Durdu, sol bacağını desteklemek için kullandığı bastona iki eliyle birden abanarak kendini dikleştirdi. Sol dizi, içindeki kurşunu anımsamış gibi sızladı inceden; o eski öykü, o zengin zamanlar, yok etmeye en çok çalıştığı yanından canlanıp dirildi.

Blucini dikişlerine kadar germiş, iri bir popo. Yürürken mi oynuyor, oynarken mi yürüyor, belli değil. Tutturduğu bir tempoya göre parmaklarını şaklatıyor. Sağ kalçayla sağ elin parmakları, sol kalçayla sol elin. Belinden aşağısı iç içe sekizler çiziyor durmadan. Gelip geçenleri kadın mı erkek mi olduğu konusunda şaşırtmaktan büyük keyif alıyor. Arkadan görenler, önlerinde endamlı ve cilveli bir kadının yürümekte olduğunu düşünüyorlar. Kalçalara takılan gözler bir süre kurtulamıyor çalkantıdan. Önden görenler ise kemikli; ama parlak bir erkek yüzüyle karşılaşıyorlar. Her iki görüntü de çığırtkan.

Domuzuna yapıyor bunu Meci. Pezevenklerin tutamadıkları salyaları görmek istiyor. Onları böyle zilli maymuna bakar gibi görmekten kancık bir sevinç duyduğu nasıl da belli. "Karınız da metresiniz de elime su dökemez benim. N'aber moruklar." diyor sanki.

Arkadaşlarının çoğundan farklı düşünüyor Macit. Bok gibi parası olsa bile ameliyat olmayacak. Şefik: "Beni yalnız bırakma! Bak çok korkuyorum. Hadi gel, beraber..." diye yalvardığında da bile yüz vermedi. "Kıçın sıkmıyorsa yatmazsın masaya şekerim." dedi. "Kıç meselesi bu. Geceliğini bilmem kaç milyona vermeye benzemez."

Asıl düşündüğü başka. Geçenlerde bir alemde İbrahim'e söyledi, yalnız ona. "Kadın da var, erkek de..." dedi. "Erkek olmak isteseydim hiç rötuş yapmaz, doğduğum gibi kalırdım. Kadın olmak dediğin, yarım milyarın başına patlar. Her ikisi de köpek sürüsü gibi. Bak etrafına, bütün bunlar ya kadın, ya erkek zaten. Ben farklıyım. Farkım fiyatım. "İbrahim de erkek çocuktu o zamanlar." "Yerim kız senin fiyatını!" dedi. Saçlarının arasına geçirdi parmaklarını, boynunu geriye attı, ademelmasını dişledi. "Yuh öküz!" dedi Meci. "Boynumda delik açsaydın bari."

O geceyi de İbrahim ayarlamış. Arada İbrahim yoksa hiçbir aleme gitmez Meci, Zühre'yle birlikte gidecek. Zühre'nin eski adı Zeki. Bu yüzden sık sık takılır ona: "Zekiye olmak varken Zühre nerden çıktı?" diye. "Üstelik Zeki de fena isim değil, hiç olmazsa şerefli bir geçmişi var." Gerçek kadınlar da gelir. Şefika'ya, Zühre'ye kızmazlar da en çok Meci'ye bozulurlar nedense. Sözde belli etmeyecekler, sözde normal karşılıyorlar ya, ne yana dönse bakışlarını üstünde hisseder Meci, yanaklarında, çenesinde, saçında, kıçında, her yerinde. O gece içinde çözmek zorunda oldukları bir sırrın peşindeymişler gibi her bir şeyleri delip geçer o bakışlar. "Bakın orospular, bakın da cilve öğrenin." der Meci içinden, stilini asla değiştirmez.

O gece İbrahim'le orada buluştular. Tam tahmin ettikleri gibiydi alem. Gecenin sonuna kadar kadınlar (gerçek olanları) Şefika ya da Zühre'yle en çok Meci'yle ilgilendiler. Biriyle dans ettiğinde, dışardan bakan herhangi bir gözün gördüğünü gördüler: İki erkeğin sarmaş dolaş dans edişi, başlarda eğlendirdi, sonra sinirlendirdi onları. Hep yaptıkları gibi kendilerini aşağılanmış hissettiler, hakarete uğradıklarını düşündüler. Meci'nin Talat'la her öpüşmesi şimşekler çaktırdı, yıldırımlar düşürdü. Meci de gecenin devamında yaşanacak uğursuzluğun soğuk soluğunu duydu ensesinde, sırtı gece boyunca hiç ısınmadı.

Talat'la Meci ağaçların altına, kuytuya konmuş bir masaya çekildiklerinde İbrahim kopmak üzere olan fırtınayı çoktan sezinlemişti. "Kalk yürü, gidiyoruz." dedi Meci'ye. "Neden ayol?" diye nazlandı Meci "Daha havamızı yeni yeni buluyoruz." İbrahim, kolundan çekip kaldırdı Talat'ın yanından onu. Derken öfkeden gözü dönmüş bir kadın Meci'nin üstüne atıldı. Saçı, burnu, kulağı, gözü, neresi gelirse ısırmaya, tırmalamaya, dişlemeye başladı. Ne Meci kurtarabiliyordu kendini kadının elinden ne de İbrahim çekip alabiliyordu Meci'yi. Talat kadını saçlarından tutup yere fırlatıncaya kadar. Sonra dayak başladı. Kadın, Talat'ın nesiydi? Sevgilisi, karısı, metresi? Kimse bilmedi. Yumruklarla, tekmelerle bayıltılıncaya kadar dövülüp yere yıkıldıktan az sonra, kendine gelir gelmez yeniden küfretmeye başlıyordu ve kendisini döven adama değil, Meci'ye saldırıyordu yeniden.

Birkaç ısırıktan başka yarası beresi yoktu Meci'nin. Birileri, kadını yerden kaldırıp uzaklaştırmaya çalışırken Talat'ı durdurmanın kendi görevi olduğunu düşündü Meci. Kendini kaldırıp Talat'ın üzerine fırlatttığında İbrahim çekiştirip duruyordu onu. Bir parıltının yanıp söndüğünü ikisi de gördü, ama geri çekilmek için çok geçti. Ardı ardına patladı o silah. Meci'yi delip geçen kurşunlardan biri, geldi İbrahim'in dizine saplandı.

Blucini dikişlerine kadar germiş, iri bir popo. Yürürken mi oynuyor, oynarken mi yürüyor, belli değil.

O yıllarda Meci de Meciydi ha! Bunun gibiler su dökemezdi eline.

Hâlâ gözünü alamadığı gergin popodan bakışlarını bir an ayırınca kendi yaşlarında bir ihtiyarın ayıplayıcı suratıyla karşılaştı. "Memlekette ahlak kalmadı, ahlak!" diye homurdandı İbrahim; homurtusunu ihtiyarın onayına sundu. "Şunu görüyor musun?" der gibi, uzaklaşmakta olanı işaret etti bastonuyla. Salyalarını yutkunup hırsla iki yana salladı başını: "Bunu bana verecekler ki!" dedi.

Gülümsemedi. Hiç gülümsemedi.

Cumartesi 'Anneleri'nin Galatasaray Lisesi önündeki gelenekselleşen son oturma eylemleri ranger'lerin gazabına uğradı. Fakat görünen o ki, bu ülkenin ilgilileri çıkmaz ayın son çarşambası ilgilileri oldukça Cumartesi Anneleri'ne daha çok oturmak düşecek!

21 Haziran 1996

Hasretinden Cumartesiler Eskittim!

Nâzım Hikmet: *yarin yanağından gayri her yerde her şeyde hep beraber birlikte diyebilmek için*

Refik Erduran: *O zaman ille de VIAGRA!*

"Güldürürken düşündüren" bir mizahçı daha yeteneğinden dolayı hapishane ile tanıştı...

QIRIX

Çizer arkadaşımız **Doğan Güzel,** 40 aylık hapis cezası nedeniyle hapse girdi. Arkadaşımıza ve mizah dünyasına geçmiş olsun diyoruz.

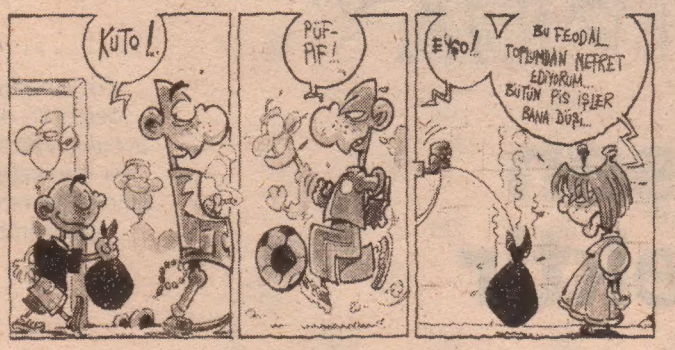

Milliyet Gazetesi, Kırk Yıllık "Paşa"yı, "Pasha" Yaptı!.

- Bakalımh yineh **Ayhdın Doğhan**'ın sahibih oldughu aynıh grubhunh gazethesi **Radikalh** ninh Dilh peynirhi **Hakhkıh Dehvrihm** buh durumah neh diyecekh

Yuh Artık!

Vahşi batının aç gözlü siyanürle altın arayıcıları artık eşşeğin kulağına su kaçırma çalışmalarına ağırlık verdiler. Öyle ki artık çıkarlarına Atatürk'ü bile alet ediyorlar. İşte Siyanürcü Eurogold'un Atatürk Posteri... Posterde Atatürk'ün, *"Bir milletin yücelmesi yeraltı zenginliklerinin işlenmesine ve değerlendirilmesine bağlıdır"* sözü de yer alıyor.
- Tıh tıh tıh, iyi siyanürler!

Akşamsefası

Söz ne, nasıl, nerede?

Bir tarihte, dedikodu yazıları yazan bir magazin gazetecisi, yaptığı bir televizyon programında, ilerici ve aydın kesim tarafından, bir büyük medya kuruluşunun gazetesinde yazdığı için eleştirilen bir sanatçının kendini savunma sözlerini, büyük hikmetlermiş gibi örnekleyerek yineliyor, sevdiği bu sanatçıya ve medyasına sahip çıkıyordu.

Hazin olan, günün birinde, savunulmaya ihtiyacınız varsa, savunmanızın kimlere kaldığıdır.

Söz konusu bu yazar, "Benim nerede değil, ne yazdığım önemlidir," diyormuş; sanki bunlar birbirlerinden ayrılabilir şeylermiş gibi.

En hafifinden, ağır bir mantık burkulması taşıyan bu sözler, dışarıdan bakıldığında bile, bir an olsun size doğru ve inandırıcı geliyor mu?

Nitekim daha sonra da bu ve benzeri sözleri, çeşitli nedenlerle, değişen, yön değiştiren, ayağı sürçen, dümen kıran, yenilen, cayan, vazgeçen, iktidar kaybına uğrayan, para tatlı gelen, ya da yazı hayatlarına artık uygunsuz yerlerde devam etmeyi seçen birçok insandan duyar olduk.

Elbette, isteyen istediği yerde yazar. Bu kişisel tasarruf hakkınızdır. Kişi zamanla, "dönekliğinden" değil, "sahiden" değişebilir ya da zaman onu değiştirir. Sistemle uzlaşabilir. Aslına rücu edebilir. Görüşlerinden vazgeçebilir. Sermayesini tüketebilir. Kendi için daha güvenli bir hayat isteyebilir. Güce susayabilir. Taraf değiştirirse kıymete bineceğini düşünebilir. Bütün bunların birçok nedeni olabilir. Bunlar anlaşılır şeyler. Alt tarafı, onları okuyup, okumamak, ciddiye alıp, almamak hakkınızı kullanırsınız. Çünkü, temelde bilirsiniz ki, onların değişim sandıkları şeyle, sizin değişimden anladığınız, aynı değildir.

Ama gördüğüm kadarıyla, hiçbir şeyden vazgeçmeden, her şeye sahip olmak isteyenlerin direnciyle karşı karşıyayız.

Bu kişiler, ne mazinin rantından, ne şimdinin gündelik kıyağından, ne geleceğin güvencesinden vazgeçemiyorlar.

Hepimizin hemen her gün sınavından geçtiğimiz bir gerçek var: Türkiye'nin de, Türkiye'deki kurumların da, demokratikliği de, uygarlık düzeyi de, hoşgörüsü de ortada. Dolayısıyla, "Benim nerede yazdığım değil, ne yazdığım önemlidir," gibi mantık yürütme düzeyi, orta eğitimi aşmamış kişiler için ikna edici olabilecek bu çeşit zavallıca açıklamalar, ancak benzer kaypak zeminlerde duruş alan omuzdaşların, yalancı liberallerle, sahte demokratların hoşuna gidebilir.

Düşünce suçunun, gündemin en önemli maddelerinden biri olduğu, Genel Kurmay'ın hayatının hiçbir döneminde bu kadar dikkatle gazete okumadığı, kimi sarı basın kartlarında âdeta apolet yıldızlarının ışıdığı bir dönemde, Türkiye'de en önemli şey, ne yazık ki, hâlâ neyi, nerede ve nasıl söylediğinizdir. Hatta, nerede, nasıl sustuğunuzdur. Sözünüz kadar, hayattaki duruşunuz da, söz aldığınız yer, sözünüzü dolaşıma soktuğunuz mecra da önemlidir. Söz, gücünü, tek başına çıplak anlamından değil, bütün bunların toplamından alır.

Türkiye'de hiçbirimiz "Kızıl Yıldız" gazetesinde yazmıyoruz; hepimiz inançlarımız ve ilkelerimiz doğrultusunda, günün koşullarıyla, medyanın olanakları arasında dengeler tutturmaya, verili medyanın sınırlarını zorlayarak daha fazla demokrasi için alan açmaya çalışıyoruz.

Dilediğiniz yerde yazabilirsiniz elbet, ama orada yazmanızın nedenleri konusunda söz alırken, kendinize de, okurunuza da dürüst olmanız gerekir.

Söz aldığınız yerlerde yazdıklarınıza karışmıyorlarsa, bu, onların demokratlığını göstermez, sizin onların sansürüne ihtiyaç duyurmayacak kadar, kendinizi sansürlediğiniz anlamına gelir. Daha kötüsü, ne kendinizin, ne başkalarının sansürüne ihtiyaç duyurmayacak kadar dünyanızın boşaldığı anlamına da gelebilir.

Ahmet Altan'ı ve "Atakürt" yazısını anımsıyorum.

MURATHAN MUNGAN

Teknoloji de bunlara çok uzak. Şehir kültürü yok ki adamlarda. "Kürde bisiklet vermişler, gitmiş valinin arabasına çarpmış." Teknik aletler nelerine! Sen kalk git, koskoca şehirde, memleketin en büyük mülki amirinin arabasına çarp.

Çizgi: Ender Özkahraman

Kürde Düşen Lanetlenmektir

ŞEYHMUZ DİKEN

Siz bakmayın Antropoloji bilimi ile ilgilenenlerin yaptığı çalışmalara. Antropologlar ne bilir? Neyi bilir? İstedikleri kadar ilk toplu insan yerleşimlerinin, ilk köy yerlerinin Mezopotamya coğrafyasında, Hilar'da ve Zagros'larda oluştuğunu söyleye dursunlar. Bunlar doğru olsa bile; bu coğrafyanın insanlarına mal etmek zaten akıl fukaralığı...

Bu ilk yerleşim yeri sahiplerinin Mezopotamya'da yaşayanların ataları olması mümkün değil. Olsa olsa başka gezegenlerden gelip izlerini bırakarak gitmişlerdir. Eric Van Daniken bile öyle demiyor mu? Koca bilim adamı, o bilmeyecek de kimler bilecek. Antropologlar mı bilecek? Şaşarım aklınıza.

"Atasözü" de demiyor mu? "Kürt eşek, ne bilir döşek". Sürekli dağ bayır gezenin, yerleşik kültürü mü olurmuş? Bakmayın bu Kürtler'in olmayan dillerinin akıl fukarası etimologlarının "Koçer" kelimesini açıklarken; dağda hayvan gezdiren, otlatan demelerine. Zaten, "Kürt ne bilir bayramı, hor hor içer ayranı." Adap, erkan da bilmez, Kürtler. Bunların hayvancılıkla ilgileri de tartışmalı. Hele hele bugünkü hayvan türlerinin ilk örnekleri olan yabani koyun, keçi ve sığırların dokuzbin yıl önce Diyarbakır - Ergani - Çayönü'nde (Hilar) evcilleştirildiği külliyen yalan. Bir de bu, evcilleştirilen hayvanların Mezopotamya'dan Asya, Afrika ve Avrupa'ya yayıldığına ise siz siz olun, kesinlikle inanmayın. Böyle bir evcilleştirme işini uzaylılardan kaparak kendilerine mal ettirdikleri için, ayran içme kültürleri olmaması gayet doğal. Uzaylı da öcünü böyle alacak. Kürt ayran içerken üstünü başını berbat edecek, uzaylı da uzaydan bakarak kıs kıs gülecek...

Teknoloji de bunlara çok uzak. Şehir kültürü yok ki adamlarda. "Kürde bisiklet vermişler, gitmiş valinin arabasına çarpmış." Teknik aletler nelerine! Sen kalk git, koskoca şehirde, memleketin en büyük mülki amirinin arabasına çarp. Olacak iş mi? bu. Ama adam muhannet, olunca oluyor zahir.

Bir de "Kürde bisiklet, Zaza'ya jilet." demişler. Demişler de iyi mi etmişler? Bisiklet'le başlarına açtıkları işler yetmezmiş gibi, Jilet'le de oralarını, buralarını berelesinler. Zaten, Kürtler'in bir kolu olan bu Zaza milletinin sert sakalları için üretilen "Zaza" jiletlerinin bile, ancak kendileri için üretildiğine kanaat getirdikten sonra kullanmaya başladıkları da malumu aliniz.

Ellerinden çok fazla bir iş de gelmiyor. İşleri, güçleri, üçü beşi bir araya gelince toprağı dövercesine tepinerek oynamak. Sanki toprak onlara birşeyler yapmış gibi hınçlarını topraktan alıyorlar. Fakat, her oynamak istediklerinde illâ ki "Çingene" de hazır olacak. "Çingene çalar, Kürt oynar." sözünün hakkını verecekler ya!

Bu kadar oyundan sonra acıkmışlardır der, önlerine yiyecek bir şeyler koyarsınız. Yine de yaranamazsınız. Yer yemez kaçmayı düşünürler. Çünkü, "Kürt yiyer, çarığına bakar."

Hele bir de bunların yöneticiliğe soyunmaları var. Dostlar başına derler ya, o cinsten. Boşuna dimemişler, "Ağaçtan maşa, Kürt'ten paşa olmaz." Bir de bu sözü tamamlayan bir başka söz. "Kürdü paşa etmişler, önce babasını asmış."

İşte, yetki verirseniz olacağı budur. Babasını bile dinlemez. Onun için siz siz olun "Alavere, dalavere, Kürt Memet nöbete"yi uygulayın. Allah da bilir ya, nöbet işini iyi becerir, Kürt.

Velhasılı kelam, bu Kürt denen kavmin "Uçtuğuna da, sıçtığına da inanmayacaksın!" Çünkü "Kürt'ten olursa evliya, koymayın girsin avluya." Neyinize lazım, sizin avlunuzun da olmadık bir köşesine bir şeyler yaparlar da! bir daha ömrü billah temizleyemezsiniz. Ne de olsa "Kürt küve (güve) dirler. Bulundukları ortamı berbat etmede üstlerine yok.

Aksamsefasi

Post-modern duygusal ilişkilerinde oldukça özgürdür; ama ancak bir eş bulduğunda mutlu olur.

Post-Modern Fahişe

MİGUEL ÂNGEL DE RUS

Post-modern fahişe ne bir fahişedir ne de değil, etik değerleri olmadığından onun için sekiz de seksen de aynıdır; Warhol'un şu ünlü domates resminin Goya'nın bir karakalem deseninden, dilencinin din adamından, İsa'nın çarmıha gerilmiş bir hırsızdan, bir misyonerin bir yamyamdan ve bir fahişenin Azize Teresa'dan farkı yoktur. Bunların hepsi kafa bulandırır bir takım hikayelerdir ayrıca.

Post-modern (fahişe) kendi zihninin labirentlerinde bir tutsaktır; hepimiz aynı hakikatte değiliz, ancak hepimiz aynıyız. Bir post-modern'in karşısına geçip de onu herhangi bir ahlaki kriter ya da entelektüel varsayım bağlamında kritik etmek öfkesinin bir objeye dönüşmesine yol açar. Yani karşınızda bir suje (özne) - bir insan - bulacağınız yerde bir obje görürsünüz.

Post-modern duygusal ilişkilerinde oldukça özgürdür; ama ancak bir eş bulduğunda mutlu olur. Eş bulduğunda aşk yaşayacağını sanırsanız, yanılırsınız: Sekstir olacak olan. Bu ilişkilerinde siyah beyaz ayrımı yapmaz. Birini bulduğunda ufak tefek sorunları dert etmez. Onunla ilişkinizde gündüz bol bol hikaye dinlemeyi göze almalısınız, tanışmanızdan önce en az on-oniki sevgilisi hakkında hikayeler. Bu anlatımdaki banalliğe katlanacaksınız. Eğer onun önceki eş değiştirmelerinden rahatsız olup bunu çaktırırsanız, bizim post-modern'in sinir katsayısı artacaktır. O özgürdür ve hiçbir ahlaki kriterden mesul değildir. Ne denebilir ki? Hiç. İlişkinizde ona yoğunlaşmalısınız, başınızı öteki yana çevirdiğinizde, bir de bakmışsınız bavullarını hazırlamakta. Post-modernler genellikle iyi fahişeler arasında sayılırlar, öbürlerine tabu gelen şeyler onun indinde sorun değildir. Fiziksel ilişkide sorun olmaz demek istiyorum, ama aşk beklemeyin. Post-modern, bir fahişe olduğuna inanmaz, ancak o aşkın (!) profesyonelidir. Eskiden de bu işleri yapıp yapmadığı hakkında bir soru yönelttiğinizde, bir müşteriyi yitirmek pahasına (hemen şahane bir sünger çekmeyle) yaralanmış gibi bir "hayır" yanıtı alırsınız. Yalan mı söylüyor? Hayır. Belleğinde olaylar anılaşma bilinci ve ahlaki sorgulamayla yer almazlar, sadece tasnif edilmişlerdir. Bu kataloglama tarihin, değerlerin, ideolojilerin sızmadığı kendinde (immanent) bir hakikatin buzluğu gibidir. Tarihin, ideolojilerin dışında güzel buluşmalar... Kolay gelsin.

Çev: Adnan Özer

Şimdi de size ilginç bir soru: Japon balıkları esner mi? "hayır", çünkü Japon balıklarının konsantrasyonları sadece bir saniye sürüyor, bu yüzden de sıkılıp esnemelerine gerek kalmıyor.

Londra'dan Bir Ses

PAUL STRATHERN

Bu sayfaları sık sık renklendiren şair arkadaşım Oktay Taftalı'nın Londra'ya ziyareti sırasında estirdiği fırtınanın etkisinden kurtulamadım hâlâ. Oktay, saksafon çalan, boks yapan, Saddam Hüseyin ve Bill Clinton'ın gizli dostluğundan haberdar olan ve Yaser Arafat'ın taklidini kendisinden daha iyi yapan çok yönlü, sıradışı bir filozof. Londra'ya son gelişinde yanında da bankacı bir bayan vardı. Bu adam hiçbir şeyde sınır tanımıyor ve hayat onsuz yavan geliyor. Hepimiz onu özlüyoruz.

Oturduğum sokakta, etrafını çevreleyen evlerde yaşayanlara ait ortak bir bahçe var ve bu bahçeyle politik olarak mükemmel işleyen bir kurul ilgileniyor. Geçenlerde oybirliğiyle çevreyi korumaya yönelik çalışmalar yapmaya karar verdiler ve bahçeye altı tane küçük kirpi almak gibi şahane bir fikir attılar ortaya.

Kirpiler hemen alındı ama bir hafta içinde iki tanesini köpekler yedi - hazımsızlık yüzünden çok acı çekmiş olmalılar. Arkasından üç kirpi daha ortadan kayboldu. (Bir söylentiye göre kirpili tart çingenelerin en sevdiği yemeklerden biriymiş ama çevrede hiç çingene yaşamıyor.) Geriye kalan son kirpi, ona Spikey adını veren mahalle çocuklarının gözdesi haline geldi. Çocuklar onunla yakından ilgileniyor, kapılarının önüne olur da Spikey gece bir şeyler içmek ister diye tas tas süt bırakıyor, sabahları da onu marul ve havuçla besliyorlardı.

Spikey'nin kaçtığı fark edildiğinde yaşanan hengameyi tahmin edebilirsiniz. Hemen polis çağrıldı ve polis memurları bu soruna çözüm bulmak için harekete geçtiler. Ne yazık ki polis otosunun şoförü arabayı çok hızlı kullanıyordu ve o sırada karşıdan karşıya geçmekte olan küçük kirpiyi fark etmedi; minik Spikey'i ezip dümdüz etti. Zavallı Spikey.

Belki kurul bir dahaki sefere kendi başına hayatta kalmayı becerebilen bir hayvan seçer. Ben sabah uyanıp pencereden baktığımda ağaçların arasında ne mi görmek isterim? Ağaçların üst dallarındaki yaprakları kemiren bir zürafa? Bir boa yılanı? (duyduğuma göre yaramaz çocuklarla başa çıkmakta çok faydalıymış.) Ya da birkaç tane akbaba? Bilemiyorum.

Şimdi de size ilginç bir soru:Japon balıkları esner mi? Son bilimsel araştırmalara göre cevap "hayır", çünkü Japon balıklarının konsantrasyonları sadece bir saniye sürüyor, bu yüzden de sıkılıp esnemelerine gerek kalmıyor.

Bu kesinlikle doğru olamaz. Ben konsantrasyon süreleri çok daha kısa olan bir sürü genç tanıyorum. Yaz tatillerini bütün gün televizoyn seyrederek geçiriyorlar ama bu sıkılmalarını engellemiyor.

Londra'da son moda, aşçıbaşıların soytarılıklarını takip etmek. İngiltere'de yemeklear asırlar boyunca berbattı. İngilizlerin kendilerine ait mutfakları ve damak tadları yoktu. İskoç mutfağı diye bir şey vardı ama İskoçların yemekleri öyle berbattı ki, onların da damak tadının olmadığı hemen anlaşılıyordu. İrlandalılara gelince, onlar baştan teslim oldular ve kendilerini içkiye verdiler!

15-20 yıl önce İngilizler yemeği keşfettiler ve Londra lüks restoranlarla dolup taştı. Günümüzde, üç ay önceden rezervasyon yaptırıp kafa başına 200 pound ödemeye niyetiniz varsa, Londra'da dünyanın en iyi mutfağını (Paris'e bile taş çıkartabilir) bulabiliyorsunuz. Durum böyle olunca da aşçılar süperstar haline geldi. Futbolcular kadar para kazanıyorlar ve uçuk transfer ücretleriyle çalıştıkları restoranları değiştiriyorlar. Hatta davranışları bile huysuz futbolcularınkiyle aynı. Geçenlerde aşçıbaşının biri sinir krizi geçirip bütün personeli peşinden sürükleyerek çalıştığı restoranı terk etmiş. Üç ay boyunca o günü bekleyen müşteriler de korkudan ekmeklerini kemirmekle yetinmişler. Başka bir ünlü aşçıbaşı, çok zengin bir işadamının masasına oturmuş ve karısını taciz etmiş. Zengin işadamı buna karşı çıkmaya çalışınca, hesabı ödeyip çıkması söylenmiş. Bir başka aşçıbaşı da müşterisinin o nefis yemeğin yanına seçtiği şaraba sinirlenip masasına gitmiş ve müşterinin "ağzının tadını bozmasını engellemek" için bütün şarabı içmiş.

Benim gittiğim restoranda hiç böyle bir problemimiz yok. Değil 100 kiloluk muslukçu Joe'nun yine 100 kiloluk karısına sarkmak, masasına oturup şarabını içmeye çalışmak bile büyük cesaret ister.

Çev: Handan Hazar

Saray Mektupları 2

Düğünler ve Cenazeler

"Bakkalı çakkalı tanıdık artık. Yoldan geçen seyyar satıcıyı da. İlçede ne oluyor bitiyor neredeyse anında öğreniyoruz. Doğru mu öğreniyoruz yanlış mı, o ayrı bir mesele. Bizim serçeler dertlerini anlatabilse ya da biz serçe dilini öğrenebilsek iletişim tam olacak ama...

RAGIP DURAN

Artık Saray'lı oldum. Zaten buraya gelmeden önce BBC'den bir arkadaş telefonla arayıp "Hayırlı olsun, aristokrasiye katılıyormuşsun" demişti. Benimkisi kapalı bir aristokrasi... Yaşadığımız yöreyi öğrenmek için, Saray'daki ÖDP'li arkadaşlardan rica ettik. Saray ilçesinin tarihçesi ile ilgili kitap, broşür filan istedik. Sağolsunlar ertesi Pazar ziyaret günü 4-5 sayfalık teksir bir belge getirdiler. İmzasız bir metin. Milattan önce Saray bölgesinde yaşayan erkeklerin yakışıklı, uzun saçlı, içki ve eğlenceye düşkün oldukları yazılıydı. Üstelik de müthiş savaşçıymışlar. Metne inanacak olursak, yine Milattan Önce 7. hatta 6. yüzyılda, yörede yaşayan Türkler, Kuzey Batı'dan Rumlar'ın gelmesini önlemek için müthiş savaşmışlar! Bilgi ne kadar eski olursa doğrulanması o kadar güç. Ama Milattan Önce henüz uluslaşma olmadığı için bu bölgede Türkler'in, Kuzey Batı'da da Rumlar'ın yaşamadığı kesin. Ama insan milliyetçi olunca zaman ve mekan dinlemiyor işte... Saray, Kanuni Sultan Süleyman'ın Sadrazamlarından Ayas Paşa'nın kurduğu şirin bir Osmanlı kazasıymış. Paşa'nın köşkü ve yaptırdığı cami halen ayakta imiş. Biz dışarı pek çıkmadığımız için, teksir metindeki bu bilgilerin doğruluğu konusunda bir şey söyleyemeyeceğim. Bizim tam karşımızda bir cami var. Minarenin ucunu ve şerefesini görüyoruz. Kütüphaneye çıkınca da cami tüm heybetiyle bize bakıyor. Caminin açılış tarihi 1 Mayıs 1991. Günde beş vakit ezan dinliyoruz haliyle... Ancak Cumartesi Pazarları, nöbetçi ya da stajyer müezzinler mikrofon başına geçip prova yaptıkları için bozuk makam ve kötü arapçanın ne olduğunu hemen öğrendik. Püf püf diye mikrofon-hoparlör kontrolü yapılıyor önce, ardından ezan gibi bir şey okunuyor, bir-iki Pazar da ezan bittikten sonra "İyi iyi, ilk defa için iyi, aferin" gibi stajyer övgüleri duyduk hoparlörden. Caminin toplam cemaati söylenene göre beş kişiymiş. Hafta sonları stajyerin de gelmediği oluyor o zaman erken gelen mümin kapıyor mikrofonu. Cuma, Cumartesi ve Pazar akşam ve gecelerinin Saray'daki en önemli etkinliği düğünler. Allaah... Neredeyse sabaha kadar davul zurna dümbelek klarnet. Bizim koğuştaki kıdemli mahkumlar en az 2-3 yıldır bu işin böyle sürüp gittiğini söylediler. Bu kadar çok düğün neyin alameti acaba? Bu bizim geçici ilçemizin nüfusunun 16 bin olduğu söyleniyor. Bu kadar çok düğün olmaması lazım matematik olarak. Yoksa nişan, nikah, düğün mü tazeleniyor burada? Belki de ilçe dışından hatta il dışından gelin ve damatlar geliyor buraya? Oysa ki "İzmit"in Pişmaniyesi-Saray'ın Cezaevi" diye meşhur bir söz varmış diyorlar. Pazartesi sabahları da öğleye doğru minare hoparlörlerinden sela okunuyor ardından da vefat eden kişinin adı, ünvanı, seceresi, mahallesi ve cenaze namazının kılınacağı caminin adı söyleniyor. "Pazar gecesi düğünlerde çok içiyorlar, Pazartesi sabahı da cennete gidiyor" dedi bizim bir arkadaş. Bakmayın bizim dört duvar arasında kaldığımıza. Saray'da ne olup bitiyor, anında öğreniyoruz. Kasanın parasını zimmetine geçiren banka mutemeti, geçen haftaki düğünden sonra yaşanan zifaf skandalı, Belediye'nin seçim yaklaşırken asfalt çalışmalarına hız vermesi, köşedeki bakkalın kent merkezindeki'eczacıyla anlaşmazlığa düşmesi, filan falan... Bazen haber, bazen dedikodu, doğru mu yanlış mı bilmiyoruz, ama bir şeyler olduğunu duyuyoruz işte. Bizim avluda yuva kurmuş üç tane serçemiz var. Onlar da bir şeyler anlatıyor kimi zaman. Dinliyoruz, anlamıyoruz, soruyoruz, anlamıyorlar ama yine de bir sohbet oluyor işte. Maksat kendimizi Saraylı hissettmek. Ben bir keresinde iki-üç yıl önce Haluk Gerger ile Fikret Başkaya'yı ziyarete Haymana'ya gitmiştim. Oturup konuştuk, cezaevi ziyareti işte... Ankara'ya döneceğim. İzin istedim.

- Haluk ağabey, Ankara otobüsleri nereden kalkıyor?

- Vallahi biz de 5 aydır buradayız ama geldim Haymana'ya, bir yemek yedik sonra da buraya girdim, dışarı hiç çıkmadım, ilçe merkezini pek bilmem... demişti.

Akşamsefası

Menderes'in Son Öyküsü

NİHAT GENÇ

Mezarından yeni kalkmış, topaksız kuru toprak yüzlü, çürümüş kalafat tahtasından kollarını arkadan seyrederken, Menderes'i düşündüm. Köylüleri arkasına almış, kara lastikliler ihtilaliydi demokrasi. Lacivert takım elbisesine sığmıyor, önden düğmeleri kavuşmuyordu, çünkü, ailesinde verem vardı, aşırı sporla vücudunu geliştirdi, Londra'da uçak kazasında ondört kişi öldü, o tepe aşağı enkaz içinde kurtuldu. Kerameti vardır denip, efsaneye dönüştü.

Akşam suları hayali bahçe gibi. Sokak saçı sakalı karışık. Ve kahvenin önünde göğü örten uzun ağaçlar var ise, gönlünüzü ferah tutun. Gürültüyle akıp giden kalabalık içinde tüm gözler istiridye kabukları gibi. Hepsine bakıyormuş gibi. Binbir hatıranın içine dalarken, günün en güzel hazinesi çay ve sigara akşamın sisli köprüsü oluverecek. Akşamın hayali bahçesi insanın hırslı bakışlarını söküverir. Yumuşak cinsinden bir kasvet de sizinle birlikte dayadı mı dirseklerini masaya, zerre kadar kötülük geçmez içinizden. Ah, akşam ışıklarının mavileştirdiği seyrek sakalım, al başımdan bu kuduz düğününü. Koltuğunun altında dergilerle bir arkadaş kalabalığının içinden seslendi. Sigara dumanıma doladığım akşam ürkerek kaçıverdi. "Ne yapıyorsun?" "Hiç oturuyorum, gel çay içelim, sokağı seyrediyorum." "Gazetelerde birşey var mı", "Bir bok yok"... "Daha mühim birşey yap, dergi oku", "gülüştük", "bi bakiyim"... Canımı yakan çürümüş sıkıntıyla dergileri karıştırdı. Pis pis güldü. Elbiselerimle koyu lacivert suya düştüm, üşümeye başladım. Gözümün içine sokarak, şu kaderciler, şunların resmine bak, meclise kadın aday sokacaklarmış... Hepsinde bira göbeği... bira göbeğiyle meclise girilmez, rakı göbeği şart... Eh, espri fena değil. Üstümdeki tülden ağı kaldırıp usulca girmeliyim muhabbete... "Ver şu resme bir bakiyim"... "Ben bu kadınların kocalarının adlarını ezbere sayabilirim"... "Hadi say", "Bak, bununki Olgun, şunun ki Fikret, şunun ki de Sami...", diğer kadını göstererek, "bu?", "Onun kocası Cumhurbaşkanlığı orkestrasında ikinci flüt!"...

Resmi iyice incelemeye aldık, sanki ayakları çorapsız, hayatta hiç meşgul olmamış suratları var, bilim yaptıkları üniversitede günde sekiz saat saksı sulamışlar, baksana şu kadınlara hiçbirinin yüreği çarpmıyor... Şuna bak, şuna "paytak g.tlü"... Paytak g.tlüler partisi... Vücudumda bir elektrik kaçağı, yumuşak duygu patlamalarından başka bir hale girmenin klinik sendromu... Ver lan şu resme bakayım...

Kim bunlar, uzman sürtükler. Şu suratları bak, genelevlerde soğuğu pencere pervazından önlemek için tıkıştırılmış kombinezon parçasına benziyorlar. Oğlancı karılar.

Şu gülüşe bak, güçlü bir erkek bulamamış dişi köpeklerin salyalı dillerine benziyor. Askıntılıktan yorgun düşmüş, iş arıyorlar...

Şu kenardaki... Bohçacı kadın-kontes karışımı oturan kadın neye benziyor. Cinsel gevezelikten yorgun düşmüş, bombelenmiş kalçalarına koltuk arıyor. Hepsi sümkürüklü bir isteri nöbetinden sonra saçlarından sürüklenerek yatağa sokulmuşlar gibi, artık vücutlarına kız elbiseleri giyemeyeceklerini nihayet anlamış, geç kalmış kadınlar partisi. Olsun, müsveddeye dönmüş çapkın kadınlık anılarında gaddar bir düzücü arayışları sokaklarda bitmiş, torpillerle gelebilecekleri yere gelmişler, şimdi meclisi zorluyorlar.

Erkekliğin sapı üzerine, ipe sapa gelmez zevksiz konuşmalar yapanların hazin sonu. Bodrum'a koşan İngiliz karıları gibi... Artık taşralı erkeklerin ereksiyon nöbetlerini, geçme kalma müddetlerini, can acıtan çimdik ve kıllı sado zevklerini, komidini ve mobilyası olmayan yatakodalarında merak ediyorlar...

Arkadaşım, "Cindoruk'un yanında bir tane var, kara gözlüklü iri yapılı, Atatürkçü konuşmalar yapıyor", "Ondan siyasetçi olur, Günseli mi ne, kadın, kasaba hükümet konaklarına benziyor"...

Şunlara birileri açık saçık fıkralar anlatıp rahatlatsın. Biri eteklerini arkadan usulca kaldırırken Yunan Edebiyatı ve Sosyal Demokrasi ve Anadolu halkının yoksulluğu üzerine cilalı erotik laflar etsin. Gece yataklarında eğlenebilecekleri "arzu oteli" gibi ucuz erotik hikayeler anlatsın. Bunlar maçı kaybetti, bunları artık hiçbir zevk haykırışı mutlu edemez. Bir de soylu bir sorumluluk duygusu, imtiyazlı bir koltuk lazım. Vasat, torpilli kadınlıklarını örtmenin tek yolunun, kendilerini arkadan kucaklayacak tek şeyin koltuk olduğunu sonunda anladılar.

Artık rüyalarında bile saf kan erkek dudağı bulamayacaklarını anladılar. Kremalı, pudralı, cüzdanlı erkek penislerinden gına geldi. Onları bu hale mantık izdivaçları, Hülya Koçyiğitli filmler getirdi. Torpil, ün, para, vitrin ve iyi giyimde, şehveti, ütopyayı, hayatı aradılar. Arkadaşları "olanaklar" bulurken, Türkiye Cumhuriyeti'nin Medyatik Yağmacılar Topluluğunda bulunamadılar. Tiyatro müdürünü de, gazete patronunu da liseden arkadaşları götürdü, onlar, daha yetenekliydi ama, açıkta kaldılar.

Ve sonunda hiç değilse, saç diplerine kadar gizlice sevişebileceği makine temposuyla vuruşları olan bir kuaför aradılar. Geriye ne kaldı? Siyaset!..

Hepsine hayırlı olsun, burada 550 tane gece devesi var, şu meclis bahçesinin uzun çimenli avlularında mahsunca geziniyorlar, tepişecekleri pek zekice, bilmiş kadınlar arıyorlar.

Çok haklılar, çünkü, gerçeğe en uygun düzüşme, yalnız "iktidarda" gerçekleşir. Kanayan yerlerinizin çü-

rümüş kokularını yalatacağınız uçsuz bucaksız bir halkımız, rezilliklerinizi örtecek medyamız ve tüm tıbbi masraflarını ödeyecek genişlikte bütçemiz vardır. Burada sizi bekliyoruz, koşun!

***

Akşam küfürler arasında vaktinden önce çekip gitti, Yüksel Caddesi, gürültülü bir sokak, DYP Genel Merkezi'nin bulunduğu Selanik Caddesi'yle kesişiyor, birden masaya kasketli köylü bir adam oturdu, "selamünaleyküm", "aleyküm selam", arkadaşım çay parasını da ödemeden kalktı... Ağzımda köpüklü salya parçaları kalmış olmalı, ruhunu dizginleyemeyenlerin kusmuklarıdır, kolumun tersiyle sildim. Dilenci sandım, plastik maşrabası eksik. Keçeleşmiş ceketi, çuvallaşmış pantolu, harman yerinin sapı samanı hala üstünde. Erik kurusu gözleri. Elleri çömlek hamuru. Şimdi başlar, dedim, oğlum böbrek hastası, gelinim beni sopayla dövüyor diye sızlanmaya, diye. Değil.

Ceketin yan cebinden katlanmış bir beyaz kağıt çıkardı, masanın üstüne itinayla serdi, elinin tersiyle kağıdı düzletiverdi, "kalemin var mı evladım" dedi "var"... Emrederek "yaz" dedi, parmağıyla kağıdının en baş tarafını işaret etti, "buraya".... Yazar pozisyon aldım, "Sayın Tansu hanımefendi"... Yazdım. "Süslü yaz evladım", "s'nin kuyruğunu biraz uzattım." "Ben, (...) köyünden Durmuşoğlu Yusuf. Menderes'e oy verdim, Adalet Partisi'ne oy verdim, bir ara Özal'a oy verdim. Son seçimde Doğru Yol'a oy verdim. Borç harç içindeyim, çocukları mafyaya kaptırdım..."

Yazdın mı? Yazdım. Eski püskü bir cüzdan çıkardı, parmağını tükürükleyerek cüzdanın içinden eski bir banka cüzdanı çıkardı, cüzdanın ilk sayfasında hesap numarasını işaret ederek... "Burayı... yaz"... Hesap numarasını, şubeyi tane tane yazdım... "Allah razı olsun evladım" deyip kalktı... "Bir çay içseydin amca!", "Sağol oğlum, sağol" deyip aceleyle uzaklaştı...

Oğullarımı mafyaya kaptırdım, ne demek, keşke sorsaydım. Zarf ve banka hesap numarasına aşinayım, Adalet Parti geleneğinden DYP'e kalmış bir rezil siyasi alışkanlık, milletvekilleri, genelbaşkanlar taşradan gelenleri zamanında sık sık üç-beş kuruş verip alıştırmışlar.

Mezarından yeni kalkmış, topaksız kuru toprak yüzlü, çürümüş kalafat tahtasından kollarını arkadan seyrederken, Menderes'i düşündüm. Köylüleri arkasına almış, kara lastikliler ihtilaliydi demokrasi. Lacivert takım elbisesine sığmıyor, önden düğmeleri kavuşmuyordu, çünkü, ailesinde verem vardı, aşırı sporla vücudunu geliştirdi, Londra'da uçak kazasında ondört kişi öldü, o tepe aşağı enkaz içinde kurtuldu. Kerameti vardır denip, efsaneye dönüştü.

Aslında herşey, 1937'de Atatürk'ün Celal Bayar'ı başbakanlığa getirmesiyle başladı, İsmet Paşa, basit bir Malatya milletvekili olarak kaldı. Atatürk'ün ölümüyle İsmet İnönü başbakan oldu, Celal Bayar'ı görevden aldı. Onlarca kavga, başta Köy Enstitüleri kavgası,

Aksam Arşivi

Hızlı çapkın Menderes'in arkadaşlarının dahi anılarında Menderes'in kadın düşkünlüğünü anlatması. 6-7 Eylül derin devletin basına sızdırdığı Atatürk'ün evine bomba atıldı haberiyle Beyoğlu'ndaki tüm Rumlar'ın kovulması, dükkanların yağması.

Hasan Ali Yücel'in klasikler dizisinden Nâzım'a da çeviri vermesiyle komünistlere yataklık davası, Türkiye'nin tüm köy kahvelerinin kanlı iki mezhep gibi ayrılması. Sandık kaçırmalar, jandarma zoruyla oyların CHP'ye verilmesi. Hızlı çapkın Menderes'in arkadaşlarının dahi anılarında Menderes'in kadın düşkünlüğünü anlatması. 6-7 Eylül derin devletin basına sızdırdığı Atatürk'ün evine bomba atıldı haberiyle Beyoğlu'ndaki tüm Rumlar'ın kovulması, dükkanların yağması. Peyami Safa'nın, Necip Fazıl'ın örtülü ödenekten, dergi için para alması. Yassıada duruşmalarında bebek davası. Amerika'nın para yardımı yaparım ama, fabrika kurdurtmam deyişi, bizimkilerin düşman bildikleri Sovyetler'e yakınlaşma siyaseti. Harbiyeliler'in sokaklara dökülmesi. Üst üste radyoevi baskınları. İhtilalde göbek atıp sevinen sosyalistler. Genç teğmenlerin duruşmalarda başbakana, bakanlara yüzlerine tükürür, tekmeler gibi hakaretler... Bir kuduz düğünü...

Köylü amcam gittiği gibi geldi, "evladım Tansu hanım yarın gelir mi?" "Bilmem amca..." ... "Tansu hanım köşkteymiş, yarın belki gelirmiş dediler! Zarfı almadılar!"... Tekrar zarfı çıkardı, içinden katlanmış kağıdı... "Evladım şuraya, yazar mısın?" kağıdın en dibini gösterdi, "Sayın Tansu hanım, Allah sizi inandırsın çok zordayım..."

İçimden köpürdüm, dilenci gibi yaşıyorsun, hala bu partilere oy veriyorsun diye adamı dövmek istedim... Bir müddet soluklandı, tekrar "Oğlum Tansu yarın gelir mi?"- "Bilmem amca... Bir çay içseydin..." "Dur oğlum, çayı batsın..."

"İş güç yok mu amca, çoluk çocuk..." Amcam duymamış gibi, "Tansu yarın gelir değil mi oğlum"... "Köyde iş yok mu amca." Amca sinirle: "çalış çalış ananın ...mı"...

"Mafyaya oğulları kaptırdık ne anlama geliyor amca", "borç harç işte, senet sepet faiz ödeyemedik, onlar da ananı belleriz, ne et, et, parayı bul..."

Bir ara elli yıldır bu pezevenklere oy veriyorsun, hala gelmiş kapılarında para dileniyorsun...", dedim, oh be söyledim, kurtuldum. "Sorma oğlum, ben gençken, ağaç kütüklerini koltuğumun altında karpuz gibi taşıyordum, dedim ki kendime, bu fakir köylünün hepsini kurtaracağım, hesap ediyordum, birden ihtilal oldu. Sonra dedim ki, bari başımızdaki bu büyük adamlara birşey olmasın... Orman yakıp tarla açtık, orman yakıp tarla açtık, köy aşağıda kaldı... Bari dedik yol aşağı köye kadar gelsin... Oradan on kilometre yürürüz. O da olmadı. Geçen ramazan yol geldi, ama bizde tarla kalmadı... Şimdi hepsinden davamdan vazgeçtim, köye gidecek bir otobüs param olsun bana yeter.

Çay geldi, şekerini attı, "sen bilirsin oğlum, Tansu Hanım yarın gelir mi?", "valla bilmem amca, biz buralıyız ama, orada neler oluyor bilemeyiz."

Hava iyice karardı, çay paralarını ödeyip karşıya geçtim. Sokak boşaldı. Mülkiye kafeden DYP binasının önünde amcamın neler yaptığını görüyorum. DYP binasının arkasına doğru yattı, uzandı. Robocop koruma polisleri gelip amcayı kaldırdılar. Polis ellerini iki yana açarak birşey söyledi, muhtemelen ona da "Tansu Hanım yarın gelir mi?" sormuştur. Sokakta nafile iki tur attı, sonra, uzun ağaçların dibine uzanıverdi, yanında, korsan kitapçı tezgahını yeni topluyor, kokoreççi tezgahı yeni kuruyor...

Nasıl merak ettim, Tansu Hanım yarın gelir mi?.. Kendimi suçlu hissettim. Başımdan savdım ihtiyarı, kovar gibi konuştum. Gidip yardımcı olsam, ne bileyim, belki yatacak bir yer bulurum. Yirmibeş yaşında olsaydım, düşünmekten uykusuz kalırdım, belki sabaha kadar ağlardım. Şimdi, yedi sülalenin Allah belasını vermiş, akıllanmamışsın. .ike sürülecek akıl yok sende, zıbar yat, umurumda değil! Elli yıldır şu pezevenklerin peşinde koşuyorsun, haline bak, dilenciden betersin.

Önce Kadınlar ve Çocuklar

MERAL ONAT

Heey! Azimee!.. Hani fantazi yapacağdın bana!.. İki saat oldu böyle bağladın gettin... Azimeeeğ!..

Bundan ala fantazi mi olur, dingil!.. Yok şunu yap, yok bunu yap, yok su getir!.. Kıçım bi yer gördü be... Oooh dizilerimi de seyredeyim rahatça...

Vayy Vedat!.. Naaber dostum?.. Epeydir görüşemiyoruz, bi akşam çağır da laflayalım ha?!..

Vadat'mış!.. Seni piç kurusu!.. Bu kadar küçük yaşta lolitalarla takılırsan onların bu sümüklü arkadaşlarına da katlanıcan tabii...

İşte!.. Karım bilir huyumu, titizimdir, herşeyi yemem ben... Mesela kereviz, daha hayatta ağzıma koymadım...

Evet!.. Ağzına kereviz koymadım ama, leylek boku bile yedin be yavrum... Eve bağlıyım diye eşek dili, yarasa beyni... Fare boku, hangi birini sayıyim.

Dur!.. Seni jigolo tuttum ama yanlış anlama... Yıllardır bi erkeğe öyle ihtiyacım vardı ki... Musluk damlıyo, kombi'ye adam çağırıcak... Efendim rezervuar bozuk... Bütün bunları sen sahiplen başka hiç bişey istemem...

Ay bırak Selim olmaz!.. En tehlikeli yıllarımdayım!.. Çocuğumuz olabilir!.. Biliyosun savaşlar, çeteler, kayıplar, işkence gören çocuklar...

Kocasının helvasına çağırdı ama iş başkaymış... Anlaşılan rahmetli çok çektirmiş kadıncağıza!..

PAAT!

Chom

Doğan Güneş-Empresyon

SAMİ BAYDAR

Çok, çok konuşur
hayvanlarla
içli çocuklar.

Bir deve çöküşü
hakkın
varmak olduğu
gerçeklere
içli çocuklarla.

Doğan Güneş -
Empresyonizm
şairler
pergel gibi artık.

İçli şairlerin
okuduğu
yazarlar.

Sadece içliydin
ve güzeldin
sevgilim.

Gençtim
ben
o
zaman.

■■■

LALE MÜLDÜR

sen birşey demedin biliyorum.
ben birşey dedim. ama ne dedim.
sen öyle geçip gittin yanında
bir kediyle. bazan o duygu
yanıma oturuyor. uzun zaman
oldu görüşmüyoruz. şimdi Azra
geliyor. oturuş yapıp çay
içeceğiz. ben mumlar ve o
art nouveau gece lambamı
yakacağım. ilaçlar beni çok
etkiliyor. bazan herkesle
çok konuşuyor bazan hiç
konuşmuyorum. bazan o duygu
yanıma oturuyor. o duyguyu
yitirirsem bir yanımı önemli
bir yanımı yitireceğim. bunu
biliyorum ismim gibi. neyse
şimdi Azra geliyor. bu şiiri
onun için yazdım. oturuş yapıp
çay içeceğiz...

İşte "cennet vatan"ın sistem ahlakını belgeleyen en güzel örnek. Bu ülkede nasıl olsa bir gün bütün bakkallar Koç, bütün inşaat işçileri de İbo olacaklardır.

Ruhunu Satacak Adam Aranıyor

OKTAY TAFTALI

10 Ağustos tarihli Cumhuriyet Gazetesi'nde bir reklam ajansının eleman aramak için verdiği ilanı okuyorum. Okudukça gözlerim yuvalarından çıkıyor ve bu "cennet vatan"da bir lokma ekmek uğruna insanlardan neler talep edildiğini bir kez daha ibretle idrak ediyorum. İçimden savaş naraları atmak geliyor... İlan üç tip personel arandığını belirtiyor: 1) Vice Presidents / Başkan Yardımcıları, 2) Group Direktors / Grup Yöneticileri, 3) Account Executives / Müşteri Temsilcileri. Ajans "dehaları" aranan personelin niteliğini önce İngilizce sonra Türkçe belirterek, müstakbel mesai arkadaşlarına daha başta embesil muamelesi yaptıktan sonra, aradıkları koşulları şöyle belirtiyorlar: "...geleceği reklamcılıkta gören, çalışmanın kutsallığına inanmış, işine her şeyden çok önem veren / ...kendisini kanıtlamak için fırsat arayan... / bir gün ajans başkanının yerine geçmeyi aklına koymuş... / siz de bizim gibi hırslı, heyecanlı, inançlı iseniz gelin aramıza katılın!" peh, peh, peh...

Arkadaş Ukrayna Gizli Komünist Partisi'ne yeraltı gerillası mı arıyorsunuz, yoksa komprador Türkiye kapitalizminin ossuruk montaj ürünlerini tanıtacak, onları garibanvatandaşa hayati unsurlar olarak kakalayıp, vatandaşı soyacak bezirgan kafalar mı?

Yıllardan beri birçok İngilizce ve Almanca gazeteyi izliyorum, dünyanın hiçbir yerinde hiçbir şirketin (Nazi Almanyası ve Japon şizofrenisi hariç) "çalışmanın kutsallığından" dem vurarak eleman aradığına tanık olmadım. Çalışmak yalnızca Roma İmparatorluğu egemenliği altında köleleşmiş german kavimleri tarafından kutsal bir eylem olarak algılanmış ve kuzeyli köle kavimler bu sayede köle yaşamını bir nebze katlanabilinir kılmışlardı. Bir de Nazi Almanyası ve toplama kampları böylesi bir anlayışa teslim edilmişti. Oysa çalışmak: tıpkı yemek, içmek, uyumak gibi doğal bir gereksinimdi ve kutsal olan hiçbir yanı yoktu. Şimdi yukarıdaki ifadeleri bu bağlamda kısaca irdeleyelim bakalım: "İşine herşeyden çok önem veren..." yani ev, bark, aile hayatı, politika, hukuk, spor, tatil, aşk, savaş, ölüm... bunların hepsi bir yana iş bir yana öyle mi? İşine herşeyden çok önem vermek ve haftada 65 saat köle mesaisi yapmak. Üç beş sene sonra kafada saç kalmasın, göbek şişsin, surat yağlansın ve denyolaşsın. Yani suyu sıkılmış limona dönülsün oh be ne güzel alem. "Geleceği reklamcılıkta görmek..." Yani ne insan emeği, ne insan ruhu, ne Tanrı, ne toplumsal üretim, ne doğa, geleceği garanti edemez. Oysa bezirgan kafalı, sahtekar hayal ticareti, yani reklamcılık geleceği içerecektir, öyle mi? Aferin, çok aferin. "Kendisini kanıtlamak için fırsat arayan... / bir gün ajans başkanının yerine geçmeyi aklına koymuş..." İşte "cennet vatan"ın sistem ahlakını belgeleyen en güzel örnek. Bu ülkede nasıl olsa bir gün bütün bakkallar Koç, bütün inşaat işçileri de İbo olacaklardır. Herkes çalıştığı şirketin birgün patronu olabilir, yalnızca bunu kafaya koymak gerekir. Fırsatlar ülkesi küçük Amerika, daha ne olsun. Bilmem bu ifadeleri daha ayrıntılı olarak yorumlamaya gerek var mı? İnsan unsurunu ve emeğini böylesine hakir gören 'neandertal' kılıklı yaratıklara, kaleme aldıkları bu metni aynen Almanca'ya ya da İngilizce'ye çevirmelerini ve ortaya çıkacak abes ifadeleri de ajanslarının çokuluslu olanaklarıyla batılı gazetelerde yayınlamalarını öneriyorum. Batılıların böyle bir şeye kötüyle güldüklerini şimdiden görür gibiyim.

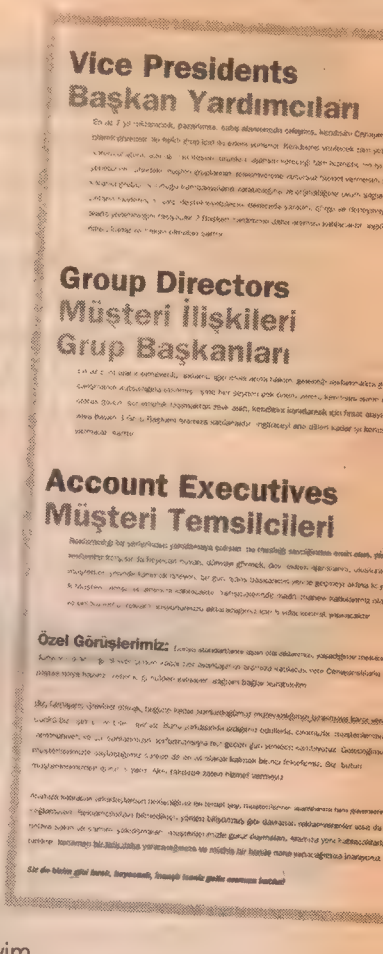

Vice Presidents
Başkan Yardımcıları

Group Directors
Müşteri İlişkileri
Grup Başkanları

Account Executives
Müşteri Temsilcileri

Özel Görüşlerimiz:

Aydın Doğan'ın sanat dergisi:

12 Eylül'den sonra holdinglerin ve boyalı basının sanatı, edebiyatı, dolayısıyla üreten ve düşünen beyinleri manüple etmek için bu alana, nasıl bilinçli olarak müdahale ettiklerini yaza-söyleye dilimizde tüy bitti. Bugün hâlâ kimi şair ve yazar arkadaşlar "Gösteri", "Milliyet Sanat" vb. dergilerde ürün yayınlayarak holdinglerin dergicilik anlayışını meşru kılmaya devam ediyorlar. E, peki biz Öküz'e boşuna mı emek veriyoruz? "Milliyet Sanat"ın Ağustos sayısında irili ufaklı bir yığın şair-yazar arkadaşımız en son yapıtlarıyla bu "boyalı hijyenik kağıda" tesbih tanesi gibi dizilmişler. Pek de güzel olmuş. Ama Aydın Doğan'ın bu dergiyi karıştırırken yüzündeki ifadeyi tahmin ettikçe, insanın canı sıkılmıyor da değil hani. Pragmatik, ilkesiz yayıncılık anlayışı, etik bir estetik değerler açısından hiçbir belirgin "tez" öngörmeyişleri ve ilk yayınlandıkları günden beri bir tek hakiki şairin bile yetişmesine katkıda bulunmayışları dolayısıyla, bu dergiler bir hiçtir. Bugün yalnızca bağlı oldukları medya tekelinin "PR"ına katkıda bulunan bu boya kovaları 12 Eylül sonrasında uzun yıllar çok etkili bir işlev görmüşlerdi. Darbe sonrası toplumda oluşan ideolojik boşluk, "orientasyon" (yönelim) eksikliği, toplumun doktrinsizliğe itilmesi, sokaktaki insanın etik ve tinsel olarak tahrib edilmesi, futbol, renkli basın ve bu dergiler sayesinde gevşekleştirilmişti. Din dışı tinsel hayatın üreticileri olan yazar ve sanatçılar bu dergiler tarafından teslim alınarak, sokaktaki insanın tinsel hayatı din'in ve yobazlığın eline terkedilmişti. Bugün hepsinin sonuçlarını görüyoruz çok şükür.

Öte yandan, günümüzde bu ülkenin kültür ve tin hayatı yine yalnızca amatör, bağımsız, nitel olarak büyük dergiler tarafından onarılma şansına sahiptir. Eğer holding dergileri olmasaydı 1983'de yayına başlayan "Üç Çiçek" dergisi belki uzun yıllar bu ülkenin tinsel hayatına katkıda bulunabilirdi. Ama gel gör ki, "Üç Çiçek" o zamanlar yalnızca üç sayı yaşayabildi. Fakat bugün 437'nci sayısına ulaşan "Milliyet Sanat" her yıl birçok şair ve yazarı, karton üzerine yumurta gibi dizmesine karşın, Türk Edebiyatı'na, yalnızca üç sayı yaşayan "Üç Çiçek"in edebi katkısını yapamamıştır. Öyleyse arkadaşlarımız bu boyalı kartona yumurta gibi dizilmesinler. Bak burada Öküz var, Öküz.

Adana'yı geride bırakıp Toroslar'a tırmanmaya başladık ve durduk. Motor kaputundan dumanlar çıkıyor yolu göremiyorum. Tamam oğlum tamam diyerek yavaşça frene dokunarak durdum, sandım ama duramadım. Sevgilim freni pompalasana, adam sana ne dedi. Diyerek ilk kez konuştu...

Şirvan, Koza ve Büyük Oğlan

MENDERES SAMANCILAR

Onu ilk gördüğümde, yüreğimden ılık bir şeylerin akıp gittiğini, başımın döndüğünü ve dizlerimin bağının çözüldüğünü hissettim. Avucumun içindeki sevgilimin elini sıkarak, içmden, Tamam dedim...

Beni rengimi, duruşumu çekmişti bilmiyorum. Bir galerinin içerisine tıkıştırılan hemcinslerinin en yaşlısıydı. Gözleri yusyuvarlak, boncuk sanki. Milletten utanmasam gidip tamponundan öpecem. Iyice dibine sokuldum, kulağımı sağ ön çamurluğa yapıştırdım. "Beni al" diye fısıldadı. içimden, almıyanın Allahı batsın ulan, dedim.

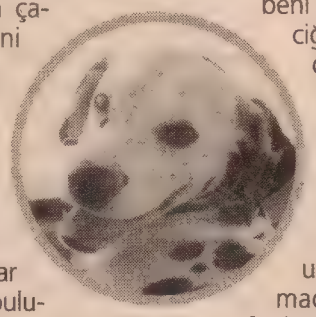

İnsana kafayı yedirten Çukurova sıcağı, zavallının nar çiçeği rengini kor gibi yapmıştı. Kabak lastiklerinin içindeki çelik jantlar galeri sahibinin eşsiz bir buluşuydu. Sanki şeydi, insan oraya jant almaya gelecek, giderken de, kıyak olsun diye yanına bir de araba verecekler, neyse buna benzer bir sürü ıvır zıvır...

Şoför kapısını açmak için elimi kapı koluna atarak kolu sıkıca kavradım ve gözlerimden ateş çıktı. Elim kapı koluna yapıştı çıkmıyor, kol öyle bir ısınmış ki sanki elim kaynar oldu. Galeri sahibi arkadaşta eli g.tünde beni seyrediyor. Sümkürür gibi kulağımı yırtan sesi beynimi delip geçti. Yağkktı mı gardaş? Kapı kolundan kurtardığım elim yarık domatesin içi gibi olmuştu. Tabi arkadaşa cevap vermesek olmaz. Yüzüne bile bakmadan en sevimli sesimle konuştum. Heye aga hem de iyi yağkktı rahatladın mı? Hemen toparlandı. Zaten sesle birlikte almaktan vazgeçtim, geçecem. Seksen senelik arkadaşım ya, hemen yanıma gelip koluma girdi, Abi bunu al... Niye, diye sormadan açıklamaları peş peşe sıraladı. Bu tam sana göre, hesaplı da, az yakar, sen güzel abimizsin, sana ufak da bir vade yaparğğ, hı, ne diyon... Sussa cevap verecem, susmuyor ki... Döndüm yüzüne baktım. İçimden bir ton küfrederek güldüm. Sonra da sevgilime dönüp sordum. Ne diyon alağğkk mı? Sevgilim, galericiye bana ve arabaya yani üçümüze de boka bakar gibi baktı ve önce dilini toparla, sonra da alalım, dedi ve sustu. Ertesi gün yola çıkana kadar da bir daha konuşmadı...

Adana'yı geride bırakıp Toroslar'a tırmanmaya başladık ve durduk. Motor kaputundan dumanlar çıkıyor yolu göremiyorum. Tamam oğlum tamam diyerek yavaşça frene dokunuarak durdum, sandım ama duramadım. Sevgilim freni pompalasana, adam sana ne dedi. Diyerek ilk kez konuştu... Galericiyle notere gitmek için direksiyona ilk kez geçip hareket ettikten sonra kırmızı ışıkta durmak için frene dokundum fren yok. Galerici hemen beni uyarmıştı? Pompala abiciğim pompala. Pompaladım ve durduk. Canım sıkıldı ama belli etmiyorum, bi kez yavruya tav olmuşuz, yine de sordum. Niye pompalıyoruz aga? -Abi bunların fren sisdemi vesding hauz, patladı yedegğini bulamadğğkk. Pompalıyarağğk ufağk ufağk gidecen, sert fren yapmıcan... Şeytan diyor geri dön al kardeşim, ver kaporomu geri. Vermez ki. Şeytan zaten yanımda oturuyor... Sür abi sür ışık yandı. Işığa baktım henüz kırmızı. Yeşil yansın geçeriz. dedim ve bin pişman oldum. Salya sümük konuşmaya başladı. Sen bilin ama, her gırmızıda bu gadar durursak akkğşam olur valla. Burda beş aga yol boş mu basacan.

Arkadaş bize freni unutturdu ve arabayla ilgili bir sürü gerekli gereksiz bilgi vererek bizi uğurladı...

Oğlumu yolun sağına çekerek radyatörün soğumasını beklemeğe başladık. Bu arada sevgilimin dili iyice açıldı. -Sen kendine bir oğlan buldun, ben de istiyorum diye tutturdu. Ne istiyorsun? Köpek, tamam Ankara'dan alırız bi tane olur biter... Suyunu tamamladım, yağına baktım, farlarının tozunu aldım. Tamam mı oğlum gidebilir miyiz diye sordum ve marşa bastım, gıyyjjj diye bir sesten başka hiçbirşey yok, indim motor kaputunu açtım, söyle bakalım derdini. Dertle göz göze geldik. Marş dinomosu bana müsade diye rica etti. Ee yapacak bir şey, evlat dağ başında bırakılmaz... Bize acıyan kamyoncuların desteğiyle iterek çalıştırdık.

Hareket ettiğimizde şok olmuştum. Marşın suçunu üzerine alan motorun sesi değişmişti, çalışmıyor da sanki ağlıyordu mübarek...

Toroslar'ın tepesindeki Tekir yaylasına vardığımızda kendimizi bir kebapçının önüne zor attık. Pala bıyıklı kebapçı bizden çok onunla ilgilendi. -Kaç yaşında bu Ondokuz diyerek kesip attım. Oğlumun etrafında bir tur attımtan sonra. -Bunlar yerliye bin basar. Kaç motor? Binyüz. Ne yakıyor? Bilmem, yeni aldık. Tek gapı olması iyi, çabuk dökülmez... Ciğer var mı? Var, lastikleri değirmen lazım... Biraz da ezme yaparsanız iyi olur.. Yaparıkğ, tabi yaa oldu mu vos vos olacakğ.

Allahtan aklına gedi de bizim ciğerleri ocağa attı, ben de onun sorularından kurtuldum... Kebabımızı yedik tam hesabı istiyorum, oğlanın etrafında iki yarma turalıyor... Kebapçı bizi yine bıraktı iki yarmaya döndü... Golf mu bu. He golf... Ne istiyonuz... Lafı mı olur alın gidin, parasını sora gönderirsiniz... Yarmalar adamın lafına çok bozuldu ama pişkin pezevenk bana döndü... Bu bölgenin en şağacı adamı benim, şağka yapıyom... İçimden de kebapçıya, yarmalara yürek dolusu sövdüm ve yola koyulduk...

İnsanın kendine ait bir arabası olması kadar güzel bir şey yok, istediğin yerde dilediğin kadar duruyorsun, keyfimize diyecek yok, acelemiz de yok. Traktörlerin dışındaki tüm araçlar bizi sollayarak geçip gidiyor. Gaza biraz dokunsam, hararet hemen yüzü buluyor... Galerici sıkı sıkı tembih etmişti... Ama hararet doksanı geçerse hemen gazı kes... Niye? -Niyesi var mı abim motoru yersin valla...

Hızımız altmış yetmişi bulduğu anda bizim oğlanın ateşi de anında seksen doksan yüz. Olsun kendi malım ya isterse yansın diye düşünüyorum, galericiye kebapçıya ve o iki yarmaya içimden söverek yola devam ediyorum...

Sabahın erken saatinde Ankara'ya vardık ve Ankara'nın dışında bir çiftlik evi olan aile dostlarımızı aradık. O ahbap sayesinde fren tertibatını komple yaptırdık. Sıra gelmişti sevgilime bir köpek almaya. Oğlanı güven veren bir oto parka bırakarak Ankara sokaklarına daldık.

Üç beş tane dükkan dolaştık ama, hiç birinde, sevgilimin ısrar ettiği desende bir köpek yavrusu bulamadık...

Adana'da dolaşırken, özel bir radyo istasyonunda, kahverengi benekleri olan bir yavru görüp el koymak istemiştik, tabii ki vermediler, cinsi de av köpeğiymiş. Rastladığımız her tanıdığa isteğimizi anlatıyoruz ama, yok oğlu yok... Aradığımız yavruyu bulamayışımıza şahsen ben hiç üzülmüyorum. Biliyorum ki onun tüm problemiyle ben uğraşacağım...

Şirvan diye bir Van kedimiz vardı; Allah rahmet eylesin. Ölümüyle bizi ve dostlarımızı gerçekten çok üzmüştü. Devletin yüzsüzlüğü ve bu milletin pisliği zavallı Şirvan'ı yok etmişti...

Eski evimin arka penceresine küçük bir kapı yapmıştım, Şirvan oradan çıkıp tüm mahalleyi gezdikten sonra geri dönüyordu...

Şirvan'ı sevgilime teslim ederek, Zıkkımın Kökü için Adana'ya gitmiştim. Her gün sevgilimi arayarak oğlumun halini hatırını soruyor, telefonda da olsa sesini duyabiliyordum. Benim için, dünya bir yana Şirvan bir yanaydı...

Setten, kaldığımız otele geç döndüğümüz bir akşam, resepsiyon memuru kırıtarak, -Menderes Bey sevgiliniz aradı sizden çok acele telefon bekliyor. Hemen sevgilimi aradım ve dünya başıma yıkıldı. O akşamla ilgili fazla bir şey hatırlamıyorum. Çok ağladığımı, içip kendimi öldürmeye kalktığımı ve bir yığın şeyi ertesi sabah arkadaşlarım anlattı. Beni en çok teselli edenlerden biri de Memduh Ün'dü. Ölen köpekleriyle ilgili anılarını ve çektiği acıları anlatmıştı bana, iki gün iş koymadı. -Senin bu durumda çalışman imkansız, dinlen kendini toparla, başın sağ olsun demişti...

Bana çok koyan şeylerden biri de Şirvan'ın ölüm şekliydi. Zaman alamayan belediye işçileri, çöp toplamama

Aksam Postası

eylemi başlatmıştı. O dönem İstanbul'da olanlar çok iyi hatırlar. Her sokakta dağlar gibi çöpler yığılmış, kokudan göz gözü görmez olmuştu. Haftalar sonra belediye ve işçiler anlaşmış çöpler toplanmaya başlanmış. Çöpler toplanmış ama çöpten geriye kalan yerler bir mikrop yuvası oluşturmuştu. Duruma derhal el koyan belediye yetkilileri, mikroplu yerlere zehirler dökülmesini emretmişler. Neyse, neticede o zehirlerden yüzlerce kedi ve köpek öldü Şirvan da o kurbanlardan biri olmuştu...

Arkadaşlarımın çoğu davacı olmamı önermişti. İnsan haklarının devlet desteğiyle ihlal edildiği bir ülkede hayvan haklarını aramak o dönemde son derece komikti. Gerçi şimdi de değişen bir şey yok tabi. Neyse, Allah, oğlumun ölümüne neden olanların tümünün belasını versin...

Şirvan'ın üzerine gül koklamamağa yemin etmiştim. Bir daha hayvan beslemek mi tövbeler olsun... Bana hayvan beslemem için en yoğun baskı Eray Özbal'dan geldi. Nerede bir yavru kedi bulsa doğru bana getiriyor, kabul etmiyorum, tövbeliyim ya. O da direniyor, ben evde yokken arka pencereden içeri sürekli kedi yavruları bırakıyor ama nafile. Mesela, hiç köpek yavrusu bırakmıyor, çünkü Eray kardeşim tam bir kedi hastası ve namuslu bir hayvan sever...

Tam umudu kesmişken, aradığımız dükkana rastladık ve içeri girdik. Dükkanın içi bayram yeri gibi, kocaman bir canlı ve evcil hayvan satış merkezi. İçerde irili ufaklı yirmi yirmi beş müşteri dolanıp duruyor, herkes hayvan peşinde. Kısacası, insandan umudu kesen ve kendine gerçek dost arayan herkes buradaydı. Maymunlar, balıklar, tavşanlar, ne ararsanız cins cins köpekler, kediler, papağanlar. İnsanın var oluşundan bu yana, öldürmek için mücadele ettiği sıçan bile baş köşede yerini almıştı...

Sevgilim kolumu dürterek, yerdeki kocaman bir demir kafesi gösterdi -İşte orada, dedi. İki dalmaçyalı yavrusu, koca kafesin içinde fink atıyordu, özellikle, siyah lekeleri az olan erkek daha fırlamaydı. Satıcıdan kafesi açmasını istedik ve bin pişman olduk. Kafes açıldığı anda, iki yavru da dışarı fırladı. İkisi de bir aylık. Dişi olanı kucağımıza aldık, çok uslu, sevimli bir yavru. Biz yavruyla ilgilenirken, dükkanın içinde kıyamet koptuğunu farkettik. Herkes erkek yavrunun peşinde, yakalayabilene aşkolsun, uzun uğraşlardan sonra ele geçirilen yavruya el koymayı başardık. Aynı yavruya başka müşteriler de talip olunca, hayvanın fiyatı arttı. Pazarlık etme şansımız olmadan yavruyu üçbuçuk milyona aldık. Üç buçuk da az bir para değil, Adana'dan çıkarken Büyük oğlanın kırkbeş litrelik benzin deposunu üçyüzyetmişbenbin liraya doldurduk, burada bir aylık köpeğe üçbuçuk milyon ödemek, işin doğrusu gözümde çok büyüdü. Bu cinslerin adının Dalmaçyalı olduğunu ilk kez orada öğrendik. Boynuna da küçük bir tasma alarak, yabancı bir şehirde tek başına bıraktığımız, biricik oğlumuzun yanına doğru yola koyulduk...

O geceyi geçirmek için, arkadaşlarımızın, Ankara dışındaki çiftlik evine yerleştik. Önce büyük oğlanın içini dışını bir güzel yıkadım, sıra gelmişti yeni yavruya. Onu da bir güzel yıkadım,

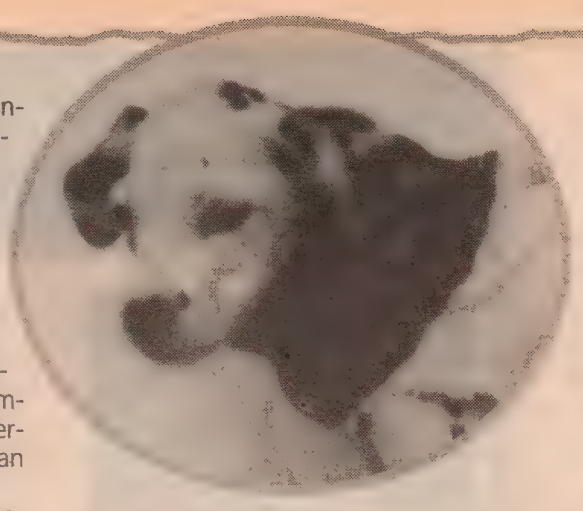

kaldığı kafesin pisliği gitsin diyerek. İş yavruyu kurulamaya geldiğinde çuvalladık, ne yaptıysak fön makinası çalışmadı. Havluyla kurulamak da pek fayda etmedi. Yavru o geceyi titreyerek bizim koynumuzda geçirdi, sabah da şiddetli bir ishalle uyandı...

Aileye yeni bir yavrunun katılmasına içerleyen arabamız binbir güçlükle çalışarak bize ilk şantajını yapmıştı. Yola çıktığımızda, ikinci çocuğa henüz bir isim bulamamıştık. Bir zaman sonra bagajdaki altın koza heykeli, yeni oğlumuzun adının ilham kaynağı oldu ve son çocuğun adını Koza koyduk. Yol boyunca Koza'nın üç beş kez benim kucağıma çiş yapması arabamızı çileden çıkarmış olacak ki, kıskançlıktan çıkardığı gereksiz arızalar canımı burnumdan getirdi...

İki kardeşin birbirini kabullenip sevmesi, belli ki çok zamanımızı alacaktı...

İstanbul'a varıp, kiracısı olduğumuz evin önüne arabamızı çekip köpeğimizle aşağı indiğimizde keyfimize diyecek yoktu. Bu arada Koza'nın titremesi hiç geçmedi ve giderek de arttı. Ertesi gün Koza'yı veteriner hastanesine, ağbisini de sanayi çarşısına götürdüm. Ağbisinin tedavisi kolaydı ama, Koza'ya çocuk felci tanısı konmuştu. Yavru giderek zayıflıyor ve sürekli kan kusuyordu. Evdeki tüm keyfimiz kaçmıştı...

Aradan onbeş gün geçmiş Koza'da tek düzelme görülmemişti. Doktorlar, evde ölürse çok üzülürsünüz, bırakın hastanede ölsün bu yavrunun kurtuluşu yok dediler.

Tam hastaheneden çıkarken Alev Hanım diye bir bayan doktor kucağımızdaki hasta Koza'yı görerek duruma el koydu ve bununla biraz da ben ilgileneyim dedi. Ertesi gün yeniden Koza'nın filmleri çekildi. Hastalık şimdi daha net'ti. Ankara'da yıkadıktan sonra yavru verem olmuştu. Biz hastane koridorunda ağlarken Alev Hanım yanımıza gelerek, üzülmeyin elimden geleni yapacağım. Biz bunları sağlığına kavuşturmak için buradayız diyerek, bir parça da olsa içimize su serpti.

Bir deri ve bir kemik haline dönüşen Koza'yı alarak ağbisinin yanına geldik ve hep birlikte eve döndük.

Altı ay boyunca, haftada dört kez Avcılar veteriner hastanesine gidip gelecektik. Gidip gelmemiz büyük kardeşin sağlığının iyi olmasına bağlıydı... Tamirci, bunun parçaları çok pahalı, bir huysuzluk yaparsa işiniz çok zor aman dikkat edin, yemeğini ve suyunu her zaman tam zamanında verin. Bunlar nazlı olur, çok çabuk küserler dedi. Allah geç de olsa bize iki evlat vermişti, vermişti ama gel gör ki biri köpek veremi, diğeri motor veremi olmuştu. Her ikisinin hastalığı da bulaşıcı değildi. Tek teselimiz buydu...

Kedilerden Nasıl Nefret Edilir?

ALİ KEMAL YILMAZ

Güncel Yayıncılık'tan çıkan "Bir Kediyi Bir Erkeğe Tercih Etmek İçin 101 Neden" adlı kitapçık elime geçtiğinde yıllar öncesine döndüm. 25 kedi ile aynı evde yaşamanın ne olduğunu anımsadım. Üstelik ev arkadaşım olan hatun kedilerin tuvalet eğitimine tabi tutulmalarına "özgürlüklerini kısıtlamak" olarak baktığı için evi b.k götürüyordu. Sadece o kadarla kalmıyor, okuyunca sakın abarttığımı sanmayın. Hani ev arama muhabbetleri vardır ya, "aklımda olsun" deyip geçiştirirsiniz. Bir arkadaşım geçiştirmedi. Üstelik ev Rumeli Hisarı'ndaydı. Fakat uyardı çocukcağız "Ağbi, evde 25 kedi var rahat edebilir misin" dedi. A... O da laf mı canım, ben zaten hayvanları severim, hatta Hayvanların Yaşam Haklarını Koruma Derneği'nin kurucularındanım falan, filan. Neyse uzatmayalım. Ev sahibi hatun da kafa dengi geldi bana. Deliler gibi mutluyum. Eve taşındığım ilk geçe beni yemeğe davet etti, o yemeği yaparken ben de masayı kurayım dedim. Tam tabakları yerleştirdim ki, mutfağa tuzluk almaya gitmiştim. Döndüğümde bir de ne göreyim kedinin biri tam yemek tabağının içine "çotur, çotur" kakasını yapıyor. Birden panikle gazete ile kediye vurdum. Ev sahibi hatun kedinin ciyaklamasına içeri girdi ve "Ah... nazlı kızım benim... bir tanem..." Bir muhabbet, bir muhabbet. Sonra bana döndü "Adı Minnoş. Çok yaşlı, artık bunadığı için evin yerlerini şaşırdı. Her zaman olmaz arada bir yapar" dedi. Aynı tabağı yıkayıp benim önüme koydu. Taze fasulye var yemekte ne de çok severim. Fakat boğazımdan geçmiyor ki. Sonra ben sofradan biraz ekmek alıp ağzıma attım ki, yine kıyamet koptu. Bu sefer tüm kediler sofraya hücum ettiler. Meğer onların karnı doymadan insanlar o evde yemek yiyemezlermiş. Neyse ona artık hatun demekten vazgeçip adını söyleyeyim. Yıldız'a ne kadar sonra yemeğimizi yiyebiliriz dedim. "Ciğerlerini haşlamaya koydum. Yarım saat pişmesi, yarım saat soğuması sürer, 1 saat sonra yiyebiliriz" dedi. Tam bir saat sonra biz yemeklerimizi yiyebildik. Ne var bunda canım sen de alışırsın filan diye teselli oluyorum. Biraz da çaresizim, tam evi bulmuşken şimdi yeniden arayış triplerine mi gireyim dedim. Aradan birkaç gün geçti. Alışmaya çalışıyorum. Eve yorgun argın döndüm, yatağımı açtığımda bir de ne göreyim. Tam sekiz tane kedi yavrusu uyuyor. Yıldız'ın odasına kadar gidip kapıdan seslendim. Yükselen uykulu ses şaşırttı: Meğer onun "kızım" dediği bir kedisi daha varmış. Bu "kızım" sadece doğurmaya yakın gelir karnını boşaltır kaçarmış. "Evde başka yer yok seninle kalabilirler mi?" dedi. Olabilir... kem.. küm.. dedim. Fakat birader, sabaha kadar o ninnacık şeyleri ezmemek için uyuyamadım. Sabah hoca ezan okurken ben Rumeli Hisarı'nın yokuşlarından aşağı elimde bavulla sahile indim. Kedilerden kurtuldum derken arsız bir kedi gelmesin mi yanıma. O an birden kedilerden nefret ettiğimi hissettim. Olanca haykırışla pis.. pis.. kediyi kovalıyorum.

O gün bugün pek sıcak bakmam kedilere. Aradan yıllar geçti. Yıldız'la arada bir buluşup kafaları çekeriz. Kızcağız kendini kedilerine adamış durumda. Bütün muhabbet kedileri üzerine; kimi grip olmuş, kimi kürtaj yaptırmış filan. Erkek muhabbeti hiç yok hatunun. Varsa yoksa kediler. Yaşam onun yaşamı, tercih de onun tercihi derken; elime Allia Zobel'in "Bir Kediyi Bir Erkeğe Tercih Etmek İçin 101 Neden geçince yeniden çok sinirlendim. Zobel olacak hatun da bizim Yıldız gibi biri olmalı. İnsanları kaçırmak daha doğrusu erkekleri kaçırmak için kedilere sığınmış. Fakat bunun itirafını yapmaktansa erkekleri suçlamayı tercih ediyor. Nasıl mı? İşte kitaptan duvar yazılarına benzer bazı örnekler;

"Kediler sizin şarkılarınızı dinlemekten haz duyarlar"
"Bir kedi traş bıçağınızla asla traş olmaz"
"Bir kedi hiç bir zaman çingene pembesi kravat takmaz"
"Bir kedi asla salonun duvarına tuttuğu futbol takımının posterini asmaz"
"Kedi hiç bir zaman yüzde yüz haklı bulunmak ihtiyacında değildir."
"Kediler asla sizi annenize şikayet etmezler"
"Eve saat kaçta gelirseniz gelin, kedi sizi bekler ve mutlaka sevgisini gösterir."
"Bir kedi, diğer kedilerle birlikte ormana gitmeye, silahlar atıp avlanmaya, ateşler yakıp av eti pişirmeye, ateş başında kafaları çekip avaz avaz şarkı söylemeye ihtiyaç duymaz."
"Eğer kedinizi tavlada yenerseniz buna aldırış etmez."
"Kedi sizinle birlikte yaşlanmaktan korkmaz."

Bir erkek yerine bir kediyi tercih etmeniz için ikna etmeye yönelik 101 nedene inanmaya ihtiyacınız varsa sayın bayanlar bu kitap tam size göre. Fakat ben diyorum ki: İnsanın en temel dürtüsü olan yaşama dürtüsünden sonra gelen ve yaşama isteğini besleyen en önemli kaynak olan seks, kedilerle değil insanlarla yapılırsa sağlıklı ve güzeldir. Onun da aksini iddia ediyorsanız siz bilirsiniz.

Kedi değişen ruh durumlarına çok iyi uyum sağlar.

Aşağıdaki yazı-döküm arkadaşım Fehmi Uzal'la birlikte hazırladığımız ve ilk baskısı 1992 yılında Melsa Yayınlarınca yapılan "1980-1990 Cezaevi Şiir Antolojisi" kitabında yeralan (ancak ulaşabildiğimiz) bazı arkadaşlarımızın şimdiki hayatları üzerinedir. Ayrıca film sonlarında çıkan bilgiler niyetine de okunabilir.

"Cezaevi Şiir Antolojisi - 1998"

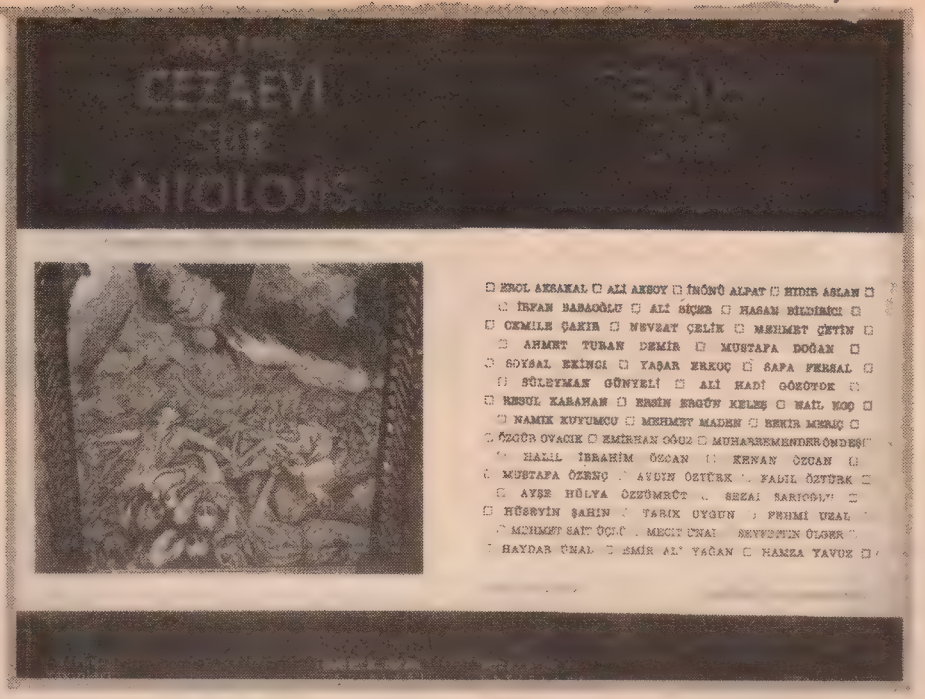

HALİL İBRAHİM ÖZCAN

Fikri veren Met-Üst'e...

Erol Aksakal: Ankara'da yaşıyor... Yıllardır herhangi bir dergide şiirine rastlamadık. Ahmet Arif ile olan hatırası ona yetecekmiş gibi yaşıyor. Hangi kim hatıraların gölgesinden kurtulamıyorsa zaten durduğu yerde otlar bile rüzgar almaz.

Ali Aksoy: Yurt dışında yaşıyor. Bulvarlar dağ çiçeklerinin kokularını getiremez olur herşey güzel her şey kötüdür. Kendi adıyla yeni çalışmasına rastlamadık. Yazıyorsa eğer kendi imzası kayıp.

İnönü Alpat: Çankaya Belediyesi'nde çalışıyor ve hayatını böyle sürüklüyor peşinden. Çalışmalarına herhangi bir yerde rastlayamadık.

Hıdır Aslan: Dersim çocuğu. 25.07.1984 yılında saat 6,25'te Burdur Kapalı Cezaevi'nde asılmak suretiyle idam edildi. O günden sonra adı şiirlere konu edildi. Sevgili Hıdır, o şiirini bedeniyle yazdı.

bu abluka dağılacak
duru düşlediğim gökyüzü
kara kara bulutlar nakışlıyorsa
umutların kuşatılmasın
acılarımın gözbebeği
bak!
bahar nasıl da hoyrat!..

İrfan Babaoğlu: Hâlâ içerde, Siyasi Hükümlü. Çalışmalarına rastlamadık. Dağ şiirlerini yazmıyor artık.

Ağustos güneşi
Ey kara gözlü Cudi bakışlı
göğü kelepçelenmiş halkım
ey kavganın esmer güzelliğinde
loş karanlığın tarihin
aydınlıklarına kanat çırpan sevdalım
senindir artık doğan güneş
sarısıyla
kızılıyla senin...

Ali Biçer: İsviçre'de yaşıyor. Tutunamadı ülkesinde. Newroz ateşlerinden uzaklaştı sanki. Sanatı savaş olarak görüyordu bir yazısında, zaman zaman bir iki dergide çalışmasını gördüysek de dışarı insanı iyice tüketiyor. Yeni aşk arayışları içinde dışarda kaybolanlardan Ali Biçer.

Hasan Bildirici: Gazete yöneticiliği döneminde sert ve kendisindeydi. Bir yandan yazmak bir yandan sert politika yipratti onu. Küstü gitti. Yine de onun güzel hikayelerini abartısız bekleyenlerdenim.

Cemile Çakır: Yalnız bir yaralı kuştur Cemile. Gözlerindeki ışığı hiçbir zaman kaybetmedi. Yoksulluğu da yaşamasını başı dik bilenlerden. Çıktıktan sonra uzun yıllar gazetecilik yaptı. Ve en son bir radyoda editörlük yapıyordu. Bu günlerde bir romanı yayımlanacaktı. Cemile benim için düzyazıda daha iyidir.

Nevzat Çelik: Dönemimizin parlak ismi. Zaman zaman şiirler yazmışsa da kitap olarak ortalarda görünmemişti. En son duyduğuma göre Eylül ayında bir kitabı yayımlanacakmış, ben de kitabını bekleyenlerdenim.

Mehmet Çetin: Türkiye'de görünmesine karşın dışarda yaşamayı tercih edenlerden. En on çıkardığı şiir kitabının adı **"Aşkkıran"**dır. Piya kitaplığını yönetiyor. Ayrıca zaman zaman çıkan **Ütopya** adlı dergiyi de çıkartıyor arkadaşlarıyla birlikte.

Ahmet Turan Demir: Parayı görünce şiiri kovaladı. Adana'da yaşıyor. Sert hayatlara bulaştı bir aralık. Hâlâ da öyle sürdürüyor hayatını.

Mustafa Doğan: Aşk arayışlarında yalnızca bir aliye saplanıp kaldı. Hayret yaşadığı bu aşklar ona şiir bile yazdıramadı. Anlaşılan acısını hâlâ duyamadığı arayışları ona şiiri bıraktırdı. Tekstil işiyle uğraşıyor. Bizleri her gördüğünde, çeklerden, senetlerden ve araba modellerinden bahsedip durur.

Soysal Ekinci: Yüreğimin kırık aynası. Söylene söylene intiharı seçti. İp ve zerafet... Sevgili Soysal yaşadığı acıları kefenin kıvrılmış tenhalığından içeriye yalnız taşıdı. İstiklal Caddesi, Başağa Çeşme Sokak 13 numaralı evin bodrum katında kendini kalorifer borusunda sallandırdı, sanki hiç kalorifer borusuna asılmamış gibi. Arkasında bıraktığı notta "Bir insanın özgürlüğü için bin insanı acılar içinde bıraktım" yazıyordu. Hey be Soysal, bilmiyor muydun kalanlar her zaman erken unutur. Benim kocaman yürekli sessiz şairim. Onu hep özlüyorum, özleyeceğim de.

Geç kaldım kimbilir,
geç kaldım belki de...

Yaşar Erkoç: Reklamcılık, ÖDP, radyo arasında uğraşıp duruyor. Karadeniz'de yaşıyor. En son 1994 yılında Belge Yayınları arasında "Madencinin Türküsü" adlı bir şiir kitabı yayımlandı.

Sefa Fersal: Neva'da barın arkasında duruyor. Hep biraz karamsardır Sefa. Değişik hayatlar peşinde yorulmuyor. Son kitabını Hera'dan çıkarttı. **"İffet Hanım ile Sabri Bey".**

...bendim o işte
ne küfreden dönencelere
ne de aç kalan mevsimler boyu
ben
iffet hanım ile sabri beyin
huysuz çocuğu

Süleyman Günyeli: A0dresi aynı. İçerde. Çalışmalarına hiçbir yerde rastlayamadım ben.

Ali Hadi Gözütok: Bursa'da yaşıyor. Çocuğunu büyütüyor. En son kardeşine kaset çıkartmak için İstanbul'da dolaşıp duruyordu. Sözler kendisininmiş.

Resul Karahan: Antolojinin toplatılmasına neden olan şiirlerin sahibi. O günden beri kayıptır.

Ersin Ergün Keleş: Belge Yayınları'nın yeni sesler dizininin ilk şairi. Çocuğunu büyütüyor, bilgisayar firması var. "Bir Avuç Şiir Kitabı" benzer yeni bir kitap daha yayımladı. Kitabın adı "Yeniden Haziran". Yeni kitabında bol bol hatırlıyor.

bir kurt geçti geceden
bütün kirleri siyaha gizli
siyahtan gelip siyaha
döndü yine
geceye kanlı kahveler bıraktı
gündüze lacivert bir ölüm

Nail Koç: Tüneller erbabı. Dışarı çıktı hemen evlendi. İki kız çocuğu var. Ankara'da yaşıyor. En son gördüğümde rakı kadehini sıkı sıkıya tutuyordu elinde.

Namık Kuyumcu: İzmir'de yaşıyor. En son "Bir Şakayım Dünyaya" adlı şiir kitabını yayımladı. Kendi sesini bulmaya çalışıyor.

Mehmet Maden: Zaman zaman yazılarına rastlıyoruz ancak yeni bir kitabına ulaşamadık.

Bekir Meriç: Hâlâ içerde. Şiirlerine biz ulaşamadık.

Emirhan Oğuz: Ah şairim, senin şiirlerini hâlâ bekliyorum. Mutlaka yazıyorsundur biryerlerde. Hadi be Emirhan. En çok onun şiirlerini bekliyorum. Sevgili Haydar Ergülen'in Varlık'ta çektiği telgraflar gibi ben de sana sesleniyorum: **"neredesin?"** Çık ortaya artık.

M.Ender Öndeş: Dergicilik ve gazetecilik biraz ayağına bağ olsa da şiirlerini zaman zaman dergilerde görüyorum. Şairimdir ve adam.

Halil İbrahim Özcan:
o eski uzun bir beyazda
taş alır suyun acısını

Kenan Özcan: Daha içerdeyken seçti ölümü.

Sezai Sarıoğlu: Dergiciliğiyle, düzyazılarıyla, şiiriyle eskisi gibi şaka yapmaya devam ediyor Karadeniz çocuğu.

Hüseyin Şahin: Mamak Belediyesi'nde çalışıyor. Bol bol imza dağıtıyor. Evlendi.

Tarık Uygun: İzmir'de kerestecilik yapıyor. Hepsi o kadar.

Fehmi Uzal: Fırtınalar çocuğu. Hayatı sert rüzgarlardan tanıdığındandır. Adı en son "Söylemezler Çetesi"ne karıştı.

Mehmet Sait Üçlü: O da hâlâ içerde. Çalışmalarına rastlayamıyoruz.

Mecit Ünal: Birkaç yıldır Antalya'da inşaatçılık yapıyor. O dönemin en içten çocuğudur. **"Papirüs"** dergisinde zaman zaman çalışmaları yayınlanıyor.

Seyfettin Ülger: Hepten kayıp.

Haydar Ünal: Şiirlerini arada bir görüyoruz.

Emir Ali Yağan: Tutunamayıp peh diyerek Paris'e uçtu. **"Gitmek Bir Uzun Öykü"** adlı şiir kitabını 1995'de yayımladı.

Hamza Yavuz: Özgürlüğünü dağda sahiplendi. Çatışmada öldü yani.

Son bir not: Metin Celal Öküz'ün 51. sayısında ***"Mevzu"*** *başlıklı yazısında bizleri kastederek* ***"Çünkü onlar 68'li ağabeyleri gibi anılarına sarılmak yerine unutmayı tercih ediyorlar"*** *diyor. Büyük bir yanlış bu. Yaşadıklarını asla unutmayacak bir kuşaktır 78 kuşağı. Onlar asla yaşadıklarını ömür boyu unutamayacakları acılar çekti ve asla bunu satmadılar. Onlar UNUTAMAZLAR. Çünkü acıları hâlâ içlerinde sürüyor. Bu kuşaktan çıkan reklamcıların az oluşundan belli değil midir bu, sevgili Metin Celâl?*

İsim, Şehir, Hayvan, Bitki...

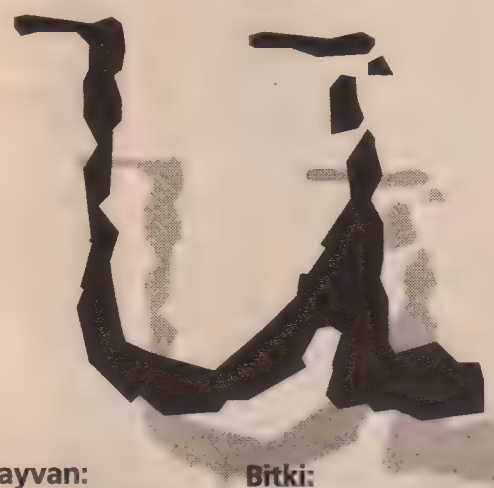

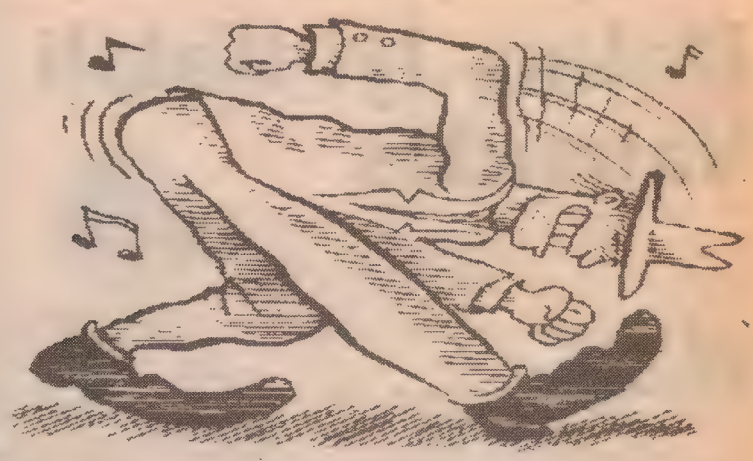

GANİ MÜJDE

İsim: Uğur Mumcu	Şehir: Uşak	Hayvan: Uç uç böceği	Bitki: Uyuzotu	Eşya: Ud	Artist: Uma Thurman	Not:
Bir gözlük yatıyordu karların üstünde. Bir de kalem. Kalemin hiç sesi çıkmıyordu. Ankara'nın hiç sesi çıkmıyordu o gün... Sessiz sedasız geliyordu polis arabaları. Ambulanslar sessiz sedasız. Flaşlar sessiz sedasız. Oysa herkes avaz avaz bağırmak istiyordu o gün. Türkiye'nin kalemi susmuştu çünkü. Türkiye susmuştu. Biri Susurluk'taki cinayeti çok önceden görmüştü.	Balıkesir'i iyi bilirim bir İstanbullu olarak. Manisa'yı da... Kütahya'dan porselen, Afyon'dan kaymak almışlığım vardır. Bolu'da yemek molası veririm Ankara'ya giderken. Hepsi yolumun üstündeki Welcome ve Good bye tabelalarıdır çünkü. Oysa Uşağa düşmez yolum. Antalya otobüsü olurum Antalya yolunda, uğramam. Uşağa hiç işim düşmedi benim, Uşağın da bana... Orda bir şehir var uzakta...	O geldi mi anlardık ki bahar geldi. Siyah benekli kırmızı kanatlarıyla hiç uçacakmış gibi durmazdı. Minik parmaklarımızı uzatır olduğu yerden alıp elimize koyardık. Elimizde gezinir işaret parmağımızın ucuna gelirdi ki. İşte dilek tutma zamanı...Haykırırdık avazımız çıktığı kadar."Uç uç böceğim annem sana terlik papuç alacak"Hiç kırmazdı bizi... Pırrrrr diye uçuverirdi.	U'dan bitki bulmak kolay mı? Un helvası bile geldi aklıma - bitki olmadığını bile bile - Bir tek U gelmedi... U'dan bitki yok derken baktım sözlüğe uyuz otunu gördüm sevindim. Ama hayatımda hiç uyuzuout görmedim ki ben? Ne uyuz oldum ne otunu gördüm. Oturdum yazmaya bişey bulamadım. Baktım olacak gibi değil. Bilenler bilmeyenlere anlatsın dedim.	Tellidir saraylıdır. Nice güzel sazendenin elinde nota olmuştur, aşk olmuştur. Vereme dönüşen umutsuz aşkların aracısıdır. Hareme girebilen udilerin, cariyelerle arasını bulan pezevenk bir çalgıdır aslında. Kadın eline yakıştırırım daha çok ama sesi erkektir udun. Hüzzamdır, nihaventtir. Şarkı söylerken çok iyi eşlik eder insana. "Kimseye etmezsiniz şikayet, ağlarsınız halinize" Ud da gözyaşı olur, ağlar birlikte. "Adalardan bir yar gelir sizlere" Udun sevineceği tutar. Coşar manyak...	Bir dans sahnesi ile aklımızı başımızdan almayı başardı kahpe. Pulp Fiction'a afiş oldu sonra. Çalışma odamıza sekreter, yatak odamıza kuma geldi...Ne taş bebek kadar güzel, ne Pamela Anderson kadar seksi. Ama gizemi var kaltağın.Gizemiyle hepsine beş basıyor. Afişini arıyorum yurt dışında. Kartpostalını zor buluyorum. Bitmiş...Uzanıp yatıvermiş sereserpe. "Bana ulaşmak zor aslanım" der gibi bakıyor. Ama olmaz ki, böyle de yatılmaz ki?	U'yu yanlış tanımışım aslında. Lise yıllarımda Faşist sanırdım kendisini. Uuuuuuuuu diye ulurdu kurtlar çünkü. Oysa liberalmiş kendisi. U dönüşü yapan sosyalistler öyle söylerdi çünkü. Uuuuu. Ne kadar çok zaman geçti değil mi? Hadi artık başka sayfaları okumanın zamanı...

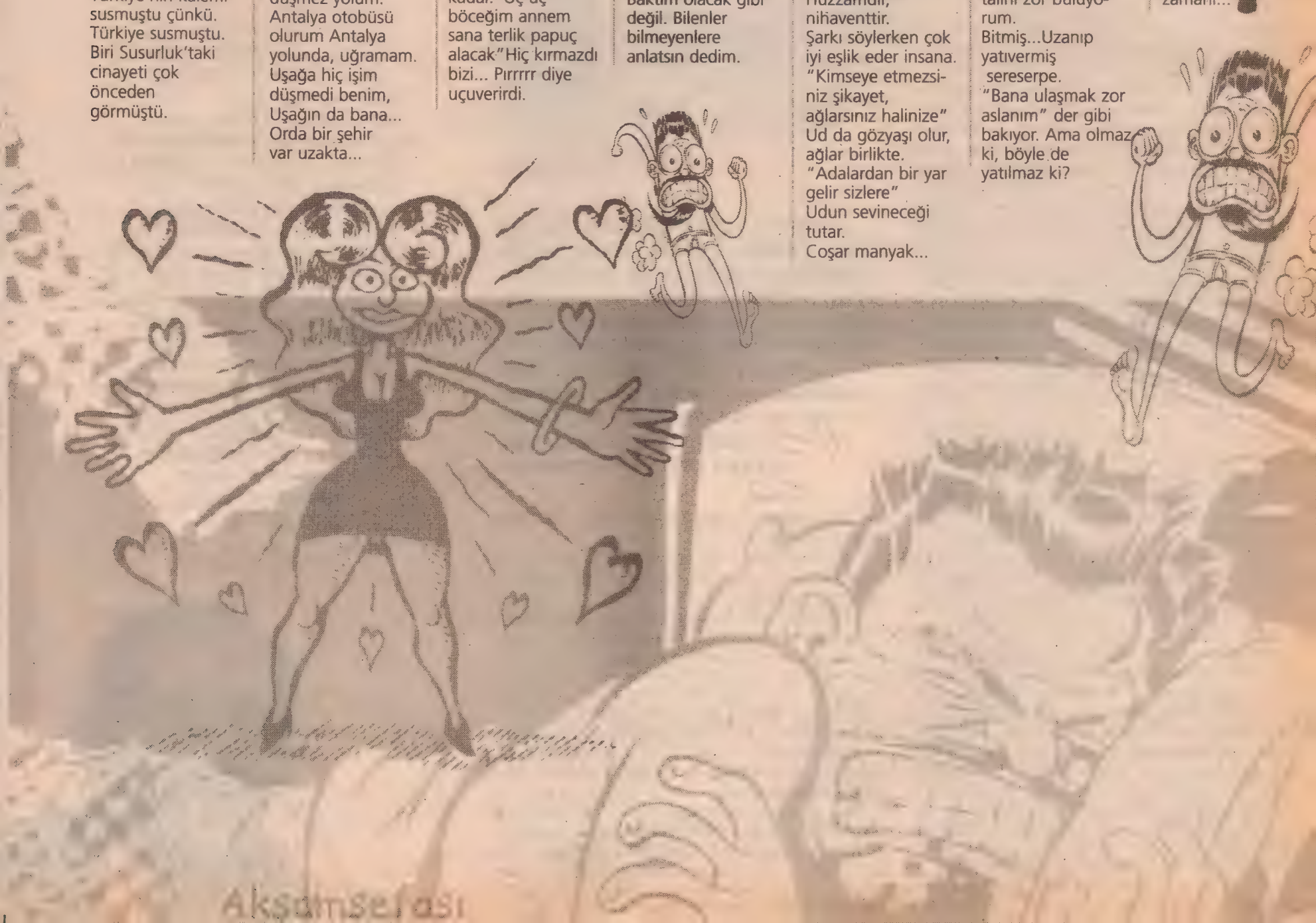

Dokuz İyi Kalpli Vatandaş

ŞEBNEM İŞİGÜZEL

Karnınız yavaş yavaş önce ayaklarınızı, ardından ayak serçe parmaklarınızı engelleyecek kadar büyüdüğünde en çok "Zaten hamilesin..." cümleciğini duyuyorsunuz.

"Zaten hamilesin, koşma... Zaten hamilesin, üzülme... Zaten hamilesin, gitme... Zaten hamilesin, binme... Zaten hamilesin, inme..." Sonra manavıyla, bakkalıyla, taksi şoförüyle, kocasıyla, annesiyle cümle alem sizi öyle bir noktaya getiriyor ki en çok ağzınızdan çıkan "Zaten hamileyim" oluyor. Ardından bütün diyaloglar tersine dönüyor.

"Zeten hamileyim gelemem... Zaten hamileyim gidemem... Zaten hamileyim dayanamam... Zaten hamileyim bana acıyın... Zaten hamileyim şu paketleri taşımama yardım edin..."

Bu satırların "zaten hamile" bir yazarı olarak hamileliğin Türk toplumunda geçer akçe olduğunu söyleyebilirim. Gerçi kültür erozyonu ve televizyon patlamasından önce halkımızın hamilelere olan sevgi ve saygısı daha yoğunmuş. Medyanın içini oyduğu insanlar sayesinde bu sevgi biraz törpülenmiş. İstatistik olarak 10 taksi şoföründen dokuzu "Ablacığım Allah kurtarsın" deyip ikinci vitesten ötesine geçmezken hamilelere olan saygısı törpülenmiş onda bir "Şoför bey lütfen yavaş" uyarınıza "Hamile kalırken bana mı sordun" diye cevap verebiliyor. Siz yine de "Zeten hamile" olarak, kalan dokuz iyi kalpli vatandaşla hamileliğinizi gül gibi geçirirsiniz. Ancak turuncu bir İkarus'da iyi kalpli dokuz vatandaş olsa bile bir hamile gördüklerinde suratlarına haç tutulmuş vampir ya da ateşe atılmış pet şişe gibi yamuluyorlar. Bir hamile toplu taşıma araçlarında strese neden olabiliyor. Eğer otobüsün sonunda tek kişilik bir yer var ise önlerden hiç kimse kalkıp "Siz oturun ben arkaya geçeyim" demiyor. Siz yuvarlana yuvarlana arkaya gidiyorsunuz. Tabii en kötüsü otobüste hiç yer olmaması. Ben bu gibi durumlarda yaşlılara, bebekli annelere ve hamilelere tahsis edilmiş locaya kurulmuş birisinin başında dikiliyorum. İçimden algılama süresi olarak tespit ettiğim süreyi tutuyorum, yani 10'a kadar sayıyorum. Baktım hiç hareket yok, "Yerimden kalkar mısınız?" diyorum. Bazen de tam tersi oluyor. Otobüse biniyorsunuz bütün otobüs ayaklanıyor, nereye oturacağınızı şaşırıyorsunuz.

Kendi arabanızla trafikte seyrederken de aynı iyi niyeti trafik polislerinden görüyorsunuz. Hamileler kırmızı ışıkta geçip U dönüşü yapılmaz yerlerden dönebilir, trafik sigortası geçmiş aracıyla yol alabilirler. Yeter ki karnınız direksiyonla aranızda boşluk bırakmayacak kadar büyük olsun. Hatta alkollü çıkacak ama sarhoş olmayacak kadar içmiş kocanız sizin masum karnınızı işaret edip, "Karım bu durumdayken deli miyim alkol alayım memur bey?" diyebilir.

Bir de kuyruklar var. Kuyruklarda kimse "Şu zavallı hamileye kuyruğun başına en yakın yerimizi verelim" demiyor. Burada mesele kuyruğun ulaştığı şahsın sizi fark etmesi. O derhal duruma el koyuyor. Kuyrukta olmadığı için de size jest yapması hiç de zor olmuyor. (Gördüğünüz gibi hamileye de yaranılmıyor) çok geçmeden "Hamile bayan" olarak duman gibi kuyruğun en başına süzülüveriyorsunuz.

Bir hamile olarak markette, otobüste, trende, havada, karada bazı teyzelerin geyiğini de çekmek zorunda kalıyorsunuz. Geyik çoğunlukla "Allah bir avazda kurtarsın kızım" ile başlayıp, "Kız mı erkek mi?" sorusuyla devam ediyor. Siz kız ya da erkek de deseniz onlar sizin karnınızın şekline, poponuzun genişliğine bakıp tersini söylüyorlar. Ardından gö-

Ancak turuncu bir İkarus'da iyi kalpli dokuz vatandaş olsa bile bir hamile gördüklerinde suratlarına haç tutulmuş vampir ya da ateşe atılmış pet şişe gibi yamuluyorlar. Bir hamile toplu taşıma araçlarında strese neden olabiliyor. Eğer otobüsün sonunda tek kişilik bir yer var ise önlerden hiç kimse kalkıp "Siz oturun ben arkaya geçeyim" demiyor.

güslerini gere gere anlattıkları şanlı doğum hikayelerine sıra geliyor:

"Benim küçük kız ters geliyordu. Ebe elini sabunlayıp dirseğine kadar soktu benim kızı döndürüverdi, ıh dedim doğurdum."

Bu geyikleri çekmemek için hamile hamile ortalıklarda dolanmamak akıllıca. Ama bazen karnınızdaki size müthiş bir enerji veriyor, yerinizde duramıyorsunuz. Lastik bir top gibi zıplaya zıplaya ortalarda dolaşınca da "Aaa bakın bir hamile!" tacizine maruz kalıyorsunuz. Herkes "Şu zavallı hamile dünyayı kurtaracak olmalı ki bu sıcakta sokaklarda geziyor" diye düşünüp sizi "ah, vah" ile taciz ediyor. Siz de sığacak bir delik bulsam da ortadan kaybolsam diye ezilip büzülüyorsunuz.

Yine de bu halkın on vatandaşından dokuzu beni seviyor, bana acıyor. Ama bir hamile olarak merak ediyorum: On vatandaşından dokuzu beni severken bu halk nasıl olur da çocukları için ağlayan anneleri görmez? Otobüste hamilelere yer veren dokuz iyi kalpli vatandaş böyle durumlarda nereye kaybolur?

Sevgili Arkadaşlar

- En azından bin yıla yakın bir süredir demokrasi ve demokrasiyi kazanmak için mücadele, insanlık tarihinin gündemini oluşturuyor. Düşünce özgürlüğü ise demokrasi için mücadele alanı içinde en merkezi yerde duruyor. Tarihsel gelişmeyi zaptırapt altına almak isteyen her egemen anlayış, tarihin her döneminde önce düşünceye ve onun üreticilerine saldırıyor. Zira, düşünce özgürlüğü ve onun kullanıcıları egemenler için, bir tehdit ve düşünceyi baskı altına almak, kendileri için kaçınılmaz bir zorunluluktur. Bu nedenle bu ülkede düşünceler özgür değildir. Çünkü düşüncenin açıklanarak maddi bir güce dönüşmesi tarihin yol açıcısıdır. Özgürleşen düşünce topluma kurtuluş yolunu gösteriyor ve toplumu özgürleştiriyor. 21. yüzyılın eşiğinde bu ülkede konuşarak, yazarak düşüncelerini açıklayan aydınlar, yazarlar, sanatçılar cezalandırılıyor ve cezaevlerine konuluyorlar. Tarih içinde her devlet kendine yakışanı yapar. Tarihsel zorunluluk gerçeği, hiçbir devleti ahlâki bir sınırlama altına sokmaz. Çünkü egemen güçler, kaybettiklerini anladıklarında zehirlerini, kendi içlerine akıtacak bir akrebin onuruna dahi sahip değildirler. Bu nedenle her kazanım bir bedel ödemedir. Özgürlük uğruna bedel ödedikçe kazanılır. Ve bu ülkede diğer özgürlük alanlarında olduğu gibi, düşünce özgürlüğü alanında da bedel ödemektedir ve zafer mutlaka kazanılacaktır. Sonuçta bu zafer bedel ödeyenlerin ve bedel ödemeye hazır olan yığınların olacaktır. Bugün için bana düşen bedel ödeyenleri ve ödemeye hazır olanları selamlamaktır ancak. Sevgilerimle.

EŞBER YAĞMURDERELİ

tereddütlü tango prelüdü

küçük İSKENDER

van kedisi'ne...

Görmeyi çok istediğim bir filmin başlaması
gibi sinemada
herşeye yeniden başlayan bir peygamber
uyuyordu yatağımda!

başları yüksek bir geceydi
tizleri yüksek bir geceydi
müziğin sonlarına doğru çiziliyordu
gözkapaklarının altındaki CD
uykunun karnesi baştan aşağı pekiyiydi!

Evlat edindiğim bir aşktı bu!
Başka bir alfabeyle yazdığım şiir ya da!
Ölümü anlamayan bir çocuk kabilesi ya da!
Uzak denizlere açılmayı düşleyen bir
kağıttan tren ya da!
Yüzemeyen balık, uçamayan kuş, açmayı
bilmeyen çiçek ya da!
Gerçeğin ne önemi olabilirdi ki rüyanın
hayatında!

Sarı uzun saçlarıyla suladığı yüzünde
orman kenarındaki göle benziyordu gözleri!
buğulu... vahşi... ve tedirgin!
pink floyd'dan high hope belki biraz!
radiohead'den paranoid android belki biraz!
belki çoğaltılması engellenmiş bir fanzin!
belki yaklaşılması tehlikeli bir hayvan!
tekrar tekrar okunan bir intihar mektubu ya da!
Canlı kalmanın ne önemi olabilirdi ki dolaşırken
mezarlıkta!

Sarp bir sevdanın kayalıklarında
ben yuva kuran şahin
o pusu kuran eşkıya!
kendine acı arayan hayali bir kahraman ya da!
pasıyla kavga eden tahta bir bıçak ya da!
patlayan dikiş, açılan yara, akan kan ya da!
infilak etmenin ne önemi olabilirdi ki
sevişmenin ortasında!

Paha biçilmez bir tablonun örttüğü çelik kasa
gibi duruyordu ruhu, gövdesinin arkasında!
süslü kelimeler bu gece baloya alınmayacak!
yalvarışlar, yeminler damsız giremeyecekler içeri!
seslerin maskesi!
ifadelerin makyajı!
düşecek!

akacak!
bu gecenin sonuna doğru bir olasılık
senin, içi kızgın gözyaşı dolu içine yalnızca
kapkaranlık bir yeryüzü sarkacak!

ağlayamayacaksın!
ağlamak, iki kirpik arasına kurşun sıkmak gibidir!
uzun uzun yürümektir ağlamak;
ağlamak, eğer okuma-yazma'n yoksa sahicidir!

sen iyisi mi, heyecanlı bir şehir
kap getir yanında!
şaraba kafa tutan, esrara tavır koyan bir şehir!
damarlarında tinel dolaşan beton
bir beden getir otopsi masasına!
biraz geçmişten sözetsin
biraz önseziden sözetsin
biraz karasevdadan sözetsin bana!
güzel seslerin kötü seslerle
rugby maçına çıktığı herhangi bir bahar
akşamında
tadına biraz ekim karışmış, kıvamlı bir
mayıs akşamında
yumruklaşırken, sevişirken
birbirlerine uzanıp birbirlerini koklayan
iki çam ormanı ya da!
birbilerine uzanıp birbirleini koklayan
iki erkek köpek ya da!

sen iyisi mi
şifalı bir ot gibi yaşa kendi masum
yalnızlığının doruklarında!

Akşamsefası

profesör doktor stres kıyamet II

Adamın biri doktora gitmiş. Jartiyer giyen kurbağalar beni tahrik ediyor demiş.
Adamın biri doktora gitmiş. Şu aralar acayip abazanım. Elinizde fazla karı var mı demiş.
Adamın biri doktora gitmiş. Üzgünüm demiş.
Adamın biri doktora gitmiş. Bugün yirmi üç nisan, neşe doluyor insan demiş.

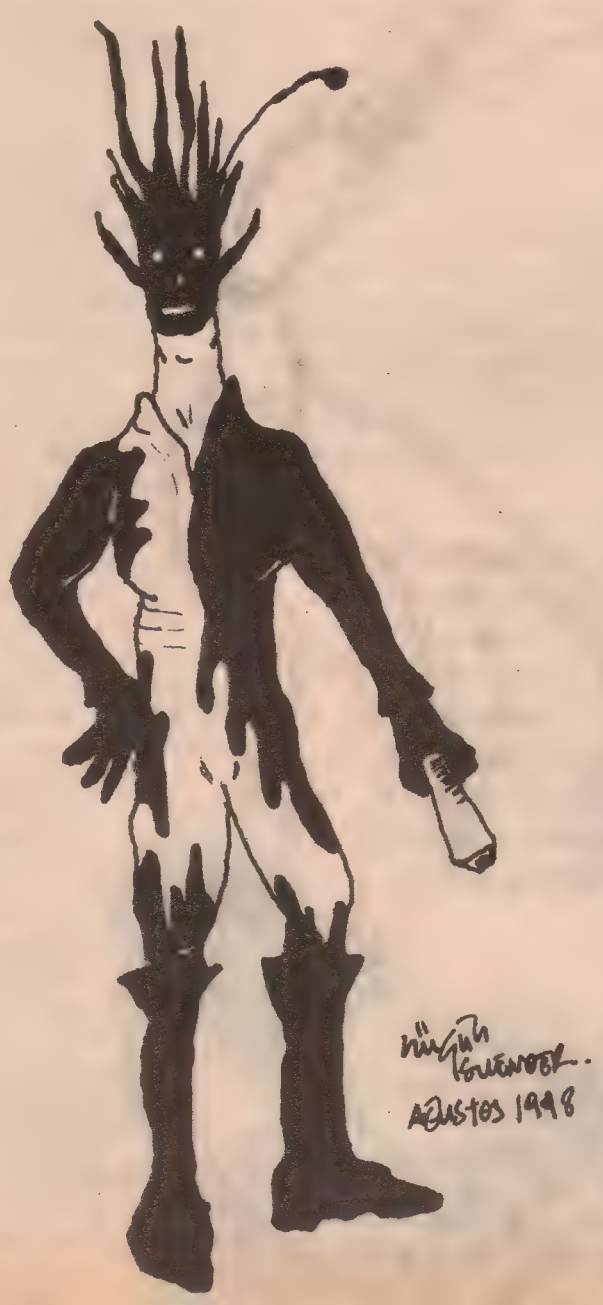

Adamın biri doktora gitmiş. Hocam, yanaşamıyorum, biraz geri alabilir miyiz demiş.
Adamın biri doktora gitmiş. Bu akşam tiyatroya iki kişilik davetiyem var, isterseniz birlikte gidebiliriz demiş.
Adamın biri doktora gitmiş. Siz de Ricky Martin'in kasedi bulunur mu acaba demiş.
Adamın biri doktora gitmiş. Halinizi hiç beğenmiyorum demiş.
Adamın biri doktora gitmiş. Evdeyseniz akşama annemle babam size gelecek demiş.
Adamın biri doktora gitmiş. Bende hastalanacak göz yok. Geçen sene ikisini de aldırdım demiş.
Adamın biri doktora gitmiş. Ben de doktorum, kendini bi' bok sanma demiş.
Adamın biri doktora gitmiş. Birlikte bir resim çekilir miyiz demiş.
Adamın biri doktora gitmiş. Zilde yazmıyor, adınız Jivago mu demiş.
Adamın biri doktora gitmiş. Kızılderililer sabaha karşı posta arabasına hücum edecekler demiş.
Adamın biri doktora gitmiş. Bir kesme şekerde kaç tane toz şeker kristali vardır acaba demiş.
Adamın biri doktora gitmiş. Zamazingonuzun durumu hakkında konuşacaktım demiş.
Adamın biri doktora gitmiş. Avukat olsaydınız, mutlaka sizi tutardım demiş.
Aynı adam, o gün doktora hiç uğramamış. Doktor acayip merak etmiş!
Adamın biri doktora gitmiş. Hadi söyleyin bakalım, ezberinizde kaç tane doktor fıkrası var, komik olan demiş.
Adamın biri doktora gitmiş. Doktor Bey, ben herşeyi alttan alıyorum demiş. Doktor dayanamamış bu sefer, homoseksüel misiniz diye sormuş. Adam, çok bozulmuş. Aynı zamanda gıcık kapmış! Ben sana gösteririm demiş. Doktor da gaza gelmiş. Amcalara da göster çocuğum demiş. Adam, ağlayarak muayenehaneyi terketmiş!
Adamın biri doktora gitmiş. Yanında da babası varmış. Adamın babası, doktoru feci şekilde döverek incitmiş!
Adamın biri doktora gitmiş. Yanında babası varmış yine. Doktor, kendini ve memleketi kurtarmak için adamın babasını silahla vurmuş! Karakolluk olmuşlar!
Adamın biri ile doktor karakola götürülmüşler. Adamın biri, komisere, ben çocukken hep doktor olmak isterdim demiş. Komiser, ben de, ben de diye atlamış. İkisi bir olup doktoru nezarethanede (afedersiniz) sabaha kadar düt düt!
Doktor şu anda yalnızca pembe dizi seyredip Pringles'ın sade olanından yiyebiliyor. Ziyaretçi yasak! Uzaktan kabuklu yemiş atmak serbest!

Ben vicdanımın sesini dinlerim. Kendi vicdanımın sesine güvenirim. İçimdeki küçük çocuğun fısıltısı ile haberlerime yön veririm. Ama o küçük çocuk hala kendini televizyonda seyredemez. O yüzden yaptığım haberler yayınlanırken kendi gözüktüğüm yerlere bunca yıllık tecrübeye rağmen hala bakamam. Kendimden utanırım.

Sevgili Vicdandaşlar

CÜNEYT ÖZDEMİR

Ben kırık bir kalbim. Issız sokak aralarında, kalabalık caddelerde, evdeki sessizliklerde ya da işte çok çok çok kalabalıklarda içimde hep kırgın bir kalbi gezdiriyorum. Bu kalp ne zaman kırıldı, kim kırmış, nasıl kırmış?.. Cevap yok. Acaba ilkokul birinci sınıf öğrencisinin yaralı ellerine acımasızca vuran o öğretmen mi kırmıştı bu kalbi yoksa yıllarca her gece ettiğim dualara rağmen askeri okul sınavlarını kazanamadığım için ben mi kırmıştım ya da bir kadının omuzlarına yüklenen olmayacak hayaller mi, bilmiyorum. Ama kırık işte... Belki bu yüzden bugüne kadar hayat benim için hep biraz buruk, hep bir şeyler eksik ve hep sanki oyun henüz başlamamış hissi içinde geçti. Yıllar içinde ben büyüdüm içimdeki çocuk sesi büyümedi. Tonlamaları, takıldıkları, anlattıkları hep küçük bir çocuğun kırık kalbinin yansımaları olarak kaldı. Kırık bir çocuk kalbi yıllardır kendine eş bir kalp bulamadı. Bu yüzden yalnızım. Ama benimkisi anlık bir yalnızlık değil. Bir yaşam biçimi, hayata bakış şekli... Yalnız uzun yürüyüşlere çıkarım, sinemaya yalnız giderim, tatillerde yalnızımdır. Hep beraber eğlenceye gidilmiştir, hep beraber evde oturulur, hep beraber arabada gidilir ben kendimi hep yalnız hissederim. En fenası da yalnız uyurum. Yalnızlık hiç de öğünülecek bir şey gibi gelmez bana. Kendi yalnızlığımdan çok sıkılırım mesela. Zira çoğu zaman "yalnızlıktan hoşlanmak demek yalnız kalmak istemediğiniz kimi anlarda da yalnız kalacaksınız" demektir. En kötüsü kendi tercihin olmayan bir yalnızlığı yaşamaktır. Daha da kötüsü yalnızlığa mahkum olmaktır. İşte "Ben müebbetlik bir yalnızlık mahkumuyum ve dünya denilen cezaevinde volta atmakla meşgulüm."

Ben bir gazeteciyim. Moda deyimi ile "Televizyon Gastecisi". Böyle deyince herhalde biraz daha itibar kazanıyor. Kimi meslektaşlarım bununla da yetinmiyor. İsimlerin ünvanların önüne yenilerini eklemekten çekinmiyor. Mesela "savaş muhabiri" var, "araştırmacı gazeteciler" var, "gazeteci yazarlar" var, "köşe yazarları" var. Ben kendimi sıradan bir "gasteci" olarak görüyorum hatta kendimi daha da sıradanlaştırmak istiyorum. Çünkü adların önündeki ünvanlar arttıkça sıradan insanlar ile gazeteciler arasındaki mesafe de artıyor. O mesafe artınca da gazetecilik gazetecilikten çıkıyor. Kendimi diğer insanlardan ayrıcalıklı ve daha önemli hissetmiyorum. (Oysa bu gazetecilik mesleğinin tanısı malum ancak henüz adı konulmamış hastalığıdır.) Açıkçası başkalarından daha dürüst ya da daha sahtekar da değilim. O yüzden bir çizgi roman figürü olarak sunulan gazetecilere ve gazetecilik kavramına karşıyım. Gazetecilik yaparken devlet politikaları, çıkar ilişkileri, para hesapları ile ilgilenmem. Hemen hiç kimsenin doğru dürüst uygulamaya koyamadığı teoride iyiyken pratikte şaşan ulvi gazetecilik ilkelerine de çok fazla güvenmem. Ben vicdanımın sesini dinlerim. Kendi vicdanımın sesine güvenirim. İçimdeki küçkü çocuğun fısıltısı ile haberlerime yön veririm. Ama o küçük çocuk hâlâ kendini televizyonda seyredemez. O yüzden yaptığım haberler yayınlanırken kendi gözüktüğüm yerlere bunca yıllık tecrübeye rağmen hala bakamam. Kendimden utanırım. Her seferinde "'keşke daha az gözükseymişim" derim. Önemli olan benim televizyonda gözükmem değil haberin iyi olması diye düşünürüm. Yaptığım bir çok haber yayınlandığında beni çok mutlu eder. İçimde yalnız kendim için değil birileri, ya da inandığım birşeyler için küçük de olsa bir yardımım olmuştur diye bir sevinç vardır. Ama yaptıktan sonra pişman olduğum haberler de olur. Örneğin birini hiç unutmam: Bir defasında bir uçak kaçırılmıştı. Ben de daha önceden kaçırılan bir uçakta bulunan bir hava korsanı ile bir gazeteciyi canlı yayında bir araya getirip uzun bir söyleşi yapmıştım. Yayın bittiğinde haber merkezinde herkes tebrik etti. Bu arada haber merkezine gelen telefonlara bakan arkadaşlarım bir izleyicinin ısrarla benimle konuşmak istediğini söylediler. Telefonda bir kadın ağlıyordu. Bana uçağı kaçıran kişiyi yıllar sonra da olsa bu şekilde ekrana çıkartıp adam yerine koymamın yanlış olduğunu çünkü o kişinin o uçakta pilot olan kocasını öldürdüğünü ve iki çocuğunu yetim, kendisini ise dünyada en sevdiği kişiden mahrum bıraktığını söyleyip ağladı. Çok uzun ağladı. Ben hiçbirşey diyemedim. Sustum, kaldım. Kadını hiç görmemiştim ama söyledikleriinde o kadar içtendi ki bir an kendimi onun yerine koydum. Acaba benim karımı bir hiç yüzünden biri öldürse ve çocuğumla beni ondan mahrum etse ve yıllar sonra ekranda hiçbirşey olmamış gibi yaptıklarını bir marifet olarak anlatsa ben ne hissederdim diye düşündüm. Çok üzüldüm. Günlerce... O hiç tanımadığım kadına verdiğim acı yüzünden kendimi hiç affetmedim. Bu ve bunun gibi bir kaç olay yüzünden ben haber yaparken vicdanımın sesini dinlerim. Gazetecilik açısından çok büyük bir başarı gibi gözükse de kimi haberleri hiç yapmamayı ya da yaparken masum tek bir kişiyi bile incitmemeye dikkat ederim. Gazeteciyken insanlığımı kaybetmemeye çalışıyorum.

Yazı yazarken kendimi çok özgür hissediyorum. Türkçeyi seviyorum. Ama hâlâ çok ciddi dilbilgisi hataları yapıyorum. Kimi arkadaşlarım bana çok kızıyorlar hatta bu yüzden beni aşşağılıyorlar. Olsun, ben aldırmıyorum. Yazı yazmayı konuşmaktan farklı bir ifade biçimi olarak değerlendiriyorum. Konuşulamayan pek çok konuyu yazarken bir ses, bir ruh, bir şekil verebiliyorum. Ama benim için bir ifade dili daha var ki bunun adını hâlâ ben de koyamadım. Yazmanın ve konuşmanın dışında zaman zaman düşüncelerimi kafamın içinde biçimlendirmeye çalışıyorum. Bu kimi zaman bir fotoğraf karesi oluyor kimi zaman uzun bir şiir, kimi zaman kısa bir video klip ya da adını koyamadığım bir kütle. Ama tamamen beynimin içinde. Hiç bir zaman kağıda ya da söze dökmediğim sadece yaşadığım durumlar. Tamamen bencilliğimin ürünleri, tamamen bana ait, tamamen ben. Belki yalnızlığın halisülasyonları, belki şizofreninin dikenli telleri, belki adı konulmamış bir ifade biçiminin en ilkel şekilleri. Artık siz nasıl isterseniz öyle söyleyin ama benim için yaratıcılığımın en kıymetli hazineleri. Kimi yazılarda, kimi haberlerde, kimi montajlarda beynimin

Kırık bir çocuk kalbi yıllardır kendine eş bir kalp bulamadı. Bu yüzden yalnızım. Ama benimkisi anlık bir yalnızlık değil. Bir yaşam biçimi, hayata bakış şekli...

en gizli arşivlerinde sakladığım bu bilinmez hazinelerden parçaları hayata geçiriyorum. Ama şimdilik tamamen sembolik. Belki bir gün bir iş kolunda ya da bir sanat dalında kafamdaki herşeyi hayata geçiririm. Açıkçası sonuçları şimdiden beni korkutuyor. Yani anladığınız gibi herhalde biraz deliriyorum...

Ben de yoğun bir gitme duygusu var. Yerimde duramıyorum. Sık sık yer değiştirmek yeni bir mekana gitmek isteği oluşuyor içimde. Ama aynı zamanda da düzenli bir yaşantının kimi yönlerini seviyorum. Örneğin hep aynı yerlerde yemeğimi yemek, manavla bakkalla sohbet etmek, komşularla ilgilenmek bana garip bir güven duygusu yaşatıyor. Belki de iş ve arkadaş dünyamdaki güven bunalımını böyle aşıyorum. Ama güvendiğim arkadaşlarım da var. Sayıları diğer insanlarla karşılaştırıldığında çok az. Yine de biliyorum ki her zaman, her şartta yanımdalar. Yeni insanlar tanımak, onları anlamak ise artık çok zor geliyor. Bir insanı tanımak, bir insanla arkadaş olmak, bir ilişki kurmak, bir insanı anlamak, öğrenmek, hissetmek çok ciddi bir emek istiyor. Ve karşınıza bu emeğe değmeyecek insanlar çıkınca da moraliniz bozuluyor, heyecanınız azalıyor, hevesiniz gidiyor. Ben hep arkadaşlarımı kendimden büyük insanlardan seçtim. Sanırım erken yaşlanıyorum.

Sinema ise benim en büyük arkadaşım. Çocukluğumdan beri binlerce film seyrettim. Hemen her hafta muhakkak bir kaç film seyrederim. Hayatın tüm ağırlığını üzerimde hissederken Beyazperdeye kaçmak, hayal dünyalarında tur atmak çok hoşuma gidiyor. Önümüzdeki yıllarda sinemaya girmek istiyorum. Bu benim için bir tutku. Bir insanın eski, güvenilir, sadık bir yalnızlık dostuna olan tutkusu. Bir nevi vefa borcu...

Sinemanın dışında bir diğer iyi arkadaşım da ÖKÜZ. Günde 5 gazete okurum. Çıkan bütün dergilere en azından bir göz atarım ama Öküz'ün yeri ayrı. Orada "vicdandaşlarım" yazıyor. Telefonu her açtığımda Ayhan'ın dost sesi beni karşılıyor. Met-Üst ile karşılaştığımızda çok eğleniyoruz. Bir de tabii Öküz okurları var. Bir kaç tanesi dışında hiç birini tanımıyorum. Ne yazık ki benim çevremde çok fazla öküz okuyan da yok. Yine de her ay bu dergiyi benimle benzer bir "ruh hali" içinde olan en az 15 bin insanın aldığını biliyorum. Hiçbirini tanımasam da bu ülkede benzer insanlarla benzer ıssızlıkları yaşadığımı, benzer yollarda yalnız dolaştığımı ve onların da pek çoğunun kırık kalplerini dolaştırdıklarını bilmek beni rahatlatıyor. Kendimi dostların olduğu bir ülkede güvende hissediyorum. Yalnızlıklar ülkesinin bir ferdi, kırık kalpler cumhuriyetinin vicdandaşı olmak beni rahatlatıyor.

Bir Göçmenin Ölümü

ATİLLA KANBİR

Şaban Bey, ben nasılım der gibi geldi bana. Ona doğru yöneldim. Bugüne kadar bana nasılsın diye sormadı. Onun bu ketum tutumunu değiştirmeye yönelik dostça bir yakınlaşmaydı benimkisi. Bakışlarımı bakışlarına yönelttim. Ama o, öfkeyle mırıldanarak yerde birşey aranmaya başladı. Eli pırtığı çıkmış terliğine uzanınca durumu kavradım. O esnada burun buruna kaldık. Öfkeden kudurmuşçasına baktı bana.Burada doğdum ben. Bu evde. Kendimi bildim bileli onunla birlikte oturuyoruz. Aynı eşyaları kullanıp, aynı camdan bakıp, aynı -o hiç değişmeyen- ıssız manzarayı görüyorduk, hatta aynı kahveyi, çayı, yemeği paylaşıyorduk. Ancak o benim varlığımı bir türlü hazmedemiyordu. Beni her gördüğünde, küfürle eşgüdümlü bir saldırganlıkla, bulduğu metal ya da tahta gibi katı olmayan, kitap, defter, terlik benzeri maddelerle üzerime yürüyordu. Her seferinde de canımı zor kurtarıyordum.Aslında o, kendi halinde, kimseye zararı dokunmayan, emekli bir tersane ustasıydı. Karısının ölümünden sonra, bu, İkinci Dünya Savaşı zamanıyla denkleşen ömürdeki evde yalnız yaşıyordu. Oldukça rutubetli, dökük üç göz odadan oluşan bir ev. O da her göçmen gibi geri döneceği zamanı bekliyordu. Ama "o zaman" ancak tabutla geliyordu. Genellikle onu kitap okurken görüyordum. Arada bir birileri telefonla ararsa, anadilinde söyleşip hasret gideriyordu. Kitap okumadığı zamanlarsa, televizyona gözlerini dikip, elindeki uzaktan kumanda aletiyle kanal turları atıyordu. Bazan evden çıkıp saatler sonra, nikotin kokuları içinde geri dönüyordu, elinde bir gazeteyle. Haberleri öfkelenerek, homurdanarak okuduktan sonra, dürülmüş bir halde koltuğun altında saklardı. Ve bunu bana karşı silah olarak kullanırdı. Hele mutfakta, yemeklerine dadandığımı gördüğünde, ağzından köpükler akarak, hışımla ve üşenmeksizin salona seyirtip, o günkü, ya da başka günlerden kalma gazeteyle üstüme yürürdü. Kendisiyle aynı kabı, kaşığı paylaşmama asla tahammül edemezdi. Bana karşı saldırganlığından ötürü ona kin beslemezdim, tersine onun öfkesini eğlenceli buluyordum. Hatta onu öfkelendirmek için zaman zaman burnunun dibine dek sokulup "Şaban bey ben nasılım? dercesine mızmızlanırdım. Çoğunluk uyku esnasında onu öfkelendirerek eğlenirdim. Bu benim intikamım gibi birşey olurdu. Burun, kulak gibi yüzünün hassas bölümlerine dokundukça, boğazlanmışçasına homurdanarak, elleriyle boşluğu tokatlardı. Birkaç kez fena halde hasar gördüm ama bu beni, bu eğlenceden vazgeçirmeye yetmedi. Onunla burun buruna kaldığımda ufak bir pike yaparak kelleşmiş kafasına kanatlarım değercesine bir uçuş gerçekleştirdim. Kokusunda beni çeken birşey vardı. Ben ikinci uçuşu gerçekleştirip, boşlukta kavisler çizerken, o koltuğa doğru eğildi. Elini terlikle gazete arasında bir süre kararsızca dolaştırdıktan sonra, gazeteyi kaptı hiddetle. Burnundan soluyordu. Onun bu denli öfkelendiğini yaşamım boyunca görmedim. Öfkeyle yerinden kalkarken sendeledi. Elini kalbine doğru götürüp görünmez cıvataları kurcalar gibi yaptı. Kasıldı. Hırıltılar saçıldı ağız kuyusundan, sonra salyalar... Oyun oynuyor sanmıştım. Gözüne doğru yumuşak inişe geçtim. Bir eliyle kalbini tutarken, diğer eliyle konuşlandığım alana, şiddetli bir tokat aşketti. Ben uyanık davranıp önce sağ cenaha çekilip, tam açı yükselip, sonra irtifa kaydederek, bacaklarının arasından vızıltıyla uçarak tavan lambasına kondum. Geniş açıdan onu izlemeye koyuldum.Şaban beyin hırıltıları "ben nasılım?" der gibi gelmedi bana. Başka şeyler diyordu, ama onca salya sümük arasından duyamıyordum. Birden yere yığıldı. Sonra uzun zaman hareketsiz kaldı. Onu en çok sinir eden vızıltımla boşlukta sekiz çizip, burnunun kanatlarında dolaştım. Yüzünün en duyarlı bölgelerine kanat sürdüm. Tepki göstermedi. Bir süre sonra gözeneklerinden pis kokular yayılmaya başladı. Dayanamadım. Mutfakta biraz gezindim. Açıktaki yiyeceklere kanatlarımı dokandırdım. İştahsızdım. Bir sinek herşeye dayanır, yalnızlığın dışında... Davlumbazdan uçup, en uzaklara, bilmediğim evlere ait ışıklara doğru yönümü çizdim.

Ulak

TUNCER ERDEM

güz, yaklaşırken / ulaklar salar şehre

geliyorum ey faniler / hazır olun, diye

sokak başlarında / esintiler çarpmaya başlar yüzüne

ya da hiç neden yokken / bir iki damla düşer ellerine

bu demektir ki hazır ol, / artık karanlık daha erken binecek tepene

sise bürünecek yürüdüğün yol

kuşları göremeyeceksin uçarken

çorapların sular çekecek

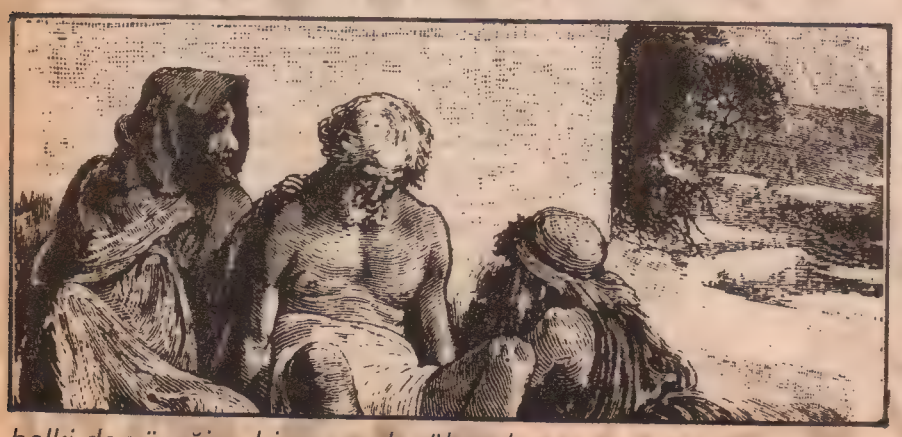

belki de yüreğine bir yumruk çökecek

ve kalkmayacak / ilk kar düşene dek

Sıkı bir yaşam onunkisi... her genç kızı imrendirecek, pembe dizilere taş çıkartacak muhteşem bir aşk... bütün yasaklara rağmen mutlu son... pembe panjurlu, pembe buzdolaplı yeni bir başlangıç ve bu mutluluğu süsleyen bir bebek... heyhat her büyük aşk gibi mutsuzluğa endekslenmiş meğer... Türkiye'nin ve dünyanın yakından tanıyıp, bağırlarına bastığı bir aktör onun erkeği... Yılmaz Güney... sonra, sonrası sevinç ile kederin içiçe geçtiği yıllar, ayrılıklar, kavuşmalar... Fatoş Güney bugün bir teyp gibi hayatı başa sarmak mümkün olsa belki yine aynı hayatı yaşamak isteyeceğini söylüyor... ve daha bir sürü başka şey de... Yılmaz Güney'in ciğeri, küçük Yılmaz'ın annesi ve halen Yılmaz Güney adına kurduğu vakfın herşeyi Fatoş Güney'i dinliyoruz...

Haz: Hatice Meryem

Fatoş Güney

16 yaşındayken tanıdım ben Yılmaz'ı. Biraz kolej züppesi havasında, Türk sinemasına pek gitmezdik, yabancı filmler peşindeydik hatta onun için ben Yılmaz Güney'i de tanımıyordum zaten. Sete beraber gitmeyi teklif eden arkadaşım *"nasıl tanımazsın çok meşhur"* dedi. Gördüğüm zaman da "ya şu tirkin adam mı bu kadar meşhur beresi meşhur bunun filan" dedim. Sonra merak ettim, gittim Seyyit Han'ı gördüm. Çok değişik geldi bana. Yani Yılmaz Güney'in özelliği bana dünyaya bakacak yeni bir çift göz hediye etmiş olması. Gerçekten o güne kadar dünyanın farkında olmadan yaşayan bir çocukmuşum herhalde, diye değerlendiriyorum. Tabii benim şartlarımdan ötürü de tabii işte konservatif milli burjuva, Arnavut kökenli feodal değerleri olan bir aile... Moda'da oturuyoruz, ben Moda caddesinin ötesini bilmem, 16 işte 17 yaşlarım, Yılmaz'la evlenene kadar Moda ötesini bilmeyen bir biçimde geçmiş bir hayattı. Okul, ev birkaç arkadaş, Moda Deniz Kulübü, hayat oralarda böyle geçerken maydanoz gibi birdenbire Yılmaz Güney diye bir adam çıktı ve bana yeni yeni birşeyler anlatmaya başladı. Bende de o duyarlık varmış aslında. Çünkü, şöyle birşey. Ben kapıcının kızı ile çok iyi arkadaş olmuştum. Sonra ailem dedi ki *"kapıcının kızı ile arkadaş olunmaz"*. *"Niye, o da insan"* dediğimi hatırlıyorum. Aslında şöyle anlaşılmasın Yılmaz Güney benim kafamın içini açıp da işte bir takım fikirler ekti, ondan sonra kapadı, onlar yeşerdi değil yani.

İtalyan mektebinde okuyordum... Hem o kadar tutucu bir aile yapısının içerisinde hem de bir yandan rahibe mektebindeydim. Korkunç bir baskı. Galatasaray Hamamı'nın yanında İtalyan sörleri hala varlar. Ve yatılıyım. Pazartesi sabahları babam götürüyor, cumartesi öğlenleri annem alıyor. O İtalyan mektebinden Nadya diye gayrimüslim olmasından dolayı daha hareket serbestisi olan bir arkadaşım var.. Bir reji asistanı ile tanışmış onunla apar topar evlendi filan, benim de en iyi arkaşlarımdan bir tanesi. "Bir gün sete gidelim, film nasıl çekilir, kocamı da görürüz" gibi birşeyler oldu, gittik. *"Kim oynuyor"* dedim ben. "Ayhan Işık mı, Türkan Şoray mı, Hülya Koçyiğit mi onları biliyorum, anneannemle birkaç kere filmlerine de gitmiştim, *"Yılmaz Güney"* dedi Nadya. *"Aman o da kim ya? "Keşke öbürlerinden biri olsaydı"* dedim. *"Nasıl tanımazsın çok ünlü"* dedi. *"Yılmaz Güney bütün öbürlerinden de ünlü bir adam"* dedi. *"Allah allah bir görelim bakalım bari"* dedik. Birde gördük ki.. Tabi o zaman parlak şeylere şartlanmışız. O insan sarrafı olarak beni hemen farketti. Ben nereden farkedeceğim, böyle dünyadan habersiz bir bülbül kuşu.Yılmaz bir röportajında *"Hapishaneler laboratuardır cımbızla insanları seçerler"* diyor. İşte o aslında bütün hayatında bunu uygulayan, cımbızla insanları seçen, kimin kim olduğunu bilerek, yerine koyarak hareket eden bir insandı. Bu arada çok da kazık yerdi, çok inanır ve güvenirdi insanlara. Neyse işte o gün konuşuldu, şakalaşıldı filan. Sonra ertesi gün eve Nadya'dan bir telefon. *"Fatoş, Yılmaz Güney seni görmek istiyor"*, *"Ne! Yılmaz Güney beni mi görmek istiyor, niye görmek istiyor?" "Bilmiyoruz seni görmek istiyor"*. *"Allah allah ne işi var Yılmaz Güney'in benle"*. Bunlar da ısrar ediyorlar illaki görüş diye. Ben de *"ama siz benim yanımdan ayrılmayın yani beraber görüşelim"* diyorum. Tabii ödüm patlıyor.

Kanlıca'da bir yalıda film çekiyorlarmış. Nadya'lar *"Seni evden alacağız"* diyorlar. Hemen giyinip, süslenip püsleniyorum. O zamanda süse çok meraklıyım. Bekliyorum. Bir de bakıyorum Nadya geliyor, elinde sarı bir lale. Ve yaldızlı bir kağıda sarılı bir çikolata." *Ne bu?"* diyorum *"orada Yılmaz Güney'e bunu ikram etmişler"* diyor" *bir parçasını da seninle paylaşmak üzere sana gönderdi"* diyor. Bir büyük beyaz araba. Sayın Abdurrahman Keskiner şoförü. Ben elimde sarı bir lale ile arabaya biniyorum. O zaman bu kadar güzel araba yok Türkiye'de. İçi kırmızı, öyle bir arabayla Kanlıca'daki film setine varıyoruz. O beni hemen uzaktan görür görmez büyük bir sempati ve coşkuyla karşılıyor. Bu konuda Keriman Ulusoy en doğru şeyi söylemiştir. Pariste demişti ki bana *"Bir kapıcı karısı bile Yılmaz'ın karşısında kendisini kraliçe zannedebilir"*. Anlatabiliyor muyum? Gerçekten insana kendisini kraliçe gibi hissetirebilirdi. Neyse oturduk, o arada sahne çekimi falan tamam-

Arşivet.com

landı, bir süre sonra bana " *gidelim*" dedi. Ben hemen Nadya'ya baktım. Nadya beni ekti, Yılmaz benim elimden tuttu ve gel dedi. Yine o arabaya bindik. Bu sefer kendisi kullanıyor. Gazladık gidiyoruz. "*Nereye gidiyoruz?*"dedim ben "*Sakin konuşabileceğimiz bir yere*" dedi. Polonezköy yoluna çıktık. Oralarda bir çayır çimen içerisinde bir yerde durdu. Ne kadar dürüst bir insandı.

Günlerden anneler günüydü. "*Bugün anneler günü anneniz var mı?*" dedim. "*Evet var*". Babanız, dedim "*Babam da var*" dedi. "*Ama benim anne ve babam seninkilere hiç benzemezler, çok çileli, çok acılı bir kadın*" diye anlatmaya başladı. Köyde doğduğunu, onların ırgatlık yaptığını, babasının ırgatbaşı olduğunu anlattı. Ben dinliyorum. "*Senin baban ne iş yapıyor*" dedi. "*Fabrikatör*" dedim ben, gayet utanarak. Ondan sonra "*Senin bilmediğin bir dünyanın insanları benim ailem*" dedi. "*Hepsi köydeler, sen hiç köy gördün mü hayatında*" dedi. "*Hayır, görmedim*" dedim. Neyse böyle konuşmalardan sonra "*Bak Fatoş, ben bütün hayatım boyunca senin gibi bir kız hayal ettim*" dedi. Ha daha önce, "*ben seni rüyamda gördüm*" dedi. "*Nasıl gördünüz?*" dedim "*Aynen*"dedi" *böyle beyaz bir elbise giymiştin, elinde de bir demet çiçek vardı*" dedi. Herhalde senaryocu kafasıyla birşeyler kattı o an. "*E sonra ne oldu*" dedim ben. "*Bak*" dedi "*sana bir şey söyliyeceğim. Sen benim hayallerimdeki kızsın, benimle evlenir misin?*" dedi. Bunu deyince ben kahkahayı bastım. "*Benimle dalga mı geçiyorsunuz*" dedim. "*Hayır ben çok ciddiyim*" deyince müthiş şaşkınlığa düştüm. Çünkü hakikaten de dalga geçtiğine inanmıştım. Baktım çok ciddi. "*Ama nasıl olur daha okulum var, önümde üniversite yıllarım var*"dedim. "*Hemen değil, yalnız senden düşünmeni isteyeceğim*" dedi. Sonra "*beni hiç kimseye sorma, beni sana ben anlatacağım*" dedi. "*Nasıl olacak bu*" dedim. "*Sana*" dedi "*uzun mektuplar yazacağım. Ben şimdi askerdeyim, askerliğimin bitmesine bir senem var, arada izinli geleceğim o zaman konuşacağız*" dedi. "*Aman*" dedim "*ben sizinle öyle uzun uzun görüşme yapamam, benin ailem çok mutaasıptır, beni öldürürler. Koskoca bir sinema aktörüyle ben böyle arkadaşlık edemem*" dedim. "*Zaten evden çıkarken arkadaşıma diye geldim buraya.*" "*Halledeceğiz hepsini*" dedi. Yalnız bu arada bir grup çocuk koştu, "*Yılmaz abii! Yılmaz abii!, Yılmaz abii... "Aaa*" dedim "bunlar herhalde tanıdık çocukları". *Yılmaz abii* diye o kadar candan koşup etrafını sardılar ki, Yılmaz bu çocukların hepsini tanıyor diye düşündüm. Çocuklarla o kadar sıcak konuştu ki sanki 40 yıllık tanıdığı çocuklar sandım. Halbuki hiç alakası yokmuş. Çevreden bir grup çocukmuş onu tanıyınca koşarak gelmişler. Ondan sonra da bindik arabaya.. Ha unutmadan, bana kapıyı açtı. Hep kapıyı açıyor, bindiriyor, indiriyor beni. Restaurantlara giderdik mesela o zaman tuvalete giderim diyelim ben gelirken, masadan ayağa kalkardı. Hiç kaçırmazdı öyle şeyleri ve sadece bana değil etrafındaki bütün hanımlara yapardı. Neyse, kendisi direksiyona geçti, çocuklar pencerelerde *Yılmaz abii, Yılmaz abii* üstüste filan. Biz gazladık onlar hala arabanın peşinden koşuyorlardı. 32 yaşındaydı. Gençti yani. Sonra askerden bana mektuplar yazdı. O arada ben bir akşamüstü onunla beraber olmak için okuldan kaçtım. Okul idaresi bunu haber aldı. İş, aileme aksetti. Etüd görevlisi kız, Yılmaz'la görüşmek için gittiğimden haberdardı. Müdüre hanım, okul, ayağa kalktı. Ailemle görüşmek için randevu aldılar. Ben onlara "*eğer aileme anlatırsanız intihar ederim*" dedim. "*Çünkü beni keserler, öldürür babam beni*". Onlar babama usturuplu bir biçimde davranmasını önererek anlattılar. Ondan sonra büyük olaylar. Yılmaz Güney duydu. Hemen bir görücü ekibi. Benim arkadaşımın kocası, terzi Mualla, bunlar telefon ediyorlar, işte kızınızı istemek için. Bizimkiler diyor ki "*bizim evlendirilecek kızımız yok*"."*Hayır efendim bu çok özel bir durum.*"Ailem "*Yılmaz Güney çok değerli bir insan, sanatçı olabilir fakat gerçekten bizim kızımız daha onsekiz yaşında bile değil, önünde büyük bir istikbal var, onu okutmayı düşünüyoruz vs vs*" dediler. Ve beni, o muhafazakar babam o günlerde yurt dışına göndermeye hazırlanıyor. Ve hakikaten İtalya'daki okullarla yazışmalar sürüyor. Hatta benim pasaport işlemlerine başlanacak. O ara biz Yılmaz'la görüşüyoruz. Yılmaz da bana "*ailenin kararı hiçbir şekilde önemli değil*" dedi ve bana bir yüzük gönderdi. Evden çıkmam yasaklanmıştı. Ben de o yüzüğü aldım," *kabul ediyorum* "dedim ve bir zincirle boynuma astım. Derken işte ben yurtdışına gitmeyeceğim çünkü oradan Avrupa'larda tahsil yapmış bir burjuva kızı olarak döneceğim, ondan sonra bilmem hangi tüccarla evleneceğim gibi duygu ve düşüncelerle "*gidiyorum ben*" diye bir mektup hazırladım aileme, çektim gittim. Yılmaz da 4.Levent'te bir villa tutmuş o zaman, içini dayamış döşemiş, bahçesine güller ekmiş. Beraber buzdolabı almaya gittik... Ben pembe bir buzdolabı seçtim. Her şey orada, hazır vaziyette, beni bekliyor. Annesinin de bulunduğu evine gittim. Taksi param bile yoktu, kayınvalidem taksi paramı verdi. Tabii annesi beni bağrına bastı. Hemen Yılmaz'a haber verdiler. Yılmaz hemen herşeyi bırakıp geldi. Biz sarıldık, ağladık." *Ne yaptın?*" dedi. Anlattım. "*Üzülürler, hemen arayalım, anlatalım, beraber konuşalım*" dedi. *Olmaz* dedim,"*artık böyle bir şeyi kesinlikle kabul etmezler ve ben bir kere çıktım ve bir daha asla dönmeyeceğim*" dedim. Oturduk üçümüz, birbirimize sarıldık, ağlaştık. O akşam bir yere yemeğe gittik. Ama yine beni iknaya çalışıyor "*aileni ara*" filan. Onsekiz yaşını yeni doldurmuşum. Sonra o gece orada '*içki*' dediler ben '*şarap*' dedim."Yook" dedi "*bu gece şarap filan içme*". Sonra eve geldik, annesine teslim etti beni ve kendisi kalkıp otele gitti. İnanılmaz bir şeydi. Sonra telefon açtı bana otelden, uzun uzun konuştuk. Sabah geldi, beni aldı, birlikte sete gittik. Hiç unutmuyorum, annesi o akşam hemen kolunda üç tane burma Adana bilezik vardı, onları çıkardı, benim koluma taktı. Sonra kendi sandığından lavanta kokulu bir tülbent çıkardı, verdi " *artık bu ev senin*" dedi. Ve Yılmaz nikaha kadar otelde kaldı, her an "*eğer pişman olursan, çok iyi düşün sonradan pişman olacağın bir karar verme*" diyerek nikah anına kadar otelde kaldı. İşte böyle dürüst bir adamdı Yılmaz Güney. Ve bana şöyle derdi; "*bir gün eğer ben sana ihanet edersem veya başka biriyle bir şey yaşarsam aynı hakka sen de sahipsin*" Gerçekten de bütün hayatına bakıldığı zamanda kızının annesiyle olsun, diğer hanımlarla beraber olduğu zamanlarda olsun hiçbir dedikodusu duyulmamıştır. Çapkınlıkları duyulmamıştır. Evliyken veya başka bir insanla beraberken bir katakullisi olmayan bir insandı. Bu onun kişiliğinin bir ifadesi idi.

1970 yılında evlendik. Bir kaç hafta sonra Umut filmini çekmek üzere Yenice Köyü'ne babasının evine gittik.Umut filminde görünen ev, yani filmin çekiminin yapıldığı ev babasının gerçek eviydi. Daha gitmeden "*Bak Fatoş*" dedi "*ben film çekerken hasta olurum, evet seninle birkaç haftalık evliyiz ama orada seninle hiç ilgilenemiyeceğim, seni göreceğim belki ama görmemezliğe geleceğim, belki bakacağım ve görmeyeceğim*" dedi. Ben de müthiş bir adaptasyon kabiliyeti vardır. Nereye götürürsen götür, ister dünyanın en lüks köşesi olsun, isterse en sefil köşesi hemen adapte oluyorum. Ben hemen olayı algıladım. Gittik. Baktım köyde herkes şalvarlı... elli, altmış derece sıcakta toprağa ter döken ırgatları, Çukurova'nın muhteşemliğini gördüm. Hemen bir kara şalvar geçirdim ayağıma, başıma da bir yağlık bağladım, ayağıma da takunyaları giydim, girdim köy yaşantısının içine. Kadınlar da beni kucaklayıp bağırlarına bastılar. Ben artık kendimi yeni bir dünyanın içerisinde kaybettim. Onların yaşam tarzları bende korkunç bir ufuk açtı. Gökyüzünden İstanbul'a indiğimde artık ben, başka bir ben olmuştum. Şalvarımı hiç çıkarmadım ve Yılmaz Güney'e dedim ki "*gel bakalım Yılmaz Güney. Sen kendine sosyalistim diyorsun, komünistim diyorsun, bu lüks villada, bu lüks arabalarda bizim ne işimiz var*" "*Ee, ne yapacağız?*" "*Biz şimdi gideceğiz bir gecekondu tutacağız orda oturacağız, sen işine otobüsle gidip gelmeye başlıyacaksın, ben de çalışacağım.*" "*Haa öyle mi nerede çalışacaksın?*" "*İşçi olarak çalışacağım*" "*Peki baban sana fabrikasında bir iş versin*" deyince tabii kıyametler koptu. "*Sen benimle dalga mı geçiyorsun, ben ne kadar ciddiyim. Hayır babamın fabrikasında çalışmayacağım, ben Adana'da pamuk ırgatlığı yapacağım*" dedim. Bunları kah espriyle kah şakayla dinledi ama baktı ki ben kızıyorum, çünkü ciddiye alınmıyorum, oysa ben ne kadar ciddiyim "*Nedir bu şoförler, uşaklar, ahçılar, BMV'ler benim de bir BMV arabam var altımda, bunlar nedir*" diyorum durmadan. "*Bak Fatoş*" dedi. "*Bizim anlayışımız iyi şartlardan kötü şartlara geçiş değil, kötü şartlar içerisinde yaşayan insanlarımızın yaşam düzeylerini yükseltmek, onları refaha kavuşturmak, onların güzel yerlerde yaşamalarını sağlamak.*" Oturdu bana anlattı. "*Biz buradan kalkıp, bütün düzenimizi yıkıp ne gecekonduda yaşayabiliriz, ne de sen pamuk tarlasında ırgatlık yapabilirsin, yani böyle birşey mümkün değil, zaten görüyorsun biryere gittiğim vakit onlarca yüzlerce kişi etrafımı sarıyor. Benim zaten korunaklı bir çevrede olmam lazım, çalışmamı yürütebilmem için.*" Ben de dedim ki "*Ben şalvarımı çıkarmıyorum öyle dolaşacağım*". Gerçekten de Hilton Oteli'ne de, heryere de ben şalvarla gitmeye başladım.Yılmaz Güney'i korkunç eleştiren ve beğenmeyen bir devrimci tip olup çıktım ortaya. Bu arada ailemden de utanmaya başladım. Bir burjuva ailenin kızıydım ve bana gösterdikleri bütün adetleri, mesela bıçakla yemek yemek falan burjuvalık oldu. Her yerde elimle yiyiyordum. Yılmaz izliyordu, çok hoşuna da gidiyordu ancak o dramatize etmezdi birtakım şeyleri. Gittiğimiz her toplantıda ben en önde, sol yumruğum, havada kahrolsun

Dedim ki "*gel bakalım Yılmaz Güney. Sen kendine sosyalistim diyorsun, komünistim diyorsun, bu lüks villada, bu lüks arabalarda bizim ne işimiz var*" "Ee, ne yapacağız?" "Biz şimdi gideceğiz bir gecekondu tutacağız orda oturacağız, sen işine otobüsle gidip gelmeye başlıyacaksın, ben de çalışacağım."

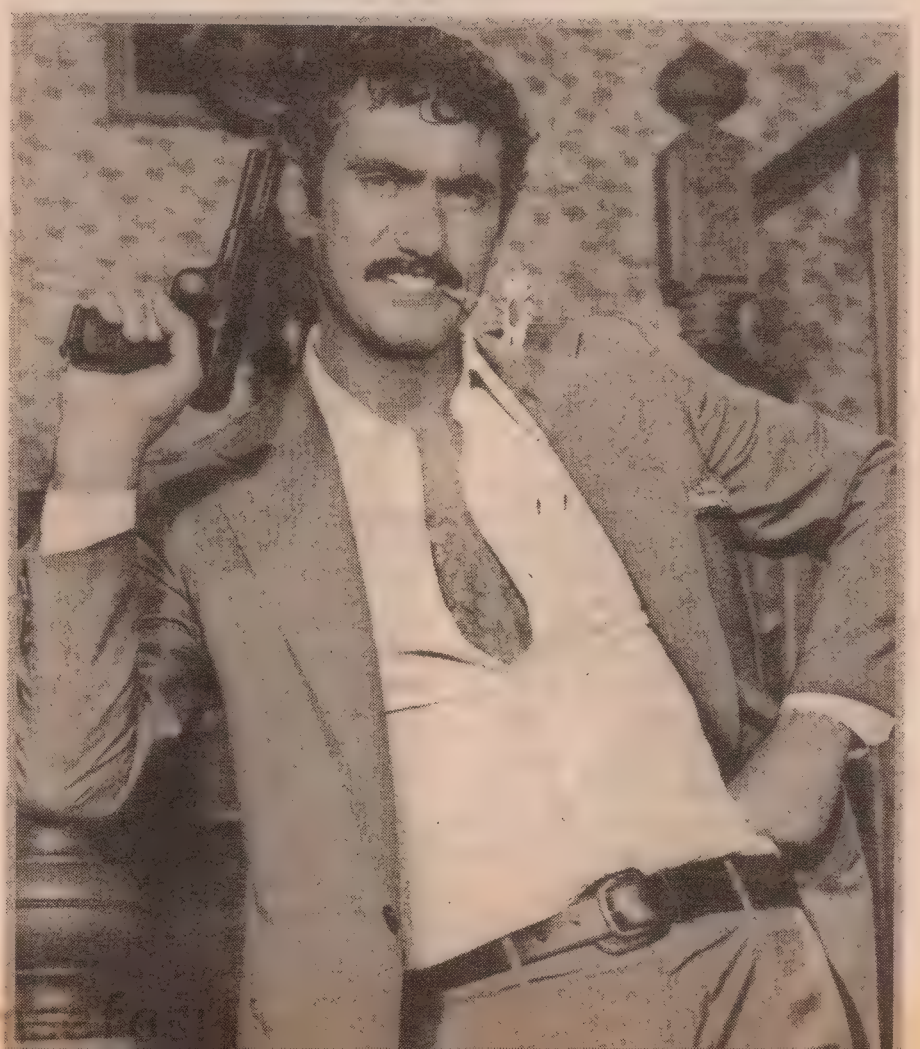

sloganları... Yani böyle özenti bir tip çıktı ortaya gerçek olmayan. Tabii zamanla süzüldü herşey. Şöyle; ben bütün o haksızlıkları Yılmaz'ın kendi kişiliğiyle özdeşleştirmeye başladım. Çünkü Yılmaz Yumurtalık olayından ötürü hapise girince, Güney adlı bir dergi çıkardı ve o dergide yazı yazıyordu ve sürekli davalar açılıyordu. On yıl, yirmi, otuz, yüz yıla varan cezalar alıyordu yazılarından ötürü. Ondan önce zaten Selimiye geldi, bir balyoz gibi. Niye bütün bu olaylar? Ha! dünyayı değiştirecek bu çocuklar. Ardından Yılmaz'ın kendi tutukluluk dönemi, yaptığı siyasal mücadele yazıları ve onlardan hüküm giymesi vs. Böyle zamanla damla damla bende birikerek böyle bir bilinç oluştu. Yani işte Yılmaz Güney bana tutup da "bak Fatoş, komünizm şöyledir, buna inanacaksın, bu konuda da şöyle hareket edeceksin, bunun ilkeleri şudur, davranış biçimleri budur" diye kesinlikle bir gün söylemedi. Yani bu bende böyle kendiliğinden başlayan ve gelişen bir şey olarak devam etti. Onun için ben Yılmaz Güney'i bir biçimde kendi kocamın ve çocuğumun babası olmasının ötesinde böyle bir yol arkadaşı olarak da benimsedim. Onun ölümünden sonra da yine bu böyle sürdü. Örneğin bu vakıf. Bu vakfı ben şöyle değerlendiriyorum, Yılmaz Güney'le ilgili yapmak istediğimiz şeylerin ötesinde bu vakıf Türkiye kültür ve sanat mücadelesinde kazanılmış bir mevzidir. Ve bu her zaman olmalıdır. Belki Yılmaz Güney sınırlarını da aşmalıdır. Bu potansiyel her zaman var. Ama ne yazık ki imkanlarımız çok sınırlı.

Yılmaz'ın hayatında benden daha uzun süre onunla beraber olmuş hiç kimse yok. Ne başka bir kadın, bir çalışma arkadaşı, ne bir sanatçı arkadaşı var, ne de bir yol arkadaşı. Yok çünkü, şartlarından ötürü olmamış. Adamcağız sürekli hapishanelerde, ordan oraya gönderiliyor. Bu arada 16 yıl onu sürekli izleyen bir tek ben varım hayatında. Ben ne yapıyorum o cezaevinden bu cezaevine, İstanbul'dan Isparta'ya, Kayseri'den, Ankara'ya, İzmit'ten, İmralı'ya, oradan Sağmalcılar'a o nereye ben oraya. Gidiyorum, ev tutuyorum. Onunla birlikte aynı şehirde yaşıyorum iki sene. İki sene sonra hop Kayseri'den bilmemnereye gönderiliyor, oraya gidiyoruz. Böyle bir süreç yaşandı ve en uzun süreyi ben izlemiş oluyorum Yılmaz'ın hayatında. Şimdi ben burada tabii Yılmaz'ın etrafındaki bir siyasal mücadeleyi de izliyorum. Uzaktan da olsa. İçine girmiyorum, Yılmaz beni özellikle sokmuyor, ve diyor ki "*herhangi bir durumda polisin ilk kapacağı insanlardan biri sensin ve öylesi işkence yöntemleri vardır ki sana hiç söylemek durumunda olmadığın şeyleri bile söyletirler ve bundan da müthiş vicdan azabı duyarsın*" . Ben buna büyük özen dikkat gösterdim. Fakat izliyordum tabii, bütün bu ilişkileri. Ve doğrusu açık söylemek gerekirse şöyle bir şey uyanmıştı. Bir güvensizlik oluşmaya başlamıştı. Devrimci dediğimiz insanlara, tırnak içerisinde diyelim tabii muhakkak çok değerli insanlar da vardı bu mücadele içerisinde ama genel olarak öyle çıkarcı, yozlaşmaya açık, hayatta hiçbir şey yapamamış, hiçbir baltaya sap olamamış, en ufak bir çıkarını bulduğu zaman anasını bile satmaya hazır gibi böyle bir takım şeyler seziyordum, insanlar görüyordum. Tabii bu arada sürekli olaylar oluyordu bende bu izlenimleri oluşturacak. Bir güvensizlik çıktı bende ortaya. Ama bu devrime olan inançsızlık değildi. Sadece bu işi, bu insanların yapabileceğine olan inançsızlıktı ve güvensizlikti. Ve Yılmaz'ın ilişkilerine de zaman zaman müdahele ettim. "*Gene mi bu insanla, daha önce şöyle olmamış mıydı? Nasıl olacak bu kadar sorumsuz insanlarla*? gibi bir takım çelişkiler. Ama o hep güvendi, hep güvendi, sonsuz bir güveni vardı insanlara, eğitmekten yanaydı insanları ve o sonuna kadar inandı çünkü "başka çaremiz yok" diyordu. "Başka malzememiz yok ve bu malzemeyi yoğuracağız" diyordu. Öte yandan böyle katı bir biçimde eleştirmiyorum, bunlar çok insani şeyler, insanlar çok acılardan geçtiler, uzun yıllar bütün gençlik yılları hapishanelerde geçen arkadaşlarımız oldu, işkencelerde çözülen arkadaşlara bile ben kötü gözle bakmıyorum, çünkü işkenceye dayanacak insan düşünemiyorum. Tabi şimdi ortam olarak eskisinden de kötü bir yerlerdeyiz gördüğüm kadarıyla.

Umut filmi bana düğün hediyesidir. Bir sabah kalktık, bahçeye açılan balkonda kahvaltı ediyoruz. Bir çift muhabbet kuşumuz vardı. Ben bahçeden güller koparırdım, kahvaltı sofrasına. Böyle çok mutlu bir sabah, daha evleneli bir kaç gün olmuş, "*Fatoş ben bir hikaye düşünüyorum*" dedi. Arabacı Hasan ve Ailesi önce. "*Bu benim babamın gerçekte yaşadığı bir hikaye*" dedi. İşte orada onun kafasında başlamıştı. "*Para biriktirelim ciğerim*" dedi. "Hep ciğerim" derdi. "*Ben sana vereceğim, sen bankada bir hesap açacaksın, paraları orada* biriktireceksin" dedi. Ben gittim bir hesap açtım. Biriktirdim. O parayı bir zaman sonra aldık ve Umut'un çekimine gittik. Senaryo filan yok, zaten hiçbir filminde senaryo yazmazdı. Hapishaneye girdikten sonra senaryo yazmaya başladı. Çünkü başka çaresi yoktu, en ince detayına kadar yazardı.

Oğlum altı aylıktı Yılmaz Selimiye'ye götürüldüğünde. Bir çocuk düşünün ki annesinin koynunda yatıyor okula başlayana kadar sürekli onun elini tutarak uyuyor. Çünkü neden? İşte bir gün askerler, polisler gelecekler ve babasını götürdükleri gibi annesini de götüreceker. Böyle büyüdü. On yaşına kadar sürekli şehirden şehire hapishaneleri dolaştı çocuk.. Derken işte Türkiye'den ayrılma söz konusu olunca zaten pamuk ipliğiyle bağlı olduğu ülkesinden, kökünden çocuğu kopardık. Avrupa'da bir okulun içine attık. Ne lisan biliyor, ne bir şey ve dedik ki kimliğini saklayacaksın, ismin Remi Marquez, sen İspanyol asıllısın, annen baban İspanyol sordukları zaman böyle söyleyeceksin, katiyen kimliğini açıklamayacaksın."Tabii bir çocuğa yapılabilecek en büyük cinayet bu. Çocuk yıllarca kendi kişiliğini ve kimliğini gizlemek zorunda kalarak yaşadı. İşte en son Yılmaz üniversiteye girme hakkını elde etti. Dedi ki "*anne artık Türkiye'ye dönelim, ben tahsilimi Türkiye'de tamamlamak istiyorum*" .." *Aman oğlum sen çılgın mısın? Türkiye'deki insanlar tahsilimizi nasıl Avrupa'da yaparız diyorlar sen ...*" dedim. Bu arada Fransız olmayı da reddetti. Fransa pasaportunu reddetti. Bir süre daha orada tutmaya çalıştım. Fakat artık sonuçta isyan etti ben artık ülkemde yaşamak istiyorum dedi. Ülkesine geldi ülkesinin insanını tanımıyor, işte şu anda bunları aşmakla uğraşıyoruz. Yani Yılmaz çok güçlü bir çocukmuş ki bunları gerçekten aştığını görüyorum.

Benim için de çok zor bir hayat oldu ama direnmek zorundaydım. Kendime sıkıyönetim ilan ettim. Dedim ki "*senin sıkı yönetimin hiç kalkmayacak. Sen hep ayakta ve güçlü olmak zorundasın* ". Ve bunu da iyi bir şekilde uygulayabildiğimi sanıyorum. Aslında ailem için de oldukça zor oldu. Çeşitli dönemlerde Yılmaz Güney'in kayınpederi, kayınvalidesi olmak taşınması çok zor bir yüktü. Halamın kocası yıllarca pasaport alamadı bu yüzden mesela. Annem babam pasaport alamadılar. Yılmaz'ın annesi pasaport alamadı, ölmeden göremedi.

Benim için de çok zor bir hayat oldu ama direnmek zorundaydım. Kendime sıkıyönetim ilan ettim. Dedim ki *"senin sıkı yönetimin hiç kalkmayacak. Sen hep ayakta ve güçlü olmak zorundasın "*. Ve bunu da iyi bir şekilde uygulayabildiğimi sanıyorum.

Özellikle sürgündeyken Yılmaz'ın ardından 7,5 yıl gönüllü bir sürgün yaşadım, "*böyle bir ülkeye dönmem, Yılmaz'ın eserlerinin yakılıp, yokedildiği ve yasaklandığı bir ülkeye asla dönmem*" dedim ve Yılmaz'ın ardından 7,5 yıl sonra döndüm, onun filmlerinin oynamaya başladığı dönemde döndüm. Hep bir umut vardı içimde, yarınlar daha iyi olacak diye ama şu anda bakıyorum ne yazık ki, kara bir tablo sözkonusu. Özellikle Güneydoğu'daki savaş, Kürtler'le olan meselelerin hala çözüme kavuşmamış olması, onların hâlâ demokratik hak ve özgürlüklerine kavuşamamış olmaları ki bu bence Türkiye'deki en önemli sorundur. Türkiye'de demokrasinin birinci şıkkı Kürt sorununun çözülmesi, bu herşeyden önce, siyasiden de öte insani bir çözüm olarak gündemde bence. Hâlâ şarkılarını özgürce söyleyemiyor bu insanlar.

Vakıf için bir müfettiş geldi, 95 yılından beri vakfımızı denetlememişler. Kendi eksikliklerinden ötürü, müfettişler yetersizmiş. Tabii bizden üç yıllık hesap soruyorlar. Biz de bir telaş... Neyse sonuçta istenilen bilgileri onlara verdik. Sonuç olumlu da o ara müfettiş bana "*Fatoş hanım vakıf kurmuş olmaktan memnun musunuz?*" demez mi. "Yani çok açık söylemem gerekirse" dedim "Böylesi lanet bir iş olacağını bilseydim eğer, katiyetle vakıf kurmazdım ve Türkiye'de gerçekten belaymış bu" dedim. Çünkü neden? Bir kere benim vakıf kurmaya ihtiyacım yoktu. Neden? Güney filmcilik vardı, koskoca bir şirket içinde yayıncılık var, filmcilik var, içinde her şey olan bir şirket. Bizim amacımız neydi? Yılmaz Güney'in geride kalan eserlerini toparlamak, biraraya getirmek, onarmak, geniş kitlelere sunmak, kitaplarını toparlamak, basmak, yaymak...e, bunları zaten Güney filmciliğin bünyesinde de yaparmışım. Yani vakıf gibi bir şeyi başa bela etmeye doğrusu hiçbir neden yokmuş. Bir de bunları yapıyorum, bir yerde bir gece olacak insanlar heyecanlanıp slogan atacaklar efendim bu yüzden vakıf kapatılma tehdidi alacak mesela. Böyle birşey oldu birkaç sene evvel. Sinesen (Sinema Emekçileri Derneği) bir yerde bir gece düzenlemiş, orada insanlar sloganlar atmışlar, Sinesen'in yanında bizim de adımız vardı. Vakıf'la bir dayanışma gecesi olarak yapılmıştı. Hemen Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne çağırdılar beni. Bir zılgıt, ihtarlar, vakıfların siyasi faaliyet gösterme yetkisi yoktur, dikkat edin, kapatılabilirsiniz bilmemne.

Böyle bir sürü sorun öte taraftan her an Demoklesin kılıcı altındayız... İn-

ce bir çizgide...Hata mı yapıyoruz acaba? Mesela Yılmaz'ın "İnsan, Militan,Sanatçı" kitabı Avrupa'dan ayrıldıktan sonra yaptığı tüm röportajları içeren bir kitaptı. Elimde minik bir teyp vardı ve gittiğimiz heryerde cebimde taşıyordum onu. Yılmaz'la yapılan röportajlarda onu açıyordum kimsede bunu benden istememişti ben kendi kendime düşünmüştüm o ses kayıtlarını sonradan çözdük ve bir kitap halinde yayınlamaya karar verdik. O kitapta antiterör yasalarına dair bir takım maddeler vardı. Mesela o kitabı ben korkudan Vakıf yayınları arasından çıkarmadım, Güney Filmcilik Yayınlarından çıkardım. Çünkü DGM'de benim hakkımda soruşturma açıldı. Eğer bu kitap Vakıf Yayınları arasında çıkmış olsaydı Vakıf kapatılabilirdi. Mesela böyle şeylerle karşı karşıyayız. Onun için hep kendimize otosansür uygulayarak bu vakıf çalışmalarını yürütmeye çalışıyoruz. Vakıf önce şahıs vakfı olarak kuruldu.1991'de. Bu kurumun yelpazesini çok geniş tutmaya kalksak içerisine bir sürü şey sızabilirdi, türlü hesaplar, türlü çıkarlar, yönlendirmek için uğraşanlar vs. gibi şeylere yolaçmamak için ben bunu şahıs vakfı olarak kurdum. Yoksa ben çok geniş bir cepheye çağrı yapıp "Gelin vakıf kuralım"da diyebilirdim ama bu bir sürü karmaşaya yolaçardı. Böyle olmadığı halde bu tip spekülasyonların bugün piyasada dolaştığını duyuyorum ki böyle birşey kesinlikle söz konusu değil. Burada yaptığımız işler belli. Hiçbir hesap, hiçbir kitap, düzenbazlık, hilekarlık, yalan dolan veya siyasi, bireysel bir çıkar veya amaç sözkonusu değil. Bu Vakıf için Almanya'da dört tane gece düzenledim ben Fatoş Güney olarak. Türkiye'den o zaman çok değerli insanlar katıldı. Aziz Nesin içerisinde olmak üzere sinemacılar Tarık Akan, Şerif Gören, Atıf Yılmaz, Nazım'ın eşi Vera gelmişti, ismini şimdi maalesef hatırlayamadıklarım. Almanya'nın dört şehrinde, spor salonlarında çok geniş kitlelerle biz bu geceleri yaptık. Ben küçük çekirdek bir organizasyon komitesi kurdum. Onlarla beraber herşeyi yüklendim. Dört şehirde de o salonlar tıklım tıklım doldu. Büyük destek aldık. Ama sonuçta şunu da belirteyim; böyle şeylerin her zaman astarı yüzünden pahalıya malolur ya, bir de ben hep en iyisi olsun isterim, mesela TIR'la gidiyorduk, dört şehiri biz kocaman bir ekip teknik bir tırla dolaştık. Ve bu bir hafta içerisindeydi. Ekip elemanları o TIR'ın içerisinde yatıp kalkıyorlardı. Muazzam bir bütçe çıktı tabii ortaya. Ama sonuçta elimize mütevazi bir meblağ kaldı. Onunla geldik. Ama dediğim gibi ekonomik olarak hala güçlü değiliz. Her yerde olduğu gibi Türkiye'de de birşey yapmak mümkün değil. Bir de anıtmezar faaliyeti yaptık yine. Böyle yani ben istedim ki Yılmaz Güney'le ilgili olacak herşey halkının katkısı ile olsun. Hep geniş kitleyle, mesela Yol filminin buraya getirilmesini de bunun için istedim. Bir sürü ses çıktı. Benim amacım o filmi insanlara süper bir sinema salonunda seyreder gibi seyrettirmek değildi. Benim amacım, filmi on yıl sonra Abdi İpekçi Salonu'nda, ilk kez Türkiye halkları ile buluşmasını sağlamaktı. Yoksa tabii ki film göstermek için hiç uygun bir yer değildi Abdi İpekçi. Ve iyi seyredilemedi ama o gün Abdi İpekçi tıklım tıklım doldu. Ve orada Yol filmi bir biçimde ortaya geldi.

O geceye Altın Palmiye ödülünü kazanan Kosta Gavras geldi. Bir Kosta Gavras bir de ben çıktık. Bir de filmin oyuncuları ve film vardı. Bu film 17 senedir hâlâ Türkiye'de vizyona çıkamadı. Bu gerçekten Türk sineması adına büyük bir utanç, ben kendi adıma ayrıca utanıyorum ve bütün sinemayla ilgili herkesin bir biçimde bundan utanç duyduğunu umuyorum. Çünkü bu kadar önemli uluslararası bir ödüle ve üne sahip bir film Türkiye Cumhuriyeti tarihinde kimse de yok ve kimsede hâlâ getiremedi. Bu bir gerçek. Bunu sadece Yılmaz Güney getirdi. Bu arada şunu da söyliyeyim, Yılmaz Güney filmin yaratıcısıdır. Yol filmindeki kahramanların yaratıcısıdır, filmi hayata geçiren Şerif Gören'dir. Aynı zamanda bütün o filmde rol almış, emek harcamış arkadaşlarındır ki çok zor şartlar altında bu filmi o zaman gerçekleştirdiler. Hatta öyle ki Altın Palmiye'yi aldığı zaman, onlar bu filmi çektiklerinden ötürü yargı önündeydiler. Haklarında dışarı çıkma yasağı vardı. Onun için Yılmaz Güney gidip ödülü tek başına aldı, yoksa orada bütün o emekçi, sanatçı arkadaşların, en başta filmin yönetmeninin yanında yeralmasını isterdi ama o zaman onların pasaport alamayışlarından, yurtdışına çıkamayışlarından ötürü mümkün olmadı ve onlar yargılandılar. Yol filmi için en son dağıtımcı ile görüştük. Özen Film Mehmet Soyarslan iyiniyet gösterisinde bulundu. Bu filmi dağıtabileceğini söyledi. Fakat film 17 yıl önce çekilmiş olduğu için son derece cılız ve yetersiz bir teknikle önümüze çıkıyor. Mesela dublajını o dönemde amatör bile değil, yoldan geçen insanlar ve hatta ben, ambians seslerinde benim de Yılmaz'ın da seslerimiz var. Bütün o hapishaneden anonslarda hepsindeki ses Yılmaz'ın kendi sesi var. Bu filmin restorasyonu için şu an 80 milyar TL gerekli. Bir destek kampanyası başlatıldı. Bunun bir parçası olarak 9 Eylül'de AKM'de, 19 Eylül'de ise Yedikule Zindanları'nda gecelerimiz olacak. Bunları destekleyen sanatçı, yazar, şair, sinemacı ve diğer arkadaşlarıma şimdiden teşekkür ediyorum. Tüm Yılmaz Güney severlerine ve demokrasiye inançlı insanları bu gecelere bekliyorum.

Gerçekten kimi zamanlar yanlış anlaşılmasın ama of dediğim zamanlar oluyor. Küfür ettiğim zamanlar bile oluyor. Sonra da içim acıyla doluyor, çünkü böyle olmasını o hiç istemedi, ama çok gençtim evlendiğimiz zaman 18 yaşındaydım, Yılmaz hapishaneye girdiğinde19.5 yaşındaydım bütün ondan sonra hayatımın en güzel yıllarıydı 20-30 yaş, 33 yaş arası o şekilde geçmiş diye düşünüyorum. Ama bir oyun seyretmiştim, bir çift nikah masasındalar en başta, birdenbire herşey durur ve yaşayacakları hayat belirir gözlerinin önünde, korkunç zorlukları olacaktır ama yine birdenbire yaşam başlar ve nikah memuru *"kabul ediyor musunuz?"*der. Ve ikisi de kabul ederler. Çok güzel bir hikayeydi bu. Yani o tiyatro oyunundaki gibi gerçekten şimdi bir an herşey dursa, yeni baştan deseler bana şunları yaşayacaksın, yine de *"evet"* derim diye düşünüyorum.

Bir oyun seyretmiştim, bir çift nikah masasındalar en başta, birdenbire herşey durur ve yaşayacakları hayat belirir gözlerinin önünde, korkunç zorlukları olacaktır ama yine birdenbire yaşam başlar ve nikah memuru *"kabul ediyor musunuz?"*der. Ve ikisi de kabul ederler. Çok güzel bir hikayeydi bu. Yani o tiyatro oyunundaki gibi gerçekten şimdi bir an herşey dursa, yeni baştan deseler bana şunları yaşayacaksın, yine de *"evet"* derim diye düşünüyorum.

Akşam Gazetesi

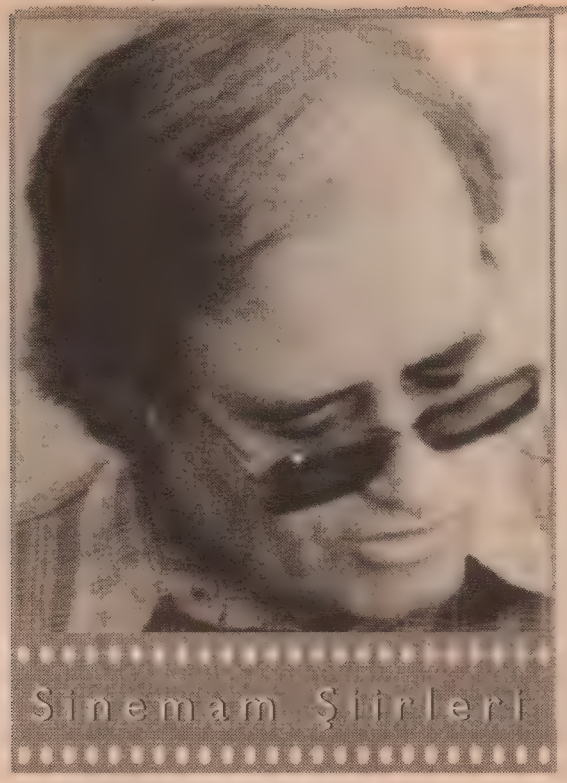

Fatoş Güney

NİHAT ZİYALAN

Piyade Osman çekimi
askerlikten sık sık arandı
kesildi üniformalı kucaklaşmalarla
aklı başka yerde Yılmaz
uçurtması tele takılmış baktı

film setinde
okulu asmış arkadaşıyla
dadısız bir kız
ilk kez görmüşce etrafını
kızpembe sordu
Çirkin Kral mı
belki dadım bilir
dolaşıverdi zaman
çekeceği sahneleri karıştırdı
aklı başka yerde Yılmaz

Adayar Mısırözü Fabrikası
çaldı düdüğünü
kızım rüştünü ispat etmedi
çare sandı okulu paydos etmeyi
değildi film icabı aşk
işlemedi
bu evi sana saray yaptım kapatmak
nüfus kağıdı gün sayıyordu evliliğe

evlilik günleri geçtikçe
dadısız kızpembe
durgun göllerin ürpermesini hissetti teninde
alnına değil göğsüne yazılmış
bir yaşamdı aynı yastığa başkoyduğu
gerdi göğsünü
hapisteki aşkına soluk aldırdı

dostlarla Umut
Endişe duyulmadan
koparıldı izin hapisten
Sürü'yle
alınan Yol
gidip tosladı bir Duvar'a

mürekkebi olduğu filmleri seyreder kızpembe
bunlar nasıl çekildi hayran
üstüne titrer aşkının
oğlu
ikinci Yılmaz Güney'in

Sydney, 1998

Aksamsefasi

Ay Işığı Çocukları

MEHMET KARTAL

Bizler, çıplak gelip kundaklanmışız şu kelek dünyada. Son paketimiz kefen adlı kostüm olacaktır. İsyankar büyümüşüz, evlere mekanlara sığmaz olmuşuz. Lakin, kim anlamış ki? Her kelleye göre bir başka deli olmuşuz. Sokakların puslu havası arasında sıkışmış özgürlük adlı Kuş, bizi kendine çağırmış. Kendilerini iyi sananların dünyasından kopup, Özgürlük Kuşu'na takılmışız. Artık karanlık sokaklar bizim olmuş. Yalnız sokaklar mı? Rancer kaleleri, nezaret mekanları, demir parmaklıkların ardı, hepsi bizim olmuş. Sadece ağaçları, kuşları dost bilip dert yanmışız ya, iyilere göre deliliğimiz iyice artmış. Temelli sahipsiz kalmışız. Yollarda ana babasının elinden tutmuş çocuklar görsek, yıllar öncesine döner ama herşeyi unuturuz. Ama ne acılarla. Karanlık sokaklarda turalarken, mutfak pencerelerinden, balkonlardan tavada yanan yağ sesi duyunca, yine alevlenir özlemlerimiz. Şahlanır nefretlerimiz. Kızgın yağ kokusunu iyi hatırlarız, herhalde patatesler kızarmış, köfteler atılmıştır. Bir masa, bir kalabalık, önümüzde bir tabak üstelik dolu. Kızgın yağ sesini kulaklarımızdan atmak için mekanı terkeyleriz. Çünkü, özlem ve nefretimizi artırmaktan başka bir işe yaramaz. Belki biraz yutkunuruz. Çünkü kafamız iyi ve boğazımız kurudur. Aç ama tok gibiyizdir. Bir balkonda asılı çamaşırlar görürüz. Bir zamanlar bizim çamaşırlarımızın asılı olduğu balkon, bahçeler aklımıza gelir. Herkes iyi ve akıllı iken, bizler neden deli olmuşuzdur? Herkes herşeye kader deyip yutarken, biz neden isyankar olmuşuzdur. Hem deli, hem kötü, hem de açız ya, sokakta ahbap görsek, aniden kanal değiştirir. Hesapta biz hayal görürüz. Deli, kötü ve aç adam, tabii ki hayal görür. Bu dünya tokların dünyasıdır. Bizlere yer yoktur hiçbir mekanda. Bizi gösterip çoluk çocuğa örnek yaparlar.

Yalnızlık, delilik, kötülük ve sevgiye olan açlık iter bizi baba cıgaralıklara, haplara, iğnelere, şaraplara. Sonra daha çok gösterirler bizi çoluk çocuğa. Bizler insanlara örnek hesabı yaradılmışız ya. Belki yanlış sokakları seçmişizdir. Belki de sirkler için varız biz. Oradaki hayvanlar bizim için mi feda edilmiştir yoksa? Demek hâlâ eli kırbaçlı sirkçiler henüz bizi keşfedememişler. Yaşantımızın sirktekilerden ne farkı vardır ki? Onlar da müebbete mahkum, bizler de. Onlar kefensiz, biz kefenli göç edeceğiz şu kelek dünyadan. Onlar ve bizler, sadece anılarda kalırız. Tek fark, onlar sahiplerine itaat ettiler. Biz ise Asi olacağız. Başka fark, onların kafesi havadar. Bizim kafeslerimiz ise, rutubetli, küflü, çürütücü. Havadar kafes daha ucuz olmaz mıydı be?.. Haybeye demirleri betonla kaplarsınız. Üstelik şehrin göbeğinde havadar kafesler içinde daha iyi örnekler olmaz mıydık biz? "Kendi kafesini kendin yap mı dersiniz yoksa? Yaparız anam babam, onu da yaparız biz be.

Deliyiz, kötüyüz ama kafamız çalışır. Zaten en büyük suçumuz da kafamızın çalışması değil midir? İyi de, çalışmayan kafayı ben ne yapayım birader? Çalışan kafamız bizi eninde sonunda uçuşlara iter. Uçunca kafamızın daha iyi çalıştığını biliriz. Lakin, uçuştan kopunca dermansız kalırız. Ve, bizi hep dermansızken görür notlandırırlar. Bilmezler ki, tek özgür olduğumuz zaman o zamandır. Aradığımız, uğruna yuvayı terk eylediğimiz özgürlük kuşunu ancak o zamanlar görürüz. Lakin, çabuk kanatlanır gider kerata. Dermansız kalınca, herkes gibi "O" da bizi terk eyler. Yine bir kızgın yağ sesiyle dermansızca uyanırız. İş olsun hesabı tavaya yağ döküp sesini dinleriz. Lakin, eski tatları vermez. Çünkü çok eksikler vardır. Masamızda olması gerekenler olmadıktan sonra, kuru yağ sesinden ne çıkar ki? Karanlık, Ay dedemiz ve hayallerimiz. Yıllarımız böyle geçer işte, kabarmış özlemlerle, şahlanmış nefretlerle. Bizi gören kanalını değiştirmeye devam eder. Bizlerle yanyana görünmek onlar için kelek iştir. Ağlamak bize göre değildir, akacak gözyaşımız mı kalmış? Kurumayan deremiz mi kalmış? Bizleri filmlerin sağına soluna serpiştirip durmuşlar hep. Hep kelek adam olmuşuzdur. Sonunda iyi adamlar gelir, bizleri ya kırbacıyla iyi edecektir, ya da iyilerin dünyasından bir pisliği gebertecektir. İş ne olursa olsun, kahraman olmak bir ayrıcalıktır. Ama, bizler olmasak, kahramanlar nasıl doğacak ki? Lakin, bizi hatırlamazlar bile. Onlar yeni bizler bulup, kahramanlık tazeleyeceklerdir. Yıllar sonra torunlara hikaye bulmak kolay iş değildir. Lakin, torunlar da bizden çıkarsa ne olacak? Biz güleceğiz, onlar oynatacak.

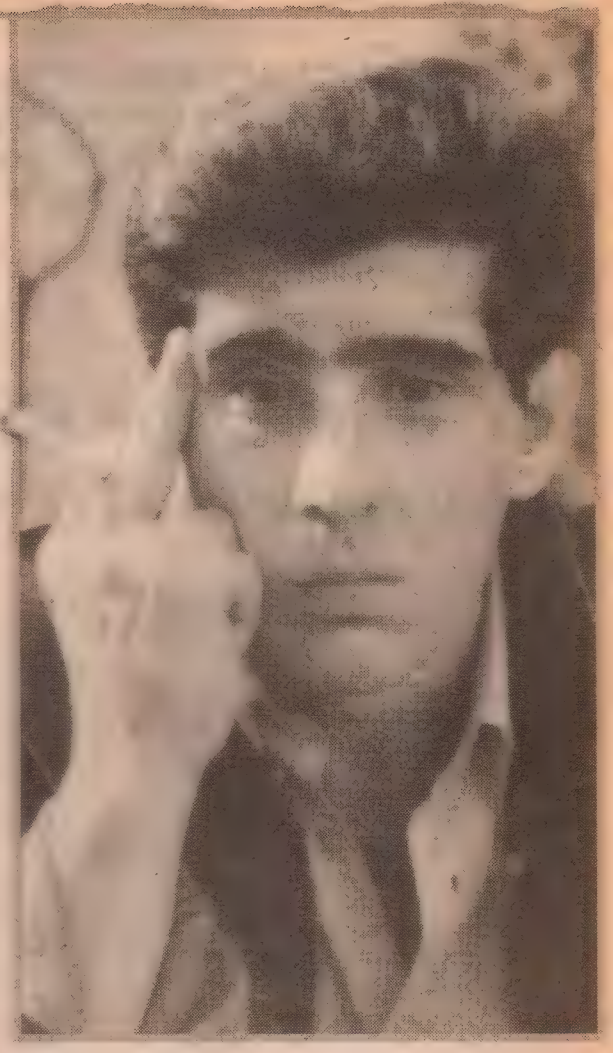

Özgürlük Kuşu peşinde geçen yaşamlarımız, her gün yeniden açan yaşam çiçeklerimiz bir gün gelip solacaktır. "En iyi çiçek, bataklıkta yetişendir" diye haybeye dememişlerdir. Lakin, anlayan nerdeee? Bataklığa düşen hep orda kalmalıdır. Bize gülerken batağa düşenlere ne demeli? Tepesine çıkıp dibe mi gömmeli? Bizi dibe gömmeye çalışana biz el verip hayata çekeriz. Lakin, dermanlanınca yine bize düşman olurlar. Zaman abi turaladıkça, bizleri batağa gömmek için uğraşır dururlar. Ve, başka bir zamanın abisi gelir ve bizi alır. Bir köşede kolunda enjektör veya işkembeyi parçalamış alkol ve fasulyeler veya serseri bir kurşun. Ama yüzümüzü güleç görünce şaşırırlar. Nasıl güleç yüzlü olmayalım? Belki, onca zaman peşinde koştuğumuz Özgürlük Kuşu sınırın öbür tarafındadır. Belki de "biz kurtulduk, kalanlar düşünsün" deriz. Cenazemiz kıymete biner. "Lan biz neymişiz de haberimiz yokmuş be" deriz yüksek tepelerden bakarak. Biz bu kadar iyi vatandaştık da, mezarlığa girene kadar aklınız nerdeydi lan işi bilen ama bilmez yapan hesapta çömezler. Bizi görünce kanal değiştirenler bile bize dualar eder olmuş. Zaten dünyadaki tek beleş şey dua kalmış. Hani, yarım elma, gönül alma hesabı diyorum. Lakin vakit çok geç olmuş be kardeş, yaşarken onun binde biri kadar bana hayrın olsaydı, milyarlarca daha fazla severdim seni. Ölümümüz bile örnek gösterilir, hani kimse bize benzemesin hesabı diyorum. Lakin benzeyenler gittikçe çoğalıyor.

Ama suç onların değil ki, onları çoğalmak için zorlayanlarda. Zaten bizler olmasak, kahramanlar nerden yolunu bulacak. Bizler olmasak, kahramanların alayı terso kalır be. Habire kale inşa ederler. Bizler olmasak, kaleler boş kalır be. Habire kelepçeler imalatı var. Bizler olmasak, çelik çomakçılar ne iş yapacak.

Hangi vakit doğmuşuz bilinmez. Lakin, son beyaz kostümü giydiğimizde, ilk gecenin Ay Işığı çok başka olacak. Sanki bizim mezarımızı aydınlatmak için doğacak. Belki de en mutlu anımız, o gece olacak. Çünkü, bizler Ay ışığı Çocukları'yız.

"Yalçın Dizdar, yemekten sonra "Hakkınızı helal edin Necati Bey... Eski nişanlınız ve çocuklarım size emanet" diyor ve Dome Otel'e dönüyorlar. Yalçın Dizdar, otel hesabını ödüyor. Herkesle helalleşiyor..."

Bir Karikatür Bardağı Taşıran Son Damla Oldu

Soldan sağa; Eflatun Nuri, Necati Değer, Dr. Küçük, Emin Kalafat, Rauf Denktaş

ÉFLÂTUN NURİ

YIL: 1958 EKİM.
MEŞHUR KARİKATÜRİST
EFLATUN NURİ ARAMIZDA:

Anayurdun Tercüman, Ulus ve Vatan gibi üç büyük gazetesi ile Dolmuş ve Akbaba gibi esaslı iki mizah dergisinin değerli karikatüristi Eflatun Nuri Erkoç, Uluslararası Hür Gazeteciler Federasyonu'nun davetlisi olarak aramızda bulunmaktadır.

Sergiye 2 eseri ile iştirak eden kıymetli sanatkarımız açılış töreninde hazır bulunmuş ve sergiyi açan (eski İngiltere Başbakanı) Lord Atlee ile tanıştırılmıştır.

Bir müddet daha aramızda kalacak olan Eflatun Nuri'nin bir karikatürü, resmiyle birlikte, İngiltere Karikatürist Cemiyeti'nin çıkardığı "The Great Challenge" isimli kitapta naşredilmiştir.

Türk ve İngiliz karikatürleri mevzuunda BBC radyosunda bir de konuşma yapmış olan sayın karikatürist, Londra'daki kardeşlerimize armağan olan bültenimizin baş sayfasındaki karikatürü çizmiştir. Alenen teşekkür eder, mesleki hayatında engin başarılar dileriz.

NECATİ SAĞER

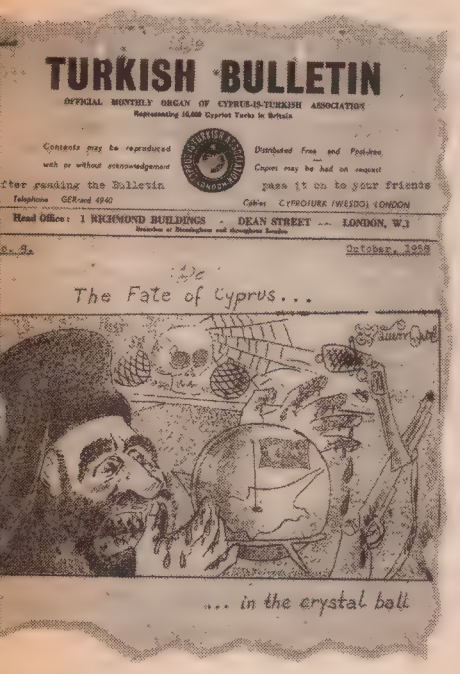

"Ziya Akçapar Lefkoşe (Hürriyet)

Bir yerli film senaryosu, bir aşk masalı değil bu yazı. İnanılmaz, ama gerçek bir yaşam öyküsü olayın kahramanları, 41 yaşında hasta bir koca, 38 yaşında bir genç kadın ve 49 yaşında bir mücadele adamı.

Olay 1958 yılının Ağustos ayında, Ankara'da bir baloda başladı. Ama biz, bu inanılmaz öyküye 20 yıl sonrasından, 1978 yılının 31 Mart gecesinden girelim... Saray otelinin restoranında, lacivert giysileri içerisinde bir adam, heyecanlı. Durmadan saatine bakıyor... Necati Sağer bu."

Necati Sağer beklediği kişiyle karşılaşıyor...

"Masaya oturuyorlar. Necati Sağer, ezilip büzülüyor. Ama Yalçın Dizdar, hep o 1958 yılını anımsatmak istiyor: "Siz, diyor 20 yıl önce eşimi bana bağışladınız. Şimdi size onu geri veriyorum. Bir kızım, iki küçük oğlum var. Onlara iyi bir baba olacağınıza inanıyorum!"

Necati Sağer, şaşkın:

"Efendim, diyor, evet, Gülden ile 20 yıl önce nişanlandık. Ama birbirimizi bir daha görmedik. O'na, sizin eşiniz olarak ancak saygım var!"

"Yalçın Dizdar, yemekten sonra "Hakkınızı helal edin Necati Bey... Eski nişanlınız ve çocuklarım size emanet" diyor ve Dome Otel'e dönüyorlar. Yalçın Dizdar, otel hesabını ödüyor. Herkesle helalleşiyor..."

"Ayrıldıktan üç saat sonra bir telefon alıyor Necati Sağer... Arayan, yirmi yıl önceki nişanlısıdır. "Kocam öldü!" diyor, "Kalp krizi geçirdi. Doktorlar kurtaramadı!"

"Telefondan bir hıçkırık sesi geliyor... Yarım saat sonra Necati Sağer Dome Otel'dedir."

"Gerekli izinleri almak, tabut yaptırmak, tabutu uçağa taşımak Necati Sağer'in düşünme yeteneğini dondurmuş... İnanamıyor, inanmak istemiyor..."

"Gülden Hanım, Necati Sağer ile vedalaşırken kısık kısık anlatıyor:

"Evlendiğimizde de kocam hastaydı... Damar tıkanıklığı vardı. Yirmi yıl önceki nişan öykümüzü de biliyordu. Sizi yirmi yıldır adım adım izledi..."

"Demek öleceğini anlamıştı. Ya da biliyordu."

Üç ay sonra bir telefon aldı Necati Sağer:

"Kocamın vasiyetini yerine getireceğiz!"

Vasiyet 20 Ocak günü Ankara'da nikah memuru önünde atılan imzalarla yerine geliyordu."

"Gelin 20 Yıl Öncesine"

"Şimdi 1958 yılının o Ağustos akşamına dönelim... Ankara'da bir balo salonu... Demokrat Parti'nin tüm bakanları, tanınmış politikacılar, gazeteciler, diplomatlar, askerler Dr. Fazıl Küçük, federasyon başkanı Rauf Denktaş hep oradalar. Bir de genç adam var. Türkiye'de Kıbrıs için miting düzenlemek üzere Londra'dan gelmiş. Londra'daki Türk Federasyonu Başkanı. İngiliz polisi ile başı sürekli dertte. Sokak eylemleri düzenliyor, Kıbrıs Türkleri'nin sesini dünyaya duyurmak için broşürler, bültenler çıkarıyor. Mitingler hazırlıyor...

Aydın Denktaş, Rauf Denktaş'ın eşi "Gel Necati" diyor "Bu kızla danset, adı Gü'den!"

O geceden sonra sık sık buluşurlar Gülden ile Necati.

Necati, Kıbrıslı genç, bir lider, Gülden, bir Tıp Fakültesi öğrencisi. Seviyorlar birbirlerini... Aydın Denktaş'ın da araya girmesiyle söz kesiliyor... Nişanlanıyorlar.

Ama, görev ayırıyor iki nişanlıyı... Necati Londra'ya dönüyor.

Ankara'daki nişanlıdan mektuplar geliyor. Aşk dolu, özlem dolu!.. Genç adamın, sevdiği genç kıza mektup yazacak vakti yok...

Ve Ankara'da Gülden, gönderdiği aşk mektuplarına her kez cevap alıyor. Ama nasıl cevap:

"Postacı kapıyı çaldığında yüreğim dışarı fırlayacak gibi olurdu. Kalın bir zarf uzatırdı postacı. Kaparcasına alırdım. Yırtardım zarfı, içinden ya bir propaganda broşürü çıkardı. Ya bir afiş... Makarios'un kanlı katil olarak gösterildiği, o afişlerden... Afişin, ya da broşürün bir köşesinde de bir el yazısı: İşte ben iyiyim, bunlarla uğraşıyorum!"

"Ne hale gelirdim bilemezsiniz" diyor Gülden Hanım, o günleri anımsarken...

Sonra, bir gün acı haberi alıyor Necati Sağer. Gülden Argut, Yalçın Dizdar ile evlenmiş, Gülden Dizdar olmuştu.

Sevgisini, aşkını, acısını yüreğine gömüyor! (*)

***

Hürriyet Gazetesi'ndeki, bu inanılması güç olayı okuduğumda bir karikatürümün ne haltlar karıştırdığını gördüm. Ama ben ne sevgili arkadaşım Necati Sağer'in ne de sevgili Gülden'in ayrılmalarına sebep olan o karikatürümün, bardağı taşıran son damla olabileceğini nereden bilebilirdim doğrusu!

***

Yıl: 1958. Necati Sağer'in nişanlısı Londra'ya gelmişti. Bir kaç ay Londra'da kalıp, İngilizcesini ilerletmek istiyormuş. Benimle tanıştırdı, çok sevimli, güzel, zeki ve akıllıydı. Necati Bey:

Eflatun Bey nişanlıma Londra'yı gezdirmek istiyorum, biraz dolaşacağız, sen de gelirsen seviniriz dedi...

Necati'nin arabasıyla Londra'nın caddelerinde bir hayli dolaştık. Biraz sonra kendimizi çok güzel bir bara attık. Onlar bol bol dans ederken ben de viskimi yudumluyordum. Gece bir hayli ilerlemişti, dışarı çıktık. Arabaya atladık, nişanlısının kaldığı pansiyona bırakacaktık. Uzun bir süre dolaştık, arabayı park etmek için girmediğimiz, çıkmadığımız yol kalmamıştı. Necati Bey neredeyse Londra'nın dış mahallelerine gelmişti. Nihayet bir sokak içine arabayı park edebildi:

- Eflatun Bey... Ben bir taksiyle nişanlımı pansiyonuna bırakayım, sen arabada otur şimdi gelirim dedi ve gittiler.

O gidiş. Gün ağarmaya başladı. Necati Bey ortalarda yoktu. Tabii ben boş durmuyordum, kısa metrajlı kestiriyordum.

Güneş iyice doğmuştu. Baktım uzaktan Necati Bey'i gördüm yavaş yavaş yürüyor, sanki ayakta durabilmek için kendisini zorluyordu. Oflaya, puflaya arabaya kendini zor attı, ve:

- Neler geldi başıma Eflatun Bey bir bilsen gülersin. O kafayla arabayı nereye park ettiğimi fark etmemişim. Nişanlımı beş dakikada yerine bıraktım, o zamandan beri Londra kazan ben kepçe arabayı arıyorum, resmen arabayı kaybettim vallahi!..

Kendimi tutamadım güldüm!.. Ve:

- Ah... Ah!.. Çok üzüldüm, ben de bir gün sevdiğim kızın yanında kendimi kaybetmiştim. Şimdi hatırladım!.. Demez miyim?..

(*) 1979 tarihli Hürriyet Gazetesi'nden bir kısım alıntı, röportaj: Ziya Akçapar.

Dr. Onur Şenli'nin Öküz Dergisi'nin 51. sayısında yazarımız Eflatun Nuri'nin yazısı üzerine gönderdiği açıklamadır. Aynen yayınlıyoruz.

Sayın Öküz Dergisi Yöneticileri,

Derginizin Ağustos 2998 sayısının 37. sayfasında Eflatun Nuri imzasıyla yayınladığınız Agora'yı Bulan Adam başlıklı yazının Agora Meyhanesi şiiri ile ilgili bölümünü hayret, dehşet ve büyük bir üzüntü ile okudum...

Yıl 1959 sonları... O zamanlar şiir isimlerine İngilizce v.b. başlıklar koymak moda. Şimdilerde İzmir'in ünlü çocuk hekimlerinden, Namık Kemal Lisesi son sınıfından arkadaşım Oktay Dikmen Tıp Fakültesi Talebe Cemiyetinin aylık edebiyat ve bilim dergimiz Neşter'de yayınlanmak üzere bir şiir ister. Çiçeği burnunda Agora Meyhanesi şiirimi The Nihgt, Vine And Love (gece, şarap ve aşk) başlığı ile Oktay'a veriyorum. Şiirin başlığı mizanpajda uzun gelince Oktay Agora Meyhanesi ismi ile yayınlıyor. Bizim Neşter daha yayınlanmadan "O sıralarda daha tanışmıyoruz" bir rastlantı sonucu bizim üniversite matbaasında provasını gören Şadan Gökovalı alıp çalıştığı Ege Ekspres gazetesinin, kendisinin yönettiği Gençlerle Başbaşa adlı sanat sayfasında yayınlıyor...

Şimdi gelelim derginiz Öküz'ün Eflatun Nuri imzasıyla yayınlanan hayal mahsulü olmaktan ileri gitmeyen Agora Meyhanesi şiiri ile ilgili yavelerine...

1- Ben 1962'de Ege Ekspers gazetesinin Şadan Gökovalı'nın yönettiği sanat sayfası Gençlerle Başbaşa'nın şairlerinden biriyim. Refik Durbaş, Cemal Nalçacı, Berrin Özarıkman v.b. da şiirler yayınlıyor adı geçen sayfada. Yani Eflatun Nuri abinin gazetede karikatürler çizdiği zamanlar... Benimse o yıllarda gazeteciliğim söz konusu değil.

2- Eflatun Nuri abinin sözünü ettiği, Gökovalı'nın askere gidişi nedeniyle Eflatun Nuri, ben ve Erkin Usman'ın birlikte Agora Meyhanesi'ne (Ki o salaş meyhanenin adı sarı yok, şiir ve sonraları şarkısıyla ünlenince adı A. Meyhanesi olarak şiirseverlerce kondu) gitmemiz söz konusu değil. İlişkite Gökovalı'nın da belirttiği gibi Şadan'ın askerliğe gidiş gecesi Gazeteciler Cemiyeti'nde Şadan'ın veda gecesinde idik.

3- Böyle bir gecemiz olmadığı gibi, yanımıza gelen fırıncının çocuğu o sarışın delikanlı "Kimse O?" falan da tamamen Eflatun'un hallisinasyonlarından başka bir şey değildir. Şunu bile anımsamıyor Eflatun, şiirim 1973' de değil 1968 yılında İsmet Nedim tarafından bestelendi. Burada anlatmayı gereksiz gördüğüm uzun nedenlerden 1968 yılının Kasım ayında İstanbul 14. Asliye-Hukuk Mahkemesi'nde dava konusu oldu. Ve İsmet Nedim, Gönül Yazar ile Arya Plak tazminata mahkum oldu. Davada tanık olarak rahmetli kanun sanatçımız İsmail Şençalar, aktör Semih Sergen, Yusuf Nalkesen bestecimiz gibi pek çok tanıklar arasından Eflatun Nuri de dinlendi.

4- Anlaşılacağı gibi 35 yılı aşkın bir süredir halkımın dilinde dizeleri ile bestesi ile dillerden düşmeyen, sayısını unuttuğum kadar kasedi, plağı ve yazılı basında ismimle yayınlanmış Agora Meyhanesi şiirimin, çok sevdiğim bir sanatçı dostum Eflatun Nuri tarafından iftiraya uğraması beni hem üzmüş hem derinden yaralamıştır.

Bilgilerinize sunar, araştırmacı olması gereken gazeteciliğin çok kötü bir örneğini verdiğiniz bu olaydan, yasal haklarım saklı kalmak kaydı üzere üzüntülerimi ve saygılarımı bildiririm.

Dr. Onur Şenli - İzmir: 15.08.1998

Aksuniversal

O, Bab-ı Âli piyasasında nesli tükenen gazeteci türlerinden. İnsanları, insanların hikayelerini merak etmek, sormak, araştırmak, arayıp bulmak ve lezzetli uslubuyla yine insanlara anlatmak onun işi. O bu işi uzun zamandır ustalıkla yapıyor. Gazete, kitap derken şimdi televizyon aracılığıyla insanı, insanlara anlatıyor. Bu sefer de biz onun yerine geçtik ve hikayesini anlatmasını istedik. İşte karşınızda, güzel insan, ikiz babası...

Nebil Özgentürk

HATİCE MERYEM

Gazeteciliğe nasıl başladınız?

- Ben aslında gazetecilikle hiç ilgisi olmayan bir okul okudum. İşletme fakültesi mezunuyum.

Almanya'da bir abim vardı. Bir gün bir fotoğraf makinesi hediye etti bana, daha ben öğrenciyken. Ben de kendimce fotoğraf sanatçısı olacağım hikayesine kuşları, böcekleri, börtüleri falan çekmeye başladım. Böylece vizörden bir hayat, bir insan, bir portre, bir yüz görüyorsunuz. Bu bir merak duygusu uyandırıyor. **Ara Güler**'in, **Şemsi Güner**'in sergilerini geziyor, o çok güzel fotoğraflara bakıyordum. İyi kötü bir ilgi başladı bende. Ama gazetecilikle hiç ilgim yok. Fakat tabii eskiden, bunu hemen Öküz dergisinin sevgili okurları için söylemeliyim; '80 öncesi binlerce dergi çıkardı bilirsiniz, sokaklarda satılırdı, köprü altlarında dağıtılırdı. Sorumlu Yazı İşleri Müdürü **Nebil Özgentürk** olarak onlardan birinde yer aldım yani. "Halkımızın içine düştüğü ekonomik ve toplumsal .. Bu memleket bu vatan bizim... Kardeşler, halkımızın kardeşleri..." diye başlayan memleketi kurtarıcı dergilerden biri idi. '80 öncesinin öğrenci politik hareketleri içerisinde, benim de böyle kültür ağırlıklı ama politik içerikli(!) dergilerde sorumlu yazı işleri müdürlüğüm oldu. Ardından fotoğraf makinesi falan filan derken Oltu'da astteğmen olarak askerlik yaptım. Oltu hem biraz Rus sınırına yakın hem de sürgün yeridir. Tabur komutanı bile sürgün. Ama adam sürgün olduğunu kabul etmiyor. Allem ediyor kallem ediyor orada sürgün astteğmenleri, sürgün erleri haşlamaya taşlamaya çalışıyor. Ben de rasgele sağı solu çekiyorum fotoğraf makinemle, yani on kilometre ötede Sovyet toprakları var ama hikaye, ben ağaçları çekiyorum. "Gel bakayım astteğmen ne çekiyorsun, memleketi mi çekiyorsun? Rusya'ya mı göndereceksin? " diye beni fırçaladı. Aslında bunlar birbirini tamamladı. Yani bir fotoğraf çekmek, onu değerlendirmek ve belgesel haline getirmek. Askerliği bitirince gazetecilik istiyorum diye tuttu turdum. Üniversiteyi İzmir'de okudum ben. O zamanlar bizim aile dostumuz **Necati Doğru** "ya ben seni İzmir'de bir arkadaşımız var oraya göndereyim" dedi. Gittim, altı ay üniversiteyi bitirmiş, askerliğini yapmış bir adam olarak, altı ay sandviç söyleyen bir stajyer olarak, bir gazeteci olarak olayı öğrenmeye çalıştım. Sonra normal muhabirlik, polis muhabirliği, kısmen savaş muhabirliği, siyasi muhabirlik yaptıktan sonra ağırlıklı olarak hiç aksatmadan, **Erdal İnönü**'den **Kenan Evren**'e kadar o seksen sonrası dönemler, mitingler, **Turgut Özal**'ın Akkuyu, **Semra Özal**'ın Göcek koylarında denize girerken ki mayolu fotoğrafını çektin çekmedin gibi o tür deneyimler arttı. Sonra İstanbul'a transfer edildik gazete tarafından. Bir süre Güney Doğu, Cizre'deki yürüyüşler, Eruh katliamı diye bilinen şeyler derken orada muhabirlik deneyimi iyice arttı, Körfez savaşı, işte Romanya, **Çavuşesku** ihtilali derken bir süre sonra da başımıza **Asil Nadir** geldi. **Günaydın** iflas edince biz de iflas ettik. Beş ay maaş alamayınca sağolsun dostumuz Selahattin Duman bizi buraya davet etti. Bir insanın hikayesini anlatmayı deneyelim dedik **Star** ekinde. Bir iki denemeden sonra, hoş da olunca devam. Üç ay sonra köşeye dönüştü. Dergi kapanınca gazetede Hayatın İçinden başlığı ile devam etti bugünlere kadar. Üç dört yıl önce bu televizyon yönetimininde dikkatini çekti. Önce bir bölüm açmak istediler. Ben hep bağımsız programı tercih etmiştim. Geçen sene de bağımsız program gündeme gelince **atv** yönetimi ve **Erhan Çatay** tarafından, bunu kotardık ve ilginç bir çizgi izlemeye başladık. Tabii televizyon çok seyirlik bir şey, marjinal insanlar da olmalı ama onu çok iyi anlatamazsan görsel olarak harcanır gidersin seyirci tarafından. Kırksekiz tane kanal sürüldüğü için önüne, bu ülkenin seyircisi vefasız bir seyirci. Onlarca program onlarca cambazlıkla sunulduğu için televole televizyonu, kanalları haline geliyor pek çok kanal. Bu vefasız seyirciyi bir kıyısından yakalamak için görsel esprileri efendiliği koruyarak yapmak gerekiyor. İşte bir zaman **Ayhan Işık** da oluyor, bir zaman **Can Yücel**'de oluyor. Ama **Can Yücel**'i hazırlarken, onun en matrak tarafları ön planda oldu. Onun o uzun cezaevi yıllarına rağmen. Düşünün ki üç dakikalık bir bölümde **12 Mart**'ın o karabasan günlerini güldürdük. İçerde üzümden şarap yapan şair öyküsü çıkıyor cezaevinde millet işkence görüyor o komik şiirler yazıyor, seyirci bunu çok seviyor. Bir zamanlar arzuyla inlediğimiz **Arzu Okay**'ın o inişli çıkışlı yaşam öyküsünü anlatırken hüzün ve komediyi içiçe soktuk. Burada hep bir seyirci kaygısı oldu ama hakikaten bir efendiliği, bir düzeyi koruyarak bu televizyonlarda da bir yaşam öyküsü de seyrettirilebilir ve bu yansımasını da bulabilire inandık. Bir e-mail adresimiz var ve oraya "yaa bu kadar rating canavarlarının olduğu bir zamanda böyle bir programı yapmak ne muazzam bir duygudur, elinize gözünüze sağlık" diye mesaj çekenler oluyor. Ama en güzel rating galiba her karşılaştığım insanın muazzam ifadesi.

Bu tarz röportaj şimdilerde yok denecek kadar az, gazetelerin bu yeni biçiminde kendini ayrık otu gibi hissediyor musunuz?

- Şimdi bir kere gerçekten şunu hemen söylemem gerekiyor. Kıymet bildiler. Yani kıymet bildiler; bu konuda sekiz yıldır **Sabah** gazetesinde, bir yıldır da **atv**'de hiç sansürlenmeden ayrıksı marjinal insanlar gelip geçti , hayatında bu sistemin çok karşısında olan, yani sosyalistinden eşcinseline kadar sistemin dışına itilen diyelim veya sistemin dışında gibi görünen, tabuları yıkan pek çok adam bu gazeteye girdi. Televizyonlarda ratinglerin bu kadar canavarca olduğu dönemde sağolsunlar koydular. Ama şikayet hiç mi yok diyeceksiniz? Var, örneğin ben isterdim ki insanların daha uyanık olduğu bir saatte girmesini. Bir Fransız halkı bu tür belgeselleri gerçekten akşam saat dokuzbuçukta falan izliyor. Mesela gazetede vitrin vardır birinci sayfa gibi. Yılmaz Güney'in annesi oğlunun ölümünden haberdar değildi. Aradan on yıl geçmesine rağmen. Bunun içerisinde bir haber özelliği de vardı. Mesela bu atlandı. Ama bu gazeteden kaynaklanmadı açıkça söylüyorum memleketin o politik harcümerci içerisinde kaynayıp gitti. Çünkü bir insan öyküsü sonuçta. Güncel değil. **Mesut Yılmaz**'ın demeci değil ya da bir kız onbeşinci kattan atladı intihar etti değil yani. Gazetelerde bu anlamda güncel yakalamak zorunda. Ben ise güncelin dışında ama güncel gibi okunan şeyler yapmaya çalıştım, güncel tazeliğinde dinamik bir öykü var ama sonuçta Türkiye'yi allak bullak eden içinde haber özelliği olan bir şey değil. Ancak okundukça haber olduğu anlaşılıyor. Ben bile şaşırıyorum. İnsan, okudukça 'yapma yaa' dedirten şeyler oluyor. Mesela '53 yılının ağustos ayına ilişkin bir anısını anlatıyor adam, gerçekten muazzam bir şey. En son bir şey öğrendim onun üzerine çalışmaya çalışıyorum, çok enteresan, '50'ler veya '60'lar da bir **Dumlupınar** denizaltısı batmış. Galiba bizimkilerin hatası yüzünden. Gazeteler ölmek üzere olan erlerin sinyallerini şöyle yayınlamışlar. "Vatan sağolsun, vatan için ölürüz". Halbuki hayır, "ananızı avradınızı... lan bizi öldürdünüz göz göre

göre..." diye sinyaller geliyormuş. Bunu o yılların yedek subayı olan **Erol Simavi** ile **Orhan Bilgin** biliyor. Mesela bunun üzerine gidiyorsunuz, çünkü bu bir haber. Düşünün Türkiye'nin tarihi üzerine bir gelişme. Benim bu yazılarda afalladığım şeyler de oluyor. **Can Yücel, Nazım Hikmet** ölünce "Anasını satayım lan ben bu dünyanın, **Nazım** da öldü sunmuyorum lan bugün" diyor BBC'de. Ve işten atılıyor. Yani **Can Yücel**'in işten atılmasının nedeni Nazım. İçinde tuhaf bir şeyler olan bir haber bu. Bunu hiç kimseye anlatmamış. Ya da **Demirel**'in bunu işe aldığını, daha sonra da mahkum etmek için davalar, davalar bildiğiniz gibi. Şimdi bunlar Türkiye'yi allak bullak edecek şeyler değil tabii.

İnsanlar size özel hayatlarından bahsediyorlar, çok özel anılarını paylaşıyorlar, söyleşi sırasında teybi kapatın şunu yazmayın uyarılarını dikkate alıyor musunuz?

- Şu bir gerçek ben biraz dostluk kurarak insanların hayatını röntgenledim. Evet biraz röntgencilik de sayılabilir bu, insanların biraz özel ayrıntılarına giriyorsunuz. Mesela **Nail Çakırhan**'ın Sovyetler Birliği'nde bir genç kızcağızla sevgili hali, onu hamile bırakıp Türkiye'ye dönmesi, kırk yıl sonra **Gorbaçov**'un Peresteroyka'sı döneminde oğlunu görmeye gitmesi. Bunları dinlerken bir dostluk oluşuyor, arkadaşına anlatamayacağı şeyleri anlatıyor. Kamera unutulmaz heyula bir şeydir, kamerada bunu keselim gibi şeyler olur tabii. Ama teyp unutuluyor. Aslında başıma bir şey geldi. Bunu şöyle anlatayım. **Ayhan Işık**'ın karısı ile konuşmak istedik. Kadıncağızın dünyası, herşeyi değişmiş. Ayhan Işık'la ilgili hiçbir şey söylemek istemediğini ama fotoğrafları bize göstereceğini söyleyerek bizi evine davet etti. Bunu ilk defa anlatıyorum. Evde fotoğraflar çekiliyor, biz de sohbet ediyoruz. Bu arada kamera off the records yani kayıt dışı. "Ya" diyor "her tarafım Ayhan, bıktırdılar artık", "Mezar orada, benim de kendime göre dertlerim var kardeşim, Ayhan'la mı yatıp kalkacağız" gibi laflar ediyor. Daha sonra fotoğrafları seyrederken **Gülşen Işık**'ın sesi geliyor. **Ayhan Işık**'la ilgili hakarete varana kadar olumsuz konuşmalar. Şimdi **Nebil Özgentürk**'ün jargonunda bu gerçekten yoktur. Ayhan Işık belgeseli yapıldı, o sözler tarihe kaldı. Hatta silindi.

İşinizi yaparken sizi çeken şeylerden bahseder misiniz biraz?

- Sevgili **Enis Berberoğlu**'nun bir yazısı vardı. Girişini okursak galiba beni anlatan bir şey var. "**Nebil Özgentürk**'ü tanırsınız. Her insanın dinlenecek bir hikayesi olduğuna inanır Nebil. Ve iyi sorar, iyi dinler." Gerçekten sekiz yıl önce hayat hikayesi dinlemeye meraklı bir tiptim. Her insanın dinlenecek bir hikayesi olduğuna inanırım. Çok sıradan, yanımızda her gün gördüğümüz, ünlü ünsüz, sanatçı, sanatçı olmayan insanların muhakkak çok farklı anlatacak, dinlenecek, okunacak, seyredilecek çok güzel hayat hikayeleri olduğuna inanırım. **Şener Şen**'le yedi yıl önce, yine çok zirvede olduğu bir dönemde bir portre çalışmam vardı. İşportacılık yapmış, dolmuş şoförlüğü yapmış, köy öğretmenliği yapmış. Bununla ilgili kimse sorular sormamış. " **Şalvar Davası** filminde **Müjde Ar**'ın poposunu gördün mü?" diye sorular sormuşlar. Hiç kimse "Ya Şener Bey sen 1961'de neler yapıyordun?" dememiş. "Valla bir ara öğretmenlik yaptım." "Ne! öğretmenlik mi? Peki nerede yaptın?" gibi bu konunun üzerine kimse zoom yapmamış. Öğretmenliği Malazgirt'te yaptığı, orada çobanlık da yaptığı derken... İşte **Sabah**'ın **Star** ekinde bir iki denemeden sonra tutuldu galiba. O zamanlar rating yoktu. Rating gazeteyi okuyan insanların sözleri idi. Sevgili **Selahattin Duman** çok iyi farketti. Çünkü o da çok iyi hikayeler yazar, tarih bilgisi son derece engin bir arkadaşımızdır. Onun gibi tarihe, nostaljiye çok meraklı bir insanın yönetiminde çıkan bir dergide "devam" komutu bu portreleri açtı. Arkasından **Şener Şen**'in hikayesi, arkasından **Yılmaz Güney**'le ilgili bir dost meclisinde duyduğumuz "Ya bizim Yılmaz abinin öldüğünü annesi hala bilmiyor" gibi bir içki sofrasında leblebi yerken söylenen sadece bir geyik gibi görülen ve "Ciddi mi söylüyorsun Apo kardaş" "Yok kardaş nasıl söyleyeceğiz bilmiyoruz" sohbetinin devamı kitabımın ilk yazısını doğurdu. "Kitaptaki ilk kahramanımız **Güllü Pütün**. **Yılmaz Güney**'in annesi. '84 yılında Paris'te yaşamını kaybeden ünlü sinema adamımız Yılmaz Güney'in annesi olan Güllü Pütün bu yazının Star dergisinde yayınlandığı 1990 yılında oğlunun öldüğünü bilmiyordu. Kitabın baskıya girdiğini de bilmiyor ve hala bilmiyor." Güllü Pütün'de kitabın ikinci baskısında vefat etti.

Konuştuğunuz insanların yaş ortalamasının hayli yüksek olması ne gibi sonuçlar doğuruyor?

- Hem **Sabah**'taki portre yazıları, hem de **Bir Yudum İnsan** programına konuk ettiğimiz kahramanlarımızın yaşam öykülerini yazarken ilginç şeyler yaşıyoruz. Röportajın ortasında ya da yazdıktan sonra kitaba geçiş ve matbaa aşamasında vefat ediyorlar, mecburen ek koymak zorunda kalıyoruz kitaba. Bazen de programın araştırma aşamasında öldüğünü haber alıyoruz. **Safiye Ayla** böyle oldu mesela. Son bir yıl içerisinde dört beş kahramanımızı kaybettik. **Aliye Rona**'da kitap aşamasında vefat etti. En son **Zülfü Livaneli** ile, tabii benzetmek gibi olmasın, evinde çekim yapıyorduk evinin önüne bir buldozer geldi. Tabii ses kamerayı etkiliyor "Ya, **Nebil** bu seste yapamayacağız, bir hafta sonra yapalım" dedi. Sonra ki hafta bir nisan oldu. **Zülfü Livaneli** "Nebil merak etme, merak etme ölmem" dedi. Çünkü benle ilgili hem gazetelerde hem de dost çevrelerinde öyle espriler yapılıyor. Nebil'in portrelerinin yaş ortalaması yaşlı olunca adam yazarken ölüyor diye... Zülfü'de bunu duymuş, "merak etme ölmem" diyor.

Röportajın ortasında ya da yazdıktan sonra kitaba geçiş ve matbaa aşamasında vefat ediyorlar, mecburen ek koymak zorunda kalıyoruz kitaba. Bazen de programın araştırma aşamasında öldüğünü haber alıyoruz. Safiye Ayla **böyle oldu mesela. Son bir yıl içerisinde dört beş kahramanımızı kaybettik.** Aliye Rona**'da kitap aşamasında vefat etti. En son** Zülfü Livaneli **ile, tabii benzetmek gibi olmasın, evinde çekim yapıyorduk evinin önüne bir buldozer geldi. Tabii ses kamerayı etkiliyor "Ya,** Nebil **bu seste yapamayacağız, bir hafta sonra yapalım"dedi. Sonra ki hafta bir nisan oldu.** Zülfü Livaneli **"Nebil merak etme, merak etme ölmem" dedi.**

Bugüne kadar kızdırdığınız hiç kimse oldu mu?

- Bugüne kadar konuştuğumuz insanlardan hiçbirini kızdırmamışız. **Dolandırıcılar Kralı Raki** hariç. Raki bir kere hayatının belgeselinin yapılmasını istemiyordu. Dolayısıyla günlerce kırk dereden kırk su getirildi. Paralar pullar konuşuldu. Bir bütçe ile halledildi. Sonra onu tanıyan, o yılların polis muhabirlerine mikrofon uzattık biz. Bir tanesi zamanın kabadayısı olan **Oflu Osman**'ın Raki'yi bir gün ayağına kadar çağırtıp "sen hava atıyormuşsun lan daa, lan benim olduğum yerde sen nasıl hava atarsın daa" deyip ağzına silahı dayadığını anlattı. **Raki**'de bu işin olmadığını ancak ırza tecavüz edenlere silah dayandığını söyledi. Ve sorumlu olarak bizi gördü. Çok üzüldü. Bunu da ilk defa anlatıyorum. Aylarca günde beş kere aradı. Bize saygıda kusur etmedi, allahı var. Sonra arkasından biz farkında olmadan aynı programı **Prima TV**'ye de gönderdik. Adamcağız durulmuştu, bir aydır ses seda çıkmıyordu. Çünkü ona diyorlardı ki "**Raki** be sana bu yapılır mı bee, sen Oflu Osman'ın karşısında diz çökecek adam mısın?" PrimaTV'de yeniden yayınlanınca ertesi gün "ölücem be, intihar edicem, Boğaz Köprüsü'nden atıcam kendimi" diye... Ama sağolsun 38 dakikalık bölümün 36 dakikasını çok sevdiği için, eğrisiyle doğrusuyla, kendisine dolandırıcı denmesinden hiç gocunmadığı, onu dolandırdım bunu dolandırdım, onu dolandırmak çok keyifliydi demekten çekinmediğinden fazla yüklenmedi. En son artık dayanamadık bir daha yayınlanır diye, 11 dakikalık bölümü attık, rahatladık. Şimdi **Raki** her gün eline sağlık deyip duruyor.

Ustalarınız var mı?

- Sevgili **Çetin Altan** tabiiki. Doğrusu **Cezmi**'nin **Son Yüzler** kitabına da hayran kalmıştım ama galiba biz **Cezmi** ile aynı dönemlerde başladık. Ben diyelim ki biraz daha popüler insanlar sayılmayabilir ama entelektüel insanların bildiği insanlara yönelirdim. Ama bizim sevgili **Cezmi** Sartre okuyan bir boyacıyı bulmuştu. Muazzam bir şeydi. İşte onunla bir saat Sartre'i konuşması gibi. Hala unutamam. Cezmi'nin önünde burda şapka çıkarıyoruz ve elini sıkıyoruz.

Son olarak...

- Gazetedeki bütün sayfalar Trabzon'da depremi konuşurken ya da **Mesut Yılmaz**'ın **Çiller**'e attığı kazığı konuşurken bir tane okuyucu da farklı bir şey ister galiba. Dört tane yazar o hafta gündeme bomba gibi düşen bir konuyu yazarken sen de "ya bir tane

Aksam Arşivi

Ben atmıyordum üzüm hiç. Hedeflediğimiz kişi atış esnasında beni farkedebilirdi. Arkama yaslanmam, Gürcan'ın da benim penceremden üzümü fırlatması daha mantıklıydı. İki göğüs arasına bi üzüm sıkıştırıp sokma ideali olduğu için genelde kadınlara atardı Gürcan. Belki de bunu başarmış ama, görememiştik.

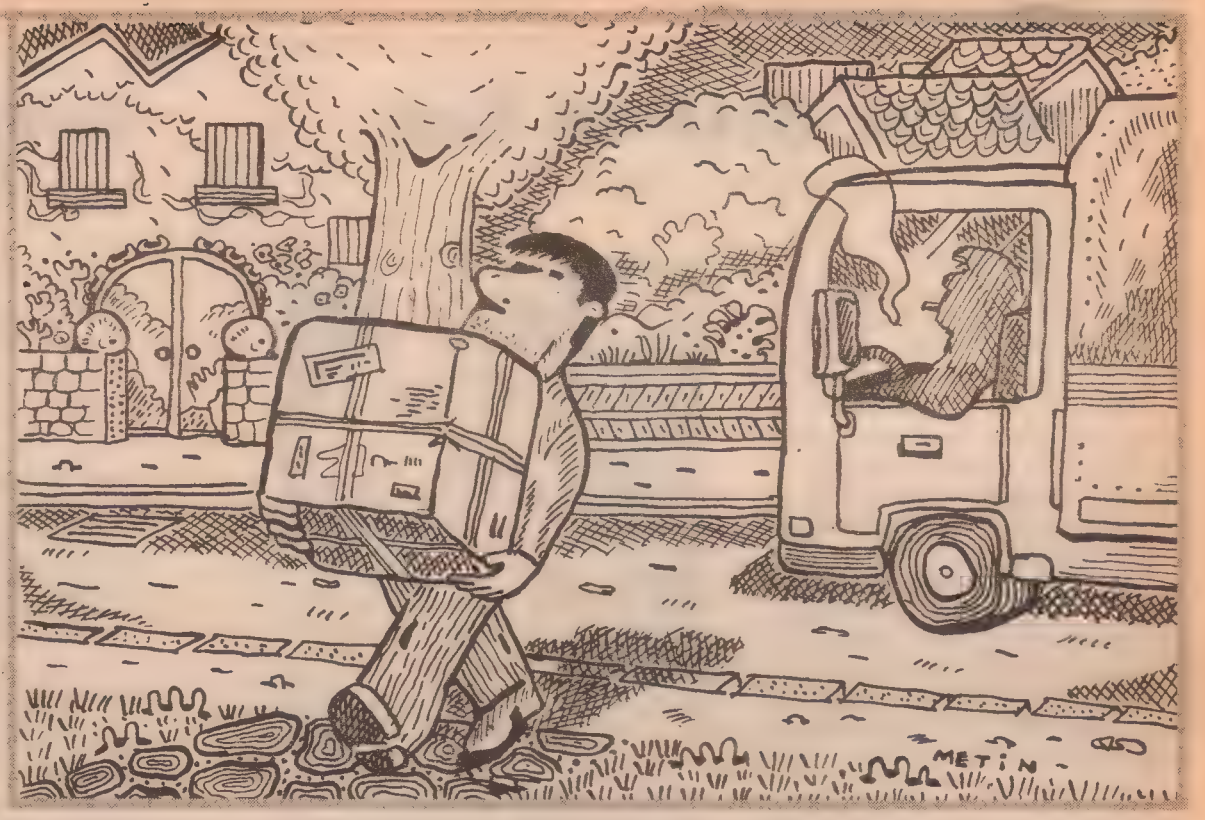

Leş Gibi

METİN FİDAN

Altından su damlayan ıslak kesekağıdını, iki koltuk arasındaki boşluğa düzgünce oturttum.

"Güzel yıkandın mı yavrum?" dedi. Gürcan, anahtarı çevirip kamyonu çalıştırırken.

"Görmüyor musun? Ipıslak işte!"

"Ipıslak, iyi yıkanmış mı oluyo yani?"

"Ulan tane tane yıkıycak diilim ya bi kilo üzümü; suyun altına tuttuk işte!"

"Kızma yavrum, kızma." dedi Gürcan sırıtarak. Bi iki üzüm aldı ağzına attı. Üzüm yerken bile sırıtabiliyordu. Aslında onun bu sırıtmalarından hiç hoşlanmazdım ama, doğrusu oldukça yakışıklı bir erkekti Gürcan. Tuvalette sıçarken bile bu herifin çekici görüneceğine emindim. Bir gün kavga etmiştik onunla. O sıralar ilgilendiğim bi kızı, iş yerinden aramıştım. Konuşmamı bitirip de telefonu kapatınca:

"Vaay! Yengemiz ha?.. Oğlum biraz daha sert konuşsana." diyen Gürcan yine aynı sırıtışla takılmıştı bana. O zamanlar bu sırıtışı, takılma değil de saldırı olarak alıp:

"Ne diyosun lan sen!" demiştim. Atışmış, itişmiş, ve sonunda birbirimize girişmiştik. Önce Gürcan atik davrandı, fazla sert olmayan bir yumruk çaktı çeneme. Ardından ayağını kaldırıp savurdum ama, beline değil de herifin kıçına denk getirebildim tekmeyi. Babacan müdür, hemen araya girip bizi yatıştırmış, ikimize de birer tokat salladıktan sonra, barıştırmıştı. Daha sonra, gerçekten de anlaşmaya başladık. Başka çaremiz de yoktu, şirketin aynı kamyonunda çalışıyorduk. Birimiz şöförü; birimiz de taşıyıcı ve kamyonun sorumlusu. Bi taşıyıcı olmaktan hiç gocunmazdım da, şu sorumlu olma durumu biraz salakça geliyordu bana. Gaz pedalının hangisi olduğunu bile bilmeyen biri, kocaman bi kamyondan nasıl sorumlu olabiliyordu ki? Ama işte faturalar, irsaliyeler, adresler falan benim elimde bulunduğundan, usulen kamyon sorumlusu oluyordum, öyle deniyordu. Gürcan'ın işi, iğrenç sesler çıkartan bu şeyi sürmek ve benzini ile falan ilgilenmekti. Bazen yardım ederdi bana, neşesi yerindeyse.

Bir eliyle direksiyonu tutup diğeriyle üzüm atıştıran Gürcan'a baktım. Bu ibne kadar yakışıklı olmak isterdim diye düşündüm. Onunla, aynı kamyondâ olmaktan mutluydum. Çünkü iyi vakit geçiyordu.

"Kaç!" dedi Gürcan. Hemen arkama yaslanıp kendimi geri çektim. Önümden hızla bi üzüm tanesi geçti, pencereden çıkıp, kaldırımda yürüyen bi kadının göğüslerine çarptı. Kadın etrafına bakındı ama pek birşey anlamadı.

"Ulan, bi gün araya, tam ortasına sokucam." dedi Gürcan.

"Ee, ne olacak o zaman?!"

"Lüp diye girecek içeri. Uff!"

"Girmez oğlum! Çok uzaktan atıyorsun, zor. Çarpar, seker."

"Tam oraya nişanlarsam girer. "dedi Gürcan ve vites değiştirdi. Yine o çirkin sesi çıkardı kamyon. Gürcan'ın dediğine göre, viteslerle ilgili olan bir şeyde sorun varmış.

Ben atmıyordum üzüm hiç. Hedeflediğimiz kişi atış esnasında beni farkedebilirdi. Arkama yaslanmam, Gürcan'ın da benim penceremden üzümü fırlatması daha mantıklıydı. İki göğüs arasına bi üzüm sıkıştırıp sokma ideali olduğu için genelde kadınlara atardı Gürcan. Belki de bunu başarmış ama, görememiştik. Kamyon hareket halindeyken attığımız için, üzümzedeyi uzun uzun seyredemiyorduk. Bazen adamlara da fırlatırdı Gürcan, tipini beğenmediklerine, "tipini s.kiyim!" diyerek.

"Demek kediyi öldürdün ha?" dedi, sağa çevirdi direksiyonu. Bu yolu çok seviyordum, çok ağaç, çok kız ve çok gölge vardı.

"Oğlum ikide bir bunu söyleme! Öyle bir durumda sen de aynı şeyi yapardın."

"Veterinere götürdüm ben." dedi Gürcan.

"Ulan neyi veterinere götürüyorsun?.. Yamyassı olmuştu hayvan. Ben en az, yetmiş kiloyum. Ne olur, üzerine çullanırsam? Bit kadar zaten! Daha yeni doğmuştu neredeyse."

"Almıyacaktın ki!... Keşke almasaydın,"

"Lan, naapıyım! Direğin dibinde görünce öyle. Ne biçim miyavlıyodu."

"Yavrum, o zaman dikkatli olucaktın. O kadarcık kediyle yatılır mı lan?"

"Kutuya koymuştuk dedik ya! Kutuya koyduk... Çıkmış işte sonra."

Bunu Gürcan'a anlattığıma bin pişmandım. Herif bi bok anlamıyor diye düşündüm. "Oğlum, miyavlıyordu diyorum sana. Annesini arıyor işte. Mecburen aldın kutuyu yatağa. Uyutmaz ki yoksa."

"Hayret bi şey yaa!" dedi Gürcan elini kesekağıdına sokarken, "Nası hissetmedin ki?... Ama uykuda zor tabi."

"Heralde!" dedim, sonunda bu salak anlamıştı.

"Ama yine de bi veterinere götürürdüm ben olsaydım."

"Y.rrağımı veterinere götürürdün sen! Hayvan yamyassı olmuştu diyorum. Ne işe yarıycak?"

"Kaç!" dedi Gürcan. Kafamı çektim. Üzüm pencereden çıktı, güzel bir genç kadının omuzundan sekip gitti. Iyi bir atış değildi. Kadına baktım. Kadın da bana bakıverdi! Çaktırmadım. Çaktırmamam da pek zor olmadı. Fazla bir şey çaktırmayan donuk ve aptal bi ifade taşırdım suratımda hep. Kamyon yine gacırdadı.

"Ulan en azından, bi iğne felan yapardı doktor, öldürürdü hayvanı."dedi Gürcan.

"Herif bedava mı yapacak iğneyi!... Hem kediyi öldürtücem, hem de para vericem?"

"Almazdı lan!"

"Alır bence."

"Almaz oğlum!"

"Ya alırsa?"

"O zaman belediye veterinerine götürecektin hıyar!"

"Yaa, sus oğlum be! Sanki belediye hemen g.tümün dibinde. Oraya gidene kadar ölür hayvan."

"Kaç! dedi Gürcan. Çekildim. Üzüm pencereden çıktı, köpeğini gezdiren bir kadının kafasına çarptı. Kadın kabarık saçlı olduğu için bir şey anlamadı.

"Ablaa, koyayım mı altına tablaa" diye fısıldayıp sırıttı Gürcan. Bu aptal lafı başka bir kamyonda çalışan birisinden öğrenmişti. Gürcan'a hiç yakışmıyordu. Zaten o da, fazla sesli söylemezdi bunu.

Bir üzüm aldım ağzıma attım. Üzümü sevmiyordum. Atmak için alıyorduk daha çok. Ama Gürcan yarısını götürürdü yine de. Ben de öylesine atıştırıyordum arasıra.

"Parkın ordan mı sapıcaz?" dedi Gürcan. Elimdeki kağıtlara baktım, tekrar kontrol ettim.

"Öteden girelim. Benzincinin ordan."

Benzincinin oradan gacırdayarak dönüp, sakin bir sokağa girdi kamyon. Biraz gidip, bir ilaç şirketinin önünde durduk. Elimdeki kağıtlarla aşağıya indim, arka kapıyı açıp yukarıya zıpladım. İlerdeki bi koliyi kenara çektim, aşağıya atlayıp, koliyi ordan kucağıma aldım. Depoya girerken, kamyondaki Gürcan'a baktım.

"Lavuk" dedim, dönüş yolunda daha isabetli atışlar yapmak için sabırsızlanıyor olmalıydı.

İçerideki kadın ise, tam üzümlük geldi bana.

"Şu köşeye bırakır mısın?"

Kolileri, istenilen yere koyma zorunluluğumuz yoktu, içeri girip bırakmak yeterliydi, ama gene de kadının dediğini yaptım, gösterilen yere götürüp bıraktım koliyi. Sonra bir şeyler imzalattım, çıktım dışarı. Güzel kalçaları vardı kadının.

"Hadi ya? Göğüsleri peki; üzümlük mü?

"Üzümlük" dedim! Gürcan'a. Gelmemişti, görememişti işte hıyar. Zaten, taşıyacak tek bir koli vardı, ne bok yemeye gelsindi ki? O güzel kadınla düzüşmek, Gürcan'a yakışırdı diye düşündüm. Kendime şimdilik yakışan şey ise kedi öldürmekti. Yatarken ezdiğim yavru bir kediyi, can çekişmesin diye yastıkla boğmak, bir düzüşmenin esrarından alıntılar taşısa da, sıcak bir çift üzümlük göğüs kadar samimi değildi hiç. Yanlışlıkla aldığım alıntılara muhtaç kalmamam için, bir an önce neyi almak isteğime karar vermem gerekiyordu. Yüz bin senedir bunu düşündüğümü hissettim, Gürcan'a baktım.

"Başka bi yer yok di mi?" dedi, gacırdattı kamyonu.

"Yok!" dedim, elimi kesekâğıdına soktum. Islak diplerden çürük bir üzüm alıp, ağzıma attım. Kamyonunun dışarıdaki aynasından, suratıma bakıyordum. Parmağımın ucundaki ıslaklığı hissettim aniden. Küçük, çok küçük, üzümlü, berbat, leş gibi bir ıslaklık! Kolum zaten dışarıdaydı. Parmağımın ucunu kapıya sürtüp sildim ve içimdeki bataklığın bütün ıslaklığından kurtulmuşcasına büyük bir hazla rahatladım bi an.

Ne Çok Bekledik Seni

KAYGULU ABDAL

Cıs Hikayeleri

Yağmurlu ve rüzgarlı İstanbul. Cihangir'den Beyoğlu'na doğru yürüyoruz. Arkadaşım hassas, kırılgan bir insan. Hergün yeni bir olay ya da hal karşısında hayret ve şaşkınlıklara düşerek, benim gibi, derin etkilenmelere, dalıp dalıp gitmelere uğruyor. Onun bu çocuksu çaresizliklerini, hayat karışsındaki samimi çırpınışlarını paylaşıyorum.

Yokuş yukarı, yavaş adımlarla yürürken, rutubetli rüzgar, adamı resmen ısırıyor. Arada bir soluklanıyoruz. **İstanbul bitmez,** diyoruz. **Hayat öylesine ağır ve yoğun... Sanki herşey bizde birikiyor..: Yoksa bize mi öyle geliyor? Bilemiyoruz...**

Arkadaşım aniden heyecanla söze başladı: "bak mesela, ilerde bir antikacı var. Kapının alnına insan boyunda çıplak bir manken koymuş. Manken erkek, öylesine tuhaf bir yüz ifadesi var ki! Sanki acı çekiyor... canlı gibi, üşüyor be kardeşim. Gördüğümden beri aklımdan gitmiyor. Bir türlü denk düşürüp antikacıya soramadım: "Kardeşim bu adamı oraya niye astın? Üşüyor, niye giydirmiyorsun?" Ben de "o zaman hadi gel, beraber soralım" dedim. "Olur" dedi, "bu sefer halledelim bu işi, içimden bir ağırlık kalkar, kurtulurum".

Göğsümüze dadanmış geçimsiz bir güneş var. Sene 1994. Nefsimize uymuşuz. Sebep olan şeytan nice işlere kalkıştırmış. Biz nereden bilelim!

Neyse, vara vara vardık dükkanın önüne. Kapının üstünde, binaya gevşek tellerle tutturulmuş bizim manken, rüzgarla sallanırken duvara çarpıp tuhaf sesler çıkarıyor. Üzerindeki yırtık şort, yüzünün donuk ifadesi... İnsanın içine işliyor.

Gözüm camdaki levhaya takılıyor: **Can Antika!**

İçeri girip bakınıyoruz, kimse yok. "Kimse yok mu?" diye sesleniyorum. "Gelin, gelin" diyen sese, yukarıya çıkan merdivenlere yöneliyoruz. Burası dükkanın ikinci katı. Malzemelerin temizlendiği, onarıldığı ve depolandığı bir mekan. İçeri girdiğimizde selamladığımız adam, elli yaşlarında. Önündeki sehpaya yaydığı somun ve cıvataları karıştırıp, kendine göre seçerek ayırıyor. Başını kaldırmadan, gözlüklerinin üzerinden bakarak "hoşgeldiniz" diyor. Sonra "evet, buyrun" manasında sessiz, bizi süzüyor. Arkadaşım hemen konuya giriyor: "beyefendi bizi mazur görün. Ama dayanamadık. Size sormak zorundayız. Ben gördüğümden beri acı çekiyorum. Şu kapıdaki manken var ya... Mankeni niye oraya astınız? Üstelik çıplak, bu havada üşüyor, onu giydiremez misiniz?" Adam şöyle bir düşünerek ikimize de bakıp "o cezalı" demez mi? Arkadaşım, "rica ederim, bir manken nasıl suç işleyebilir?" deyince, Antikacı çok sakin ve emin bir ses tonuyla "o güneşe işerken yakalandı. Suçu bu! Cezası yakında bitecek" deyiverdi. Bir acayip olup kalakalıyoruz orada. Antikacı bizim aptallaşmış halimize acıyıp, "oturun" diyor. Çaresiz taburelere çöküyoruz. O ise, yine, önündeki somun ve cıvataları karıştırıyor, bir süre. Sonra bize, "siz duygulu çocuklarsınız. Fakat o bir suç işledi. Bunu anlamalısınız. Cezasını çekecek. Cezasız adalet olmaz!" diyor.

Ben ve arkadaşım rüyada gibi, dinliyoruz. Kim bu adam? Biz neden hep böyle şeylere rastgeliyoruz? Suç ve Ceza!.. "İnsan alışan hayvandır" mı denmişti?

Arkadaşım Antikacıya, yine başımın belasını buldum, bir ders daha aldım işte, ifadesiyle "müsaadenizle, teşekkürler beyefendi" diye mırıldanıyor. Antikacı bizi "güle güle" diyerek yolculuyor. Çıkışta garip bir insiyakla, dükkana ve mankene dönüp bakıyoruz. Sonra bir süre sessizce yürüyoruz.

Arkadaşım, "abi, şimdi bu adam gerçek mi?" deyince susuyorum. Ona, gülerek, tam karşımızdaki levhayı gösteriyorum: **Yunus Emre Sıhhi Tesisat!** Arkadaşım, "vay anasını, doğru söylüyor. Fakat bu hayat beni sonunda delirtecek" diyor.

Bir hafta sonra bizim antikacının mankeni giydirdiğini görmüşler. Fakat anlamıştık ki, iş bununla bitmiyor. **"Lord Kadın İç Giyim", "Tevfik Nü Terzi", "Hasan Yumuşak Kadınlar Hamamı",** faaliyette olup ruhumuza işlemeye devam ediyorlar. Hem de yirmidört saat açık **"Ömer Hayyam Diş Polikliniği"**nin oralarda!..

İçimdeki Kitabın Diliyle

O koca bilgenin sözlerini tekrarlayıp duruyorum: "dün gece aklımla sohbete daldım. Ona hakikatin sırrını sordum. O, susuyordu. O sustukça, ben sırrı kavrıyordum."

Bilgi herkese aittir ama, herkesin anlama ve sindirme gücü ayrıdır. Bazı bilgiler bize ağır gelebilir, dengemizi bozar.

Aklın sustuğu o zamanlarda kavranabilen sır, demek ki gönül penceresinden görülebilen başka bir dil kullanıyor. Usanmaz bir inatla kapılara varıyorum. Bakıyorum hepsi aralık. Tam içeri girerken, bana, adımla içerden sesleniyorlar: "Ne çok bekledik seni!"

Yaklaşmakta olduğuma yaklaşıyorum. Önümde hep başkalarının ayak izleri.

Ateş mekanım olsun ki: Ben de, ölmeden önce ölmek istiyorum!.. Ölmeden önce ölmek istiyorum!..

Vaveylam

KEMAL VAROL

Nalan Almak'a

kekre bir kapının önündeyim işte böyle çok zaman
ah, üvey heveslerin peşinde muhacir
derin yamaçlarda seferi bir halkın öksüzüyüm
çıbanlarıma ilişecek gücü bulmak için
yolbuyunca izler bıraktım
çarpık çentikler attım sağ kalan yanlarıma
toprakta birkaç damla erken kan...
yine de kimseye anlatmadım, ilksiniz
düğümüm kardı da her seferinde
mecbur kaldım öldürdüğümü sevmeye

kekre bir kapının önündeyim işte böyle çok yaz
elbet ben de başka aşkların kılıç artığıyım, ve
ilk gecesinde yarılmış bir kuşatma kadar güvensizim
belki çok erkendi gözlerimi dikip konuşmak için, ama
beklenir de neden yanıt alınmaz uçurumlardan
neden iltimas geçilir boynun en önce kırılacak yerlerine,
anlamayacak kadar şaşkındım..
yine de kimseye anlatmadım, ilksiniz
çekilmiş denizler kapanmış defterlerle geçti de çok yaz
bulunamadı safirden el değmedik yerlerim

kekre bir kapının önündeyim işte böyle çok gün
uzun kandil gecelerinde ağarırken saçlarım
işte böyle çok defa, bir sürek avının ortasındayım
bu yüzden pıhtı bir gölgeyle geçerim eriyen kendimden
gözlerinin kökünde birikmiş kibrit suyuyla
yenilmiş bir bozkıra yanmaya giderim...
yine de kimseye sormadım, ilksiniz
güneş yanığı saçlarını kurumuş kuyulara sarkıtan vaveylam
"sırf bu inada bağışlayıp" söyler misiniz,
zaman tanıdım da bunca bahadır ablukaya
neden bakır çanaklarda durulmuş bir su büyüsünde kaldım

Temmuz '98

Dördüncü Temrin

SELİM TEMO

Pompei'nin göklerinde anason ve malt
düşüyor kuytu adımlarıyla müteşair
düşüyor anımsamanın çarkına yara dediğin
zatülcenap tavuklar geçiyor laklı kapaklardan ilh ilh ilh
ey sırı dökülmüş aynalardan geçen ince mülk
sat fotoğraf çektirir gibi bakan yağlı suratları

(savaş anılarını satarak geçinen bir gazi tanımıştım
siyah giyitler içinde cüzzamlı)
taşıyor foseptik çukurları belediye çaresiz
son blues çalıyor ama ne kadar basitsiniz
kentleri dolaşan söylen
dolara endeksli gölge bulmuş vitrinini
geçiyorum zavallı mankenlere basarak
balgam olup akıyor afiş aşkları

barlarda üstsüz garsonlar şiir okuyor
mutsuz kadınlar kadehlerde boğuyor kocalarını
"şeyy" diyor biri "amuda da kalkar mısınız?"
"adım Şakir" diyorum "törpü taşımam!"

duymuyor kimse, orada değilim günlü

Metin Oktay adsızlığın büyük şiirini yaratarak en büyük ad oldu. Hiçbir büyük futbolcu bu kadar ekip adamı olamaz. Yaratıcı, büyük, kulübünün tarihinde çıkardığı bir beden zekasını her an ayağının önünde bulan adam.

Metin Oktay

CEMAL SÜREYA

Ensesiyle bile top alır, baldırıyla oyluğuyla, hatta bademciğiyle. Avcı Raif ve Arslan Başer Kafaoğlu ile de konuştuk. Raif Ertem'e göre ülkemizde gelmiş geçmiş en büyük futbolcu Ergun (talihsiz). Kafaoğlu ile Çengel Hüseyin (ekonomik) üzerinde duruyor? Elbet, bunlar marjinal değerlendirmeler. Ayrıca, futbolcudan çok futbolseverlerin kaprislerini ortaya koymakta. Yine de şöyle düşündüm: Metin Oktay marjinal planda nerde duruyor. Öyle bir uçta ona nasıl bakabiliriz? Hemen bir sözcük geliyor aklıma: adsızlık! Metin Oktay adsızlığın büyük şiirini yaratarak en büyük ad oldu. Hiçbir büyük futbolcu bu kadar ekip adamı olamaz. Yaratıcı, büyük, kulübünün tarihinde çıkardığı bir beden zekasını her an ayağının önünde bulan adam. Reha'nın kopuşlarını. Bülent'in uzak şut güvencesini, Gündüz'ün yönetsel serinkanlılığını da bulabilirsiniz onda. Ama, daha önemlisi, bir İsfendiyar'ın, bir Coşkun'un ikincil katkılarını da dışlamadı. Böylece Galatasaray futbolcusunun portresi ortaya çıkıyor: Ekip oyunu, ikincilin zaferi...

Metin Oktay en büyük futbolcu olarak aynı zamanda ikincildir de.Sanırım başarısının anahtarı burda. Galatasaray gerçekliğinin başlaması onun dönemine rastlıyor. Gladyatör. Lefter ise, yalnızlığın büyük serüveninden dönen Ulysseus! Evde kimseyi bulamadı. Attığı golleri bir de İstanbul surlarının burçları arasından geçirirdi.Metin Oktay jimnastikçi. Lefter sanatçı. Metin'de destan, Lefter'de roman.Can'da? Can ki altın arayıcısıdır da. Onda Amerika duygusu, çılgın raket, kibir, en yüksek beğeniye ulaşmış, entelektüel dans... İstediği zaman oynar; oynamıyorsa tenezzül etmediği için oynamıyordur.Cemil ise Fenerbahçe'de bir Metin tasarımıdır. Cemil de büyük futbolcu. Ama tasarım tutmadı. Cemil'i hazırlayan öğeler de. Bir Ziya, bir Alpaslan yeni maya olarak var oldular. Cemil'de de, Ziya'da da, Alpaslan'da da Fener'in geleneksel kişiselliği hiçbir zaman yitmedi. Mehmet Ali'den, Küçük Fikret'ten, Selahattin'den Lefter'e ondan Can'a geçen bir virtüözlük var ki, şu anda bize şu cümleyi söyletecek: Brezilya dünyanın Fenerbahçesi'dir... Ancak bununla anlatabilirim. Fenerbahçe'de her zaman kişisellik önde oldu. Galatasaray ise ekip çalışması gerçeğiyle futbolu adamakıllı bir centilmen bir boks maçı olarak benimsedi: boks dansı... Seyirci buna yalnızca dans bölümüyle katılır.Galatasaray'da futbol gerçeği. Fenerbahçe'de ise Türkiye gerçeği ağır basar. Beşiktaş ise özlemler ve öncelemeler takımıdır. Şükrü'yü (enişte) düşünüyorum. Lefter kadar zariftir. Öyle ki filin en zarif yaratıklardan biri olduğunu kanıtladı. Ondaki hız kimsede görülmedi. Kornerden attığı dolaysız gollerde özür dileme, şaka, biraz da Baba Hakkı'dan kalma bir son an küfrü vardır. Bilinenin tersine, hemen her zaman en temiz futbolu Beşiktaş oynamıştır. Beşiktaş'ta yıldız sporcuyla ikinci adam birbirine karışmıştır. Beşiktaşlı sporcu başka takıma geçse de Beşiktaşlılığını yitirmez. Metin Oktay'ın bir özelliği de hiçbir zaman şımarmamış olması. O rolü yanında oynayan başka futbolculara biraktı. Kadri Galatasaray'daki bir Fenerli olarak yaşadı. Yeni bir Lefter görünümünde işe giren İlyas Galatasaray'da büyüyemedi, yararlı öğe olarak kaldı. Metin'de bütün bu büyük futbolcuların yanında kendisini daha büyük gösteren bir şey var. Nedir bu acaba? Teknik mi, beden gücü mü, sezgi mi? Bütün bunlar birleşmiş onda. Ama aynı özellikleri başka futbolcularda kolayca seçiyoruz. Sanırım asıl niteliği topla buluşması. İcatçıdır bu konuda. Sevecendir. Şemsiyesini ne mi yaptı? Fenerbahçe'ye attığı çok ünlü bir gol vardı. "Uçan Manda" olarak anılan Özcan'ın beklediği kalenin ağlarını yırttı. Ayıp olmasın diye ve rakip takıma bir cemile olarak şemsiyesiyle örttü orayı. Şemsiyenin bugün hala orda olduğu söylenir.

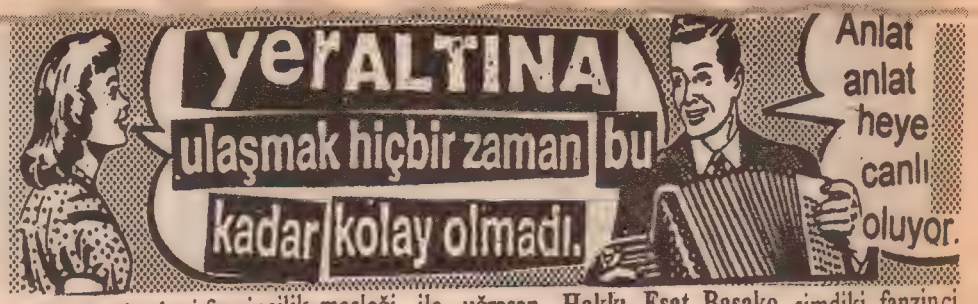

1965 yılından beri fanzincilik mesleği ile uğraşan Hakkı Esat Başako şimdiki fanzinci lere çok kızgın, "Ulan bu yeni fanzinciler daha makas tutmasını bilmiyorlar..."

Bütün Türk Münevverlerinin hemfikir olduğu şey.

HAYTA neşriyat no:1
"Anarko-punk fanzin"
24 sayfa. Ederi 250000TL.
Bir Japon hardcore grubuyla yapılan röportaj, "Karakolda Dehşetin Nefesi", "Kara Murat Şeyh Gaffar'ın Üstünde" gibi filmlerin tanıtımları, Mc Donald's dergide rastlayabileceklerinizin sadece birkaçı. Bol kolajlı fanzinlerden hoşlananlar için.
Bulunduğu yerler: Beyoğlu Atlas Pasajı, Kadıköy Akmar Pasajı.
İstanbul dışında ikamet edenler Tolga Özbey, Neyzenbaşı Halil Can Sok. 75/4 Kandemir Apt. Üsküdar İstanbul adresine bir pulu yalayıp göndersinler.

Kendini fanzinden sayan edebiyat dergilerinin oyununa gelmeyin!..

iftiharla sunar!.. "Hasbelkader bazı tecrübeler kazanmış bir ağabeyiniz olarak şu naçiz tavsiyelerime iyi kulak verin"

● Boş zamanlarınızda hızlı silah çekme antrenmanı yapın.
● Silahınızı çeker çekmez görüntünüzü küçültüp hafifçe çömeliniz, göğsünüzü de hafifçe yana çeviriniz ve bu esnada sesinizin yüksekçe bir tonuyla söyleyin

söyleyeceklerinizi. Bu karşıdakinin heyecanlanmasına sebep olur.
● Silahınız yere bir defa dahi düşmüş olsa hemen optik kontrole götürün.
● Göreve çıkarken değil, hergün evden çıkarken en az bir kere "Ayet el Kürsi" okumadan çıkmayın.
● Mümkün olduğunca abdestli olun.

Abdest de bir silahtır, bir zırhtır. Şehadet nasib ise, abdestli olmak nur üstüne nurdur.

● Ferasetinizi artırmaya çalışın. Psikoloji bilgisi mesleğinizde mühimdir. Ses, göz bebekleri ve mimikler insanları ele verir.
● Asla uykusuz kalmayın, spor yapın, dövüş sanatını öğrenin. hem sevmiş hem DÖĞÜŞ
● Gece görevinde gözlerinizi kapatmayın. Bu, gözlerin kamaşmasını engeller.

● Elinizden geldiğince sadaka verin ki bu musaibetleri def-ü ref eder.
● Alkol denilen zıkkımı asla ve kat'a kullanmayın.
● Gece ve gündüz her an diliniz dualı olsun. Ketum olun.

Fotokopiyi sadece bir çoğaltım aracı olarak gören fotokopi edebiyat, şiir dergilerinin fanzin kültürünün içini boşaltmaya yönelik bilinçli-bilinçsiz hareketlerini yakından takip ediyoruz. Etrafta dolaşan bu fotokopi edebiyat, şiir dergilerini fanzin niyetine tanıtmaya, satmaya çalışan karşı-fanzincilere gereken hamleyi en yakın zamanda yapacağımızı duyururuz. Prolefan Basın Bürosu

Eliniz Titremeden Deney Yapabiliyor musunuz?

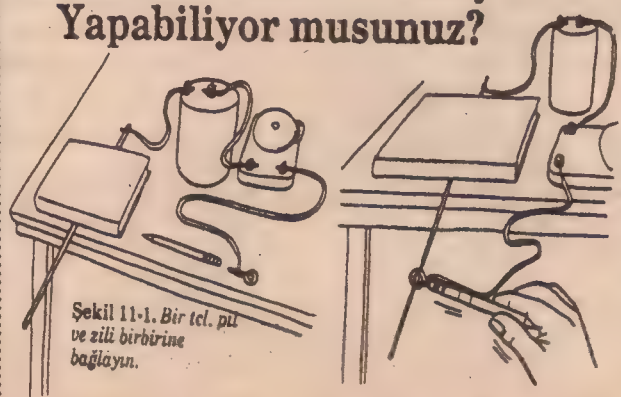

Şekil 11-1. *Bir tel, pil ve zili birbirine bağlayın.*

Şekil 11-2. *Halka tele değince, zil çalacaktır.*

Gereçler

- 6 volt pil
- 6 volt kapı zili
- halka veya halka şeklinde tel
- 60 cm esnek olmayan, sert tel
- kurşun kalem
- ağır bir kitap
- seloteyp
- yalıtılmış bakır tel (120 cm kadar zil teli)

BİR GÜN SİZİ DE BÖYLE BİR DENEYDE KULLANABİLİRLER!

"Hemşerim, Memleket Nere?"

JALE GÜVEN

Metropol insanlarıyız biz. Günün büyük bir kısmını koşuşturma halinde, telaş içinde ve sorun çözerek geçiririz. Dikişleri patlamak üzere olan bir giysi haline gelmiş şehrimizde herşeye rağmen mutluyuzdur. İçimizdeki ses ve efsane filmler bize "günü yakalamayı" öğütler. Kentli olmanın yükünden intikamımızı ancak hafta sonu kaçamaklarından alır, avunuruz. Yorgun bir yılı yarıladıktan sonra ise, "kent baskısı"na öldürücü darbeyi vururuz; yaz tatilinin vakti gelmiştir artık. Beynimizin içinde dönen tüm tilkileri de izne çıkararak kendimizi kumsalın, eğlencenin ve aşkların kucağına atıveririz. Sizce bu üçleme için en uygun mekan neresi olabilir? Tabii ki pek çoğumuzun vazgeçilmez tercihi BODRUM.

Muğla ilimizin bu şöhretli ilçesi, yerli ve yabancı turizmin önemli merkezlerinden biri. Peki, bu kadar canlı bir şöhreti hakedecek ne var şu canına yandığımın Bodrum'unda? Caddelerinde zar zor yürünen, diskolarında ayak izlerini taşırmadan dansedilebilen, şimdilerde dönerci istilası içinde olan bu esrarengiz kasabamız ne yapıyor da bizleri kendine tutsak ediyor? Dinlence adına pek de verimli olmayan Bodrum'dan, geldiğimiz günden daha yorgun dönüşümüzü neye borçluyuz? Arkeoloji ve tarih bilimlerine düşkün bir millet olmadığımız bu kadar bilinirken hele...

"Zıvanadan çıkmak için programlanmış gençlerin akıllarına gelen ilk adres" olma özelliğini hâlâ koruyan bu caanım kasabamızın "genç yüzü"nü gelin hep beraber inceleyelim.

Çoğumuzun yaşadığı bazı aşklar vardır ya "ne seninle ne de sensiz" dedirtir bize; işte oynak bir genç kıza benzeyen bu belde de bizlere hem "illallah" dedirtiyor, hem de kışkırtıcı cazibesiyle kendine esir ediyor. Sınırların çatlayıncaya kadar zorlandığı bu yerde -özellikle ailesinden kopup gelmiş- kıpır kıpır genç insanlar, anayurtlarında yapamadıkları ne varsa tıkış tıkış yaşıyorlar. Sınırsız içki, sabahlara kadar dans, koşulsuz seks ve dışa açılma. Bu açılım genellikle İngiliz ya da diğer ecnebi misafirler vasıtasıyla gerçekleşiyor. Gençler bu iletişim silsilesi içinde hem yabancı dillerini, hem de evrensel vücut dilini ilerletme şansı yakalıyorlar. Fevkalade faydalı geçen bu tatilin şah damarı ise su sporları ve diğer sahil aktiviteleri olarak karşımıza çıkıyor. Tek parça bikini giyme geleneğine atalarından aldıkları emanete sıkı sıkıya bağlı olarak riayet eden asri konuklarımız ve konuksever gençlerimizin "dünyalı sıfatıyla tek vücut olduğu bu ortamda, her saniye coşkuyla yaşanıyor. Bodrum sahilleri, adeta bir sevgi çemberi oluşturarak jet ski, banana, ringo yapan gençlerle şenleniyor. Tabii bu nadide sahillerimizde, bir nevi misyoner olarak orada bulunan -ekseriyetle sarışın- ecnebi bayanların yardımseverlikleri gözlerimizi dolduruyor. Tatile henüz geldikleri için beyaz-pembe arası bir ten rengine sahip yağız delikanlılarımızın iletişim çabalarına samimiyetle cevap verişleri gerçek bir duyarlılık gösterisi. Ya, "Yes madam! Ver ar yu furom?" ve benzeri görüşme taleplerinin ardından, hiçbir karşılık gözetmeksizin sahil aktivitelerine olan katkılarına ne demeli? Güzel kızlarımızın ve erkeklerimizin uyruksal ezikliklerinden sıyrılıp, dünya vatandaşı haline gelmeleri bizleri onurlandırmasın da ne yapsın?

Tabii, tüm bu görsel zenginliğin içinde, bizlere "Aaa! Oldu mu şimdi?" dedirten farklı görüntülerle de karşılaşmıyor değiliz. Çoluk çocuğu, kaynanası, kayınbabasıyla toparlanıp gelmiş çiftlerin de kumun üzerinde huşu içinde piknik yapıyor olması elbette ki göze batıyor. Bu tür halk manzaraları, çılgınlığın kol gezdiği bir diyarda ecnebi misafirlerce yadırganıyor olmalı. Yani herkesin tatil hakkı var ama aileler için tahsis edilmiş Ayvalık, Çınarcık, Şarköy, hiç olmadı Antalya'nın sakin kasabaları mevcut. Gençlere sınır koyacak cinsten, aileyi çağrıştıracak herhangi bir unsurun bulunmaması gereken beldeler biraz olsun kontrol edilmeli, diye düşünüyorum ben!

Gündüz eğlencelerinin odak noktası olan bir diğer aktivite de, günlük tekne turları. Bu turlar, son derece samimi gençlerimizce yapılan tanıtım ve katılım çağrıları ile başlıyor. Yerli ve yabancı turistlerimiz, bu şakacı ve ısrarcı gençlerimizin çağrısına dayanamayıp teknelere doluşuyorlar. Derken inanılmaz bir serüven start alıyor. Bodrum'un en şöhretli koylarının sırayla gezildiği bu muazzam deniz gezintisinde neler mi yaşanıyor? Herşeyden önce, rüzgarın savurduğu güneş ışınları altında fazlasıyla bronz bir tene sahip oluyor yerli ve yabancı turistler. Teknenin üzerinde dalgaların ahengiyle beraber oryantal danslar sergileyen yolculardan gökyüzüne varan alkış ve kahkaha sesleri, son derece keyif verici sahneler oluşturuyor. Göbek dansları, bakışlarla alevlenen yeni arkadaşlıklar ve inanılmaz bir gezi. Birbirinden güzel koylarda, çamur banyosundan develerle yapılan kısa yolculuklara kadar eğlencenin her türlüsü yaşanıyor.

Gelelim Bodrum gecelerine... Dillere destan olmuş bu eğlence komalarını aslında anlatmak küstahlık olur ama ben yine de dilim döndüğünce ifade edeyim. Şimdi efendim; Bodrum tamamıyla kendine özgü bir kara ve su parçası olduğundan, gece hayatı da bir o kadar sıradışı yaşanıyor. Her metrekare başına bir bar-dancing'in düştüğü bu diyarda her tür müzik zevkine hitap edecek mekanlar mevcut. Fakat yine de 97'yazını "Yakalarsam, iterim" ya da "Freed From Desire"la kapatmış olmanın verdiği keyfe de diyecek yok hani! Arada bir münasebetsizlik yapıp Rock'N Roll çalan diiceylere tepkisiz kalarak gereken cevabı veren duyarlı kitleye buradan ayrıca teşekkür ediyorum. Türkçe sözlü müzik çalan barlardan duyduğum "Seni görmeseydim de iki gözüm önüme aksaydı" adlı parçayı ve "Yavrumuz olacaaaaktı" diye feryad eden kadın ağıtlarının maneviyatıma kattıklarını, çok hislendiğim için anlatamıyorum. Yani bu gecelerde duyduğum her melodi bir çiçek bahçesini andırıyordu. Kokladıkça sarhoş oldum, fevkalade hislendim.

Bu müstesna gecelerde dikkatlerimizi çeken bir diğer konu da, kumsallarda geceyarılarından sonra fevlakade hususi biçimde seyreden ikili toplantılar. Farklı ülkelerden, farklı şehirlerden gelip bu mekanda milletlerarası boyutlarda vukuu bulan bu müstesna buluşmalarda ne konuşulduğu hiçbir zaman bilinememektedir. Ancak gözlemlerimize dayanarak söyleyebiliriz ki, bu buluşmalar kat'i suretle milli bir bütünleşme ihtiva etmektedir. Aynı anda aynı hisleri paylaşan bu genç insanlar, mevcut atmosferin ruhaniliği içinde belki de sayıca artmayı hedefliyorlar. Adeta bir nur kümesini andıran leyzır tipi ışıklar eşliğinde nihayetlenen bu toplaşmalar, vatani sıkıntılar içinde olan birçok kimseye "dünyalı" olmak nasılmış gösteriyor.

Bodrum gecelerindeki bu uyruksal başkaldırılar esnasında gençlerimize güç veren en önemli öğe, çok çeşitli cam bardaklarda kendini gösteren rengarenk içecekler. İçinde gevşetici mahiyette katkı maddeleri ihtiva eden bu içimi hoş sıvılar, girişimci ruhun şahlanmasına pek bir destek oluyor. Öyle ki; geldiği yerde aile içi sohbetlerde bile zaman zaman tutukluk yaşayan gençlerimiz, bu sıvıların ardından benliğini kazanıyor, medeni cesareti artıyor. Birbirinden alımlı gençlerle eşit şartlarda sohbet edip, dünya meselelerini paylaşır hale geliyorlar. Tabii arada bir -belki de her gündoğumunda- caddelere, yediklerini iade etmiyor da değiller. Ancak, o kadar kusur kadı kızında da olur canım! Siz de böyle bir milli mücadele içinde yeralsanız ve sabahlara kadar didinseniz, bu kadarcık lüksü hak etmiş sayardınız kendinizi. Sokaklarında bir renk cümbüşü hakim olan, insanların yuvalarına ulaşmaya çalışan karıncalara benzediği bu atmosfer, insana ekip ruhunu yaşatıyor vallahi! Birlikten kuvvet doğuyor, insan insanı çekiyor.

Bunca kaynaşmanın oluştuğu, yepyeni arkadaşlıkların kurulduğu bu hareketli tatil beldesinin dillere destan şöhreti ile ilgili daha söyleyecek çok söz, yazılacak çok satır var aslında. Gelgelelim; bu efsanevi ilçeye dair söylemediğimiz sözler, yaşanarak tecrübe edilsin veya pekiştirilsin diye sözü burada kesiyorum. Bodrum yani şu meşhur Halikarnassos'un kültürel tarihi mi? O bilgiler müzenin rehber kitaplarında yeralıyor, eski eser fotoğrafları ise kartpostallarda ve hediyelik eşyaların üzerinde. Koskoca bir tarih ve uygarlık beşiği olan Bodrum'un, günümüzde "sınırsızlık" sembolü haline gelmesi ne acı!

Otoyol kenarında yarı yıkılmış durumdaki yapayalnız Antik Tiyatro ve geceleri lazerlerle aydınlanan ihtiyar Kale aralarında konuşuyorlar mıdır acaba? **"Hemşerim memleket nere?"**

Sert Suikast

ENİS AKIN

sağ çıktığın her merdiven yarısı bir kalp saldırısı
eskaza bir biranın bir erkekteki faydası

herşey beyazlarken bak
ben inanmıyorum ölüme, o sadece duman

-sadece bazan, yakışıyorum yakasına
göğsüme mezuroyu geren terzi dudaklarından
iğneleri bir bir alırken

tabii ki omzuna bakıyorum çünkü onlar
dokundukları zaman

bir yosun tadı dudağımda
dokundukları zaman

özleyişimi

sağ çıktığın her merdiven yarısı bir kalp saldırısı
nerden ne zaman kafaya yükselecek

geçitvermez hafbeklerin arasından sıyrılıp
hepsi hepsi sadece sopalardan kaçan bir çocuk

diyeyse, biz hayatın kontraplak seyirleyicileri
hepsi erkek
bıçaklıyor bıçaklıyoruz hayalimizdeki kadınları

yani buysa hepsi, cep telefonunun anlattığı
çalıntı kahramanlık öyküleri
bak balinalar intihar ediyor gözlerinde

yani hepsi bir rüzgar esse, diyeyse
büyük bekleyişimizden tütüyor, o ölüm değil
sadece

öfke

sağ çıktğın her merdiven yarısı, bir kalp
saldırısı
çünkü yıllar sonra kendine sorarsın

: bu kadını öldürmeyi kabul ediyor musun?
: bu kadınla sen mi evlendin?

her-er-kes sadece öldürebileceğini sever
ya eşitliğe ihtiyaç duymayanlar

ya sert saldırılanlar: telif hakkını ödüyorum
sevginizin
sen sevdiğini söylüyorsun bir balina intihar
ediyor bir yerlerde ©

duvarın önünde zamanımı çıkartıp
heraşk sadece bir cinayet öncesiydi

ıslandım

Ölüm Orda Kal

TEVFİK EKİCİ

Bir Makasta yarım asırlık sakal
Ölüm henüz orada kal
Bugün gazeteler anason kokuyor
Can Baba kanser
Ne kan'dan ne ser'den
Ölüm henüz orada kal

Sabriye Erkuş
1934 Tophane İst. Doğumlu
Lakap: Sabo Bacısanatçı Firma Adı: Sabo Sabrina

OKTAY GÜZELOĞLU

Sabo abla, nerede doğdun, nasıl büyüdün, bana kısaca anlatır mısın ?.

-Annemin anlattığına göre, Tophane'de doğmuşum. Sıra dükkanlarda. Necati Bey caddesinde, 314 numaralı evde, 1934 yılında... Babam nalbanttı, bir kaç tane at arabamız vardı. Babam evimizin arka tarafına ahır yapmıştı. Annem arabaları kiraya verirdi. Şimdiki gibi taksi, maksi yoktu ki o zaman...

Niye annen kiraya veriyordu ?.Baban ne iş yapıyordu?.

-O zamanlar 7 sene askerlik vardı. Babamı bir görür, bir görmezdik. Devamlı askerdi rahmetli... Arabaları kadıncağız çalıştırıyordu. Anneciğim ayrıca ulema kadındı. Mevlütlere giderdi. Ona "hafız hanım" derlerdi. Ayrıca dikiş, nakış yapardı. Çocuktuk, okuduk biraz...

Kaça kadar okudun abla ?

-Ben ilkokul birinci sınıftan çıktım.

O kadar mı okudun ?

-Sonra birinci sınıfa girdim, üçe çıktım gece okulunda, üçü okurkene beşe çıkarttılar beni.

Niye ?

-Ne biliyim herhalde güzel biliyordum işleri, kendi kendime çözmüşüm okumayı, kendi kendime çözdüğüm için çok çalışkan bir çocuk olarak beni gördüler, beni atlattılar. Okulu ben bitirdim bi senede.

Bir senede bitirdin yani ?

-Tabi bir senede beşe geldim, bitirdim.

Şimdi Sabo abla çocukluğun kısaca bu. Bir de senin sanat yaşamın var: Şarkıcılık, dansözlük. Bunlar nasıl başladı, nasıl devam etti.

-Şimdi güzel kardeşim, onüç yaşında Cihangir'e taşındık. Fındıklı'nın üstünde ailece oturuyoruz. Ama güzel bir evdi. Denizi seyrediyoruz, gemileri görüyoruz. Ana caddeden kuş bakışı bakıyoruz. Fındıklı o zaman daha gelişmişti. Arabalar falan daha yeni yeni... Ağaçlar, çevre tertemiz, sanki yalancı cennet. Örnegin Şöyle bir şey anlatayım: Rahmetli İsmail Dümbüllü de Cihangir'de oturuyordu. Sonra Üsküdar'a taşındı Hz. Muhammediye'yi duymak için Neyse Dümbüllü babamız aracı gönderip beni çağırtmış. "Parlak Ali Bey'i" yollamış.

Nerden tanıyor seni Parlak Ali Bey, sen o zamanlar ne yapıyordun?..

-Beni daha önce düğünlere götürüyordu. Ben de sünnetlerde falan oynuyordum. Darbuka çalıyordum. Kastanyak vurup dans ediyordum. O da demiş ki: "Benim bir kız var, onüç yaşında ama canavar... İstediğin programa götürebilirsin" demiş. Tabi, beni biliyor. Zengin düğünlerine gidiyoruz, iyi paralar kazanıyoruz. Dümbüllü demiş ki, "Sen o kızı getir bana, turneye çıkacağız. O kız işime yarayabilir" Rahmetli annem de korkuyor. Kız çocuğu, nereye gidecek, bir şey gelir mi başına diye. Annemi ikna ettiler.

Baban hâlâ askerde miydi?

-Babam asker, piyasada yok ki. Baba bir kayboluyor, bi çıkıyor, bir gidiyor. Neyse ben de anneme diyorum ki: "Anneciğim merak etme, İsmail Baba tanınmış insan, meşhur insan, bize ne zarar gelir ondan, koca İsmail Dümbüllü... Ben zaten sanata aşinayım"... Neticede Sirkeci' den trene bindik. Adapazarı, Düzce, velhasıl angajman olan yerlere gittik, bir ay turne yaptık, döndük.

Sonra ne oldu?

-Sonra Tepebaşı Gazinosu başladı. Üsküdar Musiki Cemiyeti, Belca Yazıcı Musiki Topluluğu ile her Ramazan ayında program yaptık. 15 sene devam etti. O zamanlar Tepebaşı'nda Nuri Sesigüzel, Muzaffer Akgün'ler, Yıldız Tezcan'lar hepsi oradaydı.

Başka kimlerle turneler yaptın?

-Erkek dansöz Kudret Şandıra ile çalıştım. Çok iyi kanto düet yapıyorduk. Daha çok panayırlarda, çadır tiyatrolarında çalıştım. Sonra panayırlar modernleşti. Fuar oldu, biz aç kaldık.

Peki Şükran Ay'la fotografınız var. Onunla da turne yaptın mı ?

-Yahu Şükran Ay'la turne murne yapmadık. Biz Antep'te Kavaklı Gazinosu'nda karşılaşma yaptık. Aynı gazinoda çalıştık. Hatta kızı, benim kızlar, onüç-ondört yaşlarında o zaman, onunkiler de öyle, Savaş Ay da öyle çocuktu. Biz arkadaş olarak çalıştık. Babaları, rahmetli İllüzyonist Turan Turanlı'ydı. İyi sanatkardı.

Peki be abla, sanatçılık böyle gitti, para kazandın mı?

-Bak şimdi 16 yaşında evlendim. Yaşım 23 iken 3 çocuğum vardı. Beyim rahatsızlık geçirdi. Şöfördü. Ama çalışamadı. Hepsinin bakımı üstüme kaldı, kendi anneme babama da bakıyordum. Kocamın mide rahatsızlığı döndü döndü kansere dönüştü. 17 sene onu yaşatmaya çalıştım. Bu meyandayken çocuklar 3'tü, 5 oldu. Hamileyim işe gidiyorum, dönüyorum çocuk bakıyorum. 40 günlük lohusaydım yine işe gidiyordum. Hatta bir keresinde Belca (Yazıcı) geldi. Emzikliyken işe götürdü, sahneye çıkardı, töbe olsun!...

Sonra eşin öldü... Ne oldu?

-Hayır, şimdi eşim ölmeden önce biz bir ayrılma yaptık. Şöyle: Ben bu turnelerde çok gezdiğim için, bakıcı bir kadın ayarladık. Bu kadın da bunun yanlızlığından istifade ediyor. Beraber oluyorlar falan derken bir-iki çocuğu oluyor. Çocuklarına nüfus kağıdı çıkarmak için benden nikahımı istedi, verdim ayrıldık.

Kocamın mide rahatsızlığı döndü döndü kansere dönüştü. 17 sene onu yaşatmaya çalıştım. Bu meyandayken çocuklar 3'tü, 5 oldu. Hamileyim işe gidiyorum, dönüyorum çocuk bakıyorum. 40 günlük lohusaydım yine işe gidiyordum.

Sonra n'oldu?.. Bir daha evlenmedin mi?

-Sonra Yücel Bey'le karşılaştık. Matbaacıydı. İkinci evliliği onla yaptım.

(Biz ikinci kocasından bahsederken, sokaktan geçen yaşlı bir adam yavaşça yaklaşıp elleriyle Sabo Abla'nın gözlerini kapadı. Meğer bu adam Sabo Abla'nın ikinci kocasıymış. Tanıştırdı. Ondan bir erkek çocuğu varmış. Adam gittikten sonra sordum)

N'oldu abla heyecanlandın mı?..

-Biraz tabi, biraz heyecanlandım.

Eskiyi hatırladın mı?..

-E tabii... Hatırlamazmıyım... Tabii tabii tabii... Aramızda bir evladımız var. Şimdi 25 yaşında olmuştur. Askerliği falan bitmiştir. İki yaşında vermiştim, o büyüttü.

Sonra evlendin mi?

-Yok hala bekarım.

Peki abla, gelelim senin meyhaneciliğine. Bir zamanlar Tarlabaşı'na inerken kocaman levhalı "SABO BACI'NIN YERİ" diye bir yer açmıştın, meyhaneciliğe nasıl başladın?

-Nasıl oldu biliyor musun evladım. Adam bir sabah toplamış eşyalarını gitmiş. Dedim ki "Kızım Sabo, kenarında üç-beş kuruş var, kendine aklını kullan mekan aç" dedim kendi kendime... Başımda boy boy yetim. Neticede Beyoğlu'nda Kilit sokakta meyhaneyi açtım. O arada daha kocamdan boşanmamıştım. Kocam geldi kasada oturmaya başladı. Kaynım garsonluk yapıyordu. Bunlar başladı içmeye, biz para kazanacağımıza, başladılar haha hoho!.. Para veren yok, bir gün dedim: "Bana bak Yücel Bey, bu böyle olmayacak al kardeşini siz matbadan anlarsınız, mekanı terkedin" dedim. Gittiler.

Sonra yalnız kalınca ne yaptın?

-Tabi, yalnız kaldım. Sokak da pis. Benim gibi o kadar modern kadın, sanat hayatı olan kadın. Afedersiniz köylüler gibi kafam, bacağımı her tarafımı kapattım korkudan, genç kadınım. Allah'tan ki kalburüstü insanlar geliyor. Sabo Bacım diyorlar. Sokağın pisliklerinden de korkuyorsun. Gelen temiz insanlara bir şey yapmasınlar diye, sarhoş olanı da bir de araba çevirip evine yolluyorum. Bak ya şu başıma gelenlere, sene de 73-74 yılları, o zamanlar çok pis her taraf, randevuevleri. Halbuki güzel bir yerde olsak, bunlara gerek kalmaz. Diyarbakırlılar, Batmanlılar, Mardinliler, Nusaybinliler. Aman yarabbi hepsi ordalar, kardeşim o zamanla bu yabancı sigaraları kaçak - köçek satıyorlar. Ayol gelip giden adamların önünü kesip biçecekler kardeşim. Tarlabaşı caddesinin karşısında bir inşaat yapılıyordu. Sabahleyin bir bakıyor millet, insan kelleleriyle top oynuyorlar. Cinayetler falan, kardeşim gel de korkma!..

Peki abla senin başına hiçbir bela geldi mi?..

-Gelmez mi kardeşim, adamın biri kafayı takmış bana. Ben de o ara mahkemedeyim, boşandım boşanacam, bir gece saat 01.00 diyelim, işçiyle temizlik yapıyoruz, kepengi de yarıya kadar indirmişiz. Sokak da kapkaranlık, o saatten sonra adamın biri içeri daldı. Tutmuş kolumdan "Benle geleceksin dedi." "Ne diyorsun sen ya!" dedim. "Benle geleceksin, dışarıda araba var" dedi. Başladı beni çekelemeye, dedim ki "Ulan sen ne diyorsun lan, hergele! Sen anamı mı götürüyon, babamı mı çekeliyon öyle." Kaptığım gibi ekmek bıçağını Allah ne verdiyse buna,

barsaklarını tuta tuta adam gitti. Ben bıçağı nasıl atmışsam caddenin ortasına, tedirginim adam öldü mü, n'oldu diye, meğer adamı hastaneye yetiştirmişler.

Nasıl öğrendin abla?

-Mahallenin bekçileri "Sabo Bacı temiz kadındır, böyle bir şey yapmaz" deyip beni koruyorlar, herkesin ağzında "Sabo birini bıçakladı" lafları falan filan. O arada da bir kızımı baş-göz etmişim, bir taksiye doğru onların evine beni bekçiler götürdü, kızıma "Alın annenizi saklayın" dediler. Allah razı olsun onlardan, ekmeğimi yediler nankör çıkmadılar.

Peki abla vurduğun bu adamdan şikayet gelmedi mi? Adam sonra n'oldu öldü mü?

-Anlatıcam. Kemal diye bir arkadaş vardı. "Olum bana bir erkek elbisesi bul, sen de yanıma takıl şu hastanede yatan adama bir gidip bakalım, durumu nasıl dedim. Buldu geldi, erkek gibi giyindim. Kemal'le hastaneye gittik. Harbi harbi konuştum. "Sen haklısın" dedi. Sana tav olmuştum, davacı olmucam" dedi. Biz işi kesinleştirmek için emniyet amiri dostumuzu aracı koyduk, mahkeme günü sağolsun polis arkadaşlar da zaptı benim lehime güzelce yazmışlar. Hakim bey bana: "Bak kızım, haklısın geçmiş olsun" diyerek cezamı beş yıl tecil etti. İlk mahkemede serbest bıraktı. Allahıma kurban olayım adam ölmedi, sonradan beni ziyarete geldi. "Ben seni gerçekten seviyordum, meğer ölümüme gelmişim" dedi gitti. Ben kaçak gezerken bu arada şu ikinci kocam olan matbaacı Yücel Bey'in kalleşliğine bak. Gidiyor "Benim karım meyhaneciydi, adam vurdu şöyleydi, böyleydi" diyor. İki şahitle mahkemeye gidip, haberim olmadan beni boşuyor. Bu da önemli değil, benim zoruma giden ne biliyor musun?.. Terbiyesiz adam, ben senin nikahının altında hiç bir terbiyesizlik yapmadım. 6-7 yetime baktığım gibi senin annene kadar baktım, hepinize faydalı bir kadın oldum, hem kadınlık yaptım, hem delikanlılık yaptım, senin matbaanın makinalarına kadar hacizden kurtardım, o karanlık günleri unuttun, kalktın beni arkadan vurdun, boşamak beni arkadan vurmaktır abi!... (Sesi ağlamaklı). Bu benim öyle zoruma gitti ki. Başladım bunalıma girmeye, aldım bağlamacı işçimi, benden on yaş küçük, onunla oturmaya başladım resmen. (ağladı) Tek adam bana lanet etsin diye, bak şimdi adam da bana tapıyor, kardeşim adam kalkıyor, dükkanımı yıkıyor, siliyor, kalkıyor bir program yapıyor ki aklın durur, diyorum sana. (Abla anlatırken sanki geçmişi yaşıyordu)

Kısaca bağlamacıyla beraber yaşadın.

-6 sene beraber oldum. 6 sene sonra alkolik oldu, öldü o da gitti, şansa bak!.. Oğlum içme, yapma, etme evladım, gitme evladım... Dediysem de içti içti gitti rahmetli.

İnsan olarak nasıl birisiydi?..

-Sanatçı adamdı, ben de sanatçı aşinası bir kadınım biraz, Türk Sanat Müziği'nden benden hocalık falan, adam temiz adamdı rahmetli.

Meyhane sonra n'oldu Sabo Abla?..

-N'oldu biliyor musun yavrucuğum?. O fırtınaları atlattıktan sonra hadi çıktı mı bize bir Dalan! Belediye Başkanı o zaman Dalan ya, ora yıkılacak, bura yıkılacak. Bir gün baktım ki belediyeler gelmiş "şuraya imza at". Ben de bu konularda kekoyum anlamıyorum ya, "size belediye yerler gösterecek" dediler imzayı attırdılar, biz de cahiliz yuttuk, dükkanlarımız gitti elimizden, yıktılar sonra. Gittik belediyeye, size işte Dudullu'da -afedersiniz, Allahın .iktir ettiği yerde- dağın başında. Eee?... Napıcaz biz orada amca?.. "Biz belediye olarak sizlere alacağınız metre kare kadar falan taksit, filan taksit", cart curt... Bir sürü hikaye. "Bak oğlum ben İstanbul insanıyım, Tophane'de doğdum. Cihangir'de evlendim. 35 senedir de Beyoğlu'nda yaşıyorum, ben o dağbaşında gidip ne yapıcam, sizin parayı nasıl ödiycem, benim dükkanımı yıktınız, orada bize göre çalışacak iş yok, sizin başkanınız zengini zengin, fakiri fakir etti" dedim. "S.ktirin" dedim, çıktım. Sonra film piyasasında figüranlığa başladım, ekmek parasına... Çünkü belediye hiç para ödemesi yapmadı.

Meyhaneyi kaç sene işlettin?

-9, 10 sene ...

Bu 9, 10 sene hiç para kazanmadın mı?..

-İşte hadiseleri anlatıyorum. Hararete buz mu yetişir?.. Kira köşelerindeyim, çocuklar, yetimler, kocalar, sokaktaki serseriler, ufak hadisede polisler, "Gel Sabo Abla, gel Sabo Abla"... yedir, içir, ver, avanta - lavanta bu hararete buz mu dayanır?.. Haa, yanlışa, yamuğa sapsaydım para kazanırdım.

Ne gibi "Yanlış- yamuk" abla?..

Sende bilirsin, Beyoğlu'nda bir sürü yanlış var para kazanmak istersen çok, ben öyle yapsaydım Beyoğlu'nu satın alırdım, neyse.. Allahıma bin şükür ki ben bu mertebeye geldim. Bugün yine "Sabo Bacı"yım!.. Allah sarstı sarstı yıkmadı.

Abla hiç aşık oldun mu ?..

-Oldum. 15 yaşındayken ilk kocama.

Peki abla, bağlamacı öldükten sonra bir şey oldu mu?..

-Yok abi yok, istemedim. Neler beni istiyor ama ben sevemedim. Ben o insanın sanatına, sazına, helal temiz süt emmişliğine tav olmuştum ondan sonra ben bakirim.

Neden abla ?..

-Hiç istemedim. Hakim emeklileri, yok hocalar istedi ama "gidin kardeşim benim hacıyla - hocayla işim yok" dedim, benim işim garibanla, dağlar sığmaz benim gönlüme, boşver.

Boş verelim abla, gelelim şu Yeşilçam'daki figüranlık durumlarına. Nasıl davranıyorlar. Kaç lira veriyorlar, biraz da onları anlat..

-Adımbaşı ajans açılmış, figüranları topluyorlar, geliyoruz, "abla yarın şurda şu saatte iş var orda olun" diyorlar, gidiyoruz kardeşim akşamlara kadar, şuraya geç, buraya geç allahımızı şaşırtıyorlar. Bir de bağırıyorlar bigün birine "ulan bana bak" dedim. Birine "Bana bak, senin yaşın kadar benim unutmuşluğum var, akıllı ol, sen koskoca yönetmen olmuşsun ama insan olamamışsın evladım. Bu adamların hepsi asaletli insan, nüfus kağıtlarını görsen ayaklarına su dökemezsin" dedim. Bu gibi hadiselerle karşılaştım çok yerden azil edildim, çok yerden de edilemedim bazı filmlere de çağırıyorlar gardiyan oynuyorum. "Kaç lira verirsiniz" diyorum işte, zaten ajans 5 alıyor, 2,5 senin, o da senin için"... Yok kardeşim 15'ten aşağı olmaz diyorsun öteki taraftan bedevaya başkası gidiyor, meraklısı çok bu işin bazen konuşup grev kararı alıyoruz, yarın işe gitmeme karar alıyoruz. Sabah herkes erkenden orada. Bu meraklılardan biz sanatçılara iş yok, ben bir sene grev yaptım, gitmedim arkadaş.

Abla şimdi bir video-klip furyası var iş çıkmıyor mu?..

-Hamam'da oynadık, Sibel Tüzün'le güzel bir çekim yaptık, göbek atmaca falan. Sibel Hanım'ı kaldırıyorum, oturtuyorum, sular döküyorum, oynuyorum ulan Allah'tan korkun be hamamdayız, o sıcakta kaç saat çalıştık iki milyona talim. Arkasından bir sandviç, sulu yemek, köfte-möfte hak götüre, bekleme, bir keresinde harabelerde buz gibi havada maskeli bir adamın klibinde oynadık, sabaha kadar donduk, şarkı rezil, adam rezil, ismini bile hatırlamıyorum. Gene aldık iki milyon.

Peki Sabo Abla bu anlattıkların 65 milyonun çeşitli dertleri, sen bu ülkenin politikasını nasıl buluyorsun ?..

-Ben hiç bu politikalardan memnun değilim abisi. Kardeşim ben beş katlı bir binada oturuyorum. Altı kahvehaneydi. Kahveci kaçtı gitti. Kaç milyar su borcu bıraktı gitti. Suyu kilit altına aldılar. Ben 9 senedir suyu hortumla komşudan alıyorum. Bunlar nasıl politikacı?.. İnsan sormaz mı bir mahallede kaç gariban var, ne derdi var, suyu akar mı, elektriği varmı?... Şikayet ediyoruz, gelen yok arayan yok, ha kardeşim, siz bu zamları yaptıkça biz ana paraları kurtaramazken sizin bu faizlerinizi nasıl ödeyeceğiz.

Bak şimdi, benim Müslüm Gürses'e de kıyağım var, ona aylarca baktım, evimde kaldı, meyhanemde türkü söyledi. Türkiye Cumhuriyeti nasıl Müslümansa, Müslüm Gürses de bana hastaydı.

Yani sen parti başkanlarından, Başbakan'dan, Cumhurbaşkanı'ndan memnun değil misin ?...

-Yok, yok, yok !... Hayır hayır hiç birinden...

Peki abla seçim zamanında senden oy istemeye gelen parti oldu mu?..

-Oldu, Refah Partisi'nden.

Hiç hediye falan verdiler mi?..

-Verdiler. Erzak merzak zeytinyağı, mahallemizin dul karısıdır deyip verdiler. Ramazanlarda, bayramlarda falan, ama ben onlara oy atmadım ki, eee...

Erzakları almışsın niye atmadın?..

-Ben fakirim, getirmişler alırım. Allah razı olsun, ben harbi kadınım, atmam" dedim. Benim gönlümün sultanı Tansu Çiller'dir. Parayla pulla satın alamazsın oyumu, ona attım, yine de atarım. Ben doğrunun yanındayım, o kadın doğrudur.

Peki abla bu ülke nasıl düzelir?..

-Bak oğlum: Bu ülke doğrulukla düzelir. Bak şimdi, benim Müslüm Gürses'e de kıyağım var, ona aylarca baktım, evimde kaldı, meyhanemde türkü söyledi. Türkiye Cumhuriyeti nasıl Müslümansa, Müslüm Gürses de bana hastaydı. Aşıktı bana, o zaman bekardı. Şimdi Muhterem Hanım'la evli Allah mesut etsin, fakat o benim kardeşimdir. Benden küçüktür. Muhterem'den de küçüktür. AS Otel'de rehindi oradan aldım, aylarca evimde baktım. Helali hoş olsun iyi çocuktur, kendi halindeydi, şarapçıdır, içkicidir ama kimseye zararı olmaz, şu dünyada bir o kalsın, bir ben kalayım yine de o benim kardeşimdir. Ben reklamı sevmem ama, o zamanlar bütün Beyoğlu beni onun karısı zannediyordu. İnan olsun bir günden bir güne o adama bir art niyet kullanmadım, kardeşimdir. Hatta Muhterem Abla'yla evlendiğini duyduğumda, inan onun kadar mutlu oldum. Yalnız ki şurdan kırgınım: Be adam, kara gün dostlarını unuttun da, iyi gün dostlarına sarılıyorsun Müslüm!.. Bir gün şu Sabo Abla'nın tuzunu, biberini, ekmeğini yedinse, yataklarını paylaştınsa, çoluk çocuğumun giysilerine kadar, bir gün de hiç olmazsa bir kart at "Ablacığım nasılsın?" diye, "Geçmiş bayramlarını tebrik ederim" diye..

Niye böyle oluyor abla?

-Dedim ya, onlar, kötü gün dostlarını aramazlar, iyi gün dostlarına sarılırlar. Hayat böyle be!.. Ülke politikası da işte böyle... Hükümetlerin g.tü sıkışır, halka zam yaparlar, zengine dokunmazlar. Gerçekler hep acıdır, ama ben acıyı severim. Gelir sarılırdı bana "seni yılanlar soksun Sabo, çiyanlar soksun Sabo" diye ama kardeşimdir. Tebrik ederim.

Son söyleyeceğin bir şey var mı abla?..

-Vallahi bir kırgınlığım var. Ölsem de kalsam da bu kırgınlığım geçmez. Hiç mi o kardeşim yatağa yattığı zaman "Yahu bir zamanlar bir Sabo Bacı vardı, o garibanların anası, ablasıydı be, ekmeğini paylaştık, bizimle evini, yuvasını paylaştı, o kadın nasıl unutulur be, Muhterem'e dese, Muhterem Hanım bile bu işe eminim o da önem gösterir. Çünkü o da Muacir kızıdır. Anlar...

Tamam Abla, senin kırgınlığını benden yazması, gerisini "Müslüm Baba" düşünsün. Teşekkür ederim Sabo Sabrina Abla...

Lâci

LÜTFÜ OFLAZ

Lâcivert siyahtan önceki renk,
Siyah karanlık,
Siyah ölüm,
Lâcivert ölümden önceki hâl...

Sevdiğim Kadın Adları Gibi - 2

Ayşegül

AKGÜN AKOVA

bir ırmak seni çağırıyor Ayşegül
Hitit tapınaklarını aşıp Anadolu'nun tüylerini ürperten rüzgar
bir gökdürbünü çağırıyor
ve samanyolunu ıslatan gözyaşları yıldızların
ilk aşkından beri arayıp durduğun o anlam çağırıyor seni
o anlam,
yaşamı gözlerinden öpmek için sabahın buğulu aynasında
bir kuş çağırıyor seni, dünyaya kanat takman için
ve nereye varacağını kestiremediğin yollar
ki sen ayakkabılarını arıyorsun ve bulamıyorsun
bir zürafa çağırıyor, boynundaki kravat ağrılarını geçirmen için
bir tren çağırıyor, öküzlerin şaşkın bakışlarından kurtarasın diye onu
Ayşegül seni,
seni Cervantes çağırıyor,
"Don Kişot artık neden okunmuyor Ayşegül Hanım!
Bakın, üzüntüsünden ülkenizin Milli Eğitim Bakanı'na benzedi
dostum Sanço!"
bir ateş çağırıyor seni
İnebahtı'da batan tek kollu bir kadırga
ve
Çanakkale'de bataryaların önünde diz çöküp ağlayan ay
kırmızı bir yağmur çağırıyor seni Ayşegül
Çatalhöyük'te kapısı yıldızlara açılan evler
ıssız adalar ve devrim yürüyüşleri çağırıyor seni aynı anda
ellerin başka yerlere gidiyor ayakların başka yerlere
ilkokul öğretmenin Şaziye Hanım çağırıyor,
"Ayşegül, yavrum, nereye gitti güzelim Türkçemiz?"
yoksul bir çocuk çağırıyor seni, oyuncağı olur musun diye
bir yaprak, bak o niye çağırıyor vallahi bilmiyorum
bir dudak çağırıyor seni,
gözlerin çay bahçelerine benziyor diye
Ayşegül, farkında mısın, bu şiir çağırıyor seni
seni ve
bir dağ yolundan başka bir şey olmayan
ve yalnızca çıplak ayakla yürününce tadına varılan
aşk!

Şeytan Sofrası

AYHAN BOZKURT

güneşin dağlara küstüğü an
kaçıyordu kumral şeytan habersizce
tanrıya sol ayak iziyle bakan..

yalan! Tanrının şeytanla arasındaki o sual

hayatın zamandan taburcu olduğu an
ve onun kullarına bıraktığı yaşam da yalan
çünkü;

bu sofrada masaya oturan şeytanla insan

Küba
Küba Cumhuriyeti

İran
İran İslam Cumhuriyeti

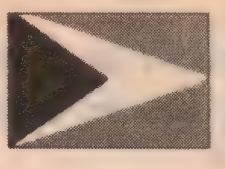

Guyana
Guyana Cumhuriyeti

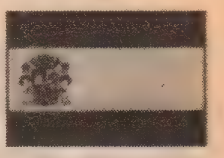

İspanya
İspanya Krallığı

Fransa bayrağındaki kırmızı ve mavi aslında Paris kentinin renkleridir. Beyaz ise kralı simgeler. Beyazın bu iki renk arasında yer alması "Paris kralı koruyor" anlamına gelir.

Bayrak Öyküleri

SUNAY AKIN

Birçok ülkenin bayrağında gökyüzü maviyle simgelenir. Kırmızıyı gökyüzünde göremediğimizden, ay ve yıldızı yerdeki kanın üstünde bir yansıma olarak düşünürüz. Oysa, gökyüzünü kırmızıya boyayan bir doğa olayı vardır!..

Fırtınalı dönemlerde, yetmiş ve seksen derece enlemleri arasında gökyüzü kırmızı elbisesini giyer. Aurora adı verilen bu doğa olayı boyunca gökyüzünün rengi kırmızıya döner. Osmanlı, topraklarının genişlediği dönemlerde Aurorayı gözlemlemiş ve Fecr-i Şimali" adını vermiştir. Kandilli Rasathanesi'nin arşivinde Aurora kayıtları vardır.

Arjantin'in bayrağına bakarak, bu ülke insanlarının özgürlük için savaşa başladığı ilk günün hava durumunu öğrenebiliriz. Arjantinliler, o günkü havanın rengini bayraklarına taşırlar.

Amerika Birleşik Devletleri'nin bayrağını oluşturan yedi kırmızı ve altı beyaz şerit ülkeyi kuran onüç koloniyi temsil eder. Bayrağın sol köşesinde yer alan yıldızlar ise eyaletlerin sayısını bildirir. Buraya en son yıldız 1969 yılında konulmuştur. Hawai, 1959'da birliğe katılmış olsa da, yıldızını bayrağa yapıştırmak için bir yıl bekler. Bayrağa yeni yıldızın, Amerika'nın kurtuluş günü olan 4 Temmuz'da eklenmesi bir gelenektir.

Amerika'nın bayrağında yer almak üzere hazırlanan ama oraya konulması engellenen bir yıldız vardır. Bu yıldız Küba bayrağındadır. Ada'yı, 1848'de İspanya'dan ayırıp Amerika'ya bağlamak isteyenler tarafından ortaya atılan yıldıza bir de ad verilmişti: "Yalnız yıldız"... Yıldızın yalnızlığının Amerika bayrağına dikilmesiyle sona ereceğine inananların bekleyişi boşa çıkar. Yıldız, yalnızlığın değil, Emperyalizme karşı direnişin simgesi olur.

Mandacılığa çağrı yapan bayrak, Orta Afrika Cumhuriyeti'nde dalgalanır. Bayraktaki sarı yıldız Fransa mandası altında birleşme umudunu yansıtır. Bayrakta Afrika'nın renkleri olan sarı, yeşil ve kırmızı şeritler Fransa'nın mavi ve kırmızı renkleriyle içiçedir. Bütün renkler yatay şeritler halinde yer alırken, ortak renk olan kırmızı dikey durmaktadır. Fransa bayrağındaki kırmızı ve mavi aslında Paris kentinin renkleridir. Beyaz ise kralı simgeler. Beyazın bu iki renk arasında yer alması "Paris kralı koruyor" anlamına gelir.

Sömürgeci İspanyollar'a karşı gelen Francisco de Miranda, direnişini sarı, mavi ve kırmızı şeritlerden oluşan bir bayrak ile simgeler. Sarı ve kırmızı İspanya'nın renkleridir. Miranda, bu iki renk arasına zorba İspanyollar'dan kendilerini ayıran okyanusun da rengini koyarak bayrağını oluşturur. Bu bayrak Kolombiya, Venezuella ve Ekvator'un direklerini süsler.

Bayraklar en az iki renkten oluşur. Ama, tek renkli bir bayrak vardır. 1977'de Kaddafi tarafından seçilen Libya bayrağında yalnızca yeşil renk boy gösterir. Arap ülkelerinin bayraklarında kırmızı, beyaz ve siyah vazgeçilmez üç renk olarak sıralanır. Afrika ülkelerinin üçlüsü ise yeşil, sarı ve kırmızıdır. Vatikan'ı saymazsak, bayrağı kare biçiminde olan tek ülke İsviçre'dir.

Almanya'nın renkleri olan siyah, kırmızı ve sarı 1832'de, Napolyon savaşları sırasında askerlerin giydikleri üniformadan doğmuştur. Kırmızı ve siyah "Özgürlük ya da ölüm" anlamına gelir. Angola'nın bayrağında da, anarşizmin simgesi olan bu iki renk göze çarpar. Bayrağını Napolyon'un saldırılarına borçlu olan bir diğer ülke de, İtalya'dır. 1796'da İtalya'yı işgal eden Napolyon'un bayrağı yatay olarak sıralanan yeşil, beyaz ve kırmızı şeritlerden oluşur. 1814'de Napolyon devrilince İtalyanlar, bağımsızlıklarını simgelemek için bayrağı da devirirler. Böylelikle dikey şeritlerden oluşan İtalya bayrağı boy gösterir direklerde!..

Hollanda ise İspanya'ya karşı savaşan ve bağımsızlığın ardından ülkeyi yöneten ilk lider olan Jilliam Of Orange'a borçludur bayrağını. Orange'ın renkleri mavi, beyaz ve portakal rengidir. Mavi ve beyaz bayrağa firesiz girer. Portakal rengi ise kırmızıya dönüşür. Ama, Hollandalılar bu rengi ülkelerinin simgesi olarak görürler. Ulusal futbol takımlarının turuncu forma giymeleri bu yüzdendir.

Beşi mavi ve dördü beyaz olmak üzere dokuz yatay çizgiden oluşan Yunanistan bayrağı, bağımsızlık savaşı sırasında atılan bir slogandan alır biçimini. Dokuz heceden oluşan ve her bir hecesini bayrağa şerit olarak veren slogan "Ya Özgürlük, Ya Ölüm" anlamına gelir. Ne gariptir ki, Türkler de, Yunanlılar'a karşı aynı slogan ile savaşırlar. Yunan bayrağındaki haç dini inancı, mavi deniz ve gökyüzünü, beyaz ise bağımsızlık savaşının saflığını anlatır.

Bayrağında insan resmi olan tek ülke Belize'dir. Bu ülkenin mavi olan bayrağının ortasında beyaz bir dairenin içinde biri beyaz, öbürü karatenli iki erkek yer almaktadır. Mavi, Halkın Birleşik Partisi'nin rengidir. Parti, iktidara 1950 yılında geldiği için daireyi elli yaprak çevirir. Belize, 1981'de özgürlüğüne, kavuşunca muhalefet partisinin rengi olan olan kırmızı da, bayrağa eklenir. Ama iki ince şerit halinde!...

Üstünde harf olan bayrak ise Ruanda'nındır. Kırmızı, sarı ve yeşil renklerden oluşan bayrağın ortasında ülkenin başharfi olan bir de siyah R harfi vardır. Brezilya, Suudi Arabistan, İran ve Irak'ın bayraklarında da yazılar yer alır. Brezilya bayrağında "Düzen ve İlerleme" yazarken, Suudi Arabistan'ınkinde kelime-i şehadet bulunur. İran bayrağında "Allahu Ekber" yazısı yirmi iki kez tekrar edilir. Bu aynı zamanda, Hicri takvime göre Humeyni'nin 1979'da sürgünden döndüğü tarihtir. Irak bayrağında yer alan üç yıldız arasına ise körfez savaşı sırasında Saddam tarafından "Allahu Ekber" yazısı konulur.

Ağaca Lübnan ve Ekvator Guenası'nın bayraklarında rastlanır. Lübnan bayrağında Sedir ağacı, Ekvator Guenası'nda ise ipek keten ağacı kök salar. Türkmenistan'ın bayrağında görülen beş halı deseninin yanısıra Mozambik bayrağında kitaba yer verilmesi de, özgün motifler arasındadır. Ne var ki, Mozambik bayrağındaki kitabın üstünde bir de otomatik tüfek yer alır. Silah savunmayı, kitap ülkede eğitime verilen önemi temsil eder. Geçmişle olan bağların koptuğunu simgeleyen kırık bir çatala yer vermesiyle de, Barbados, bayrağı dikkat çeken ülkeler arasındadır.

1970'de Paris komününde kullanılan kızıl bayrak, 1905'de Rusya'da alanlara taşınır. 1917'de Rusya'nın, 1924'de ise Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin bayrağı olur. Karşı devrimciler tarafından direğinden indirilmiş olsa da, sınır ve sınıf ayrımına karşı olan insanların sömürü karşısında eğilmeyen omurgalarına asılıdır.

Douglas Coupland ile İnternet, MTV, nükleer savaş, din ve uyuşturcular üzerine söyleşi

Otuz Yaşına Geldiğin Zaman İnsanlar Arkandan Konuşuyor

ALEXANDER LAURENCE

Alexander Laurence: Sözlerime dün gece Berkeley'deki Cody's Kitabevinde yaptığınız okuma gecesini kaçırdığım için özür dileyerek başlamak istiyorum. Nasıldı?

Douglas Coupland: Çok kalabalıktı. Güzeldi. Kısa bir öykü okudum, sonra da Patty Hearst'le ilgili teyp kayıtlarından yaptığım çözümlemelerden bölümler sundum. Bir de uyanabilsem...

Turne nasıl gidiyor?

Ah, harika. Çok eğlenceli, okumalar da çok iyi gidiyor. Yaklaşık 12 şehri kapsayan bir turne. Amerikalılar'ın Kanada'da da gerçek şehirler olduğunu kabul edip etmediklerini merak ediyorum. New York gittiğim ikinci şehirdi. Okumalardan birini, yukarı batı ucundaki, 82. ile Broadway'deki Barnaby's'de düzenledik. Kar fırtınası olmasına rağmen insanlar akın akın geldi. Spinal Tap'in kayıt stüdyosunda yaşadığına benzer bir olay yaşadık. Gruptakiler sormuştu, "Reklam verdiniz, değil mi?" diye. Bizde öyle olmamıştı, yani o akşam için reklam vermişlerdi, ama Edmonton'daki okuma gecesini duyurmayı unutmuşlardı. Bu defa o olayı telafi etmek istedikleri anlaşılıyordu. Büyük olasılıkla bu benim son turnem olacak. Uçaklar mekanik ve kurumsal olarak insanı çok yıpratıyor. Eğer bir gün bırakırsam, bu kitabevleri yüzünden değil, havayolları yüzünden olacak.

Kendinizden bahsederken bile ikinci tekil şahsı kullandığınız fark ediliyor. "Sen" diyorsunuz, "Ben" değil...

Kendimden her zaman ikinci zamanda bahsederim. Yani ikinci kişi olarak demek istiyorum. "İkinci zaman" ne demek? Bu biraz açıklama gerektiren bir terim. Kanadalılar'a özgü bir şey bu: kendinden ikinci tekil şahıs öznesiyle bahsetmek. Amerikalı olmak yerine Kanadalı olmayı tercih ederim. Ama tabii, Kanada'daki yayımcılık çalışmaları da büyük bir şaka olmaktan öteye gidemiyor. Amerikalılar'ın Kanada'yı önemsediklerinden ciddi olarak kuşku duyuyorum.

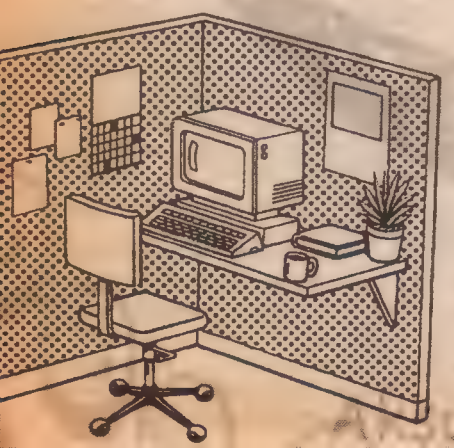

Bilgi Süperotoyolu, hakkında, daha doğrusu SF net, e-mail, Internet ve benzeri kavramlar hakkında ne düşünüyorsunuz?

SF Net, Pinokyovari bir gizli mesaj yollama servisi değil mi? Internet'teki bir sohbet odasının ne kadar sıkıcı olduğu hakkında bir fikriniz var mı sizin? "Hey, n'aber?" "İyidir." "Hoşça kal!". Benim de American On-line'ım var ama çok b.ktan bir şey. 2400 watt, aman ne eğlenceli! Aslında o hattı Wired'a yazı göndermek için kullanıyorum. Bu sefer de yolladığını alıp almadıklarından emin olamıyorsun. e-mail'ın normal postadan üstün olan bir yanı var, e-mail yolladığın insanlar biraz da akıllı ve komik oluyor. Kağıt postalarda insanlar genelde senden para istiyor. Kağıt postalar, Mary Tyler Moore'un süpermarkette biftek paketini eline alıp fiyat etiketine baktıktan sonra yerine koyması gibi bir şey. Ama sana gönderilen e-mail, gerçekten senin, aynı zamanda komik ve gerçek. Ama bütün bunların yaşamımdaki ağı tamamen değiştirdiklerine inanmıyorum. 2400 watt'ta dünyada herhangi bir şeyi değiştirebilir misin? American On-line'dakiler 9600 watt olacağını söyleyip duruyorlar, sanki büyük bir ilerleme olacak bu, ama bence yalan söylüyorlar. O insanlara deli oluyorum, hizmetlerinden hiç de memnun değilim.

MTV'de sizin "söylenmiş sözleriniz" de yayınlanıyor. Bu, "söylenmiş sözler" hakkında ne düşünüyorsunuz?

Şiir yazmam. Şiire saygı duyuyorum, ama ben yazmıyorum. Bu konuda da hiçbir bilgim yok. Kanada'da MTV seyredemiyoruz. Yasal değil. Evinizde kaçak olarak MTV seyrettiğiniz tespit edildiğinde hapse bile atılabiliyorsunuz. Bizde "Lunch Music" diye bir kanal var, bütçe olarak MTV'nin 1/1000'i, ama idare ediyoruz işte. Bence MTV giderek yazılmış sözlere doğru ilerliyor. Değişik yollar deniyorlar. Umarım işe yarar. Sürekli yeni şeyler deniyorlar. Birçok kanal böyle yapmıyor. Bir NBC'nin ya da Fox'un yazılmış sözleri sunarken yeni yöntemler denediğine pek sık rastlamıyorsunuz. Onlar şiire yeniden hayat verdiler. Şu sıralar insanlar şiirden daha sık bahseder oldu.

Nükleer savaş hiçbir zaman bugün olduğu kadar gündemde olmamıştı. ICBM'le donatılmış şu fındık kabuklarına bakın bir (onlara ülke demeye dilim varmıyor, çünkü aslında onlar birer hiç). Herkes bu sorunun ortadan kalktığına inanıyor.

X Kuşağı'nda ve Tanrı'dan Sonra Yaşam'da nükleer savaş ve soğuk savaş gibi kavramları irdelediniz. Bu konularla ilgili panik ve paranoya duygularının günümüzde de geçerliliklerini koruduğunu mu düşünüyorsunuz?

Nükleer savaş hiçbir zaman bugün olduğu kadar gündemde olmamıştı. ICBM'le donatılmış şu fındık kabuklarına bakın bir (onlara ülke demeye dilim varmıyor, çünkü aslında onlar birer hiç). Herkes bu sorunun ortadan kalktığına inanıyor. Ama kalkmadı. Daha da kötüleşti. İnsanlar bana, "Neden hâlâ bu konularla uğraşıyorsun, hepsi geride kalmadı mı?" diye sorduğunda şaşırıyorum, sanki apartman topuk çizmelerden bahsediyoruz burada. Bir yandan da ICBMler'in kontrolünü ellerinde tutan şu fındık kabukları var. Hepsi birbirinden nefret ediyor, ya da en azından binlerce yıldır nefret ederek bugünlere geldiler. Her an, düşman ülkenin tepesine bir tane bomba sallayabilirler, elleri kaşınıyor, belki önümüzdeki hafta bir tane gönderirler bile. Sonra şu, "Her şey moda." şeklindeki inanış da bana çok komik geliyor. Bu, içinde yaşamamız gereken bir gerçek. Sanırım bu konu üzerinde daha fazla yazmayacağım. Ben aklım erdiğince bir şeyler yazdım bu konuda. Ama insanların nükleer tehditle ilgili konuları bu kadar hafife almamalarını isterdim. Belli bir yaştaki insanlar okullarda nükleer savaş hazırlıkları dersleri görüyorlar. Yere yat, saklan. Bu tür şeyler. Bir süre sonra bunları da öğretmediler. Sonra bombanın onlar için hâlâ tehlike yaratan, seksi, ölümcül bir varlık olmaya devam ettiği bizim gibi insanlar çıkageldi, ama etrafımıza bir baktık ki, toplumda artık kimse bu tür tehlikelerden bahsetmiyor. Bu, anne babalarımızın bahsedebileceği bir konu değil, çünkü onlar daha küçük bombaların olduğu bir dönemde yetiştiler. Konuştukları dil bile yetmezdi bu konuları tartışmaya. Gelecek hafta Tamponastan Armpitastan'ı bombalayacak. Ve işler arapsaçına dönecek. Bu hayatın gerçeklerinden biri.

Ne tür dini eğitim aldınız? Kültürün, dini bir ortodoksluğa karşı koyduğuna inanıyor musunuz, yoksa dini ideolojiden çok da fazla kaçamıyor muyuz?

Seküler bir çevrede yetiştim. Musevi-Hıristiyan öğretileriyle çıkmadım yola. Böyle bir şey yoktu. Gerçekten yoktu. İnançları sağlam olmayan bir Hıristiyan olduğumu düşünüyorsunuz belki ama öyle değil işte. Herşeye sıfırdan başlıyorum ben.

Ateizmi mi kastediyorsunuz? Seküler bir yetişme tarzı ateist reddedişten ya da Tanrı'nın yerine

başka bir şey bulmaktan nasıl farklı olabiliyor ?

Ateizm yeni bir şey değil. Binlerce yıldan beri var. Yeni olan, ailelerin, 50'lerden, 60'lardan 70'lerden başlayarak çocuklarını din dışı yetiştirme özgürlüğüne sahip olduklarını anlamalarından kaynaklanıyor.

Küçük bir grup var, benim gibi insanlardan oluşuyor ve tamamen seküler. Bir de Noel Hıristiyanları ya da Paskalya Hıristiyanları dediğimiz daha büyük bir grup var, onlar, dini yaşamla ilgili karmaşık kavramları çözmekte bir araç olarak görüyorlar. Bir de benim gibi belli bir yaşa ulaşınca bulûğ çağlarını tamamlayanlar var. Bu süre 30 yaşına kadar uzayabiliyor. Ama sona erdikten sonra yaşamına anlam katacak yeni bir şeyler aramaya başlıyorsun, bulduklarının da öyle çok pozitif şeyler olmuyor. Eğer büyüdüğünde etrafında paskalya yumurtaları, İsa resimleri ya da yol gösterici olduğuna inandığın şeyler yoksa, durumun kötü demektir. Ex nihilo. Yaşadıklarının bir anlamı olmasını sağlayacak yeni bir sistemi, deneyimlerine dayanarak kendi başına oluşturmak zorunda kalıyorsun. İki yıl önce ben de böyle yapmaya başladım işte. Ama öyle çok da önemli bir şey değil.

Otuz yaşınıza bastığınızdan bu yana neler değişti?

Otuz yaşına geldiğin zaman insanlar arkandan konuşuyor.

Kültürü, Paskalya yumurtası aramaya benzetebilir miyiz, ya da aralarında bazı bağlantılar olduğunu söyleyebilir miyiz?

Hayır, sanmıyorum, o, ortodoks sistemdeki büyük bir ritüelin küçük versiyonu sayılabilir, o kadar.

"Politik olarak doğru" dil kullanımı sizi çok etkiledi mi?

1980'lerde Time ve Newsweek'in iki hafta arka arkaya PC çılgınlığı konusuna yer verdiklerini hatırlıyorum. "PC: Nedir?" Bütün kültürümüzü eline geçiren bu şey de neyin nesi? Bir yazı okumuştum. "Ah," demiştim, "Kanada'da durum, en az 1968'den beri böyle." Kanada'nın PC ile ilgili çalışmaları, Amerika'dakinden daha uzun bir süreden beri devam ediyor. Siz burada böyle şeyleri yeni keşfediyorsunuz. Yukarıda Kanada'da herşey yoluna oturdu, tıkır tıkır işliyor. 25 yıldan beri durum böyle. İnsanlar tek kanallı bir kültüre fazla kıymet vermiyor artık.

Yazmak, sizin için dünyayı anlamanın bir yolu mu?

Evet. Tek sebebim bu. Şu muhasebeci, Kanada'daki Wayne bana soruyor: "Doug, neden şöyle daha çok insanın okuyacağı şeyler yazmıyorsun? Hani şu havaalanlarındaki kitapçılarda satılacak türden, içinde araba takipleri falan olan şeyler?" Ben de ona, "Bak Wayne," diyorum, "Ben öyle şeyler dünyada yazmam." Bir büyü yapsam, 18 ay içinde bir şey yazsam ve ondan milyonlar kazansam benim için de harika olurdu. Ama işler böyle ilerlemiyor. En azından bu benim çalışma tarzım değil.

Wired'a yazmak sizin için nasıl bir deneyim oldu?

Wired iyiydi. Diğer birçok dergi benden Microsoft'la ilgili yazı yazmamı istedi, şöyle daha önce yazılmamış türden bir yazı istiyorlardı. Dergi yöneticileri, "Microsoft ile ilgili yazacaklarınızı dört gözle bekliyoruz." diyordu. Benden Bill Gates'i çaktırmadan takip etmemi ve bununla ilgili bir yazı yazmamı istiyorlardı. Ben de onlara, "Ben kimseyi takip falan etmem, siz benden Microsoft yazısı mı, yoksa Bill Gates yazısı mı istiyorsunuz?" diye sordum. Böyle bir şey yapmak istemediğimi söyledim. Daha birkaç dergi daha aynı şeyi istedi benden, burada isimlerini vermeyeyim. Uzun süre rahatsız ettiler. Wired ve John Battelle'la kontrat imzalarken, Bill Gates'le değil, Microsoft'la ilgili yazacağıma dair bir madde koyduk.

Ne tür uyuşturucular kullandınız?

İçkiyi ve sigarayı bırakalı beş yıl oluyor. Kokain, asit, ya da ecstacy hiç denemedim. Lisedeyken biraz marihuana kullanmıştım. Vancouver büyük bir uyuşturucu deposu. Ecstacy'nin birtakım yan etkileri olsa gerek. 3 milyon beyin hücresi falan öldürüyordur herhalde. En azından Kanadalılar böyle düşünüyor. Hiçbir zevk, cezası çekilmeden elde edilemez. Sıkı alkolik oldukları için göklere çıkarılan yazarlar bile, haklarında okuduklarıma göre, zamana karşı koyan yazılarını sabah, kafayı bulmalarından önceki bir saat içinde yazmışlar. Bence ayık olmak daha önemli. Zihnimizi dağıtmak için de yaşadığımız kültürde zaten çok kolay bir iş.

Şehirlerden değil de kırlardan hoşlandığınızı belirtmişsiniz. Tam açıklar mısınız?

Şehirlerin hiçbir yerinde doğa yok. Bir parkın yanında oturuyorum. Vancouver'da, haftada bir ya da iki zek dolaşmaya giderim. Daima ağaçlara yakın olmalıyım. Şehirde, ağaçları kaybetmeye başladığımı gördüm. 1970'lerde lisedeyken, marihuana içerken daima doğayla başbaşa olduğum mekanları seçerdim. Ama o, yetmişlerin marihuanasıydı. Şimdi aldın mı nalları dikıyorsun. Marihuana içerken paranoyaklaşıyorum. Üzerimde büyük bir baskı oluyor.

Uyuşturucu kültürünün içine girmek hakkında ne düşünüyorsunuz? Terence McKenna, "LSD'siz bir hayatın sekssiz bir hayattan farksız olduğunu" söylemişti.

Lisedeyken uyuşturucular çok yaygındı. Ama sadece kaybetmeye mahkum salaklar kullanırdı. Ben karşıydım. Yasak ama eh, haydi fazla zararlı olmayan tek madde marihuanaydı. Ilaçlara dikkat edin. İnsanlar fark ediyor.

Bulûğ çağındaki deneyimleriniz de ilgimi çekiyor. Birçok Amerikalınınkinden farklı mıydı sizin deneyimleriniz?

Benim deneyimlerim, Kuzey Amerika'daki birçok insanınkinden farklıydı. Anaokulundan liseye kadar tamamen aynı insanlarla okudum. Annemle babam boşanmadı. Çok sıradan bir yaşantım oldu. İçinde bulunduğum toplum dış faktörlerden fazla etkilenmedi. Çocuklar evden ayrılınca anne-babalar uzaklara taşınmaya eğilimli oluyor. Ama bizim sağlam birlikteliğimiz ilginç bir manzara oluşturuyordu. Kentin en uç banliyösünde oturuyorduk. British Columbia'sının uçsuz bucaksız kırlarıyla aramızda küçük bir ara bölge vardı, o kadar. Böyle bir yerde oturunca, yaşayan bir organizma olduğunun ve doğayla bağlantılarının farkına varıyorsun: A) Sen de doğanın bir parçasısın, B) Sen bir insansın ve bir parçan seni aşıp doğayla bir köprü kuruyor. Bu köprü nasıl oluşuyor? İnsanlar yaşamlarının birer öykü olmasına bu kadar ihtiyaç duyuyor mu? Bu konuda en sevdiğim sözü Tennessee Williams söylemiş: "Doğa, insanın merhametine bırakılarak yaratılmamıştır." diyor Williams. İnsanın merhameti ne demek? Bu, benim de kafamı kurcalayan bir soru. Aslında hep bunu düşünüyorum diyebilirim. İçimizdeki iyi yanları ortaya dökebilmek, çünkü şu aralar garip bir dönemden geçiyoruz, Bilim Kurgusal bir mekanda yaşıyor gibiyiz. Makineler makine üretiyor, özellikle de Silikon Vadisi'ndekiler insanı gereksiz bir varlık haline sokuyor.

Bir yandan da enformasyon Darwinciliği güçleniyor gibi.

Sanki bir ağaç sallanıyor ve aşağıya bir sürü kültür parçaları dökülüyor. Şu anda bunların içinde en önemli olanı ise, Wired'da da yazdığım, ekonomiden dökülen Elli-Birşeyler. Daha sonra ekonomide Kırk-Birşeyler dökülmeye başlayacak. Doksanlı yıllar korkunç savaşlara sahne oluyor. Bu on yılı tanımlamak için bir terim aranacak olursa, sizin de içine katılmaya ve içinde kalmaya çalıştığınız bir savaşın on yılı olduğunu söyleyebilirim. Siz de içinde misiniz? Siz bir "bilgi sahibi olan" mısınız yoksa "bilgi sahibi olmayan" mısınız? Yoksa enayinin teki misiniz?Birdenbire böyle bir sistemde enayilik, sahip olabileceğiniz en uygun özellik oldu, çünkü en azından enayilerin kaybedeceği çok şey yok.

Bir tarafta makineler, bir tarafta doğa. Artık bu resimde insanlara yer kalmadı mı?

İnsanlar olmazsa dünya yok olur gider şeklinde bir görüşe katılmıyorum. Aslında durum tam tersi. Yapısal olarak bizim öyle aman aman bir özelliğimiz yok. İnsanların diğer varlıklardan daha üstün olmalarını sağlayan şey, zamanı daha farklı algılayabilme özelliğine sahip olmaları. Gelecekler, geçmişler, öyküler, tarihler: Bunlara sahip olduğumuz için şanslıyız. Bunlar yaşamın gizemleri. İnkar edemeyeceğimiz bir şey var, modern yaşamın giderek hızlılaşan keşmekeşinde geçmiş üzerinde düşünmemizi sağlayan bu kavramları da kaybetmek üzereyiz. Tanrı'dan Sonra Yaşam'daki insanlar normal hayatlarını sürdürürken birdenbire resmin içine bir yitiklik unsuru ekleniyor. Bu insanlar, adeta kafalarına vurula vurula geçmişi düşünmeye zorlanıyorlar.

Bu söyleşi İnternet'teki Douglas Coupland sitesinden alınmıştır. Çeviri; Zeynep Akkuş

Douglas Coupland

Douglas Coupland 80'li yıllar gençliğini anlattığı X Kuşağı adlı romanı ile tanındı. X kuşağı, hem günümüz tüketim toplumuna getirdiği eleştiriler hem de farklı bakış açısı ile "kült roman" olarak tanımlandı ve sevildi.

Douglas Coupland, doğayı seven, çarpıcı betimlemeleri olan Kanadalı bir yazar. "Lisedeyken ne zaman marihuana içsek, hep doğayla baş başa olacağımız mekanları seçiyorduk,"diyor. Coupland'ın üç kitabı var: X Kuşağı, Şampuan Gezegeni ve en son yayımlanan Tanrı'dan Sonra Yaşam. Kısa öykülerden ve çizimlerinden oluşan son kitabında seküler bir çevrede yetişen bir insanın zihninden kesitler sunuyor bize. Coupland aynı zamanda The New Republic, The New York Times ve Wired gibi yayımlara da katkıda bulunuyor. Wired için yazdığı en son "Microserfs" adlı yazısında Bill Gates ve Microsoft şirketinden bahsediyordu.

Coupland 30 Nisan 1961'de Batı Almanya'daki bir Nato üssünde dünyaya geldi. Şimdi, büyüdüğü yer olan Vancouver'da yaşıyor. Hayatındaki en önemli imgelerin Marcia Brady, The Poseidon Adventure ve Patty Hearst olduğunu iddia ediyor. Patty Hearst adlı öyküsünde, Hearst'ün San Fransisco'daki bir uyuşturucu tedavi merkezine kapatılışını anlatıyor.

Coupland'ın yeni kitabında yer alan Baudrillard-vari yorumlarından birine göre: "Yaşamınızın en çarpıcı anıları otuz yaşınıza gelmenizden önceki döneme ait olanlardır. Otuzunuzdan sonra hafizanız ağzına kadar dolan ve artık taşan bir fincana benzer." Bir yazar olarak Coupland, karakter ve psikolojiye değil de, fikirlere ve kavramsal detaylara önem veriyor. Kitaplarından alınma birçok söz bugün MTV ekranlarında karşınıza çıkmaktadır. Coupland, "çok fazla düşünmek" suçunu işleyen az sayıda çağdaş yazardan bir tanesidir.

Bazen gözümüzün önünde duran apaçık bir dize, nicedir kayıp bir kara kutu gibi hayatımızı kurtarabilir, bütün mesele o hayata hangi anlamları verdiğimizdir.

Açık Dize Saklı Anlam Kara Kutu

MURATHAN MUNGAN

Bir süredir kimi şiirlerimde kullandığım yalın bir tekniğin, okur katında herkes tarafından çözümlenemediğini, kimi zaman alımlanma güçlüğüyle karşılaştığını görüyor, kimi zaman bu çeşit sorularla karşılaşıyorum. Aslında abartılacak bir yanı olmayan yalın bir buluş benimki; yaptığım kısaca şu: İkiz okuma olanağı sağlaması amacıyla, kimi dizelerde sözcükleri noktalama işareti olmaksızın, hem kendi başlarına, hem tamlama olarak kullanıyorum. Genellikle altı sözcükle kurduğum bir oyun bu.

Örneğin: *Mürekkep Balığı* kitabımda yer alan "Açık İdeoloji için Dolambaçlı Şiir" başlıklı şiirde:

"kutsal kitap hükümdar dil erkek ayna"

diye kurduğum dize, noktalama işaretiyle virgüllenecek olursa:

"kutsal kitap, hükümdar dil, erkek ayna"

diye okunabileceği gibi, aynı bağlam içinde, başka bir düzlemde yeni bir anlam katmanı elde etmek için, birer sözcük kaydırarak yeniden işaretlendiğinde:

"kutsal kitap hükümdar, dil: erkek ayna"

diye de okunabilir. Aynı şiirin bir başka yerinde geçen,

"tutsak imge dinsel söylem eril seslendirme" dizesi, aynı yöntemle

"tutsak imge, dinsel söylem, eril seslendirme" ile birlikte

"tutsak imge dinsel, söylem: eril seslendirme" okumalarına açık tutulmuştur. Böylelikle, aynı bağlamda, az sözcükle yeni anlam düzenleri kurmak, sözcüklerin birbirleriyle olan ilişkilerini bir kerede ele vermeksizin, onları dize içinde yeniden bağlantılandırmak mümkün olmaktadır. Şiirin olanaklarını zorlamak ve yeni anlam katmanları oluşturmak için başvurduğum kendime özgü çeşitli yöntemlerden *biri de* bu. Özellikle, şiiri, sözcük boğuntusunda envanter şişkinliğine uğratma riski taşıyan sayım döküm gereken yerlerde başvuruyorum bu çeşit dizelere. Böylelikle, hem tutumlu bir biçimde sayım döküm yapmayı, hem yeni anlam depoları oluşturmayı amaçlıyorum. Son zamanlarda çeşitli kitaplarımda yer alan kimi şiirlerimde, yeri geldikçe bu çeşit dizeler kurdum.

Gene *Mürekkep Balığı* adlı kitabımda yer alan "Gül" şiirinde:

"Ay doğar oğul gelir kum söner" dizesi,

"Ay doğar, oğul gelir, kum söner"

diye okunabileceği gibi,

"Ay doğar oğul, gelir kum söner"

diye de okunabilir; daha doğrusu, *böyle de* okunabilmesini sağlamak için dizeler böyle çatılmıştır.

Örneklemeyi sürdürürsek:

Oyunlar İntiharlar Şarkılar kitabımda yer alan "quo pro quo" adlı şiirimde:

"likit mizah arı ölüm saf tını" dizesi de aynı biçimde işaretlendirildiğinde,

"likit mizah, arı ölüm, saf tını" diye okunabileceği gibi,

"likit mizah arı, ölüm: saf tını" diye de okunabilir.

Aynı kitapta yer alan "Haberci" şiirinde de:

"dar geçitler sarp patikalar ufuk" dizesi, okura,

"dar geçitler, sarp patikalar= ufuk" okumasının yanı sıra,

"dar geçitler sarp, patikalar ufuk" okumasını da sağlıyor, tıpkı aynı şiirin bir başka dizesi olan,

"duru kum zaman seyrek su akmıyor" dizesinin,

"duru kum, zaman seyrek, su akmıyor" ile

"duru kum zaman, seyrek su akmıyor" diye okunabilmesi olanağını sunduğu gibi.

Başkalarının Gecesi kitabımda yer alan "Yangın Evi" şiirindeyse, sayım döküm dizelerini iki ayrı anlayışta kurdum. Böylelikle aynı şiirde yer alan iki yaklaşım, bunların rastgele denenen şeyler olmayıp, seçilmiş bir tutumun örnekleri olduğunu gösterme fırsatı sundu. Sözünü ettiğim bu tekniği kullanarak çattığım dizeye örnek:

"kanlı kuvars boz mevsim talan tarih" dizesidir. Ki bu dize de, aynı biçimde:

"kanlı kuvars, boz mevsim, talan tarih" diye okunabildiği gibi,

"kanlı kuvars boz, mevsim talan tarih" diye de okunabilir.

Aynı şiirde noktalamayla işaretlendirilmiş dizelere örnekse:

"kunt su, geçit dili,

"lirik hafıza, kudret narı,

"Jack london'ın açık duran kitabı"

gibi kendiliğinden akan dizelerdir. Bunlar, özellikle virgüllenerek anlam alanları belirlenmiştir.

Her iki çeşitte çatılmış dizelerin aynı şiirde yer aldığı bir diğer örnek de, *Mürekkep Balığı*'ndaki "Gestus" şiiridir.

"yeni bir gestusa kadar

"provalar iptal, sistem felç, hayat uzatmalar..."

diye virgülle ayrılmış dizelerin yanı sıra,

"üflenmiş nefes sihirli meşin okunmaz yazı" ile

"samur denge sahra ışığı yaralı bellek"

gibi ikiz okumalara açık dizeler aynı şiir içinde kullanılmıştır.

***

Dünyanın en zor buluşu olmayan, gereken dikkat gösterildiğinde hemen alımlanabilecek olan bu dize yapısının, okur katında herkese geçmemesinin nedenlerinin altında, ben, kültürel hayatımıza ait bir kilitlenme olduğunu düşünüyorum. Çözümlenme düzeyleri ne olursa olsun, yaygın bir tutum olarak, bildik ve alışıldık şeylerin dışında yapılan her şeye karşı bir çeşit körlük görüyorum. Bu yüzden de, bu yazıda, yazdıklarım üzerine ipucu vermekten çok, bunların, okur katında herkese geçmemesinin nedenleri üzerine birlikte düşünmek istedim.

Şiir okuması, diğer okumalara göre her zaman daha zor bir okumadır. Şiir okumalarında bu ve benzeri alımlama engellerine sık rastlanır. Şiirimizin, hatta edebiyatımızın geleneğinde, her çeşit yenilik, buluş, oyun, yeni teknikler, deneyler ve benzerleri, nedense başkaları tarafından da kullanılmaya, yaygınlaşmaya, dahası klişeleşmeye başladığı zaman kabul görüyor, onay alıyor, anlaşılıyor, ya da anlaşıldığı varsayılıyor. En bireysel sanatlarda bile, bir türlü anonim kültürden kopamamanın verdiği bu kilitlenmeye karşı, geleneksel reflekse seslenmeyen yeni tutumlar bir süre algı dışı kalıyor. Ben bu durumu, kültür hayatımız için tehlikeli buluyor, hâlâ ortak algılamanın ve ortak tepki vermenin dışına çıkamadığımızın, bireysel ölçüler ve tutumlar geliştiremediğimizin edebiyat ve kültür dünyasındaki yansıması diye alımlıyorum. Alıştığımız modeller ve tutumların dışında, yeni ve farklı bir şeyle karşılaştığımızda, uğradığımız şaşkınlığı çoğu kez ya anlamadığımız bir şey karşısında aptal durumuna düşmemek için hayranlık göstermek gerekliliğiyle, ya da tamamen redderek, yok sayarak karşılıyoruz. Aslında sıradan bir örnek sayılabilecek şu basit dize kurma örneğinde bile bunu görmek, yaşamak mümkün.

Bize sızmalarına, bizi değiştirmelerine izin vermediğimiz için, farklı sanat disiplinlerindeki her çeşit yenilik, değişiklik, farklılık, deneysellik, bundan sonrası için bize bir yaklaşım, bir tutum, bir bakış derinliği, açısı geniş tutulmuş bir ufuk sağlamıyor; Tersine onları, öğrenilmesi, ezberlenmesi, kodlanması gereken, gördüğümüz yerde tanıyacağımız mazmun kalıplar haline dönüştürerek, bizi bu kez de onların dışındakilere kapatıyor. Oysa yenilikler ve farklılıklar, yalnızca içinde yer aldıkları zamana kendilerini kabul ettirmek için var olmazlar, aynı zamanda bize bütün zamanlar için bir algılayış zenginliği sağlamak için var edilirler; onların bize sızmasına, bizi dönüştürmesine izin vermezsek, kabaca tanımış ve ezberlemiş olduğumuz bu şeylerin sınırlı zamanına hapsolur kalır, günün ötesine geçemez ya da geleceğe çıkamayız.

Başkalarının bulduğu kimi yenilikleri, kendi yapıtlarımızda kullanırken de, bize yeni bir oyuncak bulmanın geçici keyfinden, günün eğilimini yakalamış olmanın yalancı başarısından başka bir şey kazandırmazlar. Bunca birörnek şiirin yazılmasında, yalnızca okurken değil, yazarken de aynı anonim halkanın içinde kalmanın payı olduğunu düşünüyorum. Edebiyatta, moda olanı asıl, entelektüalize edilmiş sığlık yaratır. Yalnızca eski zevklerin geleneksel alışkanlıkları değil, sanatta varılan en son nokta sandığımız yeniliklerin büyüsü de bizi körleştirebilir. Gözlerimizi başkalarının defterlerinden alıp, kendi içimize ve kendi yolumuza döndürdüğümüzde, yazdıklarımız da, okuduklarımız da boyut değiştirecektir.

Bildiğim kadarıyla, şiirde çeşitli dönemlerin belli eğrileri vardır. Bunlar ortaya çıkar, şiiri ve şiirin anlatım olanaklarını, dilin kullanım tekniklerini, araçlarını zenginleştirirler. Bunların bazıları uca götürülmüş, geleceği olmayan, malzemesi geleceğin şiirine kalamayacak döneme özgü ataklardır; dönem geçince etkileri de, modaları da geçer; bazı eğilimler ve yeniliklerse, gelecek için gerçekten kullanışlı yapılar, araçlar ya da yöntemler bırakır. Bütün sanat disiplinleri gibi, şiir de, zamandan yük alır ve sonra zamanla yüklerinden kurtularak sadeleşmek ister.

Zamandan ne aldığımız ve zamana ne verdiğimiz sorusu, yapıtların varlık sorusudur bana kalırsa... Bazen gözümüzün önünde duran apaçık bir dize, nicedir kayıp bir kara kutu gibi hayatımızı kurtarabilir, bütün mesele o hayata hangi anlamları verdiğimizdir. Yoksa niye şiirle uğraşalım?

Ozan bence karanlığımızdaki duyguları ortaya çıkartıp aydınlatan insandır. Bu nedenle ozan, yeni bir şey ekleyebilmek için çok okumalı ve bu karanlığın nereye kadar aydınlatıldığını iyi bilmelidir. Ayrıca şiir, hiç bir şekilde düz yazıyla ifade edilemediği zaman şiirdir. Ozan bunu becerebilen insandır.

Jordi Virallonga *(Barcelona, 1955)*

SERDAR ÇELİK

Barcelona Üniversitesi, İspanyol Filolojisi doktorlarından. Virallonga ozan kimliği ile "Barcelona Şiir Kulübü" kurucularından olup halen kulübün başkanlığını yürütmektedir. Günümüz İspanyol ozanlarının en popülerleri arasında yer alan ozanımız; İtalyanca, Fransızca, Portekizce ve Katalanca'dan şiir çevirileri de yapmaktadır. Yayınlanmış eserleri arasında: *"Saberte"* (Seni Bilmek), *"Perimetro de un dia"* (Bir Günün Perimetresi), *"Los poemas de Turin"* (Turin Şiirleri), *"El perfil de los pacificos"* (Pasiflerin Profili) *"La vida es mentira, no obstante va en serio"* (Hayat Yalan, Onun İçin Ciddi), *"Cronicas de usura"* (Çıkarcılık Makaleleri) sayabileceğimiz önemli şiir kitaplarındandır.

Ozanımız, son eseri *"Cronicas de usura"* ile geçtiğimiz yıl, İspanya'nın 30 yıllık geçmişe sahip seçkin edebiyat ödüllerinden "Irun Şehri Edebiyat Ödülü"ne şiir dalında hak kazanmıştır. Bu şöylesi ile yayınladığımız şiirleri adı geçen kitaptan alınma olup, ozanın Türkçe'de yayınlanan ilk şiirleridir. Eserleri şu ana kadar İtalyanca, Portekizce, Fransızca ve İngilizce olarak yayınlanan ozanımızın dizelerini, Sn.Adnan Özer ve Öküz Dergisi sayesinde okurlarımıza Türkçe olarak ulaştırmanın coşkusunu sizlerle paylaşıyorum.

Son kitabınızı okuyup sizinle sohbete başlayan herkes gibi ben de, başınız sağolsun, eşinizi ne zaman, nasıl oldu da bu genç yaşta kaybettiniz diye başlayacağım.

- Ben de herkesi yanıtladığım gibi yanıtlayıp: Tanrı karıma uzun ömür versin de bu doruklarında yaşadığım onsuzluk duygusu sadece bu kitabın dizelerinde kalsın diyeceğim.

Bir ozan için sevdiğini imajında öldürmesi, o insan için duyabileceği en ulu aşk heyecanını hissedebilmek için midir, yoksa ayrı bir nedeni mi var?

- Bence ölüm aşktan çok daha önemli. Ölüm olmasa hayatın anlamı kalmazdı. Anı anına ve bu kadar yoğun yaşama çabamız hep ölüm sayesinde. Ölüm olmasa, bilmiyorum, bu kadar çok şey yaşamaya çaba sarfeder miydik. Ayrıca ölüm sanki sonsuzluğa açılan bir kapı, karanlığın sonundaki sonsuz bir ışık gibi. Ne sevgi ne aşk, hiçbir duygu sonsuz değil. Yaşamdaki hiçbir duyguyla bir insanı sonsuzlaştıramıyoruz. Sadece ölüm sonsuzlaştırıyor insanı. Onun için karımı bu düşünceyle imajımda öldürdüm.

Bu kadar hayat dolu, bu kadar neşeli, bu kadar canlı bir insanın ağzından ölüme övgü dolu laflar duymak...

- Ben ölümü övmüyorum sadece onun edebiyattaki önemini vurgulamak istiyorum. Ayrıca ben çocukken çevremdeki insanlarda aşkın ve sevginin izlerini göremiyordum. Ama dedemin alnındaki kırışıklarda ölümün izleri belirmeye başlamıştı. Gerçi ben de Quevedo'nun* bir şiirinde "doğmak ölmeye başlamaktır" dizesini okuyuncaya kadar bunun farkında olmadım. Bu dize benim için dönüm noktası oldu. Zaten Quevedo'nun şiirinin benim hayatımda önemli izleri vardır. Ben aşkı da ilk defa Quevedo'nun şiirinde tattım.

Peki şiiri ilk defa ne zaman tattınız hatırlayabiliyor musunuz?

- Evet evet, hem de çok net. Ama bunu açıklamak için önce biraz dedemden bahsetmem gerek. Dedem Franco nasyonalistleri, tarafından aranan bir cumhuriyetçiydi. Devrine göre çok kültürlü çok okuyan ve çok az konuşan bir insandı. Hatta o kadar az konuşuyordu ki bana hiç konuşmadan çok büyük bir sabırla satranç öğrettiğini hatırlıyorum. Durmadan okurdu. Ben de karşısına oturur elime bir kitap verir, hiç anlamadığım halde yüksek sesle okumamı isterdi.

Kaç yaşlarındaydınız o zaman?

- Sekiz..dokuz. Bir gün dedem elime bir bahçıvan küreği verdi, kendisi de merdiveni aldı, bahçenin sonuna doğru yürümeye başladık. Komşunun duvarına gelince merdiveni dayadı ve komşunun bahçesine atlamamı istedi. Kendisi de peşimden. Zengin ve falanjist olan komşumuzun evi bir korunun içindeydi. Dedem bir ağaçtan adımlayarak bana bir yeri işaret etti ve kazmaya başladık. Çıka çıka torbalar dolusu kitap çıktı. Hemen hemen hepsi Katalancaydı...

Evde konuştuğunuz lisan Katalanca mıydı?

- Evet ama o zaman Katalanca yasak olduğundan, dedem kitaplığı için bu çözümü bulmuştu. Bana sadece iki tane kitap alabileceğimi söyledi. Onları okuyunca tekrar değiştiriyorduk. Aldığım kitapların hepsi hemen hemen şiir kitaplarıydı. Bana kitapları kimseye göstermememi söylerdi. Ben uzunca bir süre Katalanca olduklarından değil de, şiir olduğu için yasak olduğunu zannetmişimdir. O dönemde şiirleri gizli gizli okumak sanki şiirin gizli okunması gerektiği imajını bende uyandırmıştır. Hâlâ şiiri gizli saklı okumak tutkularım arasındadır. İşte şiiri ilk tatmam bu şekilde olmuştur.

Kimleri sayabilirsiniz o yıllarda okuduğunuz ozanlardan?

- Ausias March en başta gelir. Onun "kanto"ları o yılların defalarca okuduğum kitaplarındandır. Gerçi daha çok o yıllarda okuduğum şiir kitapları genellikle Katalan halk türküleri, anonim halk edebiyatı ve hatta özdeyişler kitaplarıdır. Yine o yıllarda okuduğum ve daha sonra tuksal bir kitap gibi yanımda taşıdığım "En iyi 1000 İspanyol şiiri antolojisi"dir.. On dört.. On beş yaşlarında zevkle okuduklarım arasında **Antonio Machado, Becquer, Quevedo, Lorca, Byron, Aragon, Rimbaud vs.** gibi isimleri sayabilirim.

Bu bir kez daha, İspanyollar'ın deyişiyle "bagajın yüklü olması"nın yani edebiyat birikiminin çok olmasının bir ozana katkısını gösteriyor.

- Tabii. Mesela klasikler, bunlar zorunlu literatür, mutlaka okunmalı. Şimdiki neslin genç yazarlarının düştüğü yanlış bu. Klasikleri okumuyorlar. Eğer sen klasikleri okumamışsan buna yeni bir şey ilave etmem çok zor. Sanatta bunun örnekleri çok fazla. Mesela Cervantes İspanyol klasik suvari literatürünü çok iyi tanımasaydı "Don Quijote" gibi bir dünya klasiği yaratamazdı. Veya Dali klasik resmi o kadar iyi özümliyebilmiş olmasaydı onun sürrealizmi bu kadar etkili olamazdı.

Ve Şimdi Hayatsın Benim İçin

Henüz ismini bile söylemedin bana,
bilmiyorum hangimiz
ne söyledi, ne yaptı,
herhangi birini oluşturuyorsun
sokaktan,
öbür adamdan, yaşama zorundan.
nerdeyse hiçbir şey bilmiyorum senden
ve şimdi hayatsın benim için.

Yani bu teoriyi şiire uyguladığımızda sizce, klasik kafiyeli şiiri özümsemeden bir ozan serbest şiir yazamaz veya...

- Bu kadar kesin bir kural koymakla birlikte bunun benim için böyle olduğuna inanmıyorum. Ben şimdiye kadar 2000'in üzerinde sonat yazmışımdır. Ama hiç birini yayımlamıyorum. Çünkü benim çizgim serbest dizin ama mesleği şair olan birisinin klasik şiir yazmasını bilmesi gerektiğine inanıyorum.

Herkes yaşamının belli bir döneminde mutlaka bir kaç dize bir şey yazmıştır ama ozan değildir. Ozanı bu insandan ayıran özellik nedir sizce?

- Birisi şiir yazmak, öbürü şiir yayınlamak. Bence herkes şiir yazabilir. Ama binlerce defa söylenmiş bir şeyi bir defa daha söyleyen için kitap basıp bir hektar ağaç kesemeyiz. Ozan bence karanlığımızdaki duyguları ortaya çıkartıp aydınlatan insandır. Bu nedenle ozan, yeni bir şey ekleyebilmek için çok okumalı ve bu karanlığın nereye kadar aydınlatıldığını iyi bilmelidir. Ayrıca şiir, hiçbir şekilde düz yazıyla ifade edilemediği zaman şiirdir. Ozan bunu becerebilen insandır.

Son olarak Türk edebiyatı hakkında bir şeyler söylemenizi istesem...

- Türk edebiyatını İspanya'da çok az tanıyoruz. Sadece iki dev isim aklıma geliyor: Nâzım Hikmet ve Yaşar Kemal. Bir de senin keyifli olduğun zamanlarda bizlere çevirdiğin şiirler çok lezzetli, burdan anlıyorum ki, Türkiye'de çok büyük bir potansiyel var ama henüz bizler için saklı bir hazine sandığı gibi.

Çok teşekkür ederim bu değerli sohbet için.

- Ben sizlere teşekkür ederim benim sesimi Akdeniz'in öbür ucuna taşıdığınız için.

** 17.Yüzyılın büyük İspanyol şairi. 'Altın Çağ' olarak bilinen dönemi oluşturan edebi kişiliklerden.*

Hep Lüksten ve Beklentiden Konuşurdun

Hep lüksten ve beklentiden konuşurdun
ve onlarda harcadın bütün zamını
ve benim kafamı.

Şimdi ne işine yarayabilir bu kadar çaba,
bu kadar mesai, o kadar sinir birikintisi,
hafta sonları bile senin olmadıktan sonra,
zaten burda fakirliği paylaşmaktan
başka ne yapıyoruz ki.

Görüyorsun hiç değişmedim, sana
düşündüklerimi söylüyorum
hani o geçen gün yaptığım
(gerçi her gün yapıyordum ya):
geç çıktım yine dersten ve senin
etekliğini hediye ettim
burda bana bıraktıklarınla baş
edebilmek için
hani o kız arkadaşın var ya hâlâ seni
çok seven
ona biraz şevkat ve para karşılığı

Sonuçta, sana ne söyleyebilirim ki başka;
rahat ve yerleşik bu ipotekli evde
buzdolabına, güneşe ve tablolara
bakarak seyahat ediyorum,
hani o güçlü ve azgın olmasını
beklediğin çiçek
güneşten dantel örsün diye ve mandalin
bilemiyorum çürüdüler mi, bilemiyorum
anlıyamıyorum onları,
zaten düğümler, iğneler ve şişeler
arasında yaşıyorum
develer bile girecek olsa ne önemi var ki.

E-mail: scelik@logiccontrol.es

Aksamsefası

Okuduğum Kitaplar

METİN CELÂL

NÜ PERİDE
HAKAN AKDOĞAN (Can yay.)

"Koca bir duvar taşıyordun yüreğinde kimsenin aşamayacağı, aşmaya cesaret edemeyeceği. Dışa karşı güçlüydü, ama içe, kendi yüreğine yıkılmak üzereydi. Anılarla örülmüş, acılarla harçlanmış bu duvara tırmanmak, onu aşabilmenin ilk şartıydı. Vazgeçmek kolaydı, ertelemek de. Ama tırmanmaya başladın mı bitirilmeli! Çünkü her seferinde acımasız bir geriye dönüş vardı. Bıraktığın her sefer bir başlangıca gebeydi. Bir aşsaydım bu duvarı benim olacaktın, kucaklayacaktın beni. Kırgınlıkların, korkuların eriyip gidecekti, hepsi benim olacak, bana geçecekti. Ben kıvranacaktım, ben acı çekip işkencelere gönüllü katlanacaktım senin yerine, sen bilmeden."

Hakan Akdoğan, 1971 doğumlu, genç bir romancı. **Nü Peride** ilk eseri. Bu romanla Yunus Nadi ödülünü kazanmış. Bütün bu bilgiler kitabın kapağında ve ilk sayfasında olmasa usta bir yazarın olgunluk dönemi eseri diyebileceğimiz bir roman **Nü Peride**. Aşkları anlatıyor. Zamanlar, mekanlar değişse de aşkların yolaçacağı felaketleri, tutkunun insanı nerelere, ne felaketlere götüreceğini anlatıyor.

KÜTÜPHANEDEKİ HIRSIZ
LAWRENCE BLOCK
(Çev. Mehmet Harmancı, Oğlak yay.)

"Sahaf - Hırsız"ımız bu kez bir polisiye romanın peşinde. Raymond Chandler'in Dashiell Hammett'e imzaladığı Büyük Uyku'nun ilk baskısının... Bu uğurda evi barkı terkedip, bir kış tatiline çıkmaya bile razı oluyor. Üstelik cinsel tercihini kadınlardan yana yapan kıza arkadaşı ve kedisi de var yanında. Yani kadro tamam. Eksikler de kitabı çalmak amacıyla gititkleri sonradan otel haline getirilmiş şatoda tamamlanıyor. Cinayetler başlıyor. Bernie Rhodenbarr polisiyelerinin klasik havalarına alışanlar için biraz farklı, daha çok Agatha Christien vari gibi gözükse de bildik tadları veriyor.

ISADORA
MAURICE LEVER (Afa yay.)

Isadora Duncan, 1877 - 1927 yılları arasında yaşamış, "Sınır tanımamacasına yaşamayı" hayat felsefesi edinmiş bir dansçı. Dünyanın en büyük dansçılarından biri, belki de birincisi. On yaşındayken içten gelen bir duyguyla, hiç ders almadan dans etmeye başlayan Isadora, klasik balenin kalıplarını kırıp kendine has bir tarz geliştirmesiyle de dikkati çekmiş, önemsenmiş. Çok hareketli, ülkeden ülkeye, kentten kente süren bir yaşam. Aynı hareketlilik ruhsal dünyasına ve aşk hayatına da yansıyınca fırtına hızıyla yaşanmış bir hayatla karşı karşıya olduğunuzu anlıyorsunuz. Başarılı bir kadın. Geride değil, hep önde.

HOŞGÖRÜ ÜZERİNE
MICHAEL WALZER
(Çev. Abdullah Yılmaz, Ayrıntı yay.)

"Hoşgörü bizatihi hayatı sağlar çünkü baskı genel olarak ölümün yoldaşıdır; ve hoşgörü ayrıca ortak yaşayışlara, içinde yaşadığımız farklı cemaatlere can verir. Hoşgörü farklılığı mümkün, farklılık da hoşgörüyü zorunlu kılar."

Michael Walzer tanınmış bir siyaset bilimci. Hoşgörüyü de barış içinde birarada yaşama sanatı olarak kabul ediyor. Bu açıdan toplumsal yapıya bakıyor. Hem teorik bazda, hem de günümüzün devlet yapılanmaları örneklerinde konuyu ele alıyor. Türkiye'de yaşayanlar ve işlerin neden yolunda gitmediğini araştıranlar için önemli bir kitap. Çünkü Anadolu'da varolduğumuzdan beri birarada yaşamayı deniyoruz. Ama bir yandan da tek kalmanın, ulus devlet olmanın yollarını arıyoruz. Bir zamanlar farklı kültürler olarak birarada yaşamayı becermiş bir toplum olarak herhalde son yüzyılda "hoşgörüsüzlük"ün en uç sınırlarının neresi olduğunun arayışıyla geçiyor hayatımız. O anlamda da bu kitap bizim bazı şeyleri anlamamızda daha önemli bir konuma geliyor.

ANNE BEN BARBAR MIYIM?
LALE MÜLDÜR (Patika)

"Bilnmeyen bir dünyada gizli bir taş arıyordum. bütün yollar istanbul'a çıkıyordu. şeyin sayesinde, onun... filhakika arkamda biri vardı galiba. hızımı artırıp EVREN bloklarına saptım, önümden yeşil/beyaz bir at geçti. ay çıktı. filhakika yanımda madeni bir flüt getirmiştim. arka cebimden aynamı çıkardım baktım beethoven gibiyim. işte böyle 30 milyonun 30 milyonu kovaladığı bir kentte bir sanatçının bir dedektif olarak portresi gibiydim. şeyin sayesinde, onun... ağzından saçtığı incilerle yaklaştığını görebiliyordum....." **Lale Müldür**, gerçek bir şair. Şairliğinin yanına başka bir sıfat koymayanlardan. O nedenle de ne yapsa, ne yazsa şiirle ilişkili oluyor. Şiire ilişkin oluyor. Yazılarından, söyleşilerinden oluşan bu kitabı da bu anlamda okumak gerek. **Lale Müldür**'ün şiirine, entelektüel yapısına yaklaşmada bir aracı olarak. O anlamda da başarılı bir kitap. Çünkü, ister istemez düzyazıda şair bazı gizlerini ele vermek durumunda kalıyor.

KEDİ KÖPRÜSÜ
HALUK LEVENT (Gendaş yay.)

"Biz hep düşlerimizde yaşıyoruz; bu çocukluğumuzun temizliği ve saflığı. Ben Haluk Levent olarak çocukluğumu yaşamak istedim. Çünkü çocukluğumda böyle düşler kuruyordum ve düşlerime sadık kaldım. Geçenlerde ölen Meksikalı büyük şair Octavio Paz "Kurduğunuz düşe yaraşmaya çalışın" der. İnsanlara hele çocuklara yardım etmek için başarı istemek, insana yakışan bir düştür."

Haluk Levent değişik bir şarkıcı. Yardımseverliği ile tanınıyor. Dünyada en çok yardım konserine çıkan sanatçı olmak gibi bir hedefi var. Diğer yandan da farklılığını koymuş, kendine has bir tarz oluşturmuş, türküden rock'a doğru giden, araştıran bir sanatçı. Her şeyin geçici olduğu bir müzik ortamında kalıcı olmaya çalışıyor. "**Kedi Köprüsü**"nde küçük anekdotlarla kendini, ne yapmaya çalıştığını, hedeflerini anlatmaya çalışıyor. Özellikle kendisini sevenlerin kafasına takılan sorulara içten cevaplar vermeye çalışıyor.

NÂZIM HİKMET
TURGAY FİŞEKÇİ (Kavram yay.)

"sığınaklara da inmedim gece yarıları
yollara da düşmedim pike yapan uçakların altında
ama sevdalandım altmışıma yakın
sözün kısası yoldaşlar
bugün Berlin'de kederden gebermekte olsam da
insanca yaşadım diyebilirim
ve daha ne kadar yaşarım
başımdan neler geçer daha
kim bilir"

Dolu dolu yaşamış bir şair. Savaşlar, aşklar, hapishaneler, mücadeleler, sürgünlük yaşamış... Onun "efsane şair" oluşunda eserleri kadar yaşadıklarının da payı büyük. Devletin hoşgörüsüzlüğünün en büyük kurbanlarından biri... **Turgay Fişekçi**, bu kısa biyografi çalışmasında, 96 sayfada bu büyük şairin hayatının en büyük dönemeçlerinde ve ince ayrıntılarında dolaşıyor. Fotoğraflarla, alıntılarla, şiir parçalarıyla bu büyük maceranın renklerinin daha net görünmesini sağlıyor. Özellikle Nâzım Hikmet'le sadece şiiriyle tanışmış okuyucu için onun yaşam öyküsünü fazla çabalamadan, yorulmadan öğrenmek için iyi bir avantaj.

Bir Kitaptan Bir Şiir

PELERİN

yüzünü ben saklıyorum, sakın düşme
bir daha düşme, küçük tebessüm valsi,
oyunda kalmış bir kıza geciktikçe
her anneyle yeniden vedalaşıyorum

aşkı sen kazandın küçük kız
ama aşk dolduramaz bu güzelliği
uçuruma vaktin yoktu, yürüyüp gittin
aramaya vaktin yoktu, bulmaya gittin
çocukluk uykularından düşen pelerinini

yolcusu küçük bir kız olan balkonlar
düşleri yaşayanın değil düşleyenin adresi,
ondandır açılan bir yaraya alışmak
kimselere açılmayan bir gülü besler gibi

aşktan yeni çıkmış bir intihar annesizdir
herkes birbirinden kaçar, konuk gidilir
ve balkon kimseyi almaz olur güzelliğine

çünkü anılarla ölmeyecek kadar eskidir
güz balkonlarında bir düşün içgeçirmesi

aşkı sen kazandın küçük kız ve güzelliğin
bir vedayı kazanacak kadar tehlikeliydi.

Haydar Ergülen
(Andaç 1998'den, Altın Portakal K.S.V. Yay.)

Bir Kitaptan Bir Bölüm

Junk, "kötü" virüsün temel formülüne dayanır: Gereksinimin Cebiri. "Kötü"nün yüzü her zaman, mutlak gereksinmenin yüzüdür. Bir uyuşturucu düşkünü, uyuşturucuya mutlak gereksinim duyan bir adamdır. Belirli bir sıklık aşıldığında, gereksinim kesinlikle hiçbir sınır ya da kontrol tanımaz. Mutlak gereksinim sözleriyle: "Yapmaz mıydın?" Evet, yaparsın. Yalan söylersin, kandırırsın, arkadaşlarını ispiyon edersin, çalarsın, mutlak gereksinimi doyurmak için her şeyi yaparsın. Çünkü mutlak hastalık, mutlak mülkiyet durumundasındır ve başka bir biçimde hareket etme durumu yoktur. Uyuşturucu düşkünleri, yaptıklarının dışında hareket edemeyecek hasta insanlardır. Kuduz köpeğin ısırmaktan başka seçeneği yoktur.

William S. Burroughs *(Çıplak Şölen'den, Altıkırkbeş yay.)*

ÇIPLAK ŞÖLEN
WILLIAM BURROUGHS
(Çev. Üçel Birlik, Altıkırkbeş yay.)

"Çıplak Şölen asla unutamayacağınız bir ziyafet. Bu olağanüstü roman güldürücü bir vahiy, cehennem boyunca bir korku tren gezisi, en garip gezegenin en garip insanlarına, kendimize yönelik bir sürek avı." diyen **J.G. Ballard**, kitabın girişinde sözünü şöyle sürdürüyor; *"İlk bakışta Çıplak Şölen'de Burroughs'un haklarında sonuna kadar samimi olduğu yakından ilgili iki tema, uyuşturucular ve eşcinsellik egemendir. Metro şafaklarının ve ucuz otellerin manzarası, bir sonraki junk dozuna kadar uyuşmuş bekleyiş ve yakalanmaz bir cinsel mutluluk arayışı hep birlikte Burroughs'un 1950'lerde New York, Meksika ve Tanca'da içinde girdiği yaşamı anlatır."*

Çıplak Şölen, üstadın en önemli yapıtı sayılıyor. Kolay nüfuz edilemeyen, junk argosuyla örülmüş bir anlatımı var. Okunması büyük bir macera. Anlaşılan çevrilmesi de macera olmuş. Sonunda takma isim kullanan birine/birilerine nasip olmuş çevirmek. Oysa böyle önemli bir eserin çevirmeni de önemlidir. Yayınevine düşen ilk iş bunu açıklamak. İkincisi, kitabı her zaman kullandıkları o nefis üçüncü hamur kağıtlarından vazgeçip neden gereksiz yere birinci hamura bastıklarını ve kitabın sayfalarının daha ilk açışta niçin sapır sapır döküldüğünün hesabını matbacıya sormak. Böyle bir başucu kitabının sayfaları tek tek elimizde kalırken, kulağımızın Antalya'nın Lara'sından (Kaybedenlerin yeni mekanı) Burroughs'vari bir çözümün sesiyle dolmasını bekliyoruz.

SENİLİTA
ITALO SVEVO (Çev. Gül Işık, Can yay.)

Italo Svevo, az yazmış öz yazmış yazarlardan. Toplam üç yapıtı var. Geçtiğimiz yıllarda Türkçe'de yayınlandığında da büyük ilgi toplayan **Zeno'nun Bilinci** başyapıtı sayılıyor. Ama **Senilita**'da onun kadar sevilmiş. Bazı eleştirmenlerce en önemli yapıtı sayılmış. *"Yaşlılık"* alt başlığını taşıyan **Senilita**'yı kitabın girişinde çevirmen **Gül Işık** şöyle tanıtıyor; *"Konuya gelince, Senilita, olabildiğince yalındır, ağaçlara, duvarlara kazınan türden bir bildirme tümcesiyle özetlenebilir: Emilo, Angiolina'yı sevmektedir. Ama kurgu, Svevo'nun imzasını taşıyan her yapıtta olduğu gibi anlık olayların ötesinde, iki noktada düğümlenir; birincisi, Emilio, öteki iki romanının başkişileri olan Alfonso ve Zeno ile aynı hamurdandır, yaşam kavgasında yaya kalmış, kendi tutkusu karşısında bile çaresiz bir kişi, yeteneksiz, 'beceriksiz biri'dir; ötekisi yaşamdır, olanca garipliği, tüm 'özgünlüğü' ile, yaşamın ta kendisi, Svevo'nun ömür boyu eksilmeyen gençlik tutkusu, Schopenhauer'in deyişiyle 'can sıkıntısı ile acı arasında gidip gelen bir sarkaç."*

GÜÇLÜ KİŞİLİKLER
TIM KIMMEL (Çev. Gözde Belendir, Beyaz yay.)

İktidar, güç kullanımı, baskı, tehdit.... insan ilişkilerinde kolayca aklımıza gelmemesi gereken, (en azından öyle olmasını arzu ettiğimiz) terimler, ama aynı zamanda hayatın gerçeği de onların üzerine kuruluyor. Bir çok psikolojik rahatsızlığın, hayattaki başarısızlıkların ve en önemlisi mutsuzluğumuzun temelinde insan ilişkilerinde yaşadığımız birbiri üzerinde egemenlik kurma tutkusu yatıyor. Bu işin başladığı yer de aile. Baskıcı anneler - babalar hayatımızın geleceğimizin belirleyicisi oluyor. Onlar psikolojik rahatsızlıkların, uyumsuzlukların tohumlarını ekiyor. **Tim Kimmel**, işte bu güçlü kişiliklerin bizlere neler yaptığını

Aksam.com.tr

araştırıyor. **Kimmel**, kitabını şöyle tanıtıyor; *"Bireylerin sevdikleri ve güvendikleri insanlar tarafından tutsak alınıp, içten içe kuşatıldığı ilişkileri anlatıyor. Ve bu kitap zarar verenler kadar zarar gören insanların da, aşırı kontrolün nasıl insan ruhunu öldürdüğünü anlamalarını sağlamak amacıyla yazıldı. Her iki tür insana da anlayış ve umut telkin ediyor."*

ANNE BABADAN BOŞANMANIN ÖZGÜRLÜĞÜ
HAROLD H. BLOOMFIELD
(Çev. Ayfer Çelebi, Kuraldışı yay.)

Aile ilişkileri, anne - baba ile çocuk olarak bizlerin kurduğu ilişki üzerine bir kitap daha. Anne baba ile kurulan ilişkiden kurtulmanın, onlarla iki yetişkin olarak ilişki kurmanın olgunlaşmamızın en önemli adımı olduğunu anlatıyor yazar. Anne - babamızla ilişkimizi dönüştürmemizin bizim mutlu ve doyumlu bir insan olma yolunda ilerlememizin bir işareti de olacağını söylüyor. *"Kendi hayatınızın dizginlerini tutmak demek, hayatınızda bir değişim yapabilmenizi sağlayacak yaratıcı gücünüzü özgür bırakmak demektir. Anne babamızla barışık olmak insan yaşamının çekirdeğidir; yüreğin sevme ve sevilme macerasıdır. Eğer dünyada barış istiyorsak, önce kendimizle ve ailemizle barışı bulmalıyız."*

RUH HÂLİ
CÜNEYT ÖZDEMİR (Parantez yay.)

Cüneyt Özdemir, yazılarını - denemelerini **"Ruh Hâli"**nde toplamış. **Cüneyt Özdemir** kitabın girişinde yazılarını şöyle tanıtıyor; *" bu yazılar yıllardır susmak bilmeyen bir iç sesin yüksek oktavlı ritimlerinde ortaya çıktı. sözcüklerle ifade edilemeyen kimi duyguların çaresizliği yarım kalmış cümlelerde aşılmaya çalışıldı. genç bir kalbin coşkuları, kırgınlıklara karışırken çoğu cümle bu yüzden yarım bırakıldı."* Öküz dergisindeki yazılardan derlenen **"Ruh Hâli"**nde **Cüneyt Özdemir**'in deyimiyle ilginç konular bulmak gibi bir kaygı yok. **Özdemir**, bir "köşeyazarı" ya da "kanaat önderi" olmak arzusunda da değil. Aksine hem içerikte, hem de biçimde yazarın ruh hâli'ni yansıtan bir arayış duygusu var. **Cüneyt Özdemir**, Afganistan'dan, New York'a dünyanın tüm sokaklarında dolaşırken kendi iç dünyasında da maceralı bir yolculuğa çıkmış.

ALLAHSIZ GENÇLİK
ÖDÖN VON HORVATH
(Çev. Burhan Arpad, Assos yay.)

Çağdaş Avusturya edebiyatının tanınmış adlarından **Ödön Von Horvath**. Almanca'nın usta çevirmenlerinden **Burhan Arpad**'ın Türkçe'ye kazandırdığı bir roman **Allahsız Gençlik**. Assos yayınları ilk yayınlandığında ülkemizde çok ilgi toplamış bu romanı tekrar yayınlamış. **Horvath**, Hitler dönemi gençliğini, Hitler'in gençlik örgütünü anlatıyor. Gençlerin nasıl parti - örgüt emrine girdiğini, nasıl bağlandıklarını ve her emri itirazsız yerine getirdiklerini örnekliyor. İsyan edeceğim derken, anne babama, aileme karşı çıkıp özgürlüğüme sahip olacağım derken nasıl başka bir otoritenin emrine girdiklerinin öyküsü. Evrenselliği de buradan kaynaklanıyor herhalde. Çünkü hemen her toplumda gençlik böyle yönelimler içinde. Günümüzde de bunu yaşıyoruz.

GÜZ HER ŞEYİ BİLİR
HULKİ AKTUNÇ (Oğlak yay.)

"Soru yıllar yılı oydu yüreğimi, burguladı beynimi... Niçin başlardım bir kitabı okumaya? İsabet buyurdunuz. Öncesi için başlardım gerçekten. Berisi için girişirdim. Anlatılmazlık değil miydi o! Anlatılamazlık, anlatılamazlığın meydan okuması, kedinin yılda üç kez azması, kurdun uluyuşları, boğaların homurtuşu değil miydi? Öyküleri, o öykünün öncesi için başlardım okumaya. Zamanın o öykü ile koparılıp bize sunulan parçasıyla yetinemezdim. Berisini arardı, aramakla kalmaz, hafiyeler gibi araştırırdı, ötesini, berisini ortasını o toy belleğim..."

Hulki Aktunç, belki de biz okuyucularına uzun gelen bir aradan sonra sıcak bir yaz günü güz öyküleriyle geldi. Çoktandır öykülerini okumuyorduk. Şair kimliğini daha çok sahiplenmişti. Usta, değişik, dil canbazı bir öykücü olduğunu unutturmak istiyordu sanki. Yeni kitabı **Güz Her Şeyi Bilir**, tamamını ilk kez okuduğum öykülerden oluşuyor. Bilmiyorum, dergilerde yayınlandı mı? Ama ilk okumanın tadını veriyor. Belki de kitabın bütünündeki güz havası bunun nedeni. Sıcaktan bunalırken güzü okutturuyor **Hulki Aktunç**.

Bir Kitaptan Bir Cümle

Oysa güz, o piç sonbahar, pis güz, bir gün sessizce içine alıveriyor seni. Oldubittileri sevmezmişsin, kimin umurunda.

Hulki Aktunç *(Güz Her Şeyi Bilir'den)*

En Çok Güldürenler

1. **Robinson Crouse ve Cuma**, Gürcan Yurt (Lemanyak yay.)
2. **Yine mi Yazılı Var**, A. Gülüm - K. Gönen (İletişim yay.)
3. **Martin Mystere**, Periler Ülkesi (Doğan Egmond)
4. **Dünya Mizahından Süper Espriler**, Cabir Alacatlı (Bulut yay.)
5. **Salacak Öyküleri**, Tekin Aral (Parantez yay.)
6. **Spiru New York'da**, Tome-Janry (İnkilap Kitabevi)
7. **Garfield, Bir Çılgının Maceraları**, Jim Davis (Aksoy yay.)
8. **Red Kit, Missisipi Köprüsü**, Morris (Milliyet yay.)
9. **Kötü Kedi Şerafettin**, Bülent Üstün (Lemanyak yay.)
10. **Akacak Mecra Bulamadım**, Güneri İçoğlu (Leman yay)

Bu liste Beyoğlu Komikçi Dükkanı verilerine dayanılarak hazırlanmıştır. Sadece, mizah, karikatür ve resimli roman kitaplarını içermektedir.

Dergiler

RÜZGÂR

Genç kuşağın atak şairlerinden **Murat Koçak** ve "çocukluk arkadaşım" **Eren Aysan**'ın birlikte çıkardıkları bir dergi **Rüzgâr**. *"Şiir - Yaşam kitabı"* olarak adlandırmışlar *Rüzgâr*'ı. Şiir bölümü de oldukça kuvvetli. **Haydar Ergülen, Adnan Satıcı, Orhan Alkaya, Adnan Azar** gibi şairlerden şiirler, **Mehmet H. Doğan, Roland Barthes, Eray Canberk, Cihan Oğuz** gibi yazarlardan yazılar, çeviriler var. Adresi; Gülden sok. 12/5 Güvenevler - Ankara.

DÜŞE YAZA

Ankaralı bir dergi, ikinci sayısında. **Kuvvet Yurdakul, Devrim Dirlikyapan** gibi tanıdık adlar yayınlıyor. **Serhan Sözdinler, Serap Erdoğan, Özlem Sezer, Baha Önem** şiirleriyle, yazılarıyla katılmışlar. Gençlerin çıkardığı, genç bir dergi. Gençliğine yakışır biçimde tartışmacı. Biraz da mahçup. Eleştirdikleri kişilerin çekinmeden adlarını vermeleri gerek. Yoksa tartışmanın tadı çıkmaz. Tek yanlı olur. Kimse üstüne alınmaz. Adresi; PK 470 Yenişehir - Ankara.

DENEYSEL OLUŞUM

Deneysel Oluşum beşinci sayısını **Üçüncü Tür Duygular** başlığıyla yayınlamış. Kapağın alt kısmında da **"Eşcinsellik Özel Sayısı"** ibaresi var. **Baki Koşar, Uğur İlhan, Cuci Han, Tufan Erbarıştıran, Coşkun, A. Yıldırım Öcek** yazılarıyla katılmışlar. Hem bu konudaki görüşlere, hem de olayı bizzat yaşayanların deneyimlerine, düşüncelerine yer veren yazılar...

Deneysel Oluşum'un adresi yok. Kitapçılara sormak gerekecek.

İNSAN

Antalya'nın sıcak kanlı dergisi **İnsan**, *"Şiir Defteri"* alt başlığıyla yeniden yayınlanmaya başlamış. Şiir üzerine yazılar ve şiirlerle dolu bir dergi. **Haydar Ergülen, Veysel Çolak, Ahmet İnam** gibi yazarlar, **Bahadır Bayrıl, Mahmut Temizyürek, Ruşen Hakkı, Enver Topaloğlu** gibi şairlerden ürünler var. Adresi; Akdeniz Kitabevi, Belediye İşhanı Kat 2, Antalya.

MİLLİYET SANAT

En eski kültür sanat dergilerimizden **Milliyet Sanat,** nedendir bilinmez yıl içinde şiire, öyküye, denemeye yüz vermez. Onda diğer sanat dergilerinde olduğu gibi şiire, öyküye yer yoktur. Sadece her yıl ağustos ayında bir istisna yaşanır. 1 ve 15 ağustos sayıları **"En Yeni Yapıtları"** başlığıyla yayınlanır. Nedense her iki sayıda da aynı kapak kullanılır, okuyucunun kafası karıştırılır *"bu yeni sayı mı değil mi"* diye. **Milliyet Sanat**'ın 15 Ağustos 98 tarihli sayısında da yine şiirler, öyküler yer alıyor. **Murathan Mungan, Ataol Behramoğlu, Hulki Aktunç, Sait Maden, Nazlı Eray, Abdülkadir Budak** gibi şair ve yazarlar eserlerini yayınlatmışlar. Anlaşılamayan bunların niye **"En Yeni Yapıtları"** olduğu. Yani **Milliyet Sanat**, diğer dergilerde yayınlanan eserlerin aslında şairlerin yazarların yeni yapıtları olmadığını, o dergilerin okuyucuyu kandırdığını mı söylemek istiyor?

*****Bana yazmak, kitap ya da dergi göndermek isteyenler için adresim; İstiklâl cad. 212 Alt Kat No.8, Beyoğlu - İstanbul**

Mevzu

KARA GÖZLÜKLÜLER

Özellikle İstanbul'un önemli caddelerinde, Etiler'de, Nişantaşı'nda, İstiklal Caddesi'nde zaman zaman kara gözlüklü insanlara rastlanır. Yazın sıcak günlerinde onların kapkara gözlüklerini mevsim normallerinden saymak mümkün. Ama asıl gariplik kara kışta, yağmurda, karda böyle kara gözlük takmış birine rastladığınızda oluyor.

Eskiden görme engelli vatandaşlarımız takardı bu tip kara gözlükleri.

Şimdi bir takım ünlüler ve ünlü olduğuna inananlar takıyor. Sorulduğunda verdikleri cevap, kolayca tanınmak istemedikleri... Kolayca tanınmak, caddede, sokakta halkın, hayranlarının gereksiz ilgisine muhatap olmak istemiyorlar. "Normal bir vatandaş" gibi gezip dolaşmak istiyorlar. O nedenle de kapkara camların, kara gözlüklerin arkasına sığınıyorlar.

Aslında karanlık, puslu bir havada kara gözlükle gezerek tanınmak istediklerini belirtiyorlar. Sokaktaki vatandaşa kara gözlüklerin ardında ünlü bir kişinin olduğunu bildiriyorlar. Onlar normal vatandaştan farklı. Bu durumlarını da damgalı eşek misali kara gözlükleriyle bildiriyorlar.

Ünlü olmak, ayırdedilmek insanın doğasında olan tutkulardan. Yaşadığımız dünya da bunu körüklüyor. Gazeteler, televizyonlar her gün yeni bir ünlü yaratarak aslında bu işin pek de güç olmadığını bildiriyorlar. Çıkarsanız Boğaz Köprüsü'ne, "intihar edeceğim" diye gürültü yaratırsanız akşam haberlerinde yeriniz kesin. Ama yarın kimse hatırlamayacakmış, önemli değil...

Bizde oldum olası ne idüğü belirsiz bir "sosyete" vardır. Bunların hayatta ne gibi bir başarı sağlayıp "sosyete" sayıldıklarını anlamak mümkün değildir. Ne çok zengindirler, ne de kültür sanat ya da spor hayatında belirli bir başarıları vardır. Hepsi orta karardır, vasattır.

Herhalde en büyük becerileri, Boğaz Köprüsü'nden atlamaya teşebbüs eden vatandaşlar gibi kendilerini kameraların önüne atma cüretkarlıklarıdır.

Bunlar, hayatlarını hep kamera önünde yaşarlar. Kamera önünde aşık olur, evlenir, çocuk yapar, kavga eder, ayrılırlar. Medyaya bu da yetmez olunca kamera önünde yemek yer, güneşlenir, denize gider, arkadaşlarıyla itişirler...

Toplam 200 - 250 kişiden oluşan bu kara gözlüklü sosyetenin her zaman meraklısı vardır. Bir takım kişiler bunlara özenir, bunlar gibi olmak ister. O nedenle de bunları yakın takibe alır. İzler. Yoksa Hafta Sonu gazetesi yirmi yıldır piyasada olmazdı.

İşi çığrından çıkartan televizyon denen nesne. Televizyonun en önemli niteliği her şeyi sonuna dek harcaması, tüketmesi. Bir gecede dört kanalda aynı anda "Televole" yayınlanmasının, magazinin ana haberlere kadar gelip, düğün haberlerinin ilk haber halini almasının nedeni de bu... Bir an önce tüketmek istiyorlar.

Tükenecek de... Bunu anlamak için bir gece kendinizi zora sokup Televole'lere bakmanız yeterli. Hepsinde aynı kişiler, aynı haberler... Sanki aynı program beş kanalda birden ortak yayında. Konu sayısı sınırlı. Fazla konu yok. Konuyu bulamayan muhabir kendisi yaratıyor. Programların kadrolu çalışanı haline gelmiş kara gözlüklülerle, Seda Sayan'larla, Hande Ataizi'lerle düzmece haberler, konular yaratılıyor, sözde "gizli" çekimler yapılıyor. Sibel Can'ın fazla kiloları böyle manşet oluyor.

Günlük gazetelerin, hem de en çok satanların kendi Hafta Sonu'larını kendileri yaratmalarıyla rezaletin doruk noktasına ulaşıldı. En çok satan iki gazete ve "en ciddi ve de dördüncü büyük gazete" olduğu iddiasındaki biri aynı anda magazin eki vermeye başladı. "Kuşe kağıda, lüks baskılı dergiler". Bunlarda da Televolelerle aynı bakış açısı, aynı anlayış hakim. Hepsi aynı anda aynı yayını yapıyor. Ortak yayındalar. Bir pazar günü 330 bin liranıza kıyabilirseniz rezaleti kendi gözlerinizle görebilirsiniz. Tabii sizin de gözünüzde kara gözlüklerden yoksa!...*

**(Son bomba da bu yazıya son noktayı koyarken patladı. Milliyet'de magazin eki veriyor. Bunda garip olan bir şey yok. Sürüye katıldılar. Komik olan derginin adı; "Paşa" okunuyor, ama yazılışı "Pasha"!.. Hakkı Devrim kulakların çınlasın!)*

Mustafa'nın Yaz Güncesi

GÜLAY BATUR

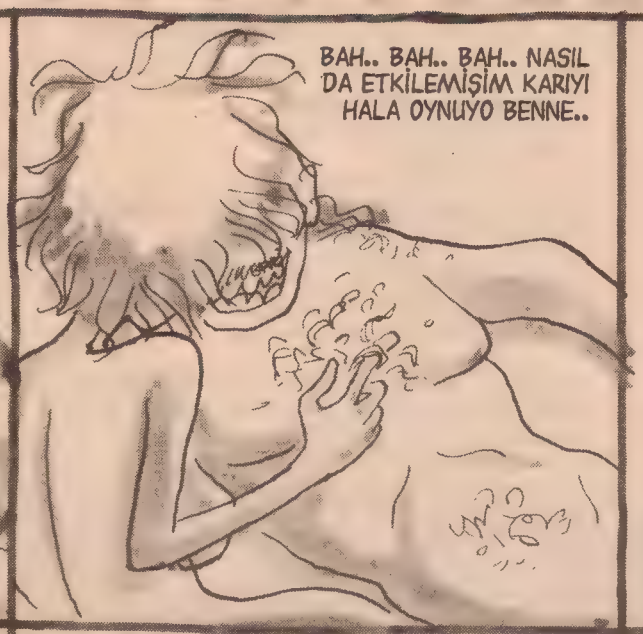

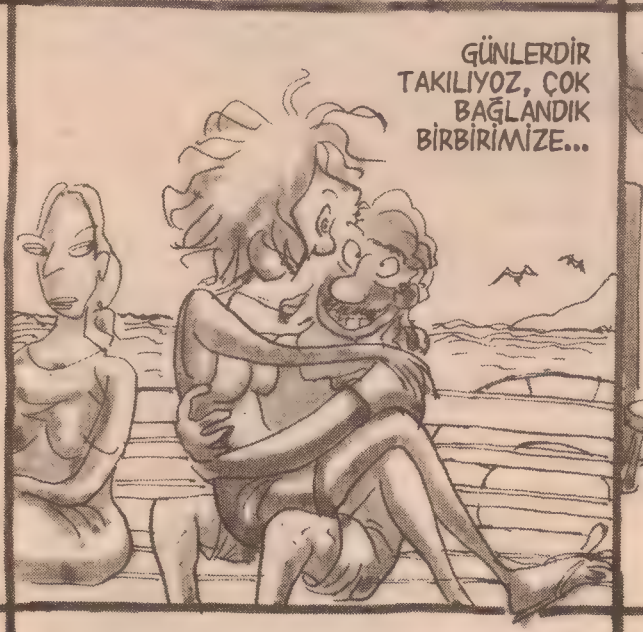

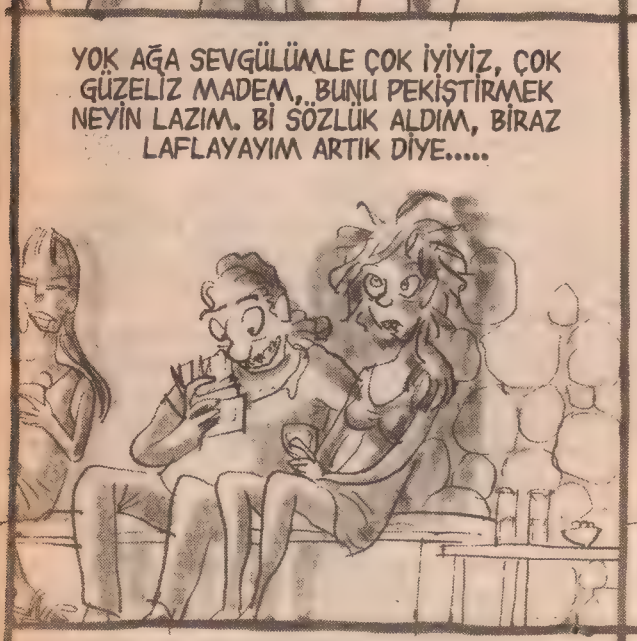

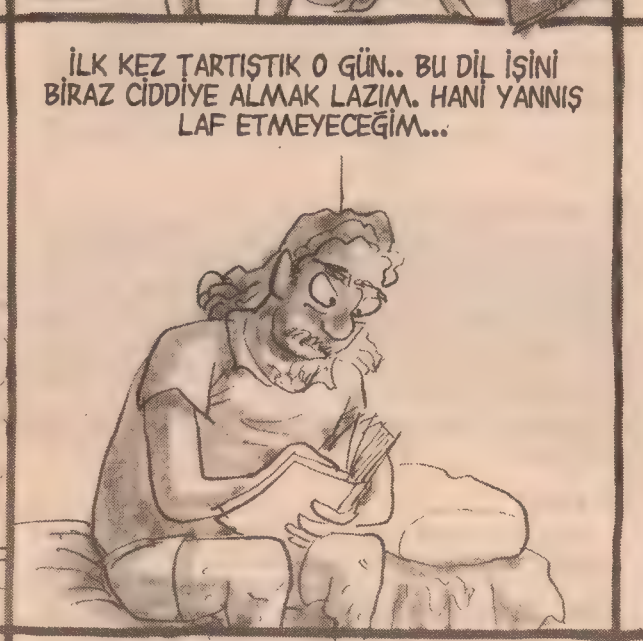

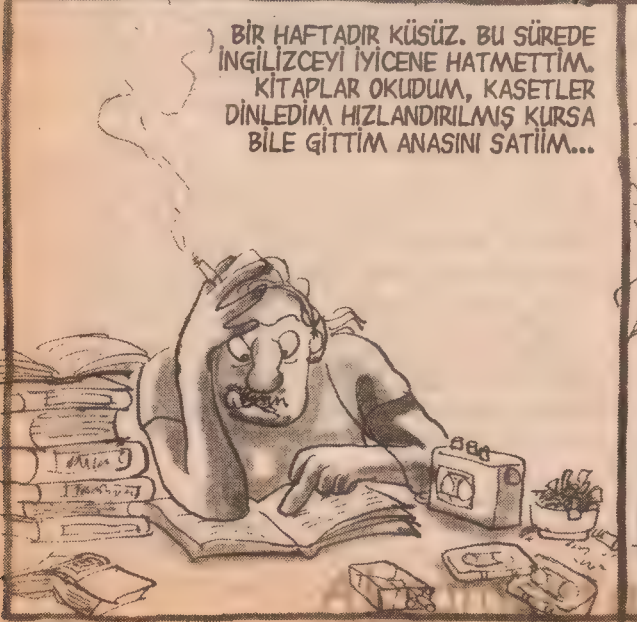

BUZAĞI

İstiklal Cad. İmam Adnan Sok. No:20 Beyoğlu-İstanbul

İğdişlik Üzerine...

Pek Sayın Öküz Dergisi okurları, bu makalemde sizlere iğdiş edilmenin yararlarından bahsetmek istiyorum. İğdiş edilmek lügat anlamı ile, husyeleri burularak kısırlaştırma ameliyesidir. Pek tabi bu ameliye erkek canlılara uygulanabilir.

Ancak, üzerlerinde bu ameliye uygulanan canlılar yalnız kısır kalmazlar, hayatları birdenbire değişiverir, herşeyi, her olayı renkli gözlüklerle görmeğe başlarlar. Onlar için artık gam kasavet, stres devri bitmiştir. Ne dişi özlemi, ne yavru özlemi diye birşey artık onlar için mevzubahis değildir. Kara sabana vurulsalar bile yorgunluklarını hissedemezler. En zor anlarında bile yüzlerine dikkatle bakılacak olursa, ahmakça bir gülümsemenin izleri görülebilir.

Stressiz, sıkıntısız ne güzel bir hayat değil mi? Şayet bizler de böyle bir uygulamayı kabullenirsek, ne enflasyon yüksekliği, ne % 20'lik maaş artışı, ne ekimde verileceği söylenen % 10'luk maaş artışının azlığı, ne ev kiralarının ödeme gücümüzü aştığı, ne demokrasiden yana şikayetlerimiz tamamen ortadan kalkacaktır. Böylelikle kadın-erkek eşitliği konusundaki problemler de ortadan kalkacaktır.

Yine de bu güzel günlere kavuşabileceğimiz konusunda içimde bir kuşku var. Öyle ya, sayın milletvekillerimiz mide yanmasından dolayı rapor alırlarsa, meclis çoğunluğu sağlanamaz. O takdirde iğdişleştirme kanununu çıkaramazlar. Bizler de bu nedenle stres ve sıkıntılarımızdan kurtulamayız.

Haydi okurlar aşıya.

Saygılarımla.

Fethi Yapıcılar - İzmit

Aynımı dövdüm,

Bıkkın ve zıkkım bir halde evde oturmuş sıkılıyordum. Akşama kadar evden dışarı çıkmamıştım ve artık böyle bir zahmete katlanmak için de geç olmuştu zaten. Geç saatlere uygun zahmetsiz işleri düşünürken bir zil sesi duydum. Kapımın ziline benziyordu ama kapımın zili değildi. Neyimin ziliydi diye meraklanıp kalktım ve sese doğru seğirttim. Tek başına yaşayıp kapınıza ait olmayan bir zil sesi duyunca kulağınızın sizin önünüzde seyrettiği pür dikkat bir seğirtme kaçınılmaz olur. Sesin mutfaktan, mutfağa girince de buzdolabından geldiğini şip diye farkettim. Buzdolabım çalıyordu. Normal olarak hiç çalmaması gereken buzdolabımı çalarken görünce şaşırdım ve bir adım geri çekildim. Böyle yapınca mutfaktan çıkmış oldum. Sonra tekrar bir adım ileri gidip elektrik vardır düşüncesiyle ve tahta bir pişirme gereciyle dolabın kapısını açtım. Ve tekrar bir adım geriye gitmek zorunda kaldım. Dolaptan ben çıkmıştım ve mutfağım iki tane benim için çok küçüktü.

Dolaptaki ben,

"Sana bir sürprizim var" diye zart diye lafa girince onu salona buyur etmem biraz gecikti. Çıkarken yanına aldığı iki birayı göstererek.

"Nasıl beğendin mi? İki tane bira getirdim bize"

"Ulan ne salaksın, ben hergün içiyorum, zaten onlar benim biralarım"

"Sürpriz olan bunların sarı kapaklı olmaları. Beş kapak verip yeni bir bira alıyorsun"

"Saçmalama. Salona gel de içelim bari". Ben önden, ben arkasından salona geçtik. İki tıs ve iki yudumdan sonra,

"Ciddi konuşmak isityorum, kendinle bir hesaplaşma yapman lazım" diye yayıldı kendi yerime.

"Ben ciddi konuşamam ve bundan çok memnunum" diyerek sarı kapağı özenle bıraktım sehpanın üzerine. Tam iki yıldır kimseyle ciddi konuşmuyor, fikir beyanatı yapmıyor, alevlenip kızmıyor, adam gibi hislenmiyor, aşık olmuyor, saçımı taramıyor, ayakkabı boyatmıyor, gazete ve televizyonla muhattap olmuyordum. Uydur kaydır işlerden üç beş kazanıp yaşıyordum iyi kötü. Niye şimdi kendimle ciddi konuşacaktım ki? Kendimle ciddi konuşmamın tam zamanı mı gelmişti? Hadi oradan be sırıtışıyla,

"Şerefine sevgili ben, hızlı iç ısınıyor" diyerek konu değiştirme gayretiyle kaldırdım şişemi. Konu net olarak değişememiş olacak ki, şişelerin çınlamasının akabinde, kaldığı noktadan gitmek istediği noktaya hamle yaptı karşımdaki lavuk ben,

"Kendinle hesaplaşma diyorum"

"İyi ya hesaplaşmıyorum"

"Hesaplaş yani"

"Nasıl yani"

"Ne bileyim, yani, dört işlem yapacaksın. Bugününden dününü, bu ayından geçen ayını, bu yılından geçen yılını çıkart. Elde ne var, sıfır. Al sıfırı isteklerinle çarp. Elde var yine sıfır. Sıfır son derece etkisiz bir eleman. Sonucu sıfır olamaycak yeni işlemler için hesaplaşma yapmam lazım"

"Benim matematiğim berbattır, sen daha iyi bilirsin"

"Bir hiç olup çıktın. Senden utanıyorum"

"Niye ki? Ben çok iyi içerim, herkes sarhoş olup yatak ararken ben hala dolaplardan içki umarım"

"Eeee?"

"Ne demek eeee? Ben hiç değilim"

"Tekel seninle gurur duyuyor. İçkiyi bırakırsa batarız diyorlar. Sen bir tek, tekel işletmesi ve tekel bayileri için anlamlısın"

"Bu da bir şeydir"

Birinci biralar yerlerini ikincilere devrettiler. Kendim kendimi esir almıştım. Ne oluyor ya? Burası benim evim.

"Sevgiyi,i aşkı unuttun. Kimseyi ciddiye almıyorsun"

"Son kullanma tarihleri geçti. Herkesin ve herşeyin"

"Saçmalama. Dışarıda ortalama bir insana, ortalama bir mutluluk temin edecek bir hayat devam edip gidiyor hala"

"Ben üst düzey, entelektüel bir insanım. Üst düzey insanlar mutluluğa felan inanmazlar. Mutluluk diye bir şey yoktur. İspatlayayım mı?"

"İstemez. Biraz kafayı yorunca aslında varolan herşey yokmuş gibi gösterilebilir"

"İyi ya işte. İçki içip düşünüyorum. Düşününce de hiç bir şey kalmıyor, berrak kafayla yatıp uyuyorum. Sabahleyin bir aspirin aldın mı herşey yoluna giriyor"

"Hiç bir şeyin yolunda değil senin. Ölüm gelip seni bulana kadar daha kaç kutu aspirin yutacaksın?"

"Ne bileyim"

Ben, kendimden sıkılmaya başlamıştım. Neler diyordu böyle. Buzdolabını değiştirmeliyiz galiba. İyice eskidi.

"Hayatta yapmak istediğin bir şey yok mu?"

"Var hem de çok"

"Niye yapmaya başlamıyorsun?"

"Vaktim yok"

"Herşey için vakit var. Başlamak lazım. Hemen."

"Canımı sıkmaya başladın. Şimdi senin şarap çanağına başlayacağım"

"Başla, farketmez. Ben, senim. Vakit kısıtlı. Ne duruyorsun be, at kendini denize. Yağmur ol, balık ol, dümen ol"

"Bu evde Haluk Leventleşemezsin. Gıcık etme beni"

"O bile senden iyi. En azından hapse girdi. Git sor, bütün Bergama biliyor onu"

"Hasta etme beni be, hasta etme. Bana ne Bergama'dan"

"Önemli olan bir şeyler yapmak. Kendini çürütme. Kötü de olsa bir şeyler yapmalı. Böyle oturmamalı. Koltuğa yazık"

"Eskiyince yenisini alıyorum. Bu üçüncü koltuk. Bizim basurumuz var biliyor musun"

"Biliyorum. Çok acıyor ama konumuz bu değil"

"Bizim konumuz falan yok. Bu gece konusuz olarak bitecek biralar"

"Konumuz var. Şu daktiloyu indir oradan ve yazmaya başla. Bu da bir iştir"

"Ne yazayım?"

"Herşeyi yaz. Aklına ne geliyorsa. Kimseye faydan yok. Belki olur"

"Nafile. Kendini yazar zanneden ne çok insan var bu memlekette biliyor musun?"

"Olsun. Sıkışırsınız, sığarsınız memlekete. Kötüler zamanla inecektir"

"Ben de inenler arasında olabilirim ama"

"Bundan mı korkuyorsun yani?"

"Defolup gidecek misin artık sen. Buraya gelip bir hesaplaşma lafı çıkardın. Yarın iki tane aspirin içmem gerekecek senin yüzünden"

"Sen, yaşayacağına ve hissedeceğine söz verene kadar gitmeyeceğim"

"Ne sözü be? Döverim ulan seni"

"Döv tabi"

Kalktım yerimden. Hiç istemiyordum kendime vurmayı. Ama çok haklıydı namussuz. Boş şişelerden birini alıp kafasına indirdim. Filmlerdeki gibi hemen bayılmadı ama iyice afalladı. Sonra koltuğun kolunu yerinden çıkarıp sağına soluna yapıştırdım bir kaç tane. Yere düştüğü zaman gidip yakasından tuttum ve balkona sürükledim. Kimse kendimi dövüp balkondan attığım için bana kızamazdı. Kaldırıp attım. Arkasından bir sigara yaktım. Ay çok güzel parlıyordu. Biraz seyredip içeri geçtim. Yeni bir bira almak için buzdolabına gittim. Açtım kapısını dolabın. Yine ben çıktım.

Murat Aras - Ankara

Bir,

İsmim var iken
ben yoktum dünyada
yol var iken
yolcu yoktu yolda
dil var iken
dinleyen yoktu cemaatte
silah var iken
silahşör yoktu meydanda
halk var iken
önder yoktu, önümüzde
savaş var iken
yaşam da vardı ölüm de
sen var iken
ben yoktum sevda da
zenginlik var iken
göz de hiçbir zaman doymadı.

Kemal Nar - Diyarbakır

İğneyi Öküz'e, çuvaldızı kendime,

Dillenmiyor hiçbir sözcük, kurudu kaldı kelimeler. Savunmasız ve yapayalnız cümleler, Met-Üst âmâ'dır binaenaleyh... Hasret türküleri söylüyor Rockerlar, Müslümcüler kendilerini jiletlerken. "Batsın bu dünya" diyor biri, "Daha iyi bir dünya için!" Ben, hasret kalıyorum, beklemeyi bilemediğim giden sevgililere. "Kendinize iyi bakın" diyor Küçük İskender ve intihar ediyor. Hiç kurtulamazcasına... Oysa, sevgilim, hâlâ dönmüyor... Masallar artık dilsiz (ve lanetli), Bir daha konuşmamak ve yazmamak için, Muro, dilini ve ellerini kesiyor... Can Baba, azimle sıçıp ölümü bile deliyor... Rancerler, kafesli köye götürürler, sokakların dili, suçun piçi Mehmet Kartal... Oysa sevgilim hâlâ dönmüyor... Dış mihrak, Paul Strathern, Londra'dan bildiriyor "Temel, birgün Londra'da yürüyormuş, düşmüş!.. Yapılan araştırmalara göre, Gani Müjde'nin küçükken, hiç, isim-şehir-hayvan-bitki oynamadığı ortaya çıkıyor... İyi vuruşçu (Köşe vuruşçu) Oray Eğin, Televole'ye transfer olup, "Günaydın televole, ıngaaa..." diyor... Oysa sevgilim hâlâ dönmüyor... Kitap okumaktan kafayı yiyen üstad, Metin Celâl, artık, ruh ve sinir hastalıkları hastanesinden bildiri veriyor. Tutunanlara rağmen, Can Dündar, tutunamayanlar belgeselini hazırlıyor... oysa sevgilim hâlâ dönmüyor... Açık arttırmaya çıkan, Ferhan Şensoy'un kavuğunu, beyazbank'ın yarısına, Sakıp Ağa alıyor. Ve sevgilim hâlâ dönmüyor. Orospu kırmızı, tiyatro oyunu oluyor, Umay Umay hep ağlıyor, ona bakmaktan, oyunu seyredemiyorum. Çünkü ben ağlayamıyorum. O şimdi bir anne! Bu yüzden Şebnem İşigüzel, yazmıyor, ya da yazacaklarını karnında taşıyor... Derin ve romantik adam Cezmi Ersöz, İnternet'in güzel sahillerinde sörf yapıyor... Öff, sevgilim hala gelmiyor.. Eflatun Nuri, bayıltmaya ve ayıltmaya devam ederek limonata ve gazoz satıyor... "Patroniçe oluyor, iyice şişmanlıyor, genelev işletiyor" gördüğü kabustan, ter içinde uyanıyor, Mehtap Kandemir, yeniden dünyaya gelmiş gibi rahatlıyor... Dede mesleğine dönüyor. Feyza Hepçilingirler, mutluluğun kapısını açmak için, anahtar yapıyor ama kapı yok... Yeşile boyuyor, kahverengiye dönüşen Yeşilçam'ı, Agâh Özgüç, boya tutmuyor, o inatla boyamaya devam ediyor... Ve kahretsin, sevgilim hâlâ dönmüyor... Ayakkabılarını kaybeden, Sunay Akın İstanbul'u birbirine katıyor ve onları Kız Kulesi'nde, bir kızılderilinin ayaklarında buluveriyor... Ve aptal olan her aşık biliyor ki: Gidenler hiçbir zaman geriye dönmeyeceklerdir...

Kanat Güner'i görüyorum, bana, hüzünlü gözleriyle diyor ki: "Perde....!"

Cengiz Ç. Kaya - Ankara

Çakmak,

çakmak
yarın
çakmayacak

bir tutam çiçek
çoğul bir gürültü
seni alıp götürecek

hiç, ama hiç
haberin olmayacak

Mehmet Genç - Aydın

Ayşegül'e...

-Seni seviyorum.

-Ben de!

-Sen de mi seni seviyorsun?

-?..

Diyaloğuyla biten buluşmalarımız, "Güzel günler göreceğiz çocuklar..." diye başlıyor, "dört yanlışın götüremediği tek doğru sensin" derinliğinde ivmeler kazanıyordu. Buluşmuştuk. Zor bulmuştuk birbirimizi. Bula bula birbirimizi bulmuştuk...

Sonra benim saçlarım uzamaya başladı. Rapunzel oldum. Tarifsiz uzadı saçlarım aşkımızla beraber. Sonra bir gün zart! Kestirdim saçlarımı, aşkımız da kesildi. Kanadı aşkımız.

Şimdi yara bandı yapıştırıyorum habire aşkımızın kanayan yerlerine. Gazlı bezlerle sarıyorum. O'nu, bulduğum anlamları tampon yaparak. Ve fakat durmadan kanıyor, öleceğini sanıyor aşkımız. Velhasılıkelam gazlı bezler de kâr etmiyor. Gazın kokusu genzimi yakıyor. Ağlıyorum. Bardaktan boşalıyorum. Aşkımızın üzerine gürlüyorum. Tuzlu yağmurlar fışkırtıyorum üzerine. Okyanuslar taşıyor gözlerimden. Ve gözlaşlarımdaki tuz yakıyor yaralarını aşkımızın, dağlıyor. Kapanmaya başlıyor koca koca yarıklar gürültüyle. Bulduğum anlamlarla sardığım yaraları çaresizliğimle iyileştiriyorum. Sabun köpüğü...

Ve artık aşkımıza masallar anlatıyorum, elinden tutup parka götürüyorum, takla attırıyorum O'na... Çaylar ikram ediyorum O'na, sıcak, ama kan kırmızısı değil. İçime alıyorum aşkımızı, içine giriyorum. Kendim nak'i yapıyorum. O'nu

...Kül, **Aksak Kurbağa,** Matbuat, **Roll,** İstanbul, **Git,** L-Manyak, **Adam Öykü,** Hayalet Gemi, **Varlık,** Yeni Biçem, **Pazartesi,** Kuşlama, **Mozaik,** Dördüncü Yeni, **Lodos,** Hastaeşekler, **Çevreci Suri,** Kebike... ➜

seviyorum. Sen'i seviyorum. Sabun köpüğü gibi...

Belki de mutlaka!

Levent Önder - Bornova / İzmir

Dengeye boyun eğen gece korkuları...

Kahinlerin bildikleri kadar değil, bilmedikleri çoklukta, her an artıyor azınlıklarım. Demokrasilerde çare tükenmez kalem.

Ferhat Ali - Tekirdağ

Sevgili Buzağı

Sana "süt" verdim, çok gördüler. (Mayıs '98 tarihli Öküz'de) inek değildim elbette. Kullandığım biberonu bile çok gördüler. Onlar ki ün'ün zehrini tatmışlardı. Ve şiirimi Yitik Zaman Hırsızı'na teslim ettiler. (Haziran '98 tarihli Öküz'de) oysa ki ben Knut Hamsun'u da tanırdım, Gog'u da.

Yitik Zaman Hırsızı, sayende üçüncü kez aynı evi soydu. Yayımlandı, hem Kuşlama'da hem Yok Kitap'ta, hem Öküz'de. Herhangi bir yıllıkta da yayımlanma şansını ya da şanssızlığını yakalarsa o "Dördüncü Yeni olacak pardon dördüncü kez yayımlanmış olacak.

1889 yılının ilk günlerinde Nietzsche'nin Torino'da, sokakta kırbaçlanan bir sütçü beygirinin boynuna sarılıp ağlamaya başlayarak, öğrencilik yıllarında aldığı frengi mikrobu sonucu olduğu tahmin edilen çılgınlığa gömülmesini şimdi anlıyorum. Ve boynuz kulağı geçmeden önce Öküz'ün altında buzağı arayanlara şaşıyorum.

Sevgili Buzağı'm benim, baban Öküz'ün boynuna sarılıp ağlayan anan İnek'e en derin sevgi ve selamlarımı sunarsan, onu sinemaya ısmarlamak zorunda kalmadan Yücelay'ın deyimiyle alnına kanamayacağım.

Gördüğün gibi acayip edebiyat parçalıyorum. Malum, çocuğunu sevmeyen baba, okurunu sevmeyen de yazar olamaz. Buzağı'cığım, baban Öküz çatlasa da patlasa da, bundan pek memnun olmasa da senin daha çok okunduğunu biliyor. Onu bunu boşver de Can Baba'n tavsiyene uydu mu?

Uysa da olur uymasa da.

Mehmet Sarsmaz - İzmir

Yorgunluğun öyküsü,

Saat henüz dördü birkaç dakika solluyordu ki geldi. Filinta eriten, tanrıdan torpilli "doksanaltmışdoksan" servetini öyle bir koydu ki önümün olduğu yere, artık sırtımın tutulması gerekmiyordu kımıldamadanlığıma.

Bir yağmur daha yağamadan öldü. Kuşlarsa Sibirya istikametinde. Göçerde. Kupkuru bir toprak kokusu asfalta çıktı. Asfalt denize feribot. Çayır çimen gülüştü. Çimen taş sustu. Gece, her yırmi dakikada iki, yani on dakikada bir, beş dakikada yarım uğrayıp, karanlığa bakıyor, bulamayınca küfrederek gidiyordu ki güneş, sinir sisteminin tablosuyla, sigorta attırma girişimindeydi.

Yanımda, beklediği biri olmadığı belli adam, sigara içer gibi baktı karşıların içine. Ve sanki bakmıyor, körlüyordu gözlerini. Etekleri liseyi bitirmemiş, çantasına hamal kız, gözlüklerini düzeltti. Saçlarının sarı olmasına yakınmadan. Bunu yaparken de, düşlerindeki erkeğe hiç değilse dörtte bir kadar uyuşacak bir bıyıksız arattırıyordu gözlerine. "Saçları genetik suçlu olmasın bari" diyordu içinden belki de. En azından bir saat kırkbeş dakikadır, yani iki yelkovan akrep buluşması süresince, dünya rekorunu tuz-buz etmek amacındaymış gibi neredeyse hiç kıpraşsız, soyup soyulmuşa çevirdikten sonra aklına gelen tüm cinsel fantazilerini üzerinde denemekle kalmayıp, düzenli bir şekide uygulamaya koyulan, hemen yanındaki hep kısa çocuğun seyrekliğinde olmasaydı.

Bütün bunlar olmuyor, şair uyduruyorken, ben endamı yürek çürüten, hâlâ önümün yerinde duran dilberin cennet haritasının milimetre cinsinden dil hesabını tutuyordum. Motorlu araçların hepsi "benzinim bitti" rolüne yatıp "ben" tarafı kesiyorlardı. Trafik ışıkları ise dikkat çekmek adına, kurşuni, pembe, mor gibi renkler uyduruyorlardı.

Dudaklarına baktım. Hayır bakmadım, patladım. O dudaklara patlamak bile, kendine hakim, kalbine cerrahtı.

Bola hasım, uzuna küs eteğinin arasından uzanıyordu bacakları. Bacaklar ki denizin uykudan henüz uyanmış beyazlığıydı.

"Merhaba" dedi. Hiçbir şairin lugatında bulunmayan sözcüğü, tam da bir çocuğun daha "baba" diyemezken, aşkın en çırılçıplak şiirine dizelemesiydi sanki. İlk bakışta bile, sıradan bir merhaba'ya benzemiyordu. Cümle içerisinde kurarak, örnek verilecek cinsten değildi yani. Tereddütle haşır-neşir olmadan "dünyanın birinci süper muhteşemi" seçilebilirdi.

Ben ipince bağırsaklarıma kadar şaşkınlığımın ziyafetinde tıkınıyorken, daha dün intiharın sinüsünü - tanjantını hesaplayan yüreğim, tokatlar yardımıyla uyanmamı sağlayıp, telaşımı kovuyor.

Tam kendimi toparlamış başımın üst katında uçuşan martıların "hadi" şarkıları eşliğinde, bilindik tüm dillerden "merhaba" takısı yapacakken, 98Y no'lu en belediye otobüsünün 220 wolt elektrik verilmiş bir boğanın çığlığını andıran kornasıyla, günde sadece bir defa kurguladığım bu düş, çekiçten dayak yemiş bir bibloya dönüşüyor. Yine yarıda kalan bu yorgunluğun öyküsünü zulalıyorum cebime. Ertesi güne randevuyu koparıp giriyorum fortçular ülkesine.

Öküz'e ve yavrularına vagonlar dolusu selamlar.

Hüseyin İlbeyci - Bağcılar

Sevgili rüzgar,

Anımsar mısın ilk karşılaşmamızı? İlk kalp atışlarımı, gözlerimi ilk açışımı, ağlayışımı, mağrur ve yarı uyanık beni... Bir ucu açık penceredeydin dostum.

Sonra "Uçurur musun" demiştim bir keresinde. "Elbette", demiştin. Rengi soluk bir uçurtmaydı. Onca hüznün içinde küçük bir çocuğa mutluluk vaadediyordun. "Yapamazsın" demiştim. "Yaparım", demiştin dostum.

Uçurtmam uçmuştu.

Ama şimdi, uyumamı istiyosun nicedir. Düşler görmemi istiyorsun. Hayal alemine dalmamı, öyle ki bir daha hiç uyanmamamı istiyorsun. Unutturmak istiyorsun herşeyi, seni, yaşadıklarımı, gündüzü, geceyi, masmavi göğü, deryayı, canlıları, kısaca yaşamayı unutmamı istiyorsun. Bu senin için bir dilek sanki...

Ama bu dileğin kabul olunmaz ki...

Bu dileğini kabul etmem ki dostum...

Sen meltemsin, poyrazsın, karayel, yıldızsın, sen büyüksün, sen sevilensin (kaç kez farkettin ki bunu yahut kaç kez üzüldün ki...)

"Başakların boyunlarını büken, sararmış yaprakları düşüren, baharda açan kırçiçeğini yazan", lütfen acı bana, umutlarımı bırak bana, alıp götürme onları, toz gibi süzülmesinler bilinmeyen kumullara. Umutsuz kalmamı istemezsin dostum.

Yoksa ister misin?

Niye esmiyorsun, hangi baharda bıraktın yelini, değirmenler ne yapar sonra, hiç düşündün mü? Hava sıcak, çok sıcak ve ter dökülürken alnımdan yanaklarıma, avuçlarım açık göğe, olmayan bulutlara, "üflesinler seni, esaretten kurtulsan, fırtınalar yine, dağılsan yine soğuk soğuk" yalvarıyorum, beni duyuyorlar mı dersin ha...

Seni bırakırlarsa dileğin gerçekleşecek, biliyorum. Olsun. Es dostum es!

Gözlerin var mı, gözlerin, renkliler mi bari? Peki burnun, kulakların, saçların? Bize benziyor musun acaba, saklamasan görsek mübarek yüzünü bir kez, oturup dertleşsek, (bunu hiç yapmadık, çünkü sen denizdin, bense kıyına düşmüş bir yağmur damlası, çünkü sen saklıydın, ben ise apaçık, çünkü ben seni hiç görmedim) ama ben uyumadan önce olur mu?

Çok şey öğrettin dostum bilmeyerek de olsa. Güneşin hırçınlaştığı, karabasan bulutların ardına saklandığı bir gün, inadına esince, sen yağmurla beraber, inadı öğrendim. Anımsar mısın nasıl da aralardın derya ve semanın ufkunu, öğretirdin uzaktan fırtınaların coşkusunu. Geceler ağarırken bir çocuğun sessiz bakışlarında esen sakin bir meltemin mutluluğunu, aynı zamanda hüznünü birarada tattırırdın bana. Sen büyüdükçe büyüdüm. Duygularım seninle olgunlaştı, umudum getirdiğin yağmur damlalarıyla yeşerdi. Büyüyüp kocaman bir ağaç oldu. Tesellilerimi, beklentimi savurduğun kumlarda aradım hep, yolculuğu bitmeyen kumlarda... Ruhum senin bir yansımandı sadece, insanlar baktıkça seni gördüler ve seni çağrıştırdım hep doğumumdan bu yana. Sen yılmadıkça ben de pes etmedim, göğsüm senin nefesin kadar direngendi yalnızca, dağları ve o yüksek dağları aşamadım hiç. Kötü bir taklidindim yalnızca. Esmeyi uzun süre beceremedim dostum, öğretmediğin iki şeyden biriydi bu aslında, diğeri ise hep çocuk kalmaktı...

Tanrı beni çağırıyor yanına şimdi. Öfkem sendin, cesaretim, hayatı gören gözlerim, yalnızlığım, sevincim sendin...

Ve şimdi celladım da sensin dostum... Belki bir gün biri anlatır bana seni. Neden bunu yaptığını, beni neden öldürdüğünü ve bunun gereğini. Belki bir gün biri anlatır sana beni. Yüreğimi paramparça edişini, duygularımı çalışını, yanağıma süzülen her damla gözyaşımın merhametini.

Ben uzaklardayım, öyle bir yerdeyim ki, uzandığımda yıldızlara dokunabileceğim. Ama sen hep ordasın, kuytu bir mezarlığın kuytu bir köşesinde, üzerinde azıcık toprak, bedenin kanlı uzamış, başın kıbleye dönük, uyuyorsun.

Kim bilecek beni öldürürken öldüğünü dostum.

Dostum, sevgili rüzgar, uyu, rahat uyu.

Menal Güzelsoy - Mersin

Ieke,

ben büyüyene kadar
kalbimin üzerine sürülmüş
bir şokella lekesi olarak
kalacaksın sabahlarımda

dişleri yeni çıkmış bir bebeğin
elindeki simidin ucuna gömdüğü
ıslaklığı her gördüğünde,
iştah şurubuyla karnını doyuran
ve abur cubur bir hayatın içinde bile
seni temel gıda maddesi gibi gören
sevildiğin o çocuğu hatırla.

şimdi tuz ve yokluğunla beslenen

Rüveyda - Bursa

Düşler ve İsyan,

Toplumun bacak arasına hapsettiği düşleri, çeyiz sandıklarındaki ütülü dantelleri yakarak birer birer özgür bırakmanın vakti ne zaman gelecek? Ne zaman vazgeçilecek çaresiz uyum sağlamalardan? Kadın olarak insan olmanın gerekleri ne zaman yapılacak ve ne zaman düşler kurulup isyan edilecek? İsyan sadece kadın için değil elbet! Toplumda sıkıntısı olan, insan olarak yaşama hakları elinden alınmış herkesin bir muhalefet oluşturup birlikte aynı tarafa yönelmeleri gerekiyor. Bir ikinci cins olarak isyan ediyor ve bir taraf oluşturuyorum.

Profesör olamazsın, yönetici de, politikacı da. Diyelim oldun: Bu ne sende ne de toplumda pek birşey değiştirmeyecektir. Yine söylediklerine, yaptıklarına aldırmadan eteğinin boyuyla seni beyninde bir yere yerleştirecektir egemen erkek. Görülüyor ki egemenliğin de bir cinsiyeti var. Ama garip olanı yeryüzünü ezenler ve ezilenler olarak böldüğümüzde tek ezenin para ve tek ezilenin de insan olduğunu görüyoruz. İşçi erkeği patron erkek eziyor, patron kadını erkek koca eziyor. Aslında herşey öyle birbiriyle içiçe ki! Birşeyler değişecekse insanlık adına önce cinse bakış değişmeli. Bu yüzden kadınlar düş kurmalı ya... Kadının kendine bakışı değişmeli. İşbölümünden bu yana yetenekleri körelmiş ya da en azından susmasını, sinmesini kolaylaştıracak işlere yönlendirilmiş. Böylece kendinden uzaklaşmış kadın yerini hep birilerinin arkasından bulabilmiş. Sonrasında ise bazen dayak, bazen horlanma, bazen yalnızlık, bazen yalnızca dişilik.

Şimdi öyleyse, daha kötüsü olmasın diye şükretmek yerine, "neden bu kadar kötü?" diyerek isyan etmeli. Düşlerse her zaman sudan ucuz, en imkansızı bile!

Önce insanım sonra feministim diyenlere.

Miyase Aytaç - Ankara

Okumadan yırttın beni,

Savurdun rüzgara, çamurlu sulara
Oysa, neler saklıydı sayfalarımda
Mutlu musun...
Ben, yasak bir kitaptım,
Sen'se korkak bir okuyucu
Korktun beni anlamaktan,
kaçtın...
Uçuşan parçalarıma bile bakmadın.
Umutsuzca çırpınırken rüzgarda,
Bir siren ıslığında kayboldun,
Bir deli çığlığında...
Bir yosma buldu, sağlam bir parçamı,
Öylesine sarıldı ki,
yarım kalmış dizelerime
Ben bile şaşırdım,
Bu gözyaşı seline.
Düşündüm de, keşke
bir yosma olsaydın...

Murat Özkut

Anadolu'ya 1000 kitap,

"Her kitap, dünyaya açılan bir penceredir." sözünden hareketle, Anadolu'nun imkanları kısıtlı okul ve kütüphanelerindeki pencere sayısını arttırmaya karar verdik.

Eğer sizler de bu kararımızı destekliyorsanız. Haydi o zaman. Anadolu'daki duvarları yıkarak yeni ve geniş pencereler yapalım. Böylece, Anadolu'muz daha da aydınlanacak ve genç beyinler karanlıkta kalmayacak.

Kampanyanızın amaçları doğrultusunda bizlere katkıda bulunmak istiyorsanız, yapacağınız tek şey: Evinizde bulunan okunmuş kitaplarınızı aşağıdaki adrese postalamak olacak.

En kısa sürede okunmuş kitaplarınızı, bize ulaştırarak siz de Aydınlık Savaşçıları ordumuza katılabilirsiniz.

İletişim İçin: Anadolu'ya 1000 Kitap Kampanyası adına.

Dursun Doğan - Keçeci Piri Mah.
Tan Çıkmazı. No: 19 80320 Hasköy
Beyoğlu - İstanbul

Merhaba Buzağı,

Beğenerek okuyorum seni. Öküz'dekileri özletmeyecek çok sıkı şeyler çıkıyor senden. Entelektüel denizin hiç duymadığım seslerini tadıyorum. Tanrının beyin yıkama ünitesi olan yer yuvarlağında hizaya gelmeyen birilerini hissetmek mutluluk veriyor.

Ben de kendi çapımda şiirle uğraşıyorum. Serdar Turgut'tan hiç eksiğim yok, şimdilik elimden tutacak bir medya patronunu bekliyorum. Edebiyatın birbirinin kuyusunu kazan fildişi kulelerine yıldız gibi doğmadan önce sizde biraz alıştırma yaparsam düzen beni affeder diye düşündüm. Bir kaç şiirimi yolluyorum. Dilerim beğenir ve yayınlarsınız.

Sevgilerimle.

Mum Damlası

Güneşle örteceksin bir gün üstünü
Üşüdüğün kalabalıklarda bakir
yalnızlıklarla tanışacaksın
Kalbin susamışken aklın
kurumuş olacak
Aşkın kuyusuna sarkıttığın kova
Çıkrığında dolanırken özleme
Öfkeni bulacaksın tadın yerine
Ellerini kollarını bağlayacak ipin
Kuyunun dibinde kala kalacak kovan
Karanlıklara bağıracaksın su isteyerek
Yankısı çarpacak duvarlardan kafana
Anlayacaksın bütün aşklar
Anlayacaksın bütün sevgililer
Ya kağıttandır
Ya mum damlasıdır
İsini savurdukların izindir senin

Serkan Demirel - Adana

Duvar Çözümlemeleri,

Beyaz zemin üzerindeki yeşil kareler ve mavi tükenmez kalem. Büyük bir ihtimalle harita-metod bir okul defterinden yırtılmış, koparılmış ya da özenle kesilmiştir. Rüzgar da umarsızca sırtınıza vurmaktadır. Ve siz imla kurallarına son derece dikkat etmekte ve "dahi" anlamına gelen -de, -da eklerini ayrı yazmaktasınızdır. İmla kurallarına dikkat etmenize rağmen sonu gelmeyen, devrik ve anlamsız cümleler kurmak sizin karakteristik özelliğiniz mi? Ya da sizin bir karakteriniz var mı? Nereye böyle? Nerede bu yazının paragrafları? Giriş-gelişme-sonuç bölümleriniz yok mu? Sizi hâlâ bölemediler mi? Ne kadar huysuzsunuz. Tam şu kadar huysuzum. Ne yapacaksınız ki, huysuzluğumun ölçüsünü. Bunu öğrenince saçlarınız eskisinden daha mı parlak olacak. Ben bu metruk binada birbirinin aynısı esef verici günler yaşıyorum. Birbirinin aynı kelimeler, cümleler, saçlar, sıkıntılar, silgiler. Hiç bitmezmiş gibi gelen okullar, yollar, dersler... Vizelere çalışmak, finallere girmek, bütünlemeye kalmak, sinemaya gitmek, fotoğraf çekmek ama hep ders çalışmak. Sorumluluk duymak. Anlamsızca ve sınırsızca, derslere. Hiçbir şeye değil derslere sorumluluk duymak. Bunalmak, daralmak, damla damla olmak, sürekli mastar eki kullanmak, cümleleri birbirine bağlayamamak. Bir türlü akıcı olamamak. Saklanmak, ölesiye saklanmak. Hayattan, ondan, bundan, köpekten, gerçeklerden, karşı taraftan saklanmak. Görünmez olamamak. Hep görünmek, görünerek çevreye rahatsızlık vermek ama bunun için özür dilememek. Yazdıklarımı okumak, yanlış okumak ve anlamamak. Tutulmak, tutunamamak, acımak. Yeter. Gerektiğinde nokta koymayı bilmeli kişi.

Belirtisiz Nesne - İstanbul

İnleyen nağmeler,

Düzenli ailelerinizi düzenli bir orduya kendimi ise kampından uzakta pusulasını kaybetmiş bir gerillaya benzetiyorum. Başka bir tanımlamada getirebilirim. **"Hain ve gaddar şövalye ruhlu asil yarısı peynirli yarısı sucuklu bir sandviçim."** (Aydemir Akbaş'ın "Hızlı giden yorulur" filminden alınmıştır.)

Dün yine sosyalizmle dertleştik. Ağladık içim içim. Bakın unutmadan söyleyeyim. Bir Ege çocuğu olarak mücadeleyi anladığım için kendimi çok seviyorum. Bir kenar mahalleli olarak da mecburen uzaktan seviyorum. Bu demek değil ki o çok büyüttüğüm sevgiliden intikam almayacağım. Yeni bir fraksiyon kuruyorsunuz demek, beni de aranızda görmek istiyorsunuz, bakın kodamanlar bu işe karışmayacaksa ben her zaman varım. Fraksiyonumuz içinde küçük İskender'e küfreden olursa yaşatmam, Allah yarattı demem. Yabancı gerilla transferi için Tupag Amaru gerillalarından birkaç isim düşünüyorum.

İlk eylemimiz için de Migros'da bana yamuk yapan kasiyer kızın vurulmasını düşünüyorum. Biraz antrenman programından bahsedeyim. On beş gün kültür fizik on beş gün silahlı eylem çalışacağız. Silahlarımızı kasabamızdaki eski solcuların villalarında saklayacağız.

Her eylem öncesi Cüneyt Arkın'ın bütün polisiye filmlerini izleyeceğiz. Bu hafta gösterimde "Dev Kanı Ve Ölüme Son Adım". Her örgütlenme ve kenetlenme öncesi Yılmaz Güney'in "Arkadaş ve Umut" filmini izleyeceğiz. İster istemez fraksiyonumuza Güneydoğu sorunu hakkında baskılar olacaktır. Bu sorunu tek bir filmle çözeceğiz. Yine Yılmaz Güney'in "Yol" filmi...

Real Madrid eski şaşalı günlerine döndüğüne göre Real sosyalizm de dönecektir.

Ulaş Savaşçı - İzmir

Gece ve kokusu,

Sana söylememiş olabilirim. Söylemişsem de ayrıntılarıyla anlatmak doyuruyor beni. Saat 1'den itibaren penceremden kafamı çıkarıp geceyi koklamak beni nasıl çıldırtıyor biliyor musun. O koku bana en büyük özlemlerimi hatırlatıyor. 1 saat önceki geçici dileğimi, 2 senedir süren, 5 ay önceki kendime duyduğum özlemi hatırlatıyor. Çünkü biyolojik olarak 15 saniye sonra adaptasyon gerçekleşiyor ve ben odama, pencereme dönüyorum. Ben o kokuyu duyumsarken özlemini çektiğim günlere, sevdiğime, huzurlu, umutlu olduğum günlere dönüyorum. Herşeyin sonu olduğu gibi anıları 15 saniyeden fazla yaşayamıyorum. Gecenin kokusunu alamadığım anda, yoldan geçen arabayı görüyor, pencerenin elimi acıttığını anlıyor, terkedilmişliğimi ilk kez birisinden duyuyormuş gibi oluyorum. Gözlerim doluyor. O anda ağlamam yasak, çünkü farkettiğim yeni bir şey değil. Müzminleşmiş fakat geçici doğrular olduğunu düşündüğüm gerçekler.

Gece ve kokusu özlemimi gideriyor, bedelini de gerçeğe aniden döndürmekle alıyor. Bunu yapmazsa anılarımı yaşamamın nedeninin kendisi olduğunu anlamıyacağımı biliyor. Gece de bencil. Hepimiz gibi.

Zavallı gece. Konuşamıyor, ağlayamıyor bile. Hakkını bulutlar yükleniyor. Gece yine dilsiz, yine yalnız, gece aşık. Ama anlatamıyor zavallıcık. Hiçbirşeyi karşılıklı yaşayamaz. Gözağrısı ölmüştür belki, belki de uyuyordur. Belki ben gecenin ulaşamadığı sevgilisine benziyorum. Beni görmek için kokusunu salıyor. Ben duymak için penceredeyim. Ama saatlerce tutamaz ki beni pencerede. Özlediği sevgilisinin ben olmadığını anlayınca intikam alır, nefesini geri çekerek. Ben de kendim kokuyu alamıyor zennederim. İyice çekerim içime. Koku geldiği gibi gitmiştir. Ben körelmekte olan, ölümümü erteleyen umutlarıma dönerim. Gece hayal kırıklığı içinde. Ben yokum aklında. Onun kokusu, benim yüzüm özlemlerimizi yaşatıyoruz birbirimize. Bedelini kendimizi dışarıdan görüp, acıyarak ödüyoruz. Gecenin her gün, bir kez kendini göstermeye varolmaya hakkı var. 2 senedir her gece hakkını ben de kullanıyor. Daha önce kimlere kanıtladı acaba. Ben kaçıncı aşık, kaçıncı vazgeçmiş, kaçıncı hayalci. Hey!.. Geceyle ilişkisi olanlar gece öleli 2 sene olmalı. Gece iki senedir birisini özlüyor, o kadar çok özlüyor ki, her günkü tek şansını benimle kullanıyor. Bir gün bile pas geçemiyor. Gecenin kendisini benimle avutmaya ihtiyacı var. Gece beni terketmesin diye değiştirmiyorum kendimi. Sevdiğine benzemekten uzaklaşırsam yeni bir benzeyen bulur. Ben ne yaparım anılarımı yaşamazsam. Zaman geçiyor. Saçlarım, bakışım, gözyaşımın tadı aynı. Ama yaşlanıyorum. Gecenin kendisini avutmaya ihtiyacı var. Bana acımaya değil. Az kaldı, terkedecek beni.

İnci - İzmir

Sevgili Öküz,

Birilerine, birşeylere karşı önyargım olmasından korktum hep ve önyargılarım oldu her zaman!

Öyle bir dünyaya doğdum ki, bu dünyadan kimsenin haberi yok. Ailemin bile. Benim ailem küçük yaşayan bir aile, bunu öğrendim 19 yaşında. Ve Ankara'ya gitmem (3 saatlik bir yol) ancak 19 yıl sonunda mümkün oldu. Şimdi Ankara'da 1 sene geçirmiş ve yaz tatilinde evine, Eskişehir'e dönmüş bir insan olarak bu şehirdekilerin mini minnacık dünyalarının bana göre olmadığını anlıyorum. Ama yapacağım hiçbirşey yok, gidecek yerim yok yerim olsa param yok. Ekim'in gelmesi ve okulumun açılması ruh ve beden sağlığım açısından çok iyi olacak. (En azından 8 ay kadar insanlarla birlikte yaşayacağım.)

Çevremdeki insanlar bilmedikleri herşeye karşılar, bilmedikleri herşeyi kötü görüyorlar ve bilmek istemiyorlar. İşin garibi bildikleri şeylerde kendilerine ait değil başka hayatlardan çalıntı.

Senelerdir taklit yaparak yaşadım ve artık son noktaya geldim galiba. Ben buraya bu insanlara ait değilim. Bu insanlarla ortak hiçbir konum yok. Çıldırma noktası bu olsa gerek.

Hiç Alevi dostum olmadı benim. Çok arkadaşım oldu, (onların Alevi olduklarını sonradan öğrendim ve benden farklı olmadıklarını öğrenince şok oldum. Evde insanlar konuşurken farklı birşeyler bekliyor insan. Ne de olsa farklı farklı isimleri var.) Kürtler'den bahsediyorlar. Kürt Kürt deyince insan bir aşağılama seziyor. Gün geliyor bir Kürt'le tanışıyorsun, bakıyorsun ki senin gibi normal bir insan. Hatta senden biraz daha güzel daha tertipli. İnsanların kıskançlıklarından böyle söylediklerini bile düşünüyorsun. Farklı birşeyler bekliyorsun, ne bileyim mesela uzaylı falan umduğunu bulamamak o kadar üzmüyor aslında. Bu hep böyle sürüp gidiyor. Bakıyorsun ki Muhacir, Tatar, Laz, Ermeni vs. deniliyor, değişik laflar söyleniyor.

Sonra biryerlerde bu gruba mensup insanlarla tanışıyorsun, ilk başta tırsıyorsun tabi. Ve bakıyorsun ki onlar herşeyden önce insan ve kendini doğru, düzgün insan sayandan daha insan. Böyle bir ülkede yaşadığına çok ama çok seviniyorsun daha sonra.

Aileme çok çok teşekkür ediyorum. Gerçeği (Kendi gerçeğimi) görmeme çok yardımları oldu. Aslında çoğu şeyi onlara karşı gelmek adına yaptım. Asi bir kız olmak adına. İyi ki de yapmışım. İnsanların üzerinde var olan önyargılarımdan kurtulmamı sağladılar. (Kısmen de olsa)

Bazen insanlar hakkında konuştuklarında sert çıkardım ve herkes bana korkunç bir şekilde bakardı. (Ne olmuştu bana niye onları koruyordum) Sonra da küçük olduğum ve hiçbirşey yaşamadığım için boş boş konuştuğumu söylerlerdi. Onlara göre boş olabilirdi ama bence hiç de boş değildi. Çok kızardım ama sabit fikirli insanlar için yapılacak hiçbir şey olmadığını 19 senede çok iyi öğrenmiştim.

Ankara'ya okumaya gitmekle onlardan kurtulacağımı sanmıştım ama çok yanılmışım. Beni çekemeyen küçük beyinliler her sözümden, hareketimden anlamlar çıkartıp örgütlerle bağlantılarımı soruyorlar, eylemlere katılıp katılmadığımı nedense çok merak ediyorlardı. Ben cevabımı versem de farketmiyor. Çünkü onlar sorularını sorup cevaplarını kendileri veriyorlardı. Suçlu bile görülmüştüm cezam bile kesilmişti.

Kanıt bile vardı: Okulum da o görüşü destekliyordu.

Ben ise ona veya buna ait olmak, o veya bu olmak, o veya bu görşüe ait olmak istemiyordum. Ben bana ait olmak, ben olmak istiyordum.

Benim kendi düşüncelerim, kendi dünya görüşüm var. Bu yolu ben tek başıma çizdim. Acılarla. Bundan dolayı da çok ama çok mutluyum.

Hayatta en kötü olanın, sabit fikirli, küçük beyinli ve kendine bakmaktan dünyaya bakmayı unutan, dar açılı insanlarla uğraşmak olduğunu öğrendim.

İnsan, düşünen hayvandır.

Peki düşünmeyen hayvanlara ne ad verilir.

Düşünmeyen hayvan, 2 ayaklı, konuşan, dik yürüyen, ortalıkta aptal aptal dolaşan belirsiz varlıklar.

Kolay gelsin.

Kafası karışık genç - Eskişehir

Kısa saça dair,

Sözüm "Sana"...!
Köylü suratlarımıza kısa saçlar
kondurduğumuz modern zamanlardı
Benimsemek için sürekli sırıtırdık,
yüzümüzdeki dikey çizgiler bundan
Bazılarımız gözlerini boyar, bazılarımız
dudaklarını ama
Aynı mahzun ve aynı silik portreler
iliştirirdik, saç ile boyun aramıza
Post modernizmin biraz
köylücesi miydik
Kısacık saçlar, koca bir burun ve bön
bakan gözler
Bakmayı da bilmezdik
Omuzlarımız hiç kentliler gibi dik
ve narin durmadı
Fırsatını bulunca eğildik, eğikken
rahattık çünkü
Yürürken aceleciydik, neredeyse
koşar adım
Oysa bir kentli koşarken bile narin
Pöh! Onların da daracık kalçaları var
Parmaklarımıza bakan maden
ocaklarını hatırlardı
Beşinci sınıf manikürlü, şişman
ve hantal
Giysiler kuşanırdık en yenisini güya
en iyisini
Bilmezdik kentliliğin bu demek
olmadığını
En çok bakışlarımız ve duruşlarımız
ele verirdi bizi
Bakmayı ve durmayı iyi bilirler onlar
Ama onların kalçaları dar ve
doğurgan da değiller
Biz, toprağız, iklimiz, suyuz
Onlar; Yapı, baraj, otoyol

Nalan Temeltaş Türkmen

Not: *Yaptığımız gizli bir ankete göre Öküz'ün en sevilen ve en çok okunan köşesinin "Buzağı" sayfaları olduğu ortaya çıktı... Öyle ki bazı ünlü kişiler bile ürünlerinin özellikle "Buzağı" sayfalarında yer almasını istiyorlar... "Buzağı"lar yakında tüm Öküz sayfalarını ele geçireceğe benziyor... Ve biz de buna çok seviniriz doğrusu... Elinize, yüreğinize sağlık.*

Öküz

Sayı: 52 / Eyül 1998
Sahibi: Şimera Yayıncılık Ltd.Şti. adına Mehmet ÇAĞÇAĞ **Yayın Yönetmeni:** Metin ÜSTÜNDAĞ
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Ayhan ERDOĞAN **Haber Merkezi:** Devrim Özdinç, Hatice Meryem
Grafik Uygulama: Mustafa Devrim, Cebrail OKÇU, **Dizgi:** Cebrail OKÇU, Yasemin KALE
Montaj: Kadri ÇAVUŞOĞLU **Müessese:** Ali Yavuz, **Satış:** Cüneyt AYDIN **İşletme:** Orhan AÇAR **Halkla İlişkiler:** Suzan ERBAŞ
Muhasebe: Yaşar AKŞAHİN, Suzan ERBAŞ **Ofis Elemanı:** Cemal VANLI **Bina Görevlisi:** Yasin ADIYEKE
Tel: 251 42 44 - 251 57 54 **Fax:** 251 52 67 **Adres:** İstiklal Cad. İmam Adnan Sok. No:20 80800 Beyoğlu - İstanbul **Baskı:** BASMAT **Dağıtım:** Bir-Yay

Öküz Dergisi Abonelik Koşulları: Yurt İçi 1 Yıllık... 3.200.000... 6 Aylık... 1.600.000. / Amerika... 1 Yıllık... 60$... 6 Aylık... 30$... Uzakdoğu... 1 Yıllık... 75$.. - 6 Aylık.. 40$ / Avrupa... 1 Yıllık.. 55 DM (Posta) 6 Aylık.. 30 DM / Avrupa... 1 Yıllık.. 65 DM..(Uçak) 6 Aylık.. 35 DM.. **BANKA HESAP NUMARALARI:** Mark hesabı: 3002462-0 - Dolar hesabı: 3002461-2 - TL hesabı: 1100384-7 **(Hesap Numaralarının Hepsi Yapı Kredi Bankası, Parmakkapı Şubesine Aittir)**

Aksamsefasi

Tarcan Şermin'e "niye erkek arkadaşını kullanmıyorsun?" dediğinde Şermin haklı olarak çok sinirlendi ve Tarcan'ın yapmakta olduğu kibritten evi tutuşturdu... Tarcan'a çok gülüyorduk arkasından ama bu olaydan sonra acımaya başladık... Kibritten ev yapmayı sanat zannederek iyiniyetli ama safça bir uğraşıya girmişti...

Dostlar Sanat İşliği

CAN BARSLAN

Herbirimiz az çok para kazandığımız bir takım işler yapıyorduk tabii... Bazen uzun süren, çoğu zamansa kısa sürelerle birbiri ardına değişen işler... İşyerleri... Birgün Orkun geldi... Elinde ince uzun bir paket vardı. Yeni bir kız arkadaşı olduğunu söyledi... Biz, yeni kız arkadaşla ince uzun paket arasındaki bağlantıyı düşünürken, kız arkadaşının müzisyen olduğunu ve bir oda orkestrasında pan flüt çaldığını anlattı. Bir sanatçıyla birlikte olmanın yaşamındaki en heyecan verici deneyim olduğunu ve şu ana kadar hayatta geçirdiği sürecin boşluğunu ve anlamsızlığını anlatmaya çalıştı... Maaş ya da parçabaşı karşılığı, ne kadar para kazanırsak kazanalım eğer sanatçı değilsek hep bir tarafımız eksik kalıyordu... Boşluğu dolduran ve eksikliği tamamlayan tek şey sanattı... Bunları anlattı Orkun ve pan flüt çalmaya başladığını söyledi... **"Kendimi seslerle tanımlıyor, boşluğa notalar ekiyorum arkadaşlar... Ve o notaları, yaratıcılığın gizemi ve olgunluğun erdemine dönüştürerek biçiyorum..."**

Orkun gidince açık açık olmasa bile arkasından birkaç yorum yapıldı elbette... Erol dedi ki; **"yaratıcılığın gizemi ve olgunluğun erdemiymiş... Üç gündür flüte üfledi diye amma havalara girmiş hıyar!.."** Yakup'sa, eğer Orkun'un yeni sevgilisi çamur güreşçisi olsaydı, gelip çamurun erdemi ve güreşin gizeminden bahsedeceğini söyledi ve ona hak verdik... aslında Orkun'un söyledikleri, bizi kendimizle ve yaşamımızla hesaplaşmaya yöneltmişti... Sanat konusunda söyledikleri yanlış değildi... Herbirimiz kişiliklerimizle ve yapabileceklerimizle örtüşmeyen işlerde çalışıyorduk... Hayattan duyulan keyifsizlik, sürekli sıkılmamız ve çevremizdeki herşeyin bizi boğacak kadar rahatsız etmesi bizim belki de gerçek sanatçılar olduğumuzun bir kanıtıydı... **"Belki değil, kesinlikle öyle arkadaşlar..."** dedi Sibel... **"İçimizdeki sanatçı açığa çıkmayı bekliyor..." "Vay canına!"** Diye ekledi Berkay. **"Ben de bu sıkıntıyı hep gaz zannederdim... Fakat gazımı çıkartınca bile sıkıntının geçmemesi, demek, içimdeki sanatçı yüzündenmiş..."** Nahide, Berkay'ın gaz çıkartma tanımından rahatsız olmasına rağmen sanat karşısındaki coşkusunu gizlemedi... **"Kendimize üç gün zaman verelim ve bu süreçte bilincimizin derinliklerini yüzeye taşımayı deneyelim... Eminim ki sanatın herhangi bir dalıyla buluşacağız... İşte o bizim kimliğimiz ve yaşama karşı duruşumuz olacaktır..."**

Kimimiz üç gün geçmesini bile bekleyemedi... Yakup hemen o gece herkesi arayıp içindeki sanatçının bir şair olduğunu söyledi... Bilinçaltını bu kadar çabuk yüzeye çıkartmasına inanmadık aslında... Gene de üç gün sabretmeyi başardık ve üçüncü günün sonunda atelyemize taşındık... Dostlar sanat işliği... Tarcan'ın anneannesi öldükten sonra bodrum kat dairesi boş duruyordu ve sanat üretim yerimiz orası olmuştu... Tarcan'ın kira istemesi hoş karşılanmadıysa da bir miktar ödemeyi kabul ettik... Çünkü bunları dert etmeyecek kadar mutluyduk... Erol resim yapmayı seçmişti... Daha doğrusu kendi deyimiyle resim onu seçmişti... Hemen yaşamı şekillendirmeye, bilinci anlamlandırmaya ve düşüncelerimizi estetiğe dönüştürmeye koyulduk... Cisimlerin, seslerin ve harflerin ruhu gezinmeye başlamıştı bile çevremizde... Ama pek de hazırlıklı olmadığımız ve yaşanması gerektiğini bilmediğimiz ağır, depresif hava çöktü giderek... Yaratmanın sancıları ve sıkıntılarıyla baş etmeye çalışırken görünümlerimiz giderek değişti... Yakup pipo içmeye başlamıştı... Şiir yazmaya çalışırken çektiği her nefeste en az dört dakika öksürüyor ve diğerlerinin dikkatini dağıtıyordu... Orkun bir ara bana **"ayı yaa... Pipo içmekle sanatçı olduğunu zannediyor..."** şeklinde yakışıksız bir yorumda bulundu... Erol gibi Nahide de resim yapıyordu ve aralarında şimdiden gizli bir çekişme başlamıştı... Erol bazen yüksek sesle, **"off... Bir bok rengi bulsam şuraya cuk oturacak..."** gibi kendi kendine konuşuyor havası yaratıyor ve Nahide arkadaşın en az üç saat banyodan çıkamayacağını bilerek onun sanatını engellemeye çalışıyordu...

Çatışmalar, kaprisler ve kıskançlıklar başladı... Bunu gerçek sanatçı tatminsizliği ve yaratımda mükemmeli aramanın huzursuzluğu olarak yorumladık... Orkun'un flüt çalmaktan vazgeçip perküsyon dediği bazı vurmalı çalgılara başlaması sinirleri iyice zorladı... Tacettin, Nahide'nin yanında olup olmadığına bile aldırmadan **"koduumun herifi... Flüt zor geldi tabi, dümbeleğe başladı. Gürültüden yoğunlaşamıyorum ki"** dedi... Aslında modern dans yapmaya çalıştığı için kendisi de bir hayli gürültü çıkarıyordu... Şermin, "new wave" alternatif sanat uygulaması için medyayı eleştirme konusunu seçmişti ve bunun için 37 ekran bir televizyon ve bir de öküz arıyordu... Televizyon kolaydı ama öküz?.. Tarcan Şermin'e **"niye erkek arkadaşını kullanmıyorsun?"** dediğinde Şermin haklı olarak çok sinirlendi ve Tarcan'ın yapmakta olduğu kibritten evi tutuşturdu... Tarcan'a çok gülüyorduk arkasından ama bu olaydan sonra acımaya başladık... Kibritten ev yapmayı sanat zannederek iyiniyetli ama safça bir uğraşıya girmişti... Neyse... Aslında Berkay'ın durumu da pek farklı sayılmazdı... Plastik sanat yapıyorum diye bulduğu bütün plastikleri yakıyor, eritiyor, ortalığı iğrenç kokutuyordu...

Çalışmalarımızın en verimli devresinde Tevfik geldi... Yanında iki tavuk ve çok miktarda yumurta vardı... Tavuk çiftliği kurma konusunda oldukça yol aldığını söyledi ve yapıtlarımıza baktı... Bizim onun etkilendiğini zannettiğimiz yüz ifadeleri aslında sinirdenmiş... **"Ne ulan bu saçmalıklar?.."** Diye sordu ve sonra sanatımızı sorgulamaya girişti... Erol'un yaptığı resim için **"dürttüğümün dallaması... Boyaları salak gibi löp löp yapıştıracağına halkını çızsana buraya... Traktörsüz bir köylü çızsana!.."** Diye bağırdı... Erol başını eğip dinledi... Herkes Erol'un düştüğü durum karşısında çok keyiflendi ama birer birer hepimize geldi sıra... Sibel'in çamurdan heykelini tekmeledi... Tacettin'in daracık modern dans giysisi üzerinden şeylerini avuçlayıp ulusal marşı söyletti... Orkun'un perküsyonunu ise... Neyse... Asıl aşağılayıcı olan herbirimizin altına beşer tane yumurta koyup bizi kuluçkaya oturtarak gitmesiydi... Giderken de, **"eğer bir işe yaramak istiyorsanız şu yumurtaların üzerinde 21 gün oturun ve beşer tane sağlıklı civciv çıkartın... 21 gün sonra geldiğimde bir civciv eksik olsun, topunuzu..."** Utanç verici betimlemeler yapıp gitti... Bir süre oturduk ve sonra Sibel dedi ki, **"bence blöf yapıyor... Bizi 21 gün boyunca kuluçkada oturtamaz..."** Yakup, **"Bence de"** dedi ve **"Önce kim kalkıyor?"** diye sordu... Hiç kimseden yanıt gelmedi...

barslan@ibm.net
kağıttan dostlar canlanıyor, sinemaya geliyor... "Tevfik'i öldürmek" Gonnng!..

Akşamsefası

Utangaç Balıklar İçin Buzlu Camdan Akvaryum

KUTLUKHAN PERKER

"O, ESKİ TERKEDİLMİŞ EVDE GELİN VARMIŞ, DOLAŞMAYIN GECELERİ ETRAFINDA KORKUTUR SİZİ" DİYE ANLATIRDI BİZE HALAM İCADİYE YOKUŞU'NDAKİ EVİ. EN KÜÇÜK KUZENİM TUNA, "KORKMA HALACIM, EVLENMEYİZ Kİ BİZ ONUNLA" DERDİ. HEPİMİZ GÜLERDİK.. HEP GÜLERDİK. BİZ BÜYÜKTÜK TUNA'YA GÜLECEK KADAR. AMA TERKEDİLMİŞ EVDEKİ GELİNDEN KORKACAK KADAR DA KÜÇÜKTÜK. SONRA HEPİMİZ BÜYÜDÜK. GELİNLERDEN KORKMAZ OLDUK.. HERBİRİMİZ BİR TANESİYLE EVLENDİK. RUHLARIMIZIN TERKETTİĞİ, KRİSTAL KÜLTABLALI EVLERE YERLEŞTİK. Bİ TEK, TUNA EVLENMEDİ. AMA BÜYÜDÜ.. HEP BİZE GÜLDÜ.

"GERİ GERİ YÜRÜYEREK TÜM DÜNYA'YI DOLAŞCAM" DERDİ, DAYIMIN EN YAKIN ARKADAŞI SELİM ABİ. BİR GÜN BİR TRENE BİNİP TÜM ÜLKELERİ GEZECEKMİŞ AMA TRENİN GİTTİĞİ İSTİKAMETE SIRTINI DÖNECEKMİŞ. SONRA GÜLERDİ. YA 78 YILIYDI YA 79. YILDIZ ÜNİVERSİTESİ'NİN BAHÇESİNDE, DÜNYA'NIN GİTTİĞİ İSTİKAMETE YÜZÜNÜ DÖNMÜŞ BİRİSİ, DEMİR BİR ÇUBUKLA SELİM'İN KAFASINA VURUYOR DEFALARCA, HASTANEYE KALDIRIYORLAR, YAŞIYOR. 20 GÜN KADAR SONRA TABURCU OLMUŞ. AMA 20 YILDIR FLORYA-SİRKECİ ARASI BANLİYÖ TRENLERİNDE DÜNYAYI DOLAŞIYOR.

ANNEANEM BİR SÜRÜ KEDİ BESLERDİ. KIZ KUZENLERİMİN HEPSİ, HERBİRİNE KENDİ İSMİNİ VERDİ. HER KEDİ YAVRUSU İSMİNİ ALDIĞI KUZENİMİ BİR KEZ ISIRDI. ÇOK GÜLDÜK. SADECE YAŞI BÜYÜK ERKEKLER GÜLMEDİ. SONRA BÜYÜDÜK. BENİM KUZENLERİM SİZİ ISIRDI, SİZİNKİLER BENİ... İNCECİK AKTI KANIMIZ.. SICACIK, İÇERİ.

KAĞITTAN GEMİ, KAĞITTAN UÇAK, KAĞITTAN ARABA, KAĞITTAN ASKER, KAĞITTAN BEBEK, AĞAÇTAN KAĞIT.. HEPSİ KAĞITTAN PARA İÇİN.

Aksamsefasi

Can Yücel 73 Yaşında!

Yadigâr

Yataktayım taşak keyfi yapıyorum
Bir rüzgar esiyor tüyyatıma
Güneşi uçuruyor morsalkımın yaprakları
Sarı üstüne siyah benekli
Şiir söylenmiyorum da sanki
Yıllar önce yazdığım bir günceyi okuyorum

Meçhul Öğrenci Anıtı

Buraya bakın, burada, bu kara mermerin altında
Bir teneffüs daha yaşasaydı
Tabiattan tahtaya kalkacak bir çocuk gömülüdür
Devlet dersinde öldürülmüştür

Devletin ve tabiatın ortak ve yanlış sorusu şuydu:
-Maveraünnehir nereye dökülür?
En arka sırada bir parmağın tek ve doğru karşılığı:
-Solgun bir halk çocukları ayaklanmasının kalbine!dir

Bu ölümü de bastırmak için boynuna mekik oyalı mor
Bir yazma bağlayan eski eskici babası yazmıştır:
Yani ki onu oyuncakları olduğuna inandırmıştım

O günden böyle asker kaputu giyip gizli bir geyik
Yavrusunu emziren gece çamaşırcısı anası yazdırmıştır:
Ah ki oğlumun emeğini eline verdiler

Arkadaşları zakkumlarla örmüşlerdir şu şiiri:
Aldırma 128! İntiharın parasız yatılı küçük zabit okullarında
Her çocuğun kalbinde kendinden daha büyük bir çocuk vardır
Bütün sınıf sana çocuk bayramlarında zarfsız kuşlar gönderecek.

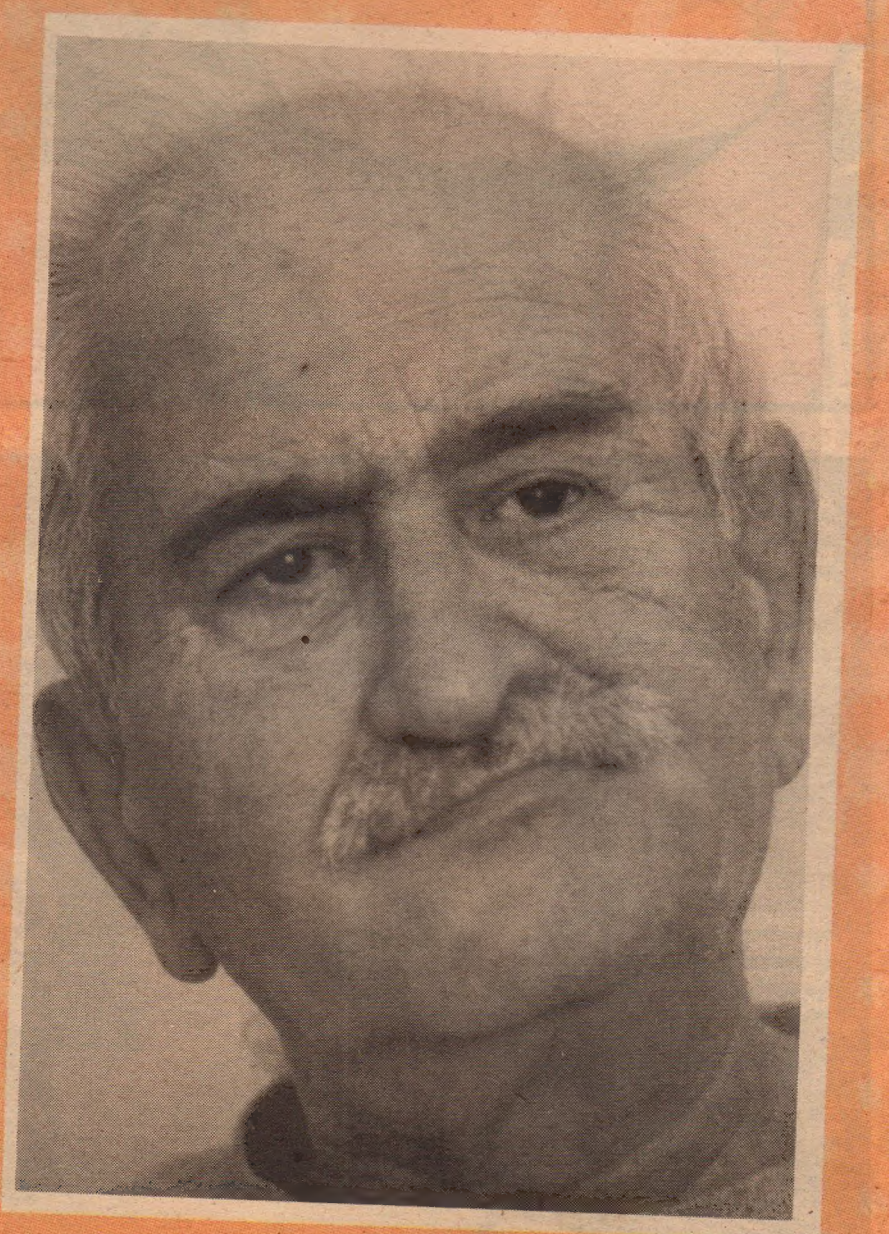

Heyt Babalar Be Daha Nice Yıllara

Ece Ayhan 68 Yaşında!

Akşamsefası